

Programmabegroting 2016

Voorwoord

Hierbij biedt het college zijn begroting 2016 en de meerjarenbegroting 2017- 2019 aan. De afgelopen jaren hebben landelijk en ook in Stein in het teken van bezuinigingen gestaan. Door de economische tegenwind moest het Rijk stevige maatregelen nemen om de financiële huishouding niet te laten ontsporen en de gemeenten moesten daaraan noodgedwongen een significante en structurele bijdrage leveren.

Het College heeft zich tot uitdaging gesteld om een sluitende meerjarenbegroting te presenteren. Ambitueus, gezien de taken die de gemeente Stein onder andere vanuit de decentralisaties extra uit te voeren heeft. Begrotingsjaar 2016 is nog negatief, dat was reeds zichtbaar in eerdere meerjarenbegrotingen. We zijn er met de nodige creatieve inspanningen in geslaagd om het exploitatieresultaat vanaf begrotingsjaar 2017 meerjarig positief te presenteren. Daarbij helpt, ondanks dat de Rijksbezuinigingen ook de komende jaren fors doorgezet worden, dat na een periode van economische recessie nu voorzichtige tekenen van economisch herstel te zien zijn. Die effecten werken door in de meerjarenbegroting.

Financiën

Momenteel, maar ook de komende jaren, komen nieuwe taken op de gemeente Stein af. De gemeente moet deze taken met minder geld uitvoeren. Met name de decentralisaties

. In deze begroting zijn de financiële gevolgen verwerkt van deze decentralisaties. Om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting zijn bezuinigingen opgenomen die nog gerealiseerd moeten worden. Deze bezuinigingen gelden als taakstellende opgave voor de komende jaren. Het positieve meerjarenresultaat kan alleen worden behaald als de bezuinigingen worden gerealiseerd. Bij bezuinigingen is het van belang dat er duidelijke keuzes worden gemaakt. Beleid moet goed worden ontwikkeld en uitgevoerd. Over dat beleid moet tijdig verantwoording worden afgelegd.

De gemeenteraad speelt hierin een centrale rol en zal in positie gebracht worden om zijn rol te vervullen. Wij willen met u een fundamentele discussie voeren over onze (kern)taken en mogelijkheden tot samenwerking. In een raadsinformatiebrief bent u hierover geïnformeerd.

Nu het gemeentelijke huishoudboekje weer op orde is, kunnen we met gepast optimisme kijken naar het beleid dat de komende periode moet worden vormgegeven. Uitgangspunt is het beleid vorm te geven binnen de gegeven budgetten. Het college laat in haar meerjarenbegroting zien dat dat haalbaar is.

Eigen kracht

De dorpen en inwoners van Stein staan ook de komende jaren centraal. We doen dit met de DOPsgewijze aanpak (dorpsontwikkelingsproces). Kernwoorden zijn participatie, zelfredzaamheid en betrokkenheid van inwoners. De afgelopen jaren hebben onze inwoners hun eigen kracht getoond. Het versterken daarvan loopt als een rode draad door onze begroting. Inmiddels zijn al diverse successen behaald. Dat smaakt naar meer. Deze manier van (co-)creëren en samenwerken is niet meer uit de Steinse gemeenschap weg te denken. Het gemeentebestuur omarmt en stimuleert deze aanpak en draagt zelf waar nodig in faciliterende zin bij om initiatieven te realiseren. Deze nieuwe rol van de gemeente sluit perfect aan op huidige en toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen.

Sociale ontwikkelingen (o.a. 3D's)

Ook 2016 staat in het teken van de *transformatie* van (zorg)taken in het sociaal domein. De gemeente draagt hiermee een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid. Wij moeten waarborgen dat zorg op de juiste plaats en bij de juiste mensen terecht komt en dat dit binnen de financiële kaders wordt gerealiseerd. De eigen kracht van onze gemeenschap wordt nadrukkelijk aangesproken. Zorgen voor elkaar en betrokkenheid van de sociale omgeving zijn kernthema's. We doen een beroep op onze inwoners en de netwerken in onze samenleving. De gemeente faciliteert en verbindt met de demografische ontwikkelingen in ogenschouw. Daarnaast investeert de gemeente in de relatie met zorg- en maatschappelijke partners. Onze doelstelling is om ervoor te zorgen dat inwoners met een zorgbehoefte de best mogelijke zorg krijgen, tegen een faire prijs. Gezien het belang voor onze inwoners, zal dit onderwerp ook de komende jaren hoog op de gemeentelijke agenda staan.

Economie

Om bedrijvigheid te behouden en te versterken is het noodzakelijk om een visie te ontwikkelen die de ambities en doelstellingen van de gemeente Stein op economische vlak verder concretiseert. In een interactief proces worden ondernemers, bedrijven en instellingen bij de vorming van de visie betrokken.

Tevens wordt nadrukkelijk een link gelegd met het sociale domein in relatie tot arbeidsparticipatie. De visie wordt daarmee het toekomstig kader om economische keuzes te maken en te verantwoorden. Toekomstige besluiten krijgen daarmee een beleidsmatig draagvlak.

Centrumplan op koers

De centrumontwikkeling in Stein ligt op koers, ook financieel. Er wordt volop gebouwd aan het nieuwe winkelcentrum aan de Stadhouderslaan. Begin 2016 wordt gestart met de openbare ruimte rondom het bouwplan. Er wordt veel kwaliteit toegevoegd aan de leefomgeving. Er is ook veel aandacht voor duurzame ontwikkeling. We bouwen niet alleen voor nu, we bouwen ook voor de toekomst. Naar verwachting wordt het winkelcentrum, inclusief de omliggende openbare ruimte, medio augustus 2016 opgeleverd. Het winkelhart van Stein is dan bijna zeven jaar na de fatale brand weer hersteld. Een aantrekkelijke plek om te wonen, werken, ontmoeten en beleven. Direct na oplevering van het nieuwe winkelcentrum wordt het tijdelijk winkelcentrum verwijderd, zodat aansluitend het Omphaliuspark in samenspraak met de omwonenden opnieuw 'groen' kan worden ingericht.

Intern transitietraject

Onze organisatie is volop in beweging. Ook in 2016 staan een aantal essentiële actiepunten op de agenda. Deze moeten duurzaam worden verankerd in onze bedrijfsvoering. De mens staat centraal. Samen bouwen wij aan een ambtelijke organisatie die voldoende geëquipeerd is om de professionele, resultaatgerichte, flexibele en faciliterende organisatie te zijn waar we met zijn allen trots op zijn. Ook qua bestuursstructuur en –cultuur staan er de nodige veranderingen op stapel. We bouwen aan een organisatie die met vertrouwen de toekomst tegemoet treedt en die ten dienste staat van de Steinse gemeenschap. Een organisatie die er bovendien toe kan bijdragen dat de gemeente zelfstandig kan blijven. Samenwerking met andere gemeenten, maar ook met het bedrijfsleven, de onderwijsinstanties en niet in de laatste plaats het maatschappelijk middenveld, oftewel onze eigen inwoners is een must in ons streven de kwaliteit van de dienstverlening aan onze burgers te verbeteren en de kosten beheersbaar te houden.

Samen bouwen aan de toekomst van Stein

Willen we in Stein in 2016 en de jaren daarna hetzelfde doen met minder middelen, dan moeten we samen optrekken. We moeten taken verdelen en elkaar op een creatieve en innovatieve manier uitdagen en versterken. We gaan daarbij het experiment niet uit de weg. Durf te improviseren en experimenteren. Samen met onze partners en inwoners zorgen we ervoor dat we een mooie gemeente en gemeenschap kunnen behouden. We verwachten dat we elkaar daarin kunnen vinden. Samen bouwen wij verder aan een solidaire, ondernemende, gevarieerde en zorgzame samenleving. Samen bouwen wij aan de toekomst van Stein, een gemeente waar je graag woont, werkt en (be)leeft.
Steinwil je zien!

Burgemeester en wethouders van de gemeente Stein

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
1 INLEIDING.....	7
1.1 Leeswijzer.....	7
1.2 Financiële samenvatting	9
Financieel begrotingsbeeld	10
2 Bestuur en organisatie	11
2.1 Gemeenteraad.....	11
2.2 Portefeuileverdeling college van burgemeester en wethouders.....	12
2.3 Ambtelijke organisatie.....	14
2.4 Organogram gemeentelijke organisatie.....	15
2.5 Missie, visie en doelstellingen	15
3 PROGRAMMA'S	17
3.1 Programma 'Een samenleving met sociale vitale kernen'	17
3.2 Programma 'Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving'	31
3.3 Programma 'Bereikbare en bedrijvige gemeente'	47
3.4 Programma 'Dienstverlenende gemeente'	59
3.5 Programma 'Trots en bewust van haar eigen kwaliteit'	66
4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	71
5 PARAGRAFEN	77
5.1 Paragraaf 'Lokale heffingen'.....	77
5.2 Paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.....	81
5.3 Paragraaf 'Grondbeleid'	85
5.4 Paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen'	91
5.5 Paragraaf 'Financiering'	96
5.6 Paragraaf 'Bedrijfsvoering'.....	101
5.7 Paragraaf 'Verbonden Partijen'	105
5.8 Paragraaf 'Krimp'	116
6 FINANCIËLE BEGROTING	119
6.1 Algemeen.....	119
6.2 Uitgangspunten begroting 2016	119
6.3 Totaal baten en lasten per programma	121
6.4 Incidentele baten en lasten	122
6.5 Overzicht toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	123
6.6 EMU saldo	124
6.7 Uiteenzetting financiële positie.....	126
6.8 Investeringsplanning 2016-2019	128
6.9 Reserves en voorzieningen.....	130
7 BIJLAGEN.....	137
7.1 Bijlage I Bezuinigingen.....	137
7.2 Bijlage II Overzicht Formatie	146
7.3 Bijlage III Begrippenlijst.....	148
7.4 Bijlage IV Lijst van afkortingen	152

1 INLEIDING

1.1 Leeswijzer

In het eerste deel van deze programmabegroting treft u algemene informatie aan over bestuur en organisatie, de missie, visie en doelstellingen (hoofdstuk 2).

Deze programmabegroting 2016 volgt de wettelijke voorschriften en is opgebouwd uit een *'beleidsbegroting'* en een *'financiële begroting'*. Deze voorschriften schrijven eveneens voor om per programma de relevante afwijkingen tussen werkelijk 2014 en begroot 2016 en tussen begroot 2015 en begroot 2016 weer te geven.

De beleidsbegroting bestaat uit programma's (hoofdstuk 3). Deze programma's sluiten aan bij de Strategische Toekomstvisie Gemeente Stein 2011-2021.

De drie 'W-vragen' zijn als leidraad gebruikt voor de beschrijving van de programma's en subdoelstellingen.

De programma's zijn opgebouwd uit subdoelstellingen. In elke subdoelstelling is ingegaan op de volgende vragen:

- *Wat willen we bereiken?*
Het antwoord op deze vraag is vormgegeven via een kernachtig geformuleerde *hoofddoelstelling* en onderliggende *subdoelstellingen*
- *Wat gaan we daarvoor doen?*
Het antwoord op deze vraag wordt gegeven door het vermelden van de *uitvoeringsmaatregelen* die in het jaar 2016 en in 2017 en verder worden opgepakt

Ook de indicatoren zijn per subdoelstelling opgenomen.

Elk programma wordt afgesloten met de vraag:

- *Wat gaat het kosten?*
Hier worden schematisch de financiële middelen die verbonden zijn aan de uitvoering van een programma op hoofdlijnen zichtbaar gemaakt. Daarbij worden de financiële middelen op programmaniveau op een aantal dimensies getoond.

Uitgebreidere informatie over de financiële middelen treft u aan in hoofdstuk 4 'Algemene dekkingsmiddelen' en hoofdstuk 6 'Financiële begroting'.

Verder zijn de paragrafen in hoofdstuk 5 opgenomen.

In tegenstelling tot de programma's, waarbij in eerste instantie de beleidsmatige invalshoek centraal staat, worden in de paragrafen een aantal meer beheersmatige aspecten beschreven, die dwars door de programma's heen lopen.

De outputplanning is niet in de begroting opgenomen. Dit is een levend document dat bij mutaties aan de Raad wordt voorgelegd.

1.2 Financiële samenvatting

Autorisatie begroting

Door het vaststellen van de voorliggende programmabegroting 2016 autoriseert de gemeenteraad de financiële middelen (exploitatie- en investeringsbudgetten) die zijn verbonden aan de programma's en algemene dekkingsmiddelen. De raad geeft hiermee inhoud aan zijn kaderstellende rol. Deze autorisatie vindt plaats op programmaniveau, zoals geregeld in de wet Dualisering Gemeentebestuur.

Het college van burgemeester en wethouders is na autorisatie van de gemeenteraad bevoegd uitvoering te geven aan de doelstellingen van de betreffende programma's. In dit kader wordt het hoofdstuk 'Algemene dekkingsmiddelen' gelijk gesteld met een programma. Voor zover het college binnen de door de raad per programma aangegeven budgetten blijft (en uiteraard met inachtneming van de te bereiken resultaten) hoeft het college géén begrotingswijzigingen aan de raad voor te leggen. Middels de programmarekening legt het college verantwoording af aan de raad over de uitvoering van de programma's en dus ook over de besteding van de middelen en de bereikte resultaten. Het schuiven van budgetten tussen verschillende programma's kan slechts plaatsvinden via een – door de raad vastgestelde – begrotingswijziging, als onderdeel van de bestuursrapportages. Ieder programma bestaat uit een aantal subdoelstellingen.

De basis voor de voorliggende programmabegroting 2016 wordt gevormd door de jaarschijf 2016 uit de begroting 2015, inclusief berap I en II 2015.

Algemeen begrotingsbeeld

Meerjarig perspectief.

Het meerjarig perspectief laat het volgende beeld zien:

	2016	2017	2018	2019
Begrotingssaldo	- € 376.000	+€ 110.000	+€ 376.000	+€ 319.000

Het begrotingssaldo wordt beïnvloed door incidentele baten en lasten (par.6.4). Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de structurele baten en lasten. Het genormaliseerd resultaat dat hieruit voortvloeit is hieronder weergegeven.

	2016	2017	2018	2019
Saldo van Incidentele baten en lasten	+€ 456.000	+€ 64.000	+€ 25.000	€ 0
Genormaliseerd (structureel) resultaat	+ € 80.000	+ € 174.000	+ € 401.000	+€ 319.000

Coalitieakkoord

In de raadsvergadering van 16 mei 2014 heeft de gemeenteraad van Stein het coalitieakkoord "*Besturen met creativiteit, improvisatie en innovatie*" van de fracties DOS, CMB en CDA vastgesteld. In dat coalitieakkoord zijn nieuwe wensen en beleidsvoornemens opgenomen.

De gemeentelijke financiën staan echter onder druk, als gevolg van de rijksbezuinigingen.

In de financiële paragraaf van het coalitieakkoord werd al rekening gehouden met een aanvullende bezuinigingsopgave.

Als gevolg hiervan is een fasering aangebracht in de uitvoering van het coalitieakkoord.

Het college staat voor een zorgvuldig financieel beleid. Het is immers van groot belang de financiën op orde te houden.

Financieel begrotingsbeeld

Begrotingsbeeld

Verloop begrotingssaldi 2016-2019 (bedragen x € 1.000)						
nr.	Omschrijving	raad dd	Meerjarenperspectief			
			2016	2017	2018	2019
P	Jaarschijven vastgestelde begroting 2015	06-11-'14	- 534	+ 33	+ 1	
	Mutaties raadsbesluiten:					
1	Eerste bestuursrapportage 2015	02-07-15	-87	-243	-149	
3	Organisatievernieuwing	04-12-14	0	0	0	
4	Vervanging huurwoonwagens	04-12-14	-8	-7	-7	
5	3 D Herindeling budgetten	04-12-14	0	0	0	
6	Herziening grondexploitatie Centrumplan	26-02-15	-7	-19	-19	
7	Outsourcen ICT	26-03-15	14	15	15	
8	Doorgeschoven posten 2014 naar 2015	23-04-15	0	0	0	
9	Tussenrapportage Decentralisaties	25-06-15	0	0	0	
	Subtotaal ná berap-I 2015/wijzigingen		- 622	- 222	- 159	- 159
2	Opstellen programmabegroting 2016	10-11-'15	+ 246	+ 332	+ 535	+ 478
	Begrotingsaldo		-376	+110	+376	+ 319

Saldo van Incidentele baten en lasten (zie par. 6.4)		+456	+ 64	+25	0
Genormaliseerd resultaat		+ 80	+ 174	+ 401	+ 319

2 Bestuur en organisatie

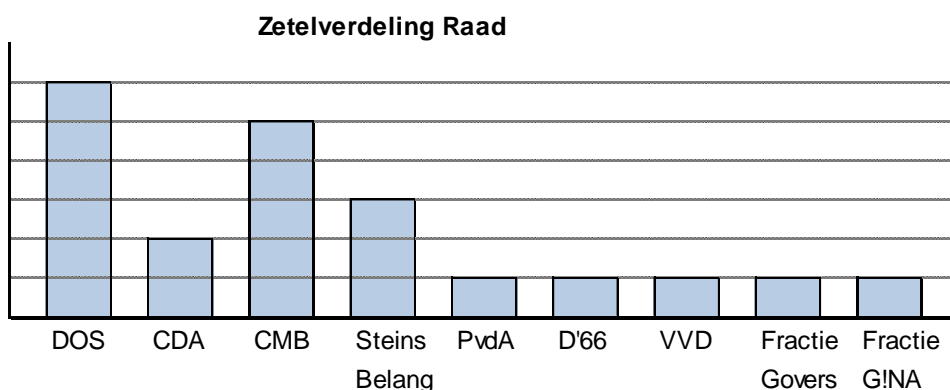
2.1 Gemeenteraad

Leden van de gemeenteraad worden voor een periode van vier jaar rechtstreeks door de inwoners van de gemeente gekozen. De gemeenteraad heeft een kaderscheppende en een controlerende taak.

De zetelverdeling luidt als volgt:

■ DOS	6 zetels
■ CDA	2 zetels
■ CMB	5 zetels
■ Steins Belang:	3 zetels
■ PvdA	1 zetel
■ D'66	1 zetel
■ VVD	1 zetel
■ Fractie Govers	1 zetel
■ Fractie GINA	1 zetel

Totaal	21 zetels

De gemeenteraadsverkiezingen en onderhandelingen hebben geresulteerd in een coalitie waaraan deelnemen de fracties van DOS, CDA en CMB.

De gemeenteraad heeft vijf *adviescommissies* ingesteld, te weten:

- Adviescommissie Openbare werken en milieu (OWM)
- Adviescommissie Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening (VRO)
- Adviescommissie Maatschappelijke zaken (MZ)
- Adviescommissie Middelen en bestuurlijke zaken (MBZ)
- Adviescommissie Sociaal Domein (SD)

De commissies hebben tot taak de gemeenteraad op de verschillende vakgebieden te ondersteunen en te adviseren. Dit gebeurt onder andere door het aan de orde stellen van onderwerpen, het aanhoren en meewegen van belangen van insprekers in commissievergaderingen en het geven van advies aan de gemeenteraad.

2.2 Portefeuileverdeling college van burgemeester en wethouders

De portefeuilles zijn binnen het college van burgemeester en wethouders als volgt verdeeld:

Wethouder D.M.M. Hendrix (DOS)

Fysiek Domein

- 1ste Loco burgemeester
- Ruimtelijke Ordening
- Beheer Openbare werken en accommodaties
- Accommodatiebeleid (exclusief sportaccommodaties)
- Verkeer en Vervoer
- Milieu, afvalstoffen en riolering
- Afvalinzamelingsbedrijf RWM
- Begraafplaatsen
- Bouw- en Woningtoezicht (incl. Handhaving)
- Vastgoed en grondbeleid
- Volkshuisvesting
- Inkoop en aanbesteding
- Natuur- en landschapsprojecten
- Gebiedsgerichte aanpak

Wethouder R.G.J. van Leuken (DOS)

Middelen Domein

- 4e loco burgemeester
- Financiën
- Economische zaken (incl. deelnemingen en aandeelhoudersschappen)
- Steinerbos
- Onderwijs
- Kinderopvang en Peuterspeelzalen

Wethouder H.J.S. Janssen (CDA)

Sociaal Domein

- 2e Loco burgemeester
- Integraal portefeuillehouder 3D's
- Eigen Kracht Visie
- Ouderenbeleid
- Jeugd-en jongerenbeleid/Jeugdzorg
- Wmo
- Vrijwilligersbeleid
- Arbeidsmarktbeleid
- Vixia
- Participatiewet
- Zorg en Welzijn
- Sociale Zaken
- Volksgezondheid (incl. GGD)

Wethouder C.H.J. Fiddelaers (CMB)

Cultureel Domein

- 3e loco burgemeester
- Personeel en organisatie
- Publiekszaken, ICT en dienstverlening (incl DVC)
- Sportbeleid (inclusief sportaccommodaties)
- Musea
- Vluchtelingenwerk
- Subsidiebeleid
- Bibliotheekwerk
- Toerisme en Recreatie
- Kunst en Cultuur
- Cultureel erfgoed
- Markten en kermissen

Burgemeester M.Leurs-Mordang:

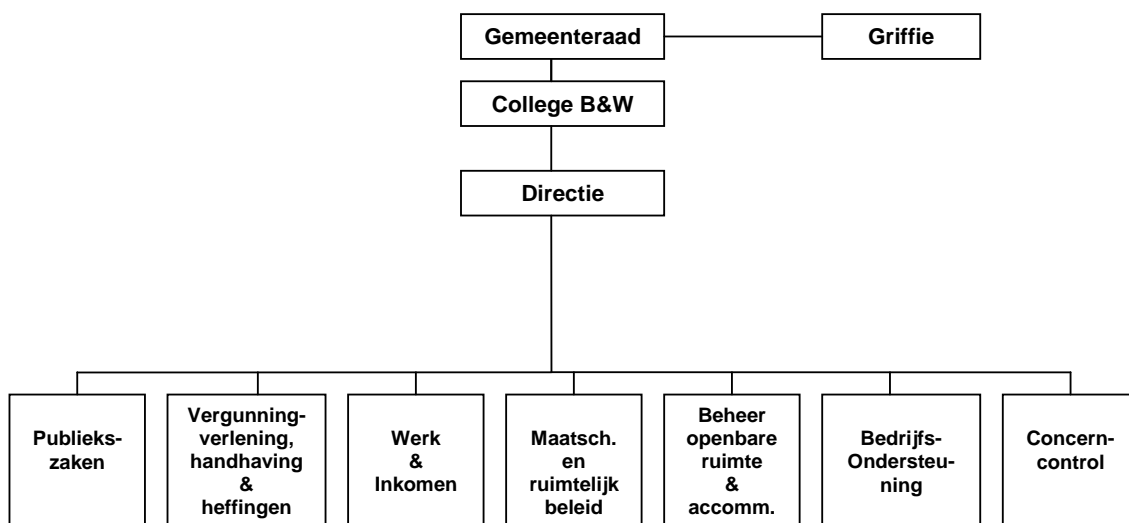
- Algemene aangelegenheden
- Openbare orde en veiligheid
- Externe betrekkingen/ regionale samenwerking
- Voorlichting en communicatiebeleid
- Handhaving (algemeen)
- Woonwagenzaken (inclusief verplaatsing Achter de Hegge)
- Burgerlijke stand en verkiezingen
- Archief
- Externe veiligheid
- Evenementen

2.3 Ambtelijke organisatie

Aan het hoofd van de gemeentelijke organisatie staat de gemeentesecretaris. De gemeentelijke organisatie bestaat uit de volgende afdelingen/werkeenheden. Per onderdeel worden de taken kort toegelicht.

- **Afdeling Publiekszaken (Puza)**
Binnen de afdeling zijn zoveel mogelijk alle taken geconcentreerd die te maken hebben met de eerste klantcontacten via telefoon of balie en overige moderne media met de burger.
- **Afdeling vergunningen, handhaving en heffingen (VH&H)**
De afdeling zorgt voor de 2^e lijns klantcontacten, behandeling van (complexere) vergunningen, toezicht en handhaving, uitvoering van vastgesteld beleid en gemeentelijke belastingen.
- **Afdeling werk & inkomen (W&I)**
In dit organisatieonderdeel zijn sociale zaken en WMO samengevoegd.
- **Afdeling maatschappelijk en ruimtelijk beleid (MRB)**
Op deze afdeling zijn alle beleidsfuncties geconcentreerd van welzijn, economie, onderwijs, accommodatiebeleid, sport, wonen, grond- en pachtzaken, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en openbare orde en veiligheid.
- **Afdeling beheer openbare ruimte en accommodaties (BORA)**
De afdeling zorgt voor alle onderhoud van de gemeentelijke eigendommen op het gebied van groen, wegen, openbare verlichting, rioleringen, accommodaties en gebouwen (exclusief BV Steinerbos).
- **Afdeling Bedrijfsondersteuning (BO)**
De afdeling ondersteunt bij het kunnen realiseren van de (strategische) bedrijfsvoering en zorgt ervoor dat de organisatiedoelen en de behoeften van de medewerkers zoveel mogelijk worden geïntegreerd. Tevens levert de afdeling producten en diensten die door de overige afdelingen gebruikt worden om te kunnen produceren of om hun productiemiddelen te kunnen onderhouden. O.a. kantinediensten, interne huisvesting en technische services, postafhandeling enzovoort.
- **Concerncontrol (CC)**
De afdeling CC ziet toe op het functioneren van de planning- en controlcyclus en de kwaliteit van de in deze cyclus gebruikte documenten. De controlfunctie bewaakt de naleving van beheersmaatregelen, waaronder de budgethoudersregeling, de administratieve organisatie, financiële- en administratieve werkzaamheden, invordering en diverse instrumenten voor zaken als opdrachtverstrekking en externe subsidiëring.

2.4 Organogram gemeentelijke organisatie

2.5 Missie, visie en doelstellingen

Het is prettig wonen, leven, werken en recreëren in de gemeente Stein, een gemeente met hoogwaardige voorzieningen en een sterke economie. Vijf kernen met karakter en ieder van een eigen identiteit gelegen in de groene Zuid-Limburgse Maasvallei. Dat is de identiteit van de gemeente Stein. Deze identiteit is waardevol en de opgave is gericht op het behouden en versterken hiervan.

Het beleid van de gemeente Stein is gericht op het inspelen op de toekomstige ontwikkelingen zodat de gemeente sterk haar opgaven kan vervullen. Het doel is het goede te behouden en te vernieuwen daar waar nodig en wenselijk is. Het voornemen is om de organisatie met ingang van 1 januari 2016 aan te passen.

Keuzes zijn noodzakelijk en worden gemaakt met een duidelijke visie op de toekomst, met al haar kansen en bedreigingen.

De vastgestelde strategische toekomstvisie 2011-2021 van de gemeente Stein, is leidend geweest voor de hoofdlijnen van het beleid, zoals neergelegd in deze begroting.

3 PROGRAMMA'S

3.1 Programma 'Een samenleving met sociale vitale kernen'

Portefeuillehouders	<i>Wethouders D. Hendrix, R. van Leuken, C.Fiddelaers en H. Janssen(bestuurlijk procesverantwoordelijke)</i>
---------------------	--

Inleiding

In de Strategische Toekomstvisie 2011-2021 heeft onze gemeenteraad vastgelegd dat Stein investeert in een solidaire, ondernemende en gevarieerde samenleving door de volgende doelen te stellen:

- Een actief faciliterende overheid te zijn, die lokale initiatieven ondersteunt;
- Samenwerking tussen burgers, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partijen in en tussen kernen te stimuleren;
- Mogelijkheden te bieden om jong en oud goed samen te laten leven in de kernen;
- Ontmoetingsplekken in de kernen te behouden en te creëren.

Om deze doelstellingen te realiseren moeten we ons bewust zijn van de veranderende maatschappij waar wij als overheid deel van uitmaken. De samenleving en sociale structuren veranderen, mensen worden ouder, individualisering is een trend, maar er ontstaan ook nieuwe vormen van gemeenschapszin en verbondenheid. De overheid trekt zich meer terug, de verantwoordelijkheid van burgers zelf wordt groter.

Het zorgstelsel in Nederland is sterk maar staat onder druk, niet in de laatste plaats door onhoudbare kostenstijgingen. De oplossing ligt in een integrale benadering die aansluit bij het sociale leven en die ruimte laat voor de verschillen tussen burgers en hun omgeving. Daarvoor is vernieuwing nodig en mensen met vernieuwende ideeën en initiatieven.

Binnen die context heeft de wetgever diverse taken op het gebied van werk, inkomen, zorg en jeugdhulp naar de gemeente overgeheveld. Gemeenten zijn nu verantwoordelijk voor een integrale aanpak van taken binnen het sociaal domein en de nadruk ligt op preventie, betere samenwerking, het verminderen van de kosten en meer verantwoordelijkheid voor de burger en zijn/haar omgeving. Dit heeft er toe geleid dat we in 2014 en 2015 nadrukkelijk kijken hoe we, binnen de doelstellingen van onze strategische visie, vorm kunnen geven aan deze zogenaamde transformatie van het sociaal domein.

Een samenleving met sociaal vitale kernen bestaat uit actief participerende burgers die eigen regie voeren en in het eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Echter, daar is soms ondersteuning of activering bij nodig. Als gemeente moeten we, samen met inwoners, bedrijven, het onderwijsveld en andere maatschappelijke partners, op zoek naar nieuwe verbindingen en samenwerkingsverbanden.

We zien het sociaal domein als één geheel. Het sociaal domein omvat alle ondersteuning en activering van burgers op het gebied van zorg en welzijn (Wmo), jeugdbeleid en jeugdhulp, werk en inkomen en de aangrenzende terreinen als zorggeschikt wonen, leefbaarheid, veiligheid, sport en onderwijs.

Stein heeft gekozen voor een herstructurering van het sociaal domein waarbij :

- Een integrale gekantelde aanpak wordt gehanteerd;
- De burger centraal staat, we bouwen op de kracht van burgers in een vitale samenleving;
- Eigen kracht, burgerkracht en participatie sleutelwoorden zijn;
- Financiële duurzaamheid voorop staat en het rijksbudget richtlijn is;
- Ook voor de meest kwetsbare burgers adequate ondersteuning gegarandeerd is;
- Één gezin – één plan – één regisseur uitgangspunt is (oftewel afstemming en samenwerking van professionals op cliëntniveau);
- Samenwerking vanzelfsprekend is onder het motto: lokaal waar het kan, regionaal waar dat moet.

Op basis van deze uitgangspunten werken we in 2016 verder aan een solidaire, ondernemende, gevarieerde en zorgzame samenleving.

Ontmoetingsplekken

Elkaar ontmoeten is voor veel burgers een wezenlijk onderdeel van een sociaal, vitaal dorp. Van oudsher wordt waarde gehecht aan centrale, toegankelijke plekken zoals de buurtsuper, het café, het dorpsplein, de basisschool, de bibliotheek of het gemeenschapshuis. Deze plekken zijn in veel gevallen de bron voor het grote aanbod van verenigingsactiviteiten in de gemeente. Tegelijk zien we die plekken veranderen door demografische en maatschappelijke ontwikkelingen waardoor voorzieningen wegvallen of vervangen worden door een (digitale) omgeving thuis of bij vrienden. 'Elkaar ontmoeten' verandert mee en we kunnen dit als gemeente maar beperkt sturen. We kunnen wel stimuleren en faciliteren door met burgers mee te denken over het aanbod van ontmoetingsplekken. Daarbij hebben we zowel aandacht voor kwetsbare groepen zoals ouderen als voor een integrale aanpak en preventie.

Jong en oud

Voor kinderen in Stein hanteren we als gemeente het vertrekpunt dat elk kind de kracht heeft om zichzelf te ontwikkelen. In ons beleidsplan jeugdhulp 2015-2016 hebben we als missie omschreven: goed en gezond opvoeden en opgroeien is op de eerste plaats belangrijk voor het kind. Bij opvoeden en opgroeien ligt de nadruk op talentontwikkeling, veiligheid, gezondheid, vroegsignalering en actief participeren op school en in de samenleving. Door hierin te investeren brengen we een fundament aan voor welzijn, economische zelfstandigheid en democratisch burgerschap.

De ontwikkelingen in het sociaal domein zorgen ervoor dat we meer dan ooit zullen samenwerken aan de ontwikkeling van het kind en zullen uitgaan van de eigen kracht. Daarnaast is een andere inzet van specialistische ondersteuning wenselijk (ontschotting tussen preventieve, lichte en zware zorg en ondersteuning). Deze ontwikkeling vindt zowel plaats in het onderwijs met de komst van de Wet Passend Onderwijs, als in het preventieve jeugdbeleid en de nieuwe taken die zijn overgekomen met de decentralisaties zoals de Jeugdwet, Participatiewet en de Wmo 2015. Doordat de uitgangspunten overeenkomen is het van groot belang om samen te werken, verbindingen te leggen en van elkaar te leren. We willen elke inwoner van de gemeente, van jong tot oud, de optimale kans bieden op een leven in sociaal vitale kernen. Specifiek voor kinderen willen we elk kind in Stein de optimale mogelijkheid bieden op een succesvolle talentontwikkeling, die perspectief biedt voor zijn ontwikkeling, en leidt tot een zo hoog mogelijk haalbare (start)kwalificatie op de arbeidsmarkt. Ondanks het bovenstaande blijft er een groep kwetsbare burgers (jong en oud) die ondersteuning van de overheid nodig (blijft) hebben. Voor deze burgers is er steeds zorg op maat.

Samenwerking

Burgers maken de gemeente Stein en de gemeente Stein is er voor haar inwoners. Via de dorpsontwikkelingsprocessen (DOPsgewijze aanpak) worden meer burgers actief betrokken bij hun buurt, wijk of dorp. Ook krijgt de gemeente een beeld van de vraagstukken en de kracht in het dorp, en kan hier het beleid op afstemmen. In dit programma gaan we met name in op de vraag hoe we in Stein weer dichter bij de gemeenschap kunnen gaan staan. Waarin we meedenken met burgers als ze vragen hebben of initiatief willen nemen. We wachten niet op het moment dat de burger naar de gemeente komt, maar zoeken hen actief op via verschillende interactieve beleidsprocessen en met inzet van het kerngerichte welzijnswerk. Die processen van interactie én verandering vragen maatwerk, tijd en inspanning om te komen tot duidelijkheid over veranderende behoeften, taken en verantwoordelijkheden. In 2016 doen we dit onder andere via de DOPsgewijze aanpak.

De gemeente Stein maakt deel uit van een regio waar al lange tijd sprake is van een minder goede gezondheid. De mensen hebben een kortere levensverwachting, een ongezondere leefstijl en meer chronische aandoeningen. Dit leidt tot meer zorgvragen en hogere kosten. Ons streven is om beleid te ontwikkelen dat een positieve bijdrage levert aan de gezondheid en het welzijn van de bewoners van Stein, en dat gericht is op het bundelen van krachten en versterken van sociale betrokkenheid. Gezocht wordt naar een sterkere verbinding tussen gezondheid en andere maatschappelijke domeinen, zoals werk, onderwijs, participatie en zorg. Immers, gezonde leerlingen zijn beter in staat om hun diploma te halen, gezonde buurtbewoners kunnen makkelijker een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van hun eigen woonomgeving en consumeren minder zorg.

Relatie met coalitieprogramma

Met het coalitieakkoord 2014-2018 'Besturen met creativiteit, improvisatie en innovatie' bevestigt de coalitie de doelstelling uit de strategische toekomstvisie dat Stein een samenleving met sociale vitale kernen moet zijn. In lijn met deze doelstelling zet de coalitie de komende drie jaar in op:

- het ontwikkelen van een volwaardige leefomgeving voor ouderen die in verschillende mate zorgbehoevend zijn;
- herijking van het subsidiebeleid;
- kwaliteitsverbetering, clustering, multifunctionaliteit en flexibiliteit van accommodaties en voorzieningen over de kernen om het basisaanbod in stand te houden;
- het in beginsel in elke kern voorhanden blijven van een kwalitatief goede basisschoolvoorziening met aandacht voor een geografische goede spreiding. Scholen kunnen in de toekomst ook fungeren als Integraal Kind Centrum (IKC) waarin meerdere disciplines zoals onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en ook welzijnsactiviteiten ondergebracht kunnen worden;
- burgerparticipatie en dorpsgerichte benadering. Het Dorpontwikkelingsplan Meers heeft er toe geleid dat vanuit de dorpsgemeenschap initiatieven geboren worden die de leefbaarheid van dit dorp verbeteren. In de coalitieperiode 2014-2018 zetten we nadrukkelijk in om deze aanpak in alle dorpen/kernen van Stein een vervolg te geven. Om de burgerparticipatie te bevorderen is voor 2015-2018 jaarlijks € 50.000 onttrokken aan de krimpreserve;
- de omvorming van peuterspeelwerk tot peuteropvang en de daarbij betrokken partners gelijk te behandelen;
- gezond bewegen;
- de organisatie van ontmoetingsplekken;
- het stimuleren van mantelzorg en vrijwilligerswerk.

Wat willen we bereiken ?

Hoofddoelstelling:

"Stein is een solidaire, ondernemende en gevarieerde samenleving"

Subdoelstelling I Ontmoetingsplekken

"Ontmoetingsplekken in de kernen behouden en creëren, fysiek en digitaal"

Subdoelstelling II Jong en oud

"Jong en oud samen leven"

Subdoelstelling III Samenwerking

"Actief eigenaarschap, samenwerking tussen burgers, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partijen"

Subdoelstelling I Ontmoetingsplekken in de kernen creëren en behouden, fysiek en digitaal

Wet en regelgeving

- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Wet Jeugdhulp

Vastgesteld beleid

- Strategische toekomstvisie 2011-2021
- Accommodatiebeleid 2008-2012
- Hoofdlijnennotitie Aanpak transitie en herinrichting sociale domein in de gemeente Stein

Wat willen we bereiken ?

- Een toename van het gebruik van algemeen toegankelijke voorzieningen (bijv. sociale ontmoetingsplekken, zowel fysiek als digitaal);
- Over vijf jaar is er in ieder dorp tenminste één plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en participeren;
- Toekomstbestendig accommodatiebeleid en -beheer.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- Formuleren van toekomstbestendig accommodatiebeleid en -beheer
- Multifunctionele hal Berg aan de Maas
- Dagbestedingslokaties dicht bij de burger
- Digitale sociale kaart
- Voedselbank

Formuleren van toekomstbestendig accommodatiebeleid en -beheer

Vanuit het accommodatiebeleid wordt ingestoken op clustering en een logische spreiding van ontmoetingsplekken. We voeren uitgebreid de dialoog in het dorp en kijken gebiedsgericht naar de behoefte en datgene waar het dorp, de gemeenschap zelf, op wil inzetten.

Ontmoeting speelt zich deels af in de accommodaties die door de gemeente Stein worden beheerd en/of onderhouden. De bezettingsgraad daarvan is door de jaren heen echter sterk afgenomen, wat een negatief effect heeft op de verhouding tussen maatschappelijke kosten en baten. Aanpassing aan de actuele ontwikkelingen is nodig. Het accommodatiebeleid liep in 2012 af en er drukt een flinke structurele bezuinigingstaakstelling op het accommodatiebeheer. Deze taakstelling moet worden meegenomen als één van de kaders van het nieuwe accommodatiebeleid zoals we dat in 2016 aan de raad gaan aanbieden. We besteden daarbij ook aandacht aan het behoud van oude beeldbepalende en karakteristieke gebouwen en het geven van een nieuwe bestemming aan deze gebouwen, en aan duurzaamheid.

Multifunctionele hal Berg aan de Maas

In 2016 bouwt de gemeente Stein in Berg aan de Maas een ruimte ten behoeve van de bouw van praalwagens voor het Oogstdankfeest in Berg aan de Maas. In 2013 zijn hiervoor eenmalige financiële middelen beschikbaar gesteld door de gemeenteraad. Het gebouw wordt, naast het bouwen van praalwagens, ook geschikt gemaakt voor:

- overige cultureel maatschappelijke activiteiten;
- nieuwe vormen van dagbesteding in het kader van de decentralisatie van de Jeugdzorg, de Wmo en de uitvoering van de Participatiewet.

Dagbestedingslokaties dicht bij de burger

Algemeen toegankelijke voorzieningen fungeren als ontmoetingsplekken waar vrijwilligerswerk gedaan kan worden en mensen een zinvolle dagbesteding kunnen hebben. Hierdoor zal het gebruik van maatwerkvoorzieningen verminderen. Hierbij wordt gekozen voor een integrale en innovatieve benadering. Dit algemeen aanbod wordt ontwikkeld vanuit een gezonde mix van professionele organisaties, de gemeente en met name de burgers zelf. De algemene voorzieningen zullen worden gerund door vrijwilligers en door cliënten van bijvoorbeeld de dagbesteding en cliënten van re-integratietrajecten van de sociale werkvoorziening binnen de Participatiewet.

Digitale sociale kaart

Onlangs is geconstateerd via monitoring dat de regionale digitale sociale kaart, genaamd mijn-zorggids.nl, niet intensief wordt gebruikt door de burgers en consulenten in de Westelijke Mijnstreek. Het instrument wordt m.i.v. 1 oktober on hold gezet en wordt via een regionale werkgroep momenteel geëvalueerd. Hiervoor wordt een businesscase opgesteld en aan de hand daarvan wordt duidelijk aan welke eisen een volgend instrument/systeem dient te voldoen.

Voedselbank

In 2014 is de uitgiftepost van de Voedselbank verhuisd van Urmond naar de op dat moment leeg staande peuterspeelzaal in Meers. De ruimte is voor de periode van 1 jaar om niet in gebruik gegeven. Dit jaar wordt geëvalueerd of verlenging van dat gebruiksrecht voor het jaar 2016 mogelijk is en onder welke condities. Van de uitkomst van deze evaluatie wordt de raad via de commissie Sociaal Domein in kennis gesteld.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

In 2016 ontwikkelt de gemeente nieuw accommodatiebeleid. Vanaf 2017 voeren we dit beleid uit.

Indicatoren:

- Aantal ontmoetingplekken per dorp
- Aantal bezoekers per ontmoetingsplek
- Kosten per inwoner

Subdoelstelling II Jong en oud

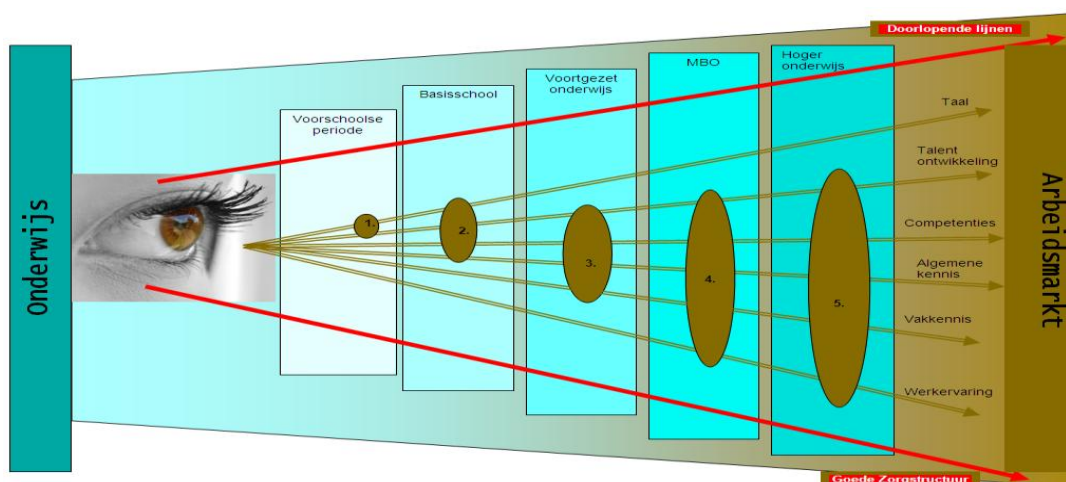
Wet en regelgeving

- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Wet Jeugdhulp
- Wet Kinderopvang
- Wet passend onderwijs
- Wet educatie en beroepsonderwijs

Vastgesteld beleid

- Beleidsplan Onderwijsachterstanden – Voor- en Vroegschoolse Educatie Stein 2011-2014
- Nota Jeugdbeleid 2010-2015 ‘Vroeger was er ook jeugd van tegenwoordig’
- Convenant Integrale Kindcentra
- Nota Brede schoolconcept kern Stein, een nadere uitwerking van de door de raad vastgestelde brede schoolvisie voor de kern Stein (2 april 2009)
- Toekomstvisie Stichting Kindante (7 december 2012)
- Hoofdlijnennotitie decentralisatie jeugdzorg Westelijke Mijnstreek (februari 2014)
- Beleidskader 2014 – 2018 Samenwerking van de 18 gemeenten in Zuid-Limburg op de zware gespecialiseerde jeugdhulp (februari 2014)
- Notitie Jongerenhuisvesting
- Beleidsplan WMO 2015-2016
- WMO verordening 2015
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2014-2018 (februari 2014)
- Subsidieverordening peuterprogramma gemeente Stein 2015

Wat willen we bereiken ?

Jeugd:

- Het nieuwe jeugdstelsel beoogt een samenleving met een jeugdstelsel dat de zorgrelaties tussen mensen onderling vooropstelt. Zorgrelaties tussen mensen, binnen het gezin, in familie-, buurt- of andere informele of gemeenschapsverbanden zijn van belang voor sociale cohesie en vormen een bron van sociaal kapitaal. Zorgen voor elkaar versterkt de individuele en collectieve vermogens in de samenleving; een zichzelf versterkend proces. De overheid dient dit proces zoveel als mogelijk te faciliteren en er daarbij voor te waken dat zij deze zorgtaken niet overneemt;
- Iedereen krijgt de hulp die hij of zij nodig heeft. De toegang is laagdrempelig en herkenbaar en in spoedgevallen altijd bereikbaar;
- De kosten van jeugdhulp moeten dalen, waarbij meer gebruik wordt gemaakt van eigen kracht en algemene voorzieningen. Voor de jeugdhulp wordt meer ingezet op ambulante hulp en minder op zwaardere intramurale hulp.

Kinderen 0 – 2 jaar.

- Kinderen worden regelmatig gezien en gevolgd zodat hun groei en ontwikkeling in beeld is. Zo nodig wordt er tijdig extra zorg geboden zoals voor- en vroegschoolse educatie;

Kinderen 2-4 jaar.

- We willen dat kinderen wanneer ze naar de basisschool gaan een goede startpositie hebben, met name op het gebied van spraak/ taal;
- We willen ouderbetrokkenheid en professionalisering van leidsters.

Kinderen van 4 – 12 jaar

Basisscholen spelen een cruciale rol in het ontwikkelingsproces van de kinderen.

- We streven naar het in stand houden van minimaal zeven schoollocaties (twee in Elsloo, twee in Stein, één in Urmond, één in Berg a/d Maas en één in Meers). Deze gebouwen dienen aan de maat te zijn en zodanig te zijn ingericht dat ze op een flexibele wijze kunnen worden ingezet voor de nieuwe ontwikkelingen in de toekomst;
- Ouders hebben de keuzevrijheid in vormen van onderwijs en scholen.

Kinderen van 12 jaar en ouder (jongeren)

Wanneer kinderen de basisschool doorlopen hebben, stromen ze door naar het voortgezet onderwijs. We spreken dan ook niet meer over kinderen maar over jongeren.

- We willen Scholengemeenschap Groenewald in Stein behouden in de juiste omvang. Deze school staat hoog aangeschreven in de regio, wat blijkt uit de leerlingentoeename in de afgelopen jaren. Dat heeft er toe geleid dat de school gebruik maakt van tijdelijke extra huisvesting (twaalf lokalen). Op basis van de laatste informatie over de ontwikkeling van het aantal leerlingen in relatie tot de tijdelijke huisvesting blijkt dat de capaciteit van de school voldoende is, maar dat de benodigde gebruiksperiode van de tijdelijke extra huisvesting naar verwachting met één schooljaar moet worden verlengd.
- Behalve het bieden van voortgezet onderwijs aan onze jongeren willen we hen ook meer betrekken bij het reilen en zeilen in hun eigen omgeving. Jongerenparticipatie hebben we daarom hoog in het vaandel staan.

Volwassen educatie

- We willen laaggeletterden de mogelijkheid bieden om hun taalkennis bij te spijkeren. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een actieve deelname aan de maatschappij.

Volwassenen, ouderen

- Het bevorderen van sociale samenhang, mantelzorg, vrijwilligerswerk en leefbaarheid;
- Het bevorderen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving;

- Het bieden van opvang aan mensen met uiteenlopende problematiek die niet (meer) in staat zijn om zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en verslavingszorg).

Wat gaan we daarvoor doen ?

- Inzetten op preventie en vroegsignalering
- Verbeteren van de samenwerking in de jeugdketen
- Faciliteren van de vroeg- en voorschoolse educatie
- Haalbaarheidstudie toekomstige onderwijshuisvesting Berg a/d Maas
- Toekomstige onderwijshuisvesting Elsloo
- Gebouwelijk aanpassen van basisschool de Poolster
- Faciliteren van de SJAR
- Oplossen en voorkomen van overlastsituaties met jeugdigen
- Omvang handhaven van Scholengemeenschap Groenewald
- Het verbinden van volwasseneneducatie en participatie
- Ondersteunen van burgerinitiatieven
- Slimmer organiseren van het doelgroepenvervoer
- De samenwerking van en afstemming tussen beroepskrachten, mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers ondersteunen
- Bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking
- Samenwerkingsverband met Stichting GIPS
- Het bieden van opvang aan mensen met uiteenlopende problematiek
- Preventie en bestrijding van geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA)

Jeugd

Inzetten op preventie en vroegsignalering

Om het gebruik van zwaardere vormen van zorg te verminderen gaan we:

- Eigen kracht versterken door aandacht te besteden aan positief opvoeden door middel van campagnes en cursussen/workshops voor ouders;
- De toegang tot zorg op lokaal en wijkniveau verbeteren. Via een groei-model wordt naar een meer geïntegreerde toegang toegewerkt;
- Meer aandacht besteden aan het voorkomen van kindermishandeling, o.a. door deelname aan regionale initiatieven;
- Innovatie binnen de jeugdhulp stimuleren, lokaal en regionaal.

Kinderen 0 – 2 jaar

Verbeteren van de samenwerking in de jeugdketen

Met onze partners gaan we op basis van de input van het werkveld nieuwe, duidelijke en gedragen afspraken maken over signalering en doorverwijzing door het consultatiebureau (Jeugdgezondheidszorg 0-4 jr).

Kinderen 2-4 jaar

Faciliteren van de vroeg- en voorschoolse educatie

We gaan in samenspraak met de aanbieders van vroeg- en voorschoolse educatie werken aan de professionalisering van leidsters. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol. Daarnaast wordt vervolgd gegeven aan datgene waar in 2015 door het werkveld mee is begonnen: ouderbetrokkenheid. Het streven is om in overleg met ouders te komen tot een aanpak, die zowel haalbaar is in de thuissituatie als in de schoolsituatie, ten gunste van het welbevinden en de ontwikkeling van hun kind.

Kinderen 4-12 jaar

Haalbaarheidstudie toekomstige onderwijshuisvesting Berg a/d Maas

In de tweede helft van 2016 worden aan de raad de resultaten gepresenteerd van de haalbaarheidsstudie over de toekomstige onderwijshuisvesting Berg a/d Maas en Urmond. Deze studie geeft antwoord op de vraag hoe de toekomstige onderwijshuisvesting in beide kernen er uit moet komen te zien.

Toekomstige onderwijshuisvesting Elsloo

Volgens de visie die Stichting Kindante eind 2012 heeft gepresenteerd kan in de kern Elsloo worden volstaan met twee scholen. Beide schoolbesturen (Kindante en Movare) hebben een extern bureau opdracht gegeven advies uit te brengen over hoe het aantal scholen kan worden teruggebracht van vier naar twee.

Aanpassen basisschool de Poolster

Sinds 2012 staat in de begroting een investering opgenomen van € 130.000 voor een gebouwelijke aanpassing van basisschool De Poolster in verband met onderwijskundige vernieuwingen. Dit bedrag is voorlopig "geparkeerd" in afwachting van het voornoemde advies.

Kinderen 12 jaar en ouder

Faciliteren van de Steinse Jongeren Advies Raad (SJAR)

We willen de SJAR faciliteren om hun rol nog beter te kunnen vervullen. In samenspraak met de SJAR willen we hen een training laten volgen om dat te bewerkstelligen.

Oplossen voorkomen van overlastsituaties met jeugdigen

Ons jeugd interventie team (JIT) houdt de ontwikkelingen in de gaten en probeert daar waar overlastsituaties ontstaan deze op te lossen met de jongeren en met de buurt. We gaan aan de slag met de verbeterpunten die voortvloeien uit de evaluatie van het Jeugd Interventie Team (JIT). Op het moment van schrijven van deze begroting is deze evaluatie nog in voorbereiding. We zullen de raad hier afzonderlijk over informeren.

Volwassenen educatie

Het verbinden van volwasseneducatie en participatie

We leggen verbindingen tussen volwasseneneducatie en participatie in de samenleving. Dit doen we onder andere door:

- Volwasseneneducatie onderdeel te maken van de gemeentelijke mix aan mogelijkheden om burgers te ondersteunen bij actieve deelname aan de maatschappij;
- Mogelijkheden voor volwasseneneducatie dichter bij huis en laagdrempeliger te organiseren (bijv. door projecten op basisscholen en bibliotheek).

Volwassenen en ouderen

Ondersteunen van burgerinitiatieven

We blijven burgerinitiatieven van onderop ondersteunen en gaan onze dienstverlening aan laten sluiten bij de schaal van de dorpen. Daarnaast gaan we actief op zoek naar burgerinitiatieven die bijdragen aan de eigenkracht of samenkracht;

Slimmer organiseren van het doelgroepenvervoer

We gaan zorg dragen voor het slimmer organiseren van het doelgroepenvervoer. Hierbij is het uitgangspunt om op een innovatieve wijze en op een domein overstijgende manier integraal het vervoer anders te organiseren.

De samenwerking van en de afstemming tussen beroepskrachten, mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers ondersteunen

Beroepskrachten, mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers zullen in de toekomst steeds vaker in een gezin of huishouden actief zijn. Samenwerking en afstemming is dan van groot belang. Om de samenwerking en de afstemming te bevorderen gaan we ervoor zorgen dat:

- bij de inkoop van Wmo-zorg nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan de samenwerking van formele en informele zorg. Deze samenwerking moet tevens ondersteuning bieden aan zorgvrijwilligers;
- zorgaanbieders en welzijnsinstellingen elkaar stimuleren en uitdagen om zo veel mogelijk samen met vrijwilligers een algemeen aanbod te ontwikkelen;
- de toegang tot zorgvoorzieningen op lokaal en wijkniveau wordt verbeterd, waarbij via een groei-model naar een meer geïntegreerde toegang wordt toegewerkt;
- Innovatie, zowel op gemeentelijk als regionale schaal, wordt gestimuleerd.

Bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking

We willen de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen omgeving bevorderen. Dit gaan we doen door:

- initiatieven om voorliggende of algemene voorzieningen op te zetten te stimuleren en te faciliteren;
- het bieden van maatschappelijke ondersteuning, dichtbij de burger, flexibel en goed aansluitend bij de persoonlijke leef- en woonsituatie van mensen.

In de tweede helft van 2015 is een pilot gestart om hulpmiddelen die eigendom zijn van klanten van Buurtzorg gratis te herverstrekken aan andere klanten van Buurtzorg. We faciliteren dit door een ruimte voor opslag te bieden tijdens de pilotperiode. In 2016 gaan we de uitkomsten evalueren.

Samenwerkingsverband met Stichting GIPS

In 2015 is de gemeente Stein al een samenwerkingsverband aangegaan met Stichting GIPS S&L (Gehandicapten Informatie Project Scholen Spelen & Leren). Deze stichting zet mensen met een lichamelijke beperking in hun kracht door ze voorlichting te laten geven op basisscholen. Het is enerzijds een algemeen toegankelijke voorziening die een vorm van dagbesteding biedt aan mensen met een beperking. Anderzijds laten we kinderen op basisscholen kennis maken met de belevingswereld van iemand met een beperking.

Het bieden van opvang aan mensen met uiteenlopende problematiek

Aan mensen met uiteenlopende problematiek die niet meer in staat zijn om zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving wordt opvang geboden door onder andere maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en verslavingszorg.

- We besteden meer aandacht aan preventie en bestrijding van geweld in afhankelijkheidsrelaties en het voorkomen van dakloosheid;
- We bekijken op welke wijze de Inloop GGZ meer verbonden kan worden met de omgeving en met andere doelgroepen en burgers in de buurt;
- We nemen de relatie en afstemming tussen VeiligThuis en het Veiligheidshuis nader onder de loep

Preventie en bestrijding van geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA)

Voor de preventie en bestrijding van GIA is per 1 januari 2015 de nieuwe organisatie Veilig Thuis opgericht. Deze organisatie is in Zuid-Limburg onder de GGD gehangen. Veilig Thuis is een samenvoeging van het voormalig Steunpunt Huiselijk Geweld en Advies en Meldpunt Kindermishandeling. Er zijn afspraken gemaakt over de wijze van samenwerking, afstemming en informatiedeling tussen Veilig Thuis, de Veiligheidshuizen en het lokale veld, in principe voor het jaar 2015. Voor de meest wenselijke situatie / manier van aanpak van GIA vanaf 2016 wordt eind 2015 een onderzoek uitgevoerd door extern bureau Advante. Hieruit moet een advies naar voren komen over hoe de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling in deze regio vanaf 2016 structureel op een goede manier geborgd kan worden.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

- Het ontwikkelen van een gezamenlijk (zorgpartners en overheid) kindvolgsysteem.
- In 2017 e.v. gaan we maatschappelijke organisaties en cliëntenorganisaties meer betrekken bij de ontwikkeling van beleid.

Indicatoren:

- Stijgend % meldingen bij loket Zorg en CJG dat wordt opgelost door de melder zelf.
- Stijgend % meldingen bij loket Zorg en CJG dat wordt opgelost door gebruik te maken van een algemene voorziening.
- Toename van ontmoetingsplekken.
- Toename van algemene toegankelijke voorzieningen.
- Er is een daling te zien in de 2^e helft van 2016 t.o.v. de 1^e helft 2016 van het aantal meldingen WMO.
- Er is een daling te zien in 2^e helft 2016 ten opzichte van de 1^e helft 2016 van het aantal meldingen WMO die leiden tot een maatwerkvoorziening.
- Het aantal geregistreerde (en daarmee in beeld) mantelzorgers is toegenomen. Op dit moment is het aantal geregistreerde mantelzorgers 285 (juli 2015).
- Het aantal vrijwilligers t.o.v. 1 januari 2015 is toegenomen.
- Het aantal mensen dat gebruik maakt van cliëntondersteuning is met 10 % toegenomen t.o.v. 2015.
- In de 2e helft van 2016 een afname in de uitgaven aan arrangementen.
- In de 2e helft van 2016 een vermindering ten opzichte van 2015 van instroom in de Wmo.
- In vergelijking met 2015 is er vanaf de 2^e helft van 2016 een toename van het aantal meldingen die door de melder zelf worden opgelost
- Er is een toename te zien in de 2e helft van 2016 van het aantal meldingen dat wordt opgelost door gebruik te maken van algemene voorzieningen.
- Zorgaanbieders hebben in samenwerking met derden een nieuw aanbod welke de kosten verlagen van de dagbesteding.
- Er is in de 2e helft van 2016 een toename te zien in het aantal bezoekers van de inloop GGZ.

Subdoelstelling III Samenwerking

Wet en regelgeving

- Wet publieke gezondheid
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Jeugdwet

Vastgesteld beleid

- DOPs gewijze aanpak (2015)

Wat willen we bereiken ?

Actief eigenaarschap, samenwerking door middel van DOPsgewijze aanpak :

- Het aantal werkgroepen dat actief is binnen de DOPsgewijze aanpak is in 2016 5% gestegen (nulmeting 1 juli 2015: 18 werkgroepen ontstaan vanuit DOP);
- Het aantal burgers dat actief/betrokken is bij de DOPsgewijze aanpak is in 2016 10% gestegen (nulmeting 1 juli 2015: 94 mensen zijn actief/betrokken in/bij werkgroepen);
- In 2016 zijn alle beleidsactualisaties en interventies die gevolgen hebben voor de dorpen interactief georganiseerd waarbij afgestemd is met relevante DOP werkgroepen. Waar mogelijk worden processen vanuit burgers geregisseerd. Als actualisaties niet interactief worden georganiseerd zijn hier argumenten voor genoemd in het collegevoorstel;
- In 2016 zijn twee innovatieve projecten ingediend die gebruik maken van het Eigen kracht budget en die sociale cohesie bevorderen en is hierover twee keer gepubliceerd;
- In 2016 zijn met minimaal twee maatschappelijke partijen afspraken gemaakt over dorpsgerichte inzet en resultaten.

Sport en gezondheid.

- De licht stijgende trend van overgewicht en obesitas ombuigen dan wel neutraliseren;
- Meer bewegen, sporten door burgers;
- Een dekkend systeem van AED's;
- Bestrijden alcoholgebruik onder jongeren jonger dan 18 jaar.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- DOPsgewijze aanpak
- Herijken subsidiebeleid
- Sport en gezondheid stimuleren
- Inzetten van buurtsportcoaches
- Uitbouwen van het AED netwerk
- Alcoholpreventiebeleid
- Aansluiting JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht)
- Vervoer schoolzwemmen en bewegingsonderwijs

DOPsgewijze aanpak:

Vanuit de uitgangspunten voor de DOPsgewijze aanpak (vastgesteld door de raad op 25 juni 2015) werkt de gemeente in 2016 aan inbedding van de aanpak in de organisatie. Dit doen we door meer capaciteit beschikbaar te maken voor de rol van de dorpscontactpersonen en de coördinator. Vanuit de verschillende vakafdelingen wordt rekening gehouden met procestijd om initiatiefgroepen te begeleiden. We communiceren actief met burgers om beleid interactief te formuleren en over maatregelen die het dorp betreffen. Op die manier werken we aan dienstverlening die aansluit bij de burgers en de dorpen. Hetzelfde doen we bij maatschappelijke partijen waar we afspraken mee maken. We sturen op dorpsgerichte inzet en resultaten in goede communicatie met de inwoners.

We voeren met de dorpen een discussie over het toekomstproof maken van het betreffende dorp, in relatie tot het accommodatiebeleid. Ook stellen we middelen beschikbaar voor burgers om hun initiatieven te faciliteren. Dit doen we vanuit het dorpsbudget (€ 5.000 per dorp) en het innovatiebudget Eigen kracht (€ 50.000,- voor de hele gemeente).

Herijking subsidiebeleid

In 2016 herijken we het subsidiebeleid op basis van door de gemeenteraad vastgestelde uitgangspunten. De uitkomsten van het Rekenkameronderzoek naar het huidige subsidiebeleid uit 2015 worden hierin meegenomen, evenals de belangrijkste strategische beleidsdocumenten, zoals strategische toekomstvisie, ruimtelijke structuurvisie, sociaal domeinvisie en de DOPuitgangspunten.

Sport en gezondheid stimuleren

We gaan de omgeving dusdanig inrichten dat deze stimuleert tot bewegen. We denken hierbij bijvoorbeeld aan de al gerealiseerde inrichting van het Heidekamppark. De GGD gaat in het kader van preventie op scholen voorlichting verzorgen over gezonde voeding.

Inzet buurtsportcoaches

Ook in 2016 gaan we de buurtsportcoaches inzetten op het bereiken, stimuleren en motiveren van burgers (jong en oud) die niet of nauwelijks bewegen. Vooral de gymlesondersteuning (jong) en fitheidstesten (oud) zijn hierbij belangrijke instrumenten. Daarnaast wordt een leerlingvolgsysteem in het bewegingsonderwijs opgezet.

Uitbouwen van het AED Netwerk

We gaan het netwerk van vrijwilligers uitbouwen. Gestreefd wordt naar 1% van de bevolking. We onderzoeken of het mogelijk is de verantwoordelijkheid voor het in stand houden van burgerhulpverlening met AED's onder te brengen in een stichting. In andere gemeenten met een Reanimatie Oproep Netwerk wordt ook op deze wijze gewerkt.

Alcoholpreventiebeleid

In het kader van preventie neemt de gemeente Stein in 2016 deel aan een regionaal nalevingsonderzoek door de Universiteit van Twente naar alcoholverstreking aan jongeren. Dit onderzoek vindt plaats bij alle

gemeenten in Zuid Limburg. In dit nalevingsonderzoek wordt bij een groot deel van de bedrijven en organisaties waar alcohol wordt verstrekt onderzocht of zij zich houden aan het wettelijke verbod om alcohol te verstrekken aan jongeren onder de 18 jaar. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal de gemeente Stein haar handhavingsbeleid waar nodig aanpassen. Daarnaast wordt voorlichting op scholen gegeven. Hierbij wordt samengewerkt op regionaal niveau met de GGD en overige deskundigen.

Aansluiten bij JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht)

Bijna 50% van de Nederlandse bevolking heeft overgewicht. Gemiddeld heeft 15% van de kinderen overgewicht. De prognose van het RIVM is dat dit overgewicht hoog blijft en de komende decennia niet zal dalen. De kosten voor de maatschappij zijn 1,2 miljard direct en 2 miljard indirect. De effecten van overgewicht op de gezondheid en de economie zijn aanzienlijk.

Vandaar dat de provincie Limburg het project JOGG heeft geïnitieerd, waar gemeenten aan deel kunnen nemen. Dit project heeft als doel een daling van het overgewicht onder jongeren (0 - 19). Het betreft een lokale, wijkgerichte, integrale en duurzame aanpak rondom jongeren en hun ouders/verzorgers en omgeving. Daarbij is extra aandacht voor de allerjongsten : -9mnd tot 4 jarigen; jongeren in achterstandswijken, de omgeving en opvoeders (ouders).

Aan deelnemende gemeenten wordt een regisseur gevraagd voor 2 tot 3 dagen en een eigen bijdrage van € 5.000. Geboden wordt dan een accountmanager (alg. ondersteuning en voortgang); experts; coaches (kwartiermaken, plan van aanpak); trainingen; bijeenkomsten; themacampagnes water, bewegen, groente/fruit, ontbijt; materialen, tools, handleidingen, intranet, nieuwsbrieven, goodpractices. Voor 2016 gaan wij bekijken of en hoe wij als gemeente Stein kunnen aansluiten bij dit project JOGG.

Vervoer bewegingsonderwijs

Door uw raad is gevraagd beleid te formuleren voor wat betreft de thema's *vervoer bewegingsonderwijs* en schoolzwemmen. Besloten is om eerst een discussie te voeren over de doelen die uw raad wil bereiken met betrekking tot het stimuleren van sport, bewegen en gezondheid van kinderen in Stein, en vervolgens daarna een keuze te maken welke instrumenten daarvoor ingezet kunnen worden. In deze discussie wordt de opgelegde taakstelling op het vervoer naar het *gymnastiek- c.q. bewegingsonderwijs* meegenomen.

In september 2015 zijn in een interactief debat (BOB-methode) met de raad deze kaders opgesteld. Bij het samenstellen van de Begroting 2016 waren de uitkomsten van dit debat echter nog niet bekend.

Beleidskaders Leerlingenvervoer Speciaal Onderwijs.

Met de commissie Maatschappelijke Zaken worden in een dialoogsessie de kaders benoemd om te komen tot een 1^e aanzet tot beleidsontwikkeling op het terrein van leerlingenvervoer speciaal onderwijs. Het vraagstuk ten aanzien van mogelijke kostenbesparing door middel van inspanning of financiële bijdrage door ouders zal bij de formulering van de nieuwe beleidskaders uitdrukkelijk aan de orde worden gesteld. De kaders met betrekking tot leerlingenvervoer speciaal onderwijs die naar voren komen zullen vervolgens uiterlijk 1 maart 2016 verder zijn uitgewerkt om het bestuurlijk besluitvormingsproces in te gaan zodat de raad middels een aangepaste verordening de nieuwe beleidskaders kan vaststellen.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

Bibliotheekwerk

De portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten hebben medio 2015 besloten een nieuw proces te starten voor herpositionering van het bibliotheekwerk, om daarmee adequaat in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen. Uitgangspunt blijft dat er één basisvoorziening moet zijn voor het bibliotheekwerk in de regio. Intentie is de gemeenteraden voorjaar 2017 beleidsvoorstellen voor te leggen.

Indicatoren:

- Aantal projecten dat een bijdrage krijgt vanuit het Eigenkracht pilot budget.
- Aantal jongeren onder 18 dat met een alcoholprobleem in het ziekenhuis terecht komt.
- Aantal malen dat de AED voorziening wordt gebruikt.
- Aantal leden van sportverenigingen.
- Leeftijdverwachting van inwoners.
- Zorgkosten per inwoner.

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

Samenleving sociale vitale kernen (x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Meerjarenraming 2017	Meerjarenraming 2018	Meerjarenraming 2019
Lasten	14.701	24.299	22.406	21.990	21.655	21.677
Baten	2.248	1.176	1.215	1.215	1.216	1.216
Saldo van baten en lasten	-12.453	-23.122	-21.192	-20.775	-20.439	-20.461
Toevoeging reserves	1.165	693	363	50	50	50
Onttrekking reserves	591	927	133	122	122	80
Resultaat	-13.027	-22.888	-21.421	-20.703	-20.367	-20.431

Toelichting relevante afwijkingen programma: Een samenleving met sociale vitale kernen

Relevante afwijkingen tussen werkelijk 2014 en raming 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
Kapitaallasten	Ontwikkeling kapitaallasten (vrijval gerealiseerde investeringen en investeringen 2014-2016)	195	V
Sporthal	In 2014 is de sportvloer in de sporthal vervangen	150	V
Voorziening groot bouwkundig onderhoud	Vrijval in 2014 van het deel van de voorziening groot bouwkundig onderhoud dat betrekking heeft op het kasteel Elsloo, de kasteelruïne Stein en de standaardmolen in Urmond door het afstoten van het cultureel erfgoed en de accommodatie van Scouting Stein	378	N
Accommodaties	In 2014 aan LTV Stein en Scouting Stein bijdrage onderhoud in kader van privatisering accommodatie	200	V
Verkoop gronden	In 2014 zijn gronden Mergelakker en 't Hetjen verkocht	82	N
Voorzieningen	Vrijval in 2014 van voorzieningen groot bouwkundig onderhoud (75.000) en mutaties in de voorziening onderhoud buitenkant scholen (195.000)	270	N
Reserves	In 2016 wordt beschikt over de reserve IKC de Triviant ter gedeeltelijke afdekking van de kapitaallasten van IKC de Triviant	89	V
WMO	In 2016 maken de nieuwe taken WMO (voormalig WMO AWBZ) onderdeel uit van de lasten.	3.900	N
Reserve 3D	In 2016 is er sprake van een per saldo geringere stijging van de reserve 3D. Dit als gevolg van een hoger 'overschot' WMO huishoudelijke hulp in 2014 dan in 2016. Daarnaast is er in 2014 ook beschikt over de reserve. Per saldo stijgt de reserve in 2016 minder dan in 2014.	280	V
Leerlingen- vervoer	Op basis van aanbesteding van het leerlingenvoer op Zuid-Limburgse schaal zijn de budgetten voor het leerlingenvoer gekort.	229	V
Jeugd	In 2016 maken de nieuwe taken jeugd onderdeel uit van de lasten.	4.800	N

Relevante afwijkingen tussen de ramingen 2015 en 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
Kapitaallasten	Ontwikkeling kapitaallasten (vrijval gerealiseerde investeringen en investeringen 2014-2016)	157	N
Reserve MFC	In 2015 is de reserve MFC Stein gevormd.	270	V
Basisschool de Brök	Vervroegde afschrijving en sloopkosten van basisschool de Brök in 2015 (incl onttrekking uit reserve)	88	V
Huisvesting basisonderwijs	In 2015 is budget opgenomen voor onderzoek naar de toekomstige huisvesting van het basisonderwijs	72	V
WMO	De rijksbijdrage wmo is in 2016 lager dan in 2015 hieraan zijn de uitgaven vooralsnog gekoppeld	147	V
Leerlingen- vervoer	Op basis van aanbesteding van het leerlingenvervoer op Zuid-Limburgse schaal zijn de budgetten voor het leerlingenvervoer gekort.	104	V
Multifunctionele hal in Berg aan de Maas	In 2015 is een budget opgenomen voor de bouw van een multifunctionele hal in Berg aan de Maas	170	V
Rijksbijdrage jeugd en WMO	De rijksbijdrage jeugd en wmo is in 2016 lager dan in 2015 hieraan zijn de uitgaven gekoppeld	577	V

3.2 Programma 'Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving'

Portefeuillehouders	<i>Burgemeester M.Leurs-Mordang en Wethouders R. van Leuken en D.Hendrix(bestuurlijk procesverantwoordelijke)</i>
---------------------	---

Inleiding

De gemeente Stein kenmerkt zich door een goede geografische ligging, woonkernen met cultuurhistorische waarden, het landschap en een hoog voorzieningenniveau en biedt daarmee een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. In onze strategische visie is dit vertaald in de kernwaarde "een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving". De hierbij behorende ambities zijn vertaald in de ruimtelijke structuurvisie 2015-2025. De visie bevat het ruimtelijke beleid op hoofdlijnen voor de komende jaren. Het voornaamste doel van de ruimtelijke structuurvisie is het verder uitwerken en concretiseren van de doelen uit de strategische toekomstvisie. Verder heeft de structuurvisie een sterke samenhang met de "Eigenkrachtvisie".

Het fysieke domein staat aan de vooravond van een fundamentele herziening van het omgevingsrecht. Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel Omgevingswet aangenomen. De Omgevingswet is een raamwet die 26 wetten bundelt. In de Omgevingswet wordt het huidige scala aan sectorale instrumenten samengevoegd tot zes kerninstrumenten. Deze zijn:

- omgevingsvisie,
- decentrale regels (provinciale omgevingsverordening, waterschapsverordening, gemeentelijk omgevingsplan),
- plannen en programma's,
- algemene rijksregels,
- omgevingsvergunning en
- projectbesluit.

De wet behelst een vergaande decentralisatie van de regels voor de leefomgeving. Gemeenten krijgen meer ruimte om samen met inwoners en bedrijven integrale keuzes te maken over de inrichting van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet treedt in 2018 in werking.

De komende jaren is de ontwikkeling van de samenstelling en omvang van de bevolking leidend voor de ruimtelijke ontwikkeling. Dit beïnvloedt de ruimtelijke ontwikkeling van kernen en wijken. De opgave voor de komende jaren is om een prettige woongemeente te blijven. Daarvoor moet de gemeente Stein zowel kwantitatief als kwalitatief haar woningvoorraad toekomstbestendig maken, dit in samenhang met een goed accommodatiebeleid maar ook met ontwikkelingen op het gebied van welzijn en zorg. Belangrijke ontwikkelingen daarin zijn de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg, de subregionale uitwerking daarvan en de herziening van de Woningwet per 1 juli 2015.

De invoering van de Woningwet 2015 markeert de maatschappelijke consensus over het domein van de volkshuisvesting. De wet creëert duidelijkheid op de woningmarkt door heldere spelregels voor sociale huur. De wet waarborgt de kwaliteit van de sociale huisvesting, beperkt de financiële risico's en regelt een passende toewijzing van sociale huurwoningen aan de doelgroep. Huurders, gemeenten, woningcorporaties en het Rijk dragen daar allen aan bij, ieder vanuit hun eigen rol. Er komt een Autoriteit Woningcorporaties, die volkshuisvestelijk en financieel toezicht houdt op de sector en die sancties kan opleggen. Woningcorporaties, gemeenten en huurders maken samen prestatieafspraken over de lokale woonopgave.

In de strategische visie is de ambitie uitgesproken de omgevingskwaliteiten verder te versterken. Daarom worden groene verbindingen gelegd en wordt de beleving van Stein als gemeente aan het water verbeterd en worden de toeristische recreatieve potenties beter benut. Cultuurhistorische waarden worden hiermee in verbinding gebracht. Door te blijven investeren in de ruimtelijke kwaliteit van het grondgebied nemen we de verantwoordelijkheid deze ambitie verder vorm te geven. Een belangrijk instrument voor het nastreven van de ambities voor de omgevingskwaliteit is de ruimtelijke structuurvisie. De structuurvisie is het beleidsinstrument waarin de ambitie om omgevingskwaliteiten te versterken concreet is vertaald. Conform de motie van D66 zal in 2016 een voorstel worden gedaan om het aanzien van Stein, ook waar het groenvoorzieningen betreft, meer in overeenstemming te brengen met het beoogde ambitieniveau zoals vastgelegd in de strategische visie alsmede de ruimtelijke structuurvisie.

Een gevoel van veiligheid is onlosmakelijk verbonden met hoe inwoners de omgevingskwaliteiten waarderen. Vandaar dat in dit programma ook openbare orde en veiligheid is opgenomen.

Relatie met coalitieprogramma

Het coalitieakkoord 2014-2018 "Besturen met creativiteit, improvisatie en innovatie" onderschrijft de kernwaarde "Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving" en spreekt de ambitie uit dat Stein een aantrekkelijke woongemeente moet blijven met behoud van leefbare kernen. Een goede spreiding van een evenwichtig woningaanbod is daarbij noodzakelijk. De toenemende vergrijzing in relatie tot de dalende bevolkingsaantallen vraagt om maatwerk. Mede door de bevolkingskrimp zal het aantal huishoudens en de daarmee samenhangende woningbehoefte in zijn totaliteit fors afnemen. Dit impliceert dat de komende jaren kritisch naar woningbouwprojecten wordt gekeken. In de strategische visie zijn vijf kernwaarden opgenomen. Eén ervan is dat Stein investeert in de kwaliteit van wonen en voorzieningen door onder andere de omgevingskwaliteit, bestaande uit groen, water, cultuurhistorie en de openbare ruimte, te versterken. De investering van Stein in de groenprojecten past binnen deze kernwaarde.

In de afgelopen jaren zijn de kwaliteitskaders voor het beheer van de openbare ruimte door de gemeenteraad opnieuw vastgesteld. Partijen spraken uit dat de vastgestelde kaders de komende vier jaar niet worden bijgesteld. Dat betekent dat verdere bezuinigingen op de budgetten openbare ruimte niet aan de orde zijn.

Tevens willen de coalitiepartners de komende jaren een impuls geven aan duurzame ontwikkelingen binnen de gemeente. Nadere aandacht verdient het behoud van oude beeldbepalende en karakteristieke gebouwen en het geven van een nieuwe bestemming aan deze gebouwen.

Wat willen we bereiken ?

Hoofddoelstelling:

“Stein investeert in kwaliteit van wonen en voorzieningen”

Subdoelstelling I woonmilieus

“Stein stemt woonmilieus in de gemeente af op de toekomstige samenstelling van de bevolking”

Subdoelstelling II omgevingskwaliteit

“Stein versterkt haar omgevingskwaliteit, die bestaat uit groen, water, cultuurhistorie en de openbare ruimte”

Subdoelstelling III ontwikkeling Chemelotcampus/brainport 2020

“Stein haakt aan bij de verdere ontwikkeling van de Chemelotcampus als onderdeel van Brainport 2020 en wil de economische kansen die dit oplevert verzilveren”

Subdoelstelling IV voorzieningenniveau sturen op kwaliteit

“Stein gaat haar voorzieningenniveau sturen op kwaliteit en kwantiteit vanuit toekomstige behoefte, economisch en maatschappelijk draagvlak en regionaal aanbod”

Subdoelstelling V duurzaamheid

“Stein gaat verkennen hoe duurzame keuzes ruimtelijk en qua energiegebruik gemaakt kunnen worden”

Subdoelstelling I Woon/werkmilieu's

Wet en regelgeving

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg)
- Onteigeningswet
- Provinciaal omgevingsplan Limburg 2014
- Provinciale omgevingsverordening 2014
- Woningwet 2015
- Omgevingswet

Vastgesteld beleid

- Structuurvisie Wonen regio Westelijke Mijnstreek (9 juni 2011)
- Strategische Toekomstvisie gemeente Stein 2011-2021 (15 september 2011)
- Nota Grond- en vastgoedbeleid 2010-2014 (december 2009)
- Grondprijzennota 2013 (13 december 2012)

Wat willen we bereiken ?

Overeenkomstig de recent vastgestelde ruimtelijke structuurvisie stemt Stein de woonmilieus in de gemeente af op de toekomstige samenstelling van de bevolking door middel van:

- aandacht voor duurzaamheid van nieuw en bestaand vastgoed (niet alleen aandacht voor de energieprestatie en gebruik tijdens de hele levenscyclus van vastgoed maar ook bij hergebruik en sloop van materialen);
- flexibiliteit aan te brengen in functies en gebruiksmogelijkheden van nieuw en bestaand vastgoed;
- aandacht voor gebruikskwaliteiten gedurende de levensloop van gebruikers;
- het realiseren van de juiste woning op de juiste locatie: focussen op de randvoorwaarden voor een hoogwaardig woonklimaat op die plaatsen waar goede condities voor een hoogwaardig woonklimaat op lange termijn aanwezig zijn;
- combinaties van voorzieningen te stimuleren;
- ontmoetingsplekken te stimuleren;
- het vergroenen van de woonkernen;
- het goed zwaluwstaarten van de ontwikkelingen op het ruimtelijke fysieke domein en het sociaal maatschappelijke domein waar wij een integrale gebiedsgerichte en DOPsgewijze aanpak een goed instrument voor achten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- Vaststellen Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg
- Vaststellen subregionale uitwerking Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg
- Evaluatie jongerenhuisvestingsbeleid
- Centrumplan: Hart van Stein
- Herstructureren bedrijventerrein Kerensheide
- Ontwikkeling Poort van Stein
- Vaststellen lijst beeldbepalende en karakteristieke panden
- Opwaarderen Stationsomgeving Beek-Elsloo
- Voortgang exploitatie Bramert-noord
- Huisvesting Sinti / Bestemmingsplan Louisegroeveveweg
- Voortgang doorontwikkeling plan Kanaalboulevard
- Voortgang doorontwikkeling plan Kattetekop Urmond
- Voortgang herinrichten Sint Antoniusplein

Vaststellen structuurvisie Wonen Zuid-Limburg

Bevolkingsontwikkelingen (maar ook economische ontwikkelingen) zijn bepalend voor de vraag naar vastgoed en dus ook naar woningen. Woningzoekenden laten zich echter niet leiden door gemeente – of regiogrenzen. De ervaring leert, dat een gemeenschappelijke koers op het gebied van woningvoorraadontwikkelingen de beste basis biedt om de negatieve effecten van de bevolkingsdaling op zaken als leegstand, leefbaarheid en woningwaarde, zo veel mogelijk te beperken.

De 18 gemeenten in Zuid-Limburg nemen daarom de verantwoordelijkheid door opgaven rond het thema Wonen gezamenlijk aan te pakken en in te zetten op een intensieve samenwerking en afstemming van subregionale programmeringen. Het doel van de breed gedragen aanpak is de mismatch tussen vraag en aanbod op de woningmarkt in Zuid-Limburg weg te nemen. Nu de drie subregio's in Zuid-Limburg een gezamenlijke koers willen varen op het gebied van wonen en woningvoorraadontwikkelingen is dringend behoefte aan een gelijk speelveld. De Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg die medio 2016 door de 18 gemeenteraden wordt vastgesteld voorziet hierin.

Vaststellen subregionale uitwerking structuurvisie wonen

In het streven naar een gezonde woningmarkt met de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg als basis lopen sloop, nieuwbouw en het terugdringen van de ongewenste planvoorraad niet altijd één op één gelijk in de tijd. Om hieraan invulling te geven stellen de Zuid-Limburgse gemeenten een subregionale

woningmarktprogrammering van toevoegingen en onttrekkingen op basis van de transformatieopgave vast. De centrumgemeente Sittard-Geleen neemt hierin het voortouw. De subregionale woningmarktprogrammering wordt eind 2016 door de Raad vastgesteld.

Evaluatie jongerenhuisvestingsbeleid

De huidige Provinciale en gemeentelijke Startersregeling eindigt op 31 december 2015. Binnen de Provincie vindt een evaluatie en beleidsanalyse plaats. In het 4e kwartaal 2015 wordt onder andere de Startersregeling binnen de gemeente Stein geëvalueerd. Het voortzetten van de Startersregeling in 2016 is mede afhankelijk van de besluitvorming bij de Provincie.

Centrumplan: Hart van Stein

Verwacht wordt dat in augustus 2016 de eerste fase van het winkelcentrum gereed is en door de winkeliers in gebruik wordt genomen. Direct hierop volgend wordt het tijdelijke winkelcentrum afgebroken. In 2016 wordt ook gewerkt aan de omliggende infrastructuur. Het streven is de bouwwerkzaamheden zo veel als mogelijk in 2016 af te ronden.

Over de invulling van Fase II vindt overleg met de projectontwikkelaar plaats. Het is nog onduidelijk wanneer de bouwwerkzaamheden voor fase II van het centrumplan plaats vinden.

Herstructureren bedrijventerrein Kerensheide

Voor het bedrijventerrein Kerensheide geldt dat, door met name de langdurige leegstand van de voormalige Superconfexlocatie en het gebrek aan ruimtelijke kwaliteit in zijn algemeenheid, het bedrijventerrein aan economische kracht heeft ingeboet. Naast de herontwikkeling van de Poort van Stein is ook een revitalisering van het noordelijk deel van het bedrijventerrein noodzakelijk.

De herstructureringsopgave is vastgelegd in het masterplan "Herstructurering bedrijventerrein Kerensheide".

De herstructureringsopgave bestaat grofweg uit de volgende 3 fases:

1. opwaardering van de openbare ruimte in het noordelijk deel van het bedrijventerrein;
2. de herontwikkeling van het voormalige Superconfexlocatie;
3. de herontwikkeling van de kavel Dassen.

De herontwikkeling van de Superconfexlocatie is toegelicht bij de uitvoeringsmaatregel Ontwikkeling Poort van Stein. De opwaardering van de openbare ruimte is hiermee nauw verbonden en wordt in 2016 ter hand genomen. De herontwikkeling van de kavel Dassen is een opgave voor de langere termijn aangezien het in casu particulier bezit betreft.

Ontwikkeling Poort van Stein

Voor de 1^e fase, welke onder andere voorziet in de bouw van een hotel en een bedrijfsgebouw voor de vestiging van MAN trucks, zijn de planologische procedures opgestart. Het bestemmingsplan wordt in 2016 door de raad behandeld en biedt daarmee de voornaamste basis voor de ontwikkeling van de Poort van Stein. Als onderdeel van deze ontwikkeling zal ook de openbare ruimte worden opgewaardeerd. Wij zien dit als een integrale ontwikkeling die wij wensen te realiseren binnen de realisatie-overeenkomst met de ontwikkelende vastgoedpartij.

Vaststellen lijst beeldbepalende en karakteristieke gebouwen

Voor de instandhouding van cultuurhistorische en beeldbepalende panden wordt beleid ontwikkeld. De kaders hiervoor zijn eind 2015 uitgewerkt. In 2016 beschikt de gemeente over een gemeentelijk monumentenbeleid.

Opwaarderen stationsomgeving Beek Elsloo

Het project Stationsomgeving Beek-Elsloo voorziet in het opwaarderen van het station Beek-Elsloo, waardoor aan de Steinse zijde een volwaardig ontsloten station ontstaat. Medio 2015 is het Voorlopig Ontwerp (VO) voor het project Stationsomgeving Beek-Elsloo opgeleverd. Dit VO vormt de basis voor de definitieve uitwerking en het bestekgereed maken van het project. Het VO is eind 2015 gepresenteerd aan de commissie VRO. Naar verwachting wordt in 2016 de verdere uitwerking ter hand genomen, zodat de opwaardering eind 2016, maar uiterlijk in 2017 kan starten. Van belang hierbij is dat de kosten van het project volledig zijn gedekt. De kosten van het VO zijn geraamd op (afgerond) € 6 miljoen. Hiervan wordt een substantieel deel gedekt door bijdragen van de gemeenten Beek, Stein en subsidiënten.

De regisseursrol van het project ligt sinds 2015 bij de provincie Limburg. Bij het samenstellen van de begroting 2016 was nog niet bekend welk bedrag door de provincie beschikbaar wordt gesteld voor de realisatie van dit project.

Voortgang exploitatie Bramert-Noord

Voor Bramert-Noord geldt een onherroepelijk globaal bestemmings- en exploitatieplan met de bestemming "Wonen - uit te werken". Het exploitatieplan wordt na inwerkingtreding zowel jaarlijks als bij een (gedeeltelijke) uitwerking van het plangebied herzien. De reguliere herziening als gevolg van een actualisatie is de bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De herziening als gevolg van een uitwerking van of (structurele) wijziging in het plangebied wordt vastgesteld door de Raad.

De grondexploitatie fase 1, de ontwikkeling van 50 woningen en fase 2, de ontwikkeling van 6 woningen door Wonen Limburg is 26 juni 2014 vastgesteld. In de grondexploitatie fase 1 is de "stand-still"-periode uit het coalitieakkoord 2014-2018 verwerkt.

Door de "stand-still"-periode van 4 jaar wordt de ontwikkeling van Bramert-Noord, m.u.v. fase 2 tot 1 januari 2019 niet opgepakt. Na 2018 vindt een algehele heroverweging van de woningbouw in het plangebied Bramert-Noord plaats.

Huisvesting Sinti/bestemmingsplan Louisgroeveweg Bramert-Noord

In 2015 is gestart met de bouw van 6 woningen in het gebied Bramert-Noord. Deze zijn bedoeld ter vervanging van 6 woningen in de kern Berg aan de Maas. Door conflicterende levensstijlen is het voor de bewoners van de 6 bestaande woningen niet langer mogelijk daar te blijven wonen. Gemeente Stein en Wonen Limburg - als rechtsopvolger van Woningstichting Urmond - ontwikkelen gezamenlijk deze nieuwe locatie. Hierbij is afgesproken dat gemeente de percelen bouw- en woonrijp levert aan Wonen Limburg, waarna deze laatste daar de 6 nieuwe woningen realiseert. Partijen delen gezamenlijke de historische kosten. De woningen in Bramert-Noord worden in de zomer van 2016 opgeleverd. Na verhuizing van de bewoners worden de oude woningen in Berg aan de Maas gesloopt. De afspraken over de bijdrage van de gemeente in de excessieve kosten voor woonlocaties - zoals overeengekomen op 10 december 1991 - komt daarmee voor deze locatie te vervallen.

Voortgang doorontwikkeling plan Kanaalboulevard

Door de stagnatie op de woningmarkt is het plan Kanaalboulevard niet verder tot ontwikkeling gekomen. De ontwikkelaar heeft zijn aandacht nu primair gericht op een doorontwikkeling van het plan door het transformeren van delen van het plan tot kansrijke(re) segmenten en de afronding van de openbare ruimte.

Gelet op de woningmarktsituatie wordt de noordzijde van het plan anders ingevuld dan destijds beoogd. Het realiseren van woningen op de locatie van het ter plaatse gelegen bedrijf wordt niet meer opportuun geacht. Aankoop van deze terreinen door de ontwikkelaar is dan ook niet meer aan de orde. Voor de noordkant van het plan worden alternatieve invullingsmogelijkheden bekeken.

In 2015 is een omgevingsvergunning afgegeven voor de realisatie van 7 kadewoningen in het plan. Deze woningen worden in 2016 opgeleverd.

Voortgang doorontwikkeling plan Kattekop Urmond

In 2015 heeft Wonen Limburg de openbare ruimte binnen het totale plan Kattekop gerealiseerd. Na afloop van de onderhoudstermijn van de aannemer, medio 2016, gaat het beheer van de openbare ruimte over naar de gemeente.

Wonen Limburg heeft de planontwikkeling binnen het gebied opnieuw bekeken, dit in het licht van de mogelijkheden binnen de huidige woningmarkt, alsook gelet op de beperktere mogelijkheden voor woningbouwcorporaties om woningen te realiseren.

In eerste instantie wordt daarbij de hoek Torenstraat / Hoge Bergstraat opnieuw ontwikkeld. Een omgevingsvergunning is aangevraagd voor de realisatie van starterswoningen, twee-onder-een-kapwoningen en geschakelde woningbouw. Deze woningen worden in de sociale huursector gerealiseerd.

Na realisatie van deze woningen wordt de hoek tegenover het bestaande appartementencomplex gezien. Realisatie is voorzien vanaf 2017.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

Voor 2017 en volgende jaren staan op de planning:

- Het implementeren van het beleid op basis van Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg;
- Het realiseren van fase II van het Centrumplan Stein;
- Het herstructureren van het bedrijventerrein Kerensheide;
- Het realiseren van de opwaardering van de stationsomgeving Beek-Elsloo;
- Voortgang St. Antoniusplein Urmond.

Subdoelstelling II Omgevingskwaliteit

Wet en regelgeving

- Structuurvisie infrastructuur en milieu
- Wet ruimtelijke ordening
- Besluit ruimtelijke ordening
- Wet voorkeursrecht gemeenten
- Provinciaal omgevingsplan Limburg
- Gemeentewet
- Wet Milieubeheer
- Waterwet
- Wegenverkeerswet
- Wegenwet
- Wet verontreiniging oppervlaktewater (riool- en regenwateroverstorten)
- Wet Bodembescherming (panden buitengebied)
- Wet op de Waterhuishouding
- Wet verontreiniging oppervlaktewater (riooloverstorten)
- Wet drinkwatervoorziening (legionella)
- Telecomverordening
- Burgerlijk Wetboek
- Pachtwet
- Flora en faunawet
- DOB besluit voor onkruidbestrijding op verhardingen
- Kaderrichtlijn water
- WKPB (wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen)
- WION (grondroerdersregeling)
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
- Politiewet 2012
- Wet op de Veiligheidsregio's
- Opiumwet
- Wet Tijdelijk Huisverbod

Vastgesteld beleid

- Structuurvisie Wonen Westelijke Mijnstreek (9 juni 2011)
- Strategische toekomstvisie 2011 – 2021 (15 september 2011)
- Nota grondbeleid (28 mei 2015)
- Grondprijzennota 2015 (4 december 2014)
- Beleidskaders onderhoud openbare ruimte (wegen, bruggen, bouw en sport- en speltechnisch onderhoud gemeentelijke accommodaties en speelvoorzieningen). (7 juli 2011)
- Structuurschets "Stein op weg naar 2015" middels gebiedsgewijze aanpak (september 2004)
- Vaststellen nieuwe gebieden gebiedsgerichte aanpak (3 december 2009).
- Gemeentelijk verkeer- en vervoersplan (25 juni 2013)
- Parkeerbeleid (25 juni 2013)
- Beleidsplan Openbare Verlichting (26 juni 2014)

- Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2015-2020 (30 oktober 2014)
- Waterplan Stein 2009 (1 oktober 2009)
- Afkoppelbeleid particulieren (26 juni 2014)
- Beleidsnota grondenbeheer 2012-2015 (10 mei 2012)
- Kadernota integraal Veiligheidsbeleid Westelijke Mijnstreek 2015-2018 "Veiligheid kent geen grenzen" (4 december 2014)
- Damoclesbeleid (burgemeester 1 december 2010)
- Victoriabeleid (1 november 2012)
- Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Misdad (Bibob-beleid) (2007)
- Crisisplan (9 december 2011)
- Rampbestrijdingsplan Chemelot (9 december 2012)
- Rampbestrijdingsplan Hoogwater Maas (26 oktober 2012)

Wat willen we bereiken ?

Door te investeren in groen, water, openbare ruimte en cultuurhistorie versterkt Stein haar omgevingskwaliteit. Deze verbetering van de omgevingskwaliteit wordt concreet vertaald door:

- De groene verbindingen zoals vastgelegd in de regiovisie Westelijke Mijnstreek te voltooien;
- De beleving van Stein als gemeente aan het water (Maas en Julianakanaal) te verbeteren en de toeristische recreatieve potenties beter te benutten;
- De cultuurhistorische waarden van de verschillende kernen beter te benutten en te verbinden met toerisme en recreatie in onze gemeente;
- Te blijven investeren in het versterken van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- Uitvoeren maatregelen structuurvisie
- Actualiseren bestemmingsplan Grensmaas
- Vaststellen groenstructuurplan
- Upgraden openbaar deel Steinerbos
- Vervangen boogbrug Veestraat
- Verbreden burg Berg aan de Maas
- Reconstructie ged. Dross. Jonker van Kesselstraat, Haalbrugskensweg en Omphaliusstraat in kader van Centrumplan
- Planvoorbereiding reconstructie Obbichterstraat
- Gebiedsgerichte aanpak Urmond Oost (wegen en riolen)
- Reconstructie Julianastraat - Raadhuisstraat (weg en riool)
- Aanpassen rotonde Mauritsweg (fietsers) / ontwikkeling Poort van Stein
- Vervangen armaturen openbare verlichting door LED armaturen
- Planvoorbereiding knelpunten utilitaire fietsroutes
- Verkeersarrangement Elsloo
- Treffen van verkeerskundige maatregelen
- Aanpak geluidsoverlast A 76 nabij Tilliastraat
- Afkoppelen Businesspark Stein (Elsloo)
- Afkoppelen kern Maasband
- Maatregelen waterplan Stein Centrum
- Actualiseren afvalstoffenheffing
- Kennisnemen van gebiedsscan Politie
- Kennisnemen van uitvoeringsplan integrale veiligheid

Uitvoering maatregelen structuurvisie

Een voornaam onderdeel van de ruimtelijke structuurvisie is het uitvoeringsprogramma. Het proces in het kader van de Structuurvisie en de Eigenkrachtvisie ,aangevuld met onderdelen uit het coalitieakkoord, heeft uiteindelijk geleid tot een uitvoeringsprogramma met in totaal 69 projecten. De lijst bevat zowel nieuwe als bestaande projecten. In 2016 wordt conform de afspraken in de Kadernota 2016 (verder) gewerkt aan:

- Het herstructureren van het bedrijventerrein Kerensheide en de ontwikkeling van de Poort van Stein;
- Het vaststellen van een lijst met beeldbepalende panden;
- De dorpsgerichte aanpak Nieuwdorp;
- Duurzaamheid.

Actualisatie bestemmingsplan Grensmaas

In 2006 is door de gemeenteraden van Maastricht, Meerssen, Sittard-Geleen, Echt-Susteren en Stein het bestemmingsplan Grensmaas vastgesteld. Het plan biedt het planologisch-juridisch kader voor het Grensmaasproject en de herinrichting van het gebied na ontgronding. Een bestemmingsplan dient binnen 10 jaar geactualiseerd te worden. Dit biedt tevens de mogelijkheid om tussentijdse partiële herzieningen en actuele ontwikkelingen in te passen. De vaststelling is eind 2016 voorzien.

Kennisnemen van gebiedsvisie Chemelot en omstreken

Medio 2015 is gestart met het opstellen van de gebiedsvisie Chemelot e.o. De visie moet onder andere antwoord geven op de vraag wat het toekomstig ruimtegebruik van de site is. De focus van de visie is vooral ruimtelijk-economisch. Daarnaast komen in de visie thema's als infrastructuur, bereikbaarheid en de woonbehoefte van kenniswerkers aan bod. Na afronding van het proces van totstandkoming van de visie wordt deze in 2016 ter kennisname aan de raad aangeboden.

Vaststellen groenstructuurplan

Met het opstellen van het groenstructuurplan is in 2015 gestart. Dit plan wordt in 2016 aan de raad ter vaststelling aangeboden. Als afgeleide van het groenstructuurplan wordt een afwegingskader voor het kappen van bomen opgesteld.

Upgraden openbaar deel Steinerbos

In dit gebied zijn in 2015 een aantal maatregelen uitgevoerd. Zo is de weg achter het gemeentehuis aangelegd en zijn tijdelijke verkeersmaatregelen genomen op de Stadshouderslaan in verband met de verkeersveiligheid. De verdere uitwerking van het totale gebied is doorgeschoven. Hiermee schuift € 350.000 van het budget van 2015 door naar 2016. Dit is in berap II-2015 verwerkt.

In 2015 is, in overleg met betrokkenen, gestart met de voorbereiding van de opwaardering van het openbare gedeelte van het Steinerbos. De uitvoering van de maatregelen vindt deels plaats in 2016. Hierbij wordt de padenstructuur verbeterd en wordt een verkeersveilige toegang naar het zwembad en Steinerbos gecreëerd. Het opknappen van het gebied wordt eind 2015 opgestart en wordt in voorjaar 2016 afgerond.

Binnen het project upgraden openbaar deel Steinerbos is ook een groot onderhoudsplan c.q. inrichtingsplan voor de recreatievijver voorzien. Daarin wordt de waterhuishouding van het gebied, de aandacht voor ecologie en duurzaamheid alsook de wateraanvoer van de vijver opgenomen. Een gedragen ontwerp wordt in het voorjaar van 2016 verwacht.

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is in 2016 € 850.000 beschikbaar.

Omvormen jaagpad Molenweg tot vrijliggend fietspad

De gemeente wil samen met RWS het oude jaagpad langs de Molenweg aanleggen als vrijliggend dubbelzijdig fietspad. De werkzaamheden voor de kanaalverruiming zijn in uitvoering en worden in 2016 afgerond. De planning is bijgesteld o.a. door het NGE (niet gesprongen explosieve). Met de aanleg van het fietspad kan pas worden begonnen nadat de werkzaamheden aan het kanaal gereed zijn. Het beschikbaar budget 2015 van € 250.000 is hierdoor in berap II-2015 doorgeschoven van 2015 naar 2016.

Vervangen boogbrug Veestraat

In 2015 is de voorbereiding gestart van het project vervangen brug Veestraat / Heirstraat. Binnen het project wordt de oude brug over het spoor van DSM/Chemelot volledig gesloopt en vervangen door een nieuwe brug. De nieuwe brug krijgt twee rijstroken, zodat de huidige verkeerslichten komen te vervallen. Door frequent overleg met DSM/Chemelot wordt ervoor gezorgd dat de contracteisen ook op dit specifieke onderdeel (o.a. risico's) worden afgestemd.

Voor de uitvoering in 2016 is een investering van € 1.350.000 opgenomen.

Verbreden brug Berg aan de Maas

De raad heeft in 2013 budget beschikbaar gesteld voor het verbreden van de brug in Berg aan de Maas over het Julianakanaal. Hiervoor is in 2016 een investering van € 1.350.000 opgenomen. Het verbreden

van de brug wordt gelijktijdig uitgevoerd met het groot onderhoud aan de brug. Na het groot onderhoud is de brug weer toegankelijk voor alle verkeer.

De raad heeft in juni 2015 een motie aangenomen waarin het college wordt opgedragen alles in het werk te stellen Rijkswaterstaat te bewegen de brug in 2016 te verbreden en de werkzaamheden aan de brug in Urmond pas daarna uit te voeren.

Reconstructie ged. Dross.Jonker van Kesselstraat, Haalbrugskensweg en Omphaliusstraat (ikv Centrumplan)

Deze reconstructies waren oorspronkelijk onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak Stein Centrum. Bij het vaststellen van de plannen voor de inrichting van de openbare ruimte rondom het nieuwe winkelcentrum heeft de raad in 2015 besloten deze reconstructies gelijktijdig met het project Winkelcentrum Stein uit te voeren.

Planvoorbereiding reconstructie Obbichterstraat

In 2015 is de reconstructie van de Obbichterstaat binnen de bebouwde kom afgerond. Het deel buiten de bebouwde kom moet nog conform het concept duurzaam veilig worden ingericht. De planvoorbereiding gebeurt in 2016. De uitvoering staat voor 2017 gepland.

Gebiedsgerichte aanpak Urmond Oost (wegen en riolen)

In 2015 is de voorbereiding gestart van de gebiedsgerichte aanpak Urmond-Oost. Net als bij de afgeronde gebiedsgerichte projecten wordt in samenspraak en met inbreng van bewoners de openbare ruimte toekomstgericht ingericht. Hierbij wordt ingezet op een duurzaam veilige weginrichting in combinatie met een duurzaam regenwatersysteem. De uitvoering is gepland in 2016 en 2017. Voor de uitvoering in 2016 zijn investeringen van € 575.000 voor wegen en € 575.000 voor riolen opgenomen. Onderdeel van deze gebiedsgerichte aanpak is de herinrichting van het St. Antoniusplein en de sloop van de door de gemeente aangekochte kerk.

Reconstructie Julianastraat - Raadhuisstraat (weg en riool)

De uitvoering van deze reconstructie is eind 2015 gestart. De werkzaamheden worden begin 2016 afgerond. Voor de uitvoering in 2016 zijn investeringen van € 660.000 voor wegen en € 480.000 voor riolen opgenomen.

Aanpassen rotonde Mauritsweg (fietsers) / ontwikkeling Poort van Stein

De aansluitingen van de fietspaden van deze rotonde voldoen niet aan de richtlijnen voor een rotonde buiten de bebouwde kom. De fietsaansluitingen worden aangepast aan de richtlijnen zodat voor de weggebruikers een eenduidig beeld ontstaat. Hiervoor is in 2016 een investering van € 80.000 opgenomen. De aanpassingen worden meegenomen bij de ontwikkelingen rondom de Poort van Stein.

Vervangen armaturen openbare verlichting door LED armaturen

Sinds 2014 is het omslagpunt voor wat betreft levensduur en verbruik tussen traditionele lampen en LED lampen bereikt en worden de lampen die aan vervanging toe zijn vervangen door LED armaturen. Voor de vervanging van oude armaturen door LED armaturen in 2016 is een investering van € 85.000 opgenomen.

Planvoorbereiding knelpunten utilitaire fietsroutes

In het gemeentelijk verkeer- en vervoerplan is opgenomen dat de kwaliteit en de vormgeving van de utilitaire fietsroutes voor een aantal paden nog niet op het gewenste niveau is. In de planvoorbereiding worden de knelpunten geïnventariseerd en wordt de bestekvoorbereiding tot verbetering ter hand genomen. Voor de planvoorbereiding is in 2016 een investering van € 25.000 opgenomen. Zodra bekend is welke maatregelen nodig zijn kan worden bepaald welke budgetten nodig zijn om de knelpunten aan te pakken.

Verkeersarrangement Elsloo

Het verkeersarrangement voor Elsloo is een integrale benadering voor de aanpak van verkeersproblemen die voorkomen in Elsloo. Hiervoor is in 2016 een investering van € 20.000 opgenomen. In samenspraak met een vertegenwoordiging van het Dorpsplatform Elsloo en inwoners van Elsloo worden knelpunten geïnventariseerd. De aangedragen knelpunten worden inhoudelijk onderzocht om de aard van het probleem vast te stellen. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt een plan

opgesteld dat afgestemd is met andere disciplines, bewoners, ondernemers en het Dorpsplatform. Hiermee wordt een breed gedragen verbeterplan gecreëerd.

Treffen van verkeerskundige maatregelen

In het gemeentelijk verkeer- en vervoerplan zijn een aantal beleidsuitgangspunten (o.a. parkeren en verkeersintensiteit) opgenomen waaraan de wegen in Stein moeten voldoen. Voor die situaties waar een straat niet voldoet aan de vastgestelde beleidsuitgangspunten en het noodzakelijk is in 2016 maatregelen te treffen is een investering van € 150.000 in 2016 opgenomen.

Aanpak geluidsoverlast A76 nabij Tilliastraat

De omgeving Tilliastraat in Stein ervaart geluidsoverlast van de A76. Samen met de omwonenden en de RUD zijn de mogelijkheden onderzocht om een geluidsvoorziening te realiseren. Gezien de beperkte ruimte moet een combinatie worden gemaakt van een grondwal en een zogeheten Greenwall. Hiervoor is in 2016 een investering van € 325.000 opgenomen.

In 2016 wordt parallel aan de investering gemeentebreed geluidbeleid als toekomstig afwegingskader ontwikkeld.

Afkoppelen Businesspark Stein (Elsloo)

In 2015 is nog niet met de uitvoering van dit project gestart. Om een afkoppeltraject te laten slagen is medewerking van perceeleeigenaren nodig. Vooral op een industrieterrein als het Businesspark Stein vergt dit tijd en bovenal doordacht optreden. Alvorens de uitvoering op te starten is gezocht naar een duidelijker doel en met een zichtbaar resultaat. Ook is bekeken of het afkoppelen mogelijk integraal met andere ontwikkelingen (ontsluiting station zijde Stein en zichtbaar maken van de Meeldertvloedgraaf) opgepakt kan worden. De rapportage van deze afwegingen en het bijbehorende plan van aanpak met een doorkijk richting uitvoering wordt eind 2015 verwacht.

Afkoppelen kern Maasband

In het waterplan en gemeentelijk rioleringsplan is het rioolstelsel in de kern Maasband opgenomen als afkoppellocatie waardoor het hemelwater niet meer verpompt hoeft te worden naar de RWZI. De inventarisatie, om te komen tot afkoppeling van de kern Maasband, is gepland in 2016. Voor de uit te voeren werkzaamheden is een investering van € 375.000 opgenomen. Dit afkoppelproject biedt ook de mogelijkheid om verkeerskundige problemen in de Maasband aan te pakken. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de wens uit het coalitieakkoord om de wegen in Maasband op te knappen. De planvoorbereiding wordt in overleg met DOP Maasband en de bewoners opgepakt.

Actualiseren afvalstoffenverordening

De afvalstoffenverordening wordt in 2016 geactualiseerd op basis van het nieuwe afvalbeleidsplan.

Kennisnemen van gebiedsscan Politie

In 2016 wordt de gebiedsscan ter kennisname aan de raad voorgelegd.

De gebiedsscan gemeente Stein 2016 wordt opgesteld door het Regionaal Basis Team Westelijke Mijnstreek en het politiedistrict Zuid-West eenheid Limburg. Hiermee informeert de politie het bestuur over lokale ontwikkelingen op het gebied van veiligheid. Het doel van de gebiedsscan is tweeledig:

1. Het vormt een goede basis voor de interne (operationele) sturing van het basisteam in het licht van een probleemgerichte aanpak van de belangrijkste lokale veiligheidsproblemen.
2. Met de Gebiedsscan informeert de politie het lokaal bestuur (en andere veiligheidspartners) over de ontwikkelingen van de criminaliteit en overlast in onze gemeente.

Verder levert de gebiedsscan belangrijke input voor het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2017.

Kennisnemen van uitvoeringsplan integrale veiligheid

Na het vaststellen van de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid Westelijke Mijnstreek 2015 - 2018 op 4 december 2014 vindt in de volgende jaren monitoring en evaluatie van het beleid plaats. Voortvloeiend uit de Kadernota worden jaarlijks Uitvoeringsplannen Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek vastgesteld, w.o. het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2016. Naast regionale speerpunten worden ook lokale speerpunten benoemd. Het uitvoeringsplan wordt ter kennisname aan de raad aangeboden.

Bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit

Net als in 2015 heeft dit thema hoge prioriteit binnen de portefeuille openbare orde en veiligheid. Er is in 2015 fors geïnvesteerd in de samenwerking met de partners (bijvoorbeeld politie, woningcorporaties, justitie etc.) om vanuit een integrale aanpak ongewenste ontwikkelingen aan te pakken. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen in 2015. Een koers die we ook in 2016 daadkrachtig en standvastig blijven varen met gebruikmaking van alle ons ter beschikking staande middelen/instrumenten.

Implementatie Omgevingswet

Een interne werkgroep gaat in beeld brengen welke stappen genomen moeten worden voor een goede implementatie van de Omgevingswet in de organisatie. Bij het opstellen van de begroting is aangenomen dat de kosten van de implementatie van de omgevingswet uit het reguliere budget voor het opstellen van bestemmingsplannen wordt gedekt. In de loop van 2016 moet blijken of deze aanname correct is.

Handhaving

We hebben voor het eerst in kaart gebracht welke taken er met betrekking tot handhaving liggen en hoe deze zich verhouden tot formatie. Dit is vertaald naar drie varianten, te weten minimum, midden- en maximum variant. Dit maakt het voor de Raad mogelijk keuzes te maken en te prioriteren binnen de gekozen variant. In 2016 geven we uitvoering aan de door de Raad in oktober 2015 gekozen variant waarbij we extra aandacht schenken aan registratie/monitoring om zodoende aan het eind van 2016 een kwantitatieve (aantallen) en kwalitatieve (o.a. uren in relatie tot taken) te kunnen uitvoeren.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

Ruimte

Bij ruimte staan de volgende onderwerpen op de planning:

- Het Centrumplan Stein;
- De herstructurering van het bedrijventerrein Kerensheide (m.n. de opwaardering noordelijk deel);
- De stationsomgeving Beek-Elsloo;
- Het afronden van Kanaalboulevard en Kattekop;
- De exploitatie van Bramert Noord;
- De uitvoeringsmaatregelen van de ruimtelijke structuurvisie;
- De jaarlijkse actualisatie van de grondprijzen;
- Het implementeren van de Omgevingswet waaronder de Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving en de Wet kwaliteitsborging.

Openbare orde en veiligheid

Bij openbare orde en veiligheid staan de volgende onderwerpen op de planning:

- Het integraal Veiligheidsbeleid
- De crisisbeheersing
- Cameratoezicht
- Woonwagenbeleid

Gebiedsgerichte aanpak

Voor het afronden van de gebiedsgerichte aanpak in Urmond Oost (wegen en riolen) zijn in 2017 investeringen van in totaal € 1.150.000 opgenomen.

Voor de voorbereiding van de gebiedsgerichte aanpak Stein centrum in 2018 is een investering van € 100.000 opgenomen en voor de uitvoering van de 1e fase in 2019 € 1.100.000. Het budget van € 1.100.000 heeft enkel op wegen betrekking. Eventuele vervanging van riolen moet nog worden onderzocht.

Wegen

In 2017 is het vaststellen van de kaders beheer openbare ruimte gepland.

Voor de reconstructie van de Mauritsweg Stein in 2017 is € 2.750.000 opgenomen.

Voor de reconstructie van de rotonde bij ACL is in 2017 € 600.000 opgenomen.

Voor de reconstructie van een gedeelte van de Steenweg in Berg aan de Maas is in 2018 € 165.000 opgenomen.

Voor de reconstructie van de Julianastraat in Elsloo is in 2018 € 400.000 opgenomen.

Voor de reconstructie van een gedeelte van de Bergerweg is in 2018 € 1.482.000 opgenomen.

Voor de rehabilitatie van de Nieuwe Postbaan is in 2019 € 1.200.000 opgenomen.

Voor de reconstructie van de Molenweg Zuid is in 2019 € 600.000 opgenomen.

Openbare verlichting

In 2017 staat het vaststellen van het beleidsplan openbare verlichting gepland.

Voor de vervanging van armaturen door LED-armaturen is in 2017 € 240.000, in 2018 € 90.000 en in 2019 € 200.000 opgenomen.

In 2019 wordt gestart met het vervangen van lichtmasten. Hiervoor is € 200.000 opgenomen.

Verkeer

Voor de uitvoering van de verkeerskundige aanpassing van fase 2 van de Obbichterstraat is in 2017 € 400.000 opgenomen.

In 2016 worden de knelpunten bij de utilitaire fietsvoorzieningen geïnterpreteerd. Onderdeel van de inventarisatie is het opstellen van een uitvoeringsplan. Voor de uitvoering van dit plan is nog geen budget opgenomen omdat eerst de gewenste oplossingen van de knelpunten beschikbaar moeten zijn.

In 2016 wordt voor Elsloo een verkeersarrangement opgesteld. Voor de uitvoering van de aanbevelingen zijn geen budgetten opgenomen omdat eerst het verkeersarrangement beschikbaar moet zijn.

Voor het oplossen van verkeersknelpunten is in 2017 € 100.000 opgenomen.

In 2018 is het vaststellen van het gemeentelijk verkeer- en vervoerplan en het parkeerbeleid gepland.

Riolering

In 2017 is het afkoppelen van het riool Meers gepland. Hiervoor is € 2.500.000 opgenomen.

In 2017 is het uitvoeren van de maatregelen van het Waterplan voor centrum Stein gepland. Hiervoor is € 750.000 opgenomen.

Voor 2018 is een evaluatie van het vastgesteld GRP 2015-2019 gepland.

Voor het vervangen van riolen is in 2017 € 400.000 en voor 2018 en 2019 € 1.000.000 opgenomen.

Voor het afkoppelen van de omgeving Odalaan in Urmond is in 2018 € 165.000 opgenomen.

Groen

Bij groen ligt de komende jaren de focus op het regulier onderhoud van de bestaande groenarealen, waarbij de uitvoering niet wordt aanbesteed maar wordt opgepakt door het nog op te richten Steins Werkbedrijf.

Indicatoren:

- In 2016 is voor 10% van de uitvoeringsmaatregelen uit de structuurvisie een door de Raad gedragen projectvoorstel gedaan;
- In 2016 is 100% van het gemeentelijk grondgebied voorzien van een bestemmingsplan <10 jaar.

Omschrijving indicator	Rek. 2011	Rek. 2012	Rek. 2013	Rek. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016
Groen:						
Aantal klachten groenonderhoud	133	119	187	303	120	300
Aantal hectaren te onderhouden groen	164	170	170	170	170	170
Wegen:						
Aantal klachten onderhoud wegen	226	245	290	315	245	300
Aantal kilometers te onderhouden wegen	186	187	187	187	187	187
Aantal kilometers te onderhouden fietspaden	35	35	35	36	35	35
Aantal kilometers te onderhouden voetpaden	142	143	143	143	143	143
Openbare verlichting:						
Aantal klachten over openbare verlichting	13	225	211	300	225	250
Aantal lichtmasten met LED verlichting	24	40	50	222	1.300	1.716
Aantal te onderhouden lichtmasten	5.534	5.550	5.550	5.550	5.550	5.550
Riolen:						
Aantal klachten over riolen	127	103	176	222	100	200
Aantal kilometers afgekoppeld riool	7	8	11	14	14	14
Aantal kilometers te onderhouden riool	145	147	147	147	147	147
Aantal rioolaansluitingen (woning en niet woningen)	11.975	11.978	12.000	12.000	12.000	12.000
Grondbeheer (Geen bepaald complex):						
Aantal m2 afgestoten grond in geen bepaald complex	35.682	570	308	4.416	2.000	2.000
Aantal gelegaliseerde grondgebruiken	12	8	5	9	50	50
Ongedierte:						
Meldingen ongedierteoverlast	207	218	136	160	200	190
Afval:						
Meldingen zwerfvuil	165	209	151	200	200	200
Aantal klachten over afval	480	148	136	295	150	150
Aantal ton opgehaald huisvuil:						
Restafval	2.675	2.865	2.946	2.970	2.950	2.950
Groente Fruit en Tuinafval (GFT)	1.839	1.717	1.658	1.760	1.660	1.700
Oud papier	1.764	1.640	1.374	1.420	1.370	1.370
Kunststofverpakkingsmateriaal	401	367	367	355	360	360
Grof tuinafval en kerstbomen	259	352	327	385	320	320
Kringloopgoederen	225	158	131	105	130	130
Glas en textiel	873	737	780	797	780	780
Ingezameld huisvuil via de afvalstraat	2.255	2.140	2.118	2.125	2.205	2.200
Openbare orde en veiligheid:						
Behandelen huisverboden	2	2	2	7	10	10
Damoclesacties	1	0	0	8	15	20
Bibob-toetsen nieuwe Drank- en Horecaverunningen	0	1	1	0	1	1
Bibob-toetsen bestaande Drank- en Horecaverunningen	0	5	5	5	1	1

Subdoelstelling III Ontwikkeling Chemelotcampus/brainport 2020

Wet en regelgeving

- Beleidsplan LED 2014-2020
- Nationaal Beleid Brainport 2020
- Topsectorenbeleid Ministerie van Economische Zaken
- Landbouw en Innovatie
- Koers voor Zuid Limburg POL2014

Vastgesteld beleid

- Strategische toekomstvisie Stein 2011-2021 (15 september 2011)
- Regiovisie Westelijke Mijnstreek 2009 (3 december 2009)
- Nieuwe Ruimtelijke Structuurvisie Stein (26 februari 2015)

Wat willen we bereiken ?

Gemeente Stein wil de kansen benutten (werkgelegenheid, voorzieningen, bezoekers, nieuwe inwoners) die de verdere ontwikkeling van Chemelotcampus oplevert. Daartoe heeft de gemeente een met andere partijen afgestemde visie op de ontwikkeling van het gebied rondom Chemelotcampus en A2 zone. Het doel van deze integrale gebiedsvisie Chemelot e.o. is om de groeikansen rond het cluster Chemelot en de Chemelot campus nog beter te benutten (de kennis-as) in balans met de leefbaarheid, mobiliteit en andere economische/ruimtelijke functies in de omgeving (quality of life).

Wat gaan we daarvoor doen ?

- Participeren in LED / Regiobranding Zuid Limburg

Participatie in LED/Regiobranding Zuid-Limburg

De gemeente Stein participeert sinds 2014 in Limburg Economic Development (LED). Jaarlijks wordt gemonitord en geëvalueerd of de beleidsdoelstellingen van de programma's worden gehaald. Zodra nodig vindt bijstelling plaats. Door een Steins ondernemer wordt in de rol van connector een wezenlijke bijdrage geleverd aan het behalen van de doelen die voortvloeien uit LED. Dit gaat aan de hand van het project MKB Connecting-point.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

De gemeente blijft participeren in LED en Regiobranding.

Subdoelstelling IV Voorzieningen niveau sturen op kwaliteit

Voor deze subdoelstelling is geen gemeentelijk beleid vastgesteld.

Subdoelstelling V Duurzaamheid

Wet en regelgeving

- Nationaal beleid
- Klimaatakkoord Rijk en Gemeenten (Schoon en Zuinig)

Vastgesteld beleid

- Structuurvisie gemeente Stein 2015-2025 (2015)
- Strategische toekomstvisie gemeente Stein 2011 – 2021 (15 september 2011)
- Regiovisie Westelijke Mijnstreek “Ruimte voor nieuwe generaties” (3 december 2009)
- Het Groene Net (10 februari 2011)

- Structuurvisie Wonen regio Westelijke Mijnstreek (9 juni 2011)

Wat willen we bereiken ?

De gemeente wil de komende jaren een impuls geven aan duurzame ontwikkelingen. De basis voor het thema duurzaamheid is in de ruimtelijke structuurvisie gelegd. Met de ruimtelijke structuurvisie als basis wordt in 2016 een projectplan opgesteld dat leidt tot een programmatische aanpak voor het thema duurzaamheid.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- Inkoop en/of faciliteren van de leverantie van duurzame energie
- Programmatische aanpak duurzaamheid

Inkoop en/of faciliteren van de leverantie van duurzame energie

De in 2015 opgestarte projectaanpak voor het uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen uit de ruimtelijke structuurvisie wordt in 2016 verder geconcretiseerd. Het betreft een nadere uitwerking van de volgende maatregelen:

- 0-meting: Het uitvoeren van een 0-meting, ten einde effecten te kunnen meten;
- Efficiency maatregelen: Bepalen welke maatregelen en speerpunten het meeste effect hebben;
- Energiebesparende maatregelen voor bestaande gebouwen, waaronder het gemeentelijk vastgoed;
- Inzetten op duurzame investeringen.

Indicatoren:

Bij nieuwe projecten wordt expliciet aandacht besteed aan het thema duurzaamheid. Bij elk project wordt een 0-meting gedaan om na afloop van het project te kunnen meten in welke mate het project heeft bijgedragen aan een duurzame ontwikkeling.

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	Rekening (x € 1.000)	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2014	2015	2016	2017	2018
Lasten	16.886	19.297	18.354	13.946	13.778	13.979
Baten	8.889	11.257	10.391	8.193	6.624	6.708
Saldo van baten en lasten	-7.996	-8.040	-7.963	-5.754	-7.153	-7.271
Toevoeging reserves	1.342		144	1.221		
Onttrekking reserves	1.793	549	31	42	19	19
Resultaat	-7.546	-7.491	-8.076	-6.932	-7.134	-7.252

Toelichting mutaties programma: Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving

Relevante afwijkingen tussen werkelijk 2014 en raming 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
Brug Berg aan de Maas	In 2016 is budget voor het verbreden van de brug in Berg aan de Maas opgenomen. In 2014 zijn enkel voorbereidingskosten (€ 40.000) gemaakt.	1.023	N
StationBeek-Elsloo	In 2014 is een reserve gevormd voor het project stationsomgeving Beek-Elsloo.	1.000	V
Groot onderhoud wegen	Door de actualisatie van het groot onderhoud wegen is de jaarlijkse storting in de voorziening groot onderhoud wegen vanaf 2015 verlaagd.	93	V
Verkeer	In 2014 zijn incidentele verkeersmaatregelen uitgevoerd	90	V
Glasvezelnetwerk	In 2014 is een bijdrage ontvangen voor toezicht op de aanleg van het glasvezelnetwerk.	100	N
Opruimen explosieven	In 2014 zijn kosten gemaakt voor het opsporen en opruimen van explosieven in de vijver van het Steinerbos.	92	V
Woonwagenlocatie	Kosten project verplaatsing woonwagenlocatie	173	N
Kapitaallasten	Ontwikkeling kapitaallasten (vrijval gerealiseerde investeringen en investeringen 2014- 2016)	173	N
Groen	Kosten onkruidbestrijding in 2016 duurder. In 2014 zijn kosten gemaakt voor het omvormen heesters naar groen zodat het groenonderhoud vanaf 2015 goedkoper is	57	V
Doorberekening interne uren	In 2014 zijn minder interne uren doorberekend omdat diverse vacatures niet waren ingevuld.	462	N

Relevante afwijkingen tussen de ramingen 2015 en 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
St. Antoniuskerk	In 2015 is budget voor de aankoop van de St. Antoniuskerk in Urmond opgenomen	125	V
Kapitaallasten	Ontwikkeling kapitaallasten (vrijval gerealiseerde investeringen en investeringen 2014- 2016)	219	N
Brug Berg aan de Maas	In 2016 is budget voor het verbreden van de brug in Berg aan de Maas opgenomen	1.063	N
MFC Stein	In 2015 is beschikt over de bestemmingsreserve van de regiobijdrage voor het MFC Stein	343	N
Verkeer	In 2015 is budget opgenomen voor incidentele verkeersmaatregelen en parkeervoorzieningen.	290	V
Brandkranen	In 2015 is budget opgenomen voor uitbreiding van het aantal brandkranen	265	V

3.3 Programma 'Bereikbare en bedrijvige gemeente'

Portefeuillehouders	<i>Wethouders D. Hendrix, H. Janssen, C. Fiddelaers en R. van Leuken (bestuurlijk procesverantwoordelijke)</i>
---------------------	--

Inleiding

Stein heeft een goed economisch klimaat en dat willen we komende jaren behouden en verder ontwikkelen. Onze belangrijkste economische pijlers zijn:

- Haven en logistieke ligging
- Sterk Midden- en Kleinbedrijf
- Recreatie, toerisme, natuurontwikkeling
- Regionale bedrijvigheid
- Participatie in Limburg Economic Development

Lokale overheden kunnen hun ondernemersklimaat op verschillende manieren beïnvloeden. Dat is belangrijk, zeker in de huidige tijd waarin het economisch gezien minder goed gaat. Naast ontwikkeling van beleid is het belangrijk initiatieven te ondersteunen, te investeren, goede infrastructuur te scheppen en bedrijven te ondersteunen. De gemeente dient daarbij een pro actieve houding aan te nemen en ondernemers vooraf mee te nemen in te kiezen beleid en eventuele keuzes die gemaakt dienen te worden.

In de strategische visie is de ambitie uitgesproken om aan te haken bij de ontwikkeling van de Chemelot campus (Brainport 2020) en de daarbij behorende kansen te verzilveren. Binnen Brainport 2020 heeft Limburg Economic Development een functie als aanjager met als doel de realisatie van het Brainport programma te bevorderen. Tevens heeft het een platformfunctie. De gemeente Stein heeft zich in 2014 hierbij aangesloten. De partners in LED hebben samen ingezet op een verdere groei van de werkgelegenheid met 17.000 banen, een toename van 2.000 kenniswerkers, versnelde innovatie van de zorg en een sluitende aanpak van de vergrijzing.

De trimodale op- en overslaghaven van Stein (ontsluiting via water, weg en spoor) is, met meer dan 3,5 miljoen ton overslag van bulkgoederen per jaar, één van de grootste binnenhavens van Nederland en de grootste van Limburg. De haven van Stein biedt per 1 januari 2015 aan circa 456 personen werkgelegenheid. Gezien de directe relatie met Chemelot/DSM, die veel gebruik maken van haven Stein, zijn de ontwikkelingen rondom Chemelot en de grote chemische bedrijven op Chemelot direct van invloed op de overslag in haven Stein. In de strategische visie hebben wij aangegeven dat we de haven van Stein de komende jaren beter willen profileren.

Vanwege de verstedelijkte ligging, is het van groot belang om de groengebieden rond Stein te handhaven en daar waar stukken ontbreken deze aan te vullen tot een samenhangende Groene Ring. Op deze wijze worden de diverse recreatieve uitloopgebieden en bufferzones verbonden en ontstaan vanuit het stedelijk gebied goede groene routes naar de omgeving, die de basis vormen voor de recreatieve voorzieningen in Stein.

De gemeente vindt het belangrijk om de toeristische mogelijkheden in Stein verder uit te bouwen, door ze beter te verbinden met elkaar. We denken vooral aan verbindingen tussen waterrecreatie (bij Grensmaas bijv.), natuurrecreatie, cultuurhistorie/musea, wandelen en fietsen met horeca. We onderstrepen dit ook door de vele vrijwilligers die bij stichtingen en verenigingen in deze sector actief zijn te ondersteunen in het project Cultureel Erfgoed en Toerisme.

In 2015 is het nieuwe binnenzwembad Steinerbos opgeleverd. In 2016 wordt door Steinerbos B.V. uitvoering gegeven aan de Strategische Toekomstvisie waardoor invulling wordt gegeven aan de bezuinigingsdoelstelling van € 100.000.

Regionale Arbeidsmarkt

Vanaf 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Deze wet vervangt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong).

De Participatiewet moet ervoor zorgen dat meer mensen, met en zonder beperking, werk vinden bij een reguliere werkgever. Door de overheid zijn hierover met de werkgevers afspraken gemaakt.

Belangrijke opgave op het terrein van werk is het duurzaam benutten van kansen bij het 'matchen' van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

Het overheidsbeleid is erop gericht de instroom in de bijstand te beperken. Speciale aandacht is er voor de groep uitkeringsgerechtigden die, zeker nu de economie weer aantrekt, in positie moet worden gebracht om direct te kunnen aansluiten. Samen met de regiogemeenten, de ketenpartners en het bedrijfsleven worden nieuwe mogelijkheden onderzocht en zijn waar mogelijk al in gang gezet.

De gemeente Stein participeert ook in de tweede tranche van het Actieplan Jeugdwerkloosheid. Dit actieplan is de Zuid-Limburgse uitwerking van het convenant "Regionale aanpak en bestrijding jeugdwerkloosheid", dat minister Asscher met de arbeidsmarktregio's sloot. De bestrijding van Jeugdwerkloosheid is een thema waarin aspecten van álle decentralisaties samen komen.

Relatie met coalitieprogramma

In het nieuwe coalitieakkoord 'Besturen met creativiteit improvisatie en innovatie' bevestigt de coalitie de doelstelling uit de strategische toekomstvisie dat Stein een bereikbare en bedrijvige gemeente wil zijn.

De gemeente zet de komende jaren in op snel en actief faciliteren van ondernemers die de ambitie hebben zich verder te ontwikkelen in Stein. Zij wil ontwikkelingen in de binnenhaven van Stein faciliteren en steunt de ontwikkeling van de Poort van Stein, het voormalige Superconfexterrein.

Door een goede samenwerking met het bedrijfsleven wil de gemeente werkgelegenheid creëren voor mensen met een uitkering. Wij willen daarbij zelf een voorbeeld stellen met het Steinse werkbedrijf.

In de komende periode wordt verder gewerkt aan het terugdringen van de gemeentelijke bijdrage aan het Steinerbos.

De groene ring rondom Stein wordt verder ontwikkeld waarbij tevens aandacht wordt besteed aan verdere uitbreiding van recreatieve wandel- en fietsroutes.

Wat willen we bereiken ?

Hoofddoelstelling:

"Stein investeert in het versterken en verbreden van het economisch profiel door een beter gebruik van de toeristisch recreatieve potenties rondom natuur, landschap, cultuur en cultuurhistorie, sport en evenementen"

Subdoelstelling I lokale economie:

"Speerpunten lokale economie: haven en logistiek; behouden en versterken MKB, aansluiten bij Brainport Zuid-Nederland, toeristische trekpleisters en recreatiemogelijkheden"

Subdoelstelling II vrijetijdseconomie:

"Vrijetijdseconomie en recreatie en toerisme als nieuwe economische motor"

Subdoelstelling III Economische slagkracht:

"Vergroten van economische slagkracht en ondernemende en faciliterende gemeente"

Subdoelstelling I Lokale economie

Wet en regelgeving

- Wet Participatiewet
- IOAW
- IOAZ
- IOW
- BbZ
- Participatiewet
- Regeling Suwi
- Awb

Vastgesteld beleid

- Strategische Toekomstvisie Stein 2011 – 2021
- Havennetwerkvisie provincie Limburg 2030 (2012)
- Structuurvisie 2015-2025
- Beleidsplan participatie 2015/2016
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Stein 2015
- Afstemmingsverordening Participatiewet gemeente Stein 2015
- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015
- Verordening individuele inkomenstoelage (december 2014)
- Verordening individuele studietoelage 2015
- Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Stein 2015
- Verordening tegenprestatie gemeente Stein 2015
- Verordening werkleeraanbod Wet Investeren in Jongeren
- Verordening persoonsgebonden budget Wet sociale werkvoorziening
- Verordening cliëntenparticipatie Wsw
- Toeslagenverordening Wet investeren in jongeren
- Maatregelenverordening Wet investeren in jongeren

Wat willen we bereiken ?

- Als onderdeel van het logistiek knooppunt Zuid Limburg de haven van Stein profileren, de samenwerking verbeteren met de binnenhavens in Nederlands en Belgisch Limburg. Om zo de economische potentie van de havens beter te benutten.
- Een effectieve en efficiënte regionale werkgeversbenadering die resulteert in kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Beheersing van de instroom en bevordering van de uitstroom uit de Participatiewet.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- Samenwerking overige binnenhavens Limburg verbeteren/havennetwerkvisie.
- Werkgeversdienstverlening Regio/Subregionaal/Lokaal.
- Afstemmen arbeidsmarktbeleid en positionering arbeidsmarkten.
- Actieplan jeugdwerkloosheid Zuid-Limburg en vervolgaanpak Westelijke Mijnstreek.
- Grensinfopunt.

Samenwerking overige binnenhavens Limburg verbeteren / havennetwerkvisie

De Limburgse havengemeenten, Rijkswaterstaat en de Provincie werken samen op het gebied van havenbeheer. Door de samenwerking zijn goede resultaten behaald op het gebied van visie, beleid, professionalisering, promotie en duurzaamheid. Deze resultaten moeten verder worden uitgedragen en een vervolg krijgen. Om de samenwerking opnieuw te bekrachtigen hebben 10 Limburgse havengemeenten, Rijkswaterstaat Zuid Nederland, Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg en de

Provincie Limburg in maart 2015 de samenwerkingsovereenkomst Uitvoeringsagenda Blueports Limburg ondertekend. Voor de samenwerkingsperiode 2015-2018 zijn nieuwe afspraken gemaakt over de activiteiten, projecten en bijdragen van de diverse partijen. De Provincie zet zich vooral in voor de samenwerking op strategisch niveau. De gemeenten en OML zijn vooral aan zet bij de samenwerking op operationeel niveau.

De samenwerking op operationeel niveau (gemeenten en OML) moet een bijdrage leveren aan de volgende doelstellingen:

- Verbeteren dienstverlening aan en faciliteiten voor de gebruikers van de havens.
 - Professionaliseren van het havenbeheer in Limburg.
 - Samenwerking tussen gemeenten (en bedrijven) in het havenbeheer en de havenontwikkeling.
- Om deze doelstellingen te behalen neemt de gemeente Stein deel aan activiteiten/projecten van de uitvoeringsagenda.

Werkgeversdienstverlening Regio / Subregionaal / Lokaal

De betrokkenheid van- en samenwerking met werkgevers en ondernemers is voor Stein van groot belang om passende werkgelegenheid te bieden voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Om deze samenwerking te bevorderen is in de Participatiewet vastgelegd dat er per arbeidsmarktregio een werkgeversservicepunt (WSP) moet zijn. Dit WSP is voor alle werkgevers en gemeenten binnen de arbeidsmarktregio het verzamelpunt waar aanbod van banen en de vraag van de doelgroep (onderkant arbeidsmarkt) samen komen. De aansturing van het WSP gebeurt vanuit het in oprichting zijnde Regionaal Werkbedrijf.

Sinds 2013 is er in Sittard-Geleen (als centrumgemeente) voor de Westelijke Mijnstreek een werkgeversservicepunt (WSP). Dit WSP werkt in 2016 in toenemende mate samen met de werkgeversservicepunten van het UWV en van de regio Maastricht-Heuvelland en regio Parkstad.

Vanuit Stein werkt het re-integratieteam ook in 2016 nauw samen met de baanmakelaars van het WSP Sittard Geleen. De samenwerking is gebaseerd op heldere afspraken over het aantal personen dat moet uitstromen.

Gemeentelijk contact met ondernemers

Op lokaal niveau is het belangrijk dat er direct contact is tussen de gemeente en ondernemers. Juist omdat er naast werkgelegenheid voor de onderkant arbeidsmarkt ook economische belangen zijn. De contacten lopen via de bedrijfscontactfunctionaris en het re-integratieteam. Dit wordt door ondernemers als positief ervaren, maar gelet op het grote belang tot nog meer samenwerking, zijn aanvullende activiteiten nodig met een structureel karakter. In de tweede helft 2015 zijn hiervoor plannen ontwikkeld welke in 2016 worden gerealiseerd. Hierbij is het belangrijk dat werkgevers direct in contact komen met bestuurders en ambtenaren.

Afstemmen arbeidsmarktbeleid en positionering arbeidsmarkten

Het arbeidsmarktbeleid en de arbeidsmarktwerking voor de onderkant arbeidsmarkt wordt op de schaal van Zuid Limburg ontwikkeld door het in oprichting zijnde Regionaal werkbedrijf. In dit platform zijn naast de Zuid Limburgse gemeenten, het UWV, de werkgevers, werknemers en opleiders vertegenwoordigd. Stein wordt in dit platform vertegenwoordigd door (de centrumgemeente) Sittard-Geleen. Concreet draagt dit platform in 2016 zorg voor:

- Uitvoering van het arbeidsmarktwerkingsplan aan de hand waarvan werkgelegenheid en aanbod bij elkaar worden gebracht en stuurinformatie wordt verzameld. Stuurinformatie op basis waarom regionaal en lokaal beleid kan worden aangepast/ gemaakt.
- De invoer en beheer van het doelgroepenregister, zijnde het aanbod van personen die aangewezen zijn op ondersteuning en begeleiding naar werk.
- Het aansturen en controleren van het WSP (werkgeversservicepunt) op geplande en behaalde resultaten v.w.b. de landelijk afgesproken garantiëbanen (bestemd voor de doelgroep die in het verleden o.a. in aanmerking kwam voor een werkplek in het SW-bedrijf).
- Het maken en verspreiden van eenduidige informatie voor werkgevers over het aanbod en de beschikbare middelen/instrumenten.

Bestaande arbeidsmarktinstrumenten

Naast dit nieuwe platform maakt Stein in 2016 gebruik van bestaande arbeidsmarktinstrumenten. Instrumenten om mensen die onder de Participatiewet vallen, door te laten stromen naar een baan of

arbeidsmatige dagbesteding.

Er zal gericht aandacht zijn voor de (verplichte) invulling van garantiebanen.

De volgende bestaande instrumenten krijgen in 2016 extra aandacht:

- Re-integratietrajecten: Het re-integratieteam van Stein maakt per kandidaat een trajectplan en bepaalt of de uitvoering in eigen beheer wordt uitgevoerd of dat (delen) elders wordt inkocht. Extra aandacht zal worden gegeven aan samenwerkingen- en meer betrokkenheid van lokale ondernemers, juist omdat werkgelegenheid in de naaste omgeving van groot belang is voor deze doelgroep.
- Tegenprestatie: Al vanaf 1 januari 2015 wordt, ter stimulering van participatie een tegenprestatie gevraagd van bijstandsgerechtigden.
- Social Return On Investment (SROI)
SROI is bij alle inkoopafspraken en aanbestedingen een vast aandachtspunt. Met elke opdrachtnemer wordt een afspraak gemaakt hoe invulling wordt gegeven aan een tegenprestatie die ten goede komt aan werkgelegenheid van personen die vallen onder de Participatiewet.

Nieuwe arbeidsmarkt instrumenten

Wanneer mensen niet in staat zijn om als ze volledig zouden werken ten minste het wettelijk minimumloon (WML) te verdienen, moeten werkgevers gecompenseerd worden voor het deel dat mensen niet productief kunnen zijn. Op die manier kunnen mensen met bijvoorbeeld een arbeidshandicap zoveel mogelijk worden ingeschakeld.

Er kunnen geen mensen meer in de Wsw instromen. De Wajong is alleen nog toegankelijk voor mensen die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben. Er zijn daarom twee belangrijke nieuwe instrumenten om te zorgen dat deze doelgroep kan participeren, namelijk loonkostensubsidie en beschutte participatie.

- Loonkostensubsidie Een werkgever ontvangt van de gemeente een loonkostensubsidie als compensatie voor het verlies aan productiviteit door de arbeidsbeperking van de werknemer. Bekostiging van deze subsidie vindt plaats vanuit het participatiebudget.
- Beschutte Participatie Tegelijkertijd met het afsluiten van de Wsw wordt er begonnen met de opbouw van beschutte participatie. Beschutte participatie is bedoeld voor mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding en aanpassingen van de werkplek nodig hebben, dat zij niet bij een reguliere werkgever in dienst kunnen komen. De beoordeling van de doelgroep beschutte participatie vindt plaats door het UWV. Met deze voorziening kan de gemeente deze doelgroep toch arbeidsmatig laten participeren. In alle gevallen moet de begeleiding en aanpassing geboden worden, zoals in een SW-bedrijf.

Steins Werkbedrijf

In de tweede helft van 2015 is het Steins werkbedrijf gestart met fase 1; het groenonderhoud in eigen beheer uitvoeren met medewerkers van Vixia. Het Steins werkbedrijf is een maatwerkinstrument voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Hiermee kan in eigen beheer o.a. invulling worden gegeven aan de taakstelling om personen die onder de Participatiewet vallen een traject aan te bieden. Dit onder andere in de vorm van :

- Werkervaringsplekken
- Beschutte participatie
- Leerwerktrajecten
- Trajecten in het kader van een tegenprestatie

Vixia

Op basis van de aangenomen werkbegroting 2016 e.v. (van Vixia BV en GR) neemt de gevraagde gemeentelijke bijdrage toe, mede omdat de rijksbijdrage jaarlijks met € 500 per voltijd medewerker per jaar afneemt (van € 25.500 in 2015 naar € 22.500 in 2021). Daarom is in samenwerking met bureau Berenschot gezocht naar een oplossingsvariant voor het zittend WSW-bestand "beschut oud" in relatie tot de huidige invulling door Vixia. Dit in samenhang met de ontwikkelingen van de lokale werkbedrijven. De te kiezen variant voldoet aan de volgende voorwaarden:

- passende werkgelegenheid en werkomstandigheden voor het zittend bestand, gericht op behoud, bevordering en/of herstel van het functioneren van de WSW-medewerkers
- Inkomsten uit arbeid die bijdragen aan een kostendekkende exploitatie van Vixia in combinatie met een afnemende participatiesubsidie en een verlaging van de gemeentelijke bijdrage.
- Een meerjarig plan voor Vixia dat uitzicht biedt op een toekomstig bestendige werkgelegenheid binnen doorerekende en haalbare financiële kaders.
- Een verbinding tussen deze variant en de invulling van nieuw beschutte participatie.

Maatregelen in het kader van de te realiseren bezuinigingstaakstelling zijn onderdeel van het onderzoek door bureau Berenschot naar het toekomstig nieuwe businessmodel voor Vixia.

Actieplan jeugdwerkloosheid Zuid Limburg en vervolgaanpak Westelijke Mijnstreek

De gemeente Stein participeert ook in de tweede tranche van het Actieplan Jeugdwerkloosheid. De uitvoering van het actieplan bestrijding van jeugdwerkloosheid wordt ook in 2016 uitbesteed aan het jongerenloket in Sittard-Geleen. Zij organiseren een sluitende aanpak in combinatie met 'Leren naar Vermogen'. Jongeren volgen een traject gericht op leren en/of werken. Speciale integrale aandacht is er voor de kwetsbare doelgroep. Hier wordt zowel op zorg als een maatwerktraject gestuurd. Indien van toepassing worden jongeren opgenomen in het traject van beschutte participatie.

Grensinfopunt

Om het werken over de grens te bespoedigen is in 2015 als pilot het Grensinfopunt van start gaan waar ondernemers en burgers uit Nederland, Duitsland en België informatie kunnen vergaren over sociale wetgeving, belastingzaken, openbaar vervoer en overige zaken. Doel is het bevorderen van de toegankelijkheid voor buitenlandse werkgevers en werknemers om in Nederland te ondernemen en/of te werken en omgekeerd. De gemeente Stein participeert in deze pilot samen met Provincie, Euregio Maas-Rijn en 8 andere gemeenten.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

De gemeente Stein participeert in het Havennetwerk van de provincie Limburg en draagt bij aan de acties uit de Uitvoeringsagenda Blueports Limburg.

In 2017-2019 continueert de gemeente Stein de participatie in de pilot Grensinfopunt.

In 2017 en verder wordt het ingezette arbeidsmarktbeleid gecontinueerd.

Op basis van een evaluatie zal gekeken worden naar het nut en de werkwijze van het regionaal werkbedrijf.

Afhankelijk van de bedrijfsresultaten van Vixia zal een nader besluit worden genomen over de koers.

Indicatoren:

- Aantal klanten bijstandsgerechtigden
- In- uitstroomcijfers
- In/uitstroom jongeren verlagen
- Maximaal 75% van de bijstandsaanvragen leidt tot een toekenning van een uitkering
- Aantal trajectplannen
- Aantal tegenprestaties van bijstandsgerechtigden

Klantenbestand totaal						
	Werkelijk	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Per 1-1	296	301	331	315	285	265
Instroom	65	120	74	65	60	60
Uitstroom	60	90	90	95	90	90
Per 31-12	301	331	315	285	255	235
I.v.m. het feit dat de Participatiewet zijn intrede heeft gedaan per 1-1-2015, wordt het klantenbestand uitgebreid met de doelgroepen wajongeren (met arbeidsmogelijkheden) en het beschut werk (voorheen WSW).						
Gevolg: een stijging van het aantal klanten in 2015.						

Personen die via SROI zijn geplaatst							
	Werkelijk	Werkelijk	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2014	1-7-2015	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal personen	3	2	3	7	9	11	13

	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Verwerkte adviesaanvragen grensinfpunt		2.500	>2.500	>2.500	>2.500

Subdoelstelling II Vrijtijdseconomie

Wet en regelgeving

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Wet algemene bepalingen omgevingswet (Wabo)
- Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014
- Bestemmingsplan Buitengebied Stein
- Waterwet
- Boswet

Vastgesteld beleid

- Bestemmingsplan Grensmaas (juni 2006)
- Regiovisie Westelijke Mijnstreek (2 juli 2009)
- Rapport Groene Waarden Regiovisie Westelijke Mijnstreek
- Actieplan Vrijtijdseconomie Westelijke Mijnstreek
- Rivierpark Maasvallei
- Groenstructuurvisie Stein (tbv structuurschets Stein op weg naar 2015)
- Notitie "Toekomst Steinerbos"
- Structuurvisie 2015-2025

Wat willen we bereiken ?

- De groene waarden van Stein moeten bijdragen aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving voor inwoners van Stein, maar ook voor kenniswerkers in de regio Westelijke Mijnstreek (koppeling Brainport 2020).
- Realisatie van het grensoverschrijdend rivierpark Maasvallei.
- De groene ring rondom Stein afmaken. Bruikbaar en beleefbaar maken voor wandelaars en fietsers.
- De groene gebieden van Stein aan laten sluiten bij de ecologische hoofdstructuur en de groene verbindingen in de Westelijke Mijnstreek.
- Met de gemeenten in de Westelijke Mijnstreek samenwerken om het aanbod, de kwaliteit, de uitstraling en de belevingswaarde van de regio Westelijke Mijnstreek te versterken.
- Toerisme en recreatie integreren met andere beleidssectoren zoals kunst en cultuurbeleid, ruimtelijke ordening, economie.
- Het Steinerbos nadrukkelijker als toeristische trekpleister neerzetten, bewegen en gezondheid voor alle leeftijdscategorieën aanbieden.
- Het stimuleren en faciliteren van meer verblijfsmogelijkheden in de gemeente Stein.
- Samenwerken met burgers en ondernemers op het gebied van recreatie en toerisme.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- Groenproject Urdal/Scharberg
- Steinerbos: continueren gratis seizoensabonnementen
- Gebiedsontwikkeling Steinerbos
- Heidekamppark
- Project Cultureel Erfgoed en Toerisme
- Fietsverbinding over de Maas Nederland-België

Groenproject Urdal / Scharberg

Het gebied Urdal- Scharberg is een verrassende groene oase in de gemeente Stein. Hier gaan cultuurhistorische landschappen hand in hand met moderne infrastructurele werken, zoals het Julianakanaal en de A76. De gemeente werkt aan het ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke herstel.

In het gebied het Brook wordt de padenstructuur uitgebreid en verbeterd, in goed overleg met de omwonenden. Het fietspad tussen de brug Elsloo en Meers is opgenomen in het totaal van nieuwe fietspaden Rivierpark Maasvallei.

Steinerbos

Met ingang van 2017 wordt de exploitatiebijdrage voor de Steinerbos BV teruggebracht van € 981.000 naar € 881.000. Binnen de reguliere exploitatie van Steinerbos kan deze bezuiniging niet worden opgevangen. Eind 2015 is de strategische/meerjarenvisie met betrekking tot de BV door de AvA vastgesteld. Hierover wordt u eind 2015/begin 2016 geïnformeerd. Aan de hand van deze strategische visie zal de BV antwoord moeten geven op de vraag hoe om te gaan met deze taakstelling.

Eén van de mogelijkheden daarbij is de continuering van de verstrekking van gratis seizoensabonnementen aan 3-13 jarigen. Deze maatregel is in 2015 gestart bij wijze van experiment. Gelet op de positieve effecten op de verkoop van betalende seizoenskaarten voor Steinerbos BV wordt deze actie ook in 2016 gecontinueerd. In 2016 zal een definitief besluit moeten worden genomen over continuering van deze actie na 2016. Vooralsnog zijn de kosten voor de gemeente verbonden aan deze actie tot en met 2016 in de begroting opgenomen.

De P&C-stukken van de BV zullen periodiek ter kennisname van de commissie en de gemeenteraad worden gebracht.

Gebiedsontwikkeling Steinerbos

In het najaar 2015 is middels een interactief proces met de belanghebbenden (Steinerbos BV, omwonenden, IVN en de tennisvereniging) een uitvoeringsplan voor de gebiedsontwikkeling Steinerbos opgesteld. In 2016 wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan.

Heidekamppark

Het Heidekamppark is bijna gereed. In 2016 wordt het wandelpad aangelegd langs de Heirstraat tot aan de ingang Veestraat.

Het gebied tussen de A2 en Oude Postbaan wordt in overleg met DSM en IVN opnieuw ingericht, waarbij rekening wordt gehouden met natuur, landschap, recreatie en cultuurhistorie.

Verder wordt ingezet op het verwerven van de gronden langs de Heidekampweg.

Project Cultureel Erfgoed en Toerisme

Vanuit de doelstelling dat vrijetijdseconomie, recreatie en toerisme kunnen fungeren als economische motor vinden wij het belangrijk om toeristische mogelijkheden in de gemeente verder uit te bouwen door ze beter met elkaar te verbinden.

We onderstrepen dit door de ondersteuning van de verenigingen en stichtingen die in deze sector actief zijn vanuit het project Cultureel Erfgoed en Toerisme.

In september 2015 is gestart met de uitvoering van het project, dat is verdeeld in een aantal fases. Fase 1 bestaat vooral uit verkenning en kennismaking. Ook wordt een begeleidingscommissie samengesteld en ontmoetingsmomenten op locatie (cultuurcafés) georganiseerd. Zomer 2016 wordt deze fase geëvalueerd en vindt mogelijk verdere concretisering van de doelen plaats.

Fietsverbinding over de Maas Nederland - België

In 2015 is het overleg op voor de realisatie van deze fietsverbinding zowel op lokaal (inwoner), gemeentelijk (NL en BE) en Provinciaal niveau gestart. In 2016 wordt dit overleg gecontinueerd waarbij de focus ligt op het zoeken naar financieringsbronnen. De vervolgstappen zijn afhankelijk van voorgenoemde resultaten.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

Op basis van het vastgestelde uitvoeringsprogramma Ruimtelijke Structuurvisie uitvoering geven aan het project toeristische transferia Berg en het optimaliseren van de groen-recreatief route A76. In 2017 wordt uitvoering gegeven aan de Strategische Toekomstvisie Steinerbos BV.

Indicatoren:

	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
aantal km fietsroutes GrensPark Maasvallei		4			3
Participanten Cultureel Erfgoed en Toerisme		10	10	10	10

Subdoelstelling III Economische slagkracht

Vastgesteld beleid

- Strategische toekomstvisie Stein 2011-2021
- Structuurvisie 2015-2025
- Visie Brainport 2020
- Programma werklocaties provincie Limburg
- Provinciaal Omgevingsplan Limburg (2014)
- Limburg Economic Development (2010)

Wat willen we bereiken ?

- De samenwerking tussen gemeente en bedrijfsleven in Stein verbeteren en intensiveren: Het regionale ondernemersnetwerk dat de gemeente heeft opgebouwd handhaven en verder uitbouwen met daarin aandacht voor bestaande én nieuwe relaties.
- Verzilveren van kansen die we verwachten door ontwikkeling Chemelotcampus en Brainport 2020.
- Samenwerking tussen bedrijfsleven en gemeente op het gebied van arbeidsmarkt intensiveren.
- Regionale afspraken maken over (nieuw vestiging van) detailhandel.
- De digitale dienstverlening naar ondernemers toe verbeteren.
- Deelname aan Limburg Economic Development: door middel van samenwerking, zowel strategisch als uitvoerend met gemeenten in Zuid Limburg, het bedrijfsleven en het onderwijs, wil de gemeente Stein haar positie versterken.
- Kansen creëren om de samenwerking met MKB en LED te intensiveren.
- De bedrijventerreinen van Stein kwalitatief op orde houden, de veiligheid op de bedrijventerreinen nog meer onder de aandacht brengen en de kansen per bedrijventerrein uitvergroten én meer promoten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- Economische visie
- Parkmanagement
- Regionale Detailhandelsvisie
- Intensiveren contacten met het lokale bedrijfsleven en werken aan nieuw vertrouwen
- Promotie van de economische en toeristische slagkracht

Economische visie

Om bedrijvigheid te behouden en te versterken is het noodzakelijk om een visie te ontwikkelen die de ambities en doelstellingen van de gemeente Stein op economische vlak verder concretiseert. De visie is het toekomstig kader om bepaalde keuzes te maken en te verantwoorden waarmee toekomstige besluiten een beleidsmatig draagvlak krijgen. De visie zal tot stand komen middels een interactief proces waarbij ondernemers, bedrijven en instellingen intensief worden betrokken. In de visie zal tevens nadrukkelijk een link worden gelegd met het sociale domein. De visie wordt het uitgangspunt voor het economisch beleid van de gemeente voor de periode van 2016 tot 2021. Begin 2016 zal als eerste stap in het proces een projectplan worden vastgesteld. De vaststelling van de visie is voorzien in het laatste kwartaal van 2016.

Parkmanagement

In 2016 is de hernieuwde opzet van parkmanagement Westelijke Mijnstreek verankerd en is een keuze gemaakt in de uitvoeringsorganisatie.

Dit is de basis om (her)certificering in het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen vanaf 2016 te intensiveren. Hierin speelt met name de bedrijvencontact functionaris een belangrijke rol.

Regionale detailhandelvisie

De ambitie in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 is een gezonde detailhandelsmarkt die goed inspeelt op maatschappelijke ontwikkelingen.

De centrale opgave is dan ook een groei in kwaliteit bij een afnemende kwantiteit.

Daarbij zijn de belangrijkste kwalitatieve uitdagingen:

- De kwaliteit van de binnensteden als belangrijke ontmoetingsplaatsen behouden en waar mogelijk versterken.
- Voor dorpskernen en wijken is de opgave vooral om het voorzieningenniveau en daarmee de leefbaarheid zoveel mogelijk op peil te houden.
- Er moet gewerkt worden aan de kwaliteit van de grootschalige winkelgebieden aan de rand van de steden.

Om te zorgen voor blijvend bloeiende winkelgebieden, is een heldere visie nodig op het toekomstige voorzieningenniveau.

Derhalve zullen gezamenlijke regionale detailhandelvisies voor Noord-, Midden- respectievelijk Zuid-Limburg opgesteld én uitgevoerd worden.

De visies bevatten gezamenlijke ambities en opgaven, gezamenlijke principes en spelregels en een gezamenlijke werkwijze. De afspraken uit deze visie worden doorvertaald in subregionale uitwerkingsplannen. Beide documenten worden door de Raad vastgesteld.

Bedrijfsleven

De economische crisis is de aanleiding geweest om de samenwerking met ondernemersvereniging Maaskant en het overige bedrijfsleven te intensiveren. Doel van de samenwerking is een gezamenlijke structureel, economische agenda waarbij leegstand, samenwerking, LED, structuurvisie en toekomstvisie centraal staan. Voor 2016 en 2017 wordt het aantal bedrijfsbezoeken opgevoerd en zal een aantal flitsbezoeken plaatsvinden met de raad en het College aan het bedrijfsleven.

Digitaal bedrijvenloket.

Met het digitale bedrijvenloket worden ondernemers geïnformeerd over gemeentelijke zaken, kan er contact gelegd worden met de bedrijvencontactfunctionaris en worden ondernemers geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen in ondernemend Limburg.

In 2016 zullen weer nieuwe faciliteiten aan het loket worden toegevoegd. Zoals o.a. het matchen van vraag en aanbod van leegstaande bedrijfsgebouwen.

Verder wordt het bedrijvenloket komende jaren nog meer onder de aandacht gebracht.

Promotie economische en toeristische slagkracht gemeente Stein

Om zowel de economische als ook de toeristische slagkracht van Stein te vergroten is in 2015 een begin gemaakt met de promotie campagne in het kader van "Stein Wil je zien!". Middels deze promotiecampagne worden de "pareltjes" van Stein onder de aandacht gebracht bij ondernemers en burgers in de Westelijke Mijnstreek. In 2016 zal de promotie campagne in het kader van "Stein wil je zien!" gecontinueerd worden met aandacht voor de "parels" van Stein op economisch, toeristisch recreatief en innovatief vlak. Door deze promotie ook in 2016 te continueren en te herhalen wordt een

terugkerende en structurele campagne beoogd waarbij een duidelijk herkenningmoment (Stein wil je zien!) centraal staat.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

Op basis van de eind 2016 vastgestelde nota Economie vindt een prioritering plaats van de uitvoeringsmaatregelen die voortvloeien uit deze nota.

De gemeente Stein blijft participeren in Limburg Economic Development.

De KVO trajecten in het kader van Parkmanagement worden gecontinueerd.

Indicatoren:

	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Matching d.m.v. gebruik van de tool vraag- en aanbod bedrijfsgebouwen		>0			
Werklocaties met Parkmanagement	2	3	4	5	5

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

Bereikbare en bedrijvige gemeente (x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Meerjarenraming 2017	Meerjarenraming 2018	Meerjarenraming 2019
Lasten	14.849	14.708	13.500	12.720	12.420	12.237
Baten	11.768	5.271	5.257	5.262	5.267	5.272
Saldo van baten en lasten	-3.081	-9.437	-8.243	-7.458	-7.153	-6.965
Toevoeging reserves		1.000				
Onttrekking reserves						
Resultaat	-3.081	-10.437	-8.243	-7.458	-7.153	-6.965

Toelichting mutaties programma: Bereikbare en bedrijvige gemeente

Relevante afwijkingen tussen werkelijk 2014 en raming 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
Rijksbijdrage participatie	Vanaf 2015 maakt de rijksbijdrage participatie onderdeel uit van het gemeentefonds. De baten gemeentefonds maken onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen	5.650	N
WSW	De WSW bijdrage is in 2016 lager, het rijk verlaagt per medewerker jaarlijks (rijksbezuinigingen) deze lagere bijdrage wordt betaald aan de WSW organisatie.	700	V
Inkomensvoorziening	In 2016 wordt een hoger aantal bijstandsgerechtigden verwacht dan in 2014.	-220	N
Groenprojecten	Kosten voor de uitvoering van de regionale groenprojecten In 2014	194	V

Relevante afwijkingen tussen de ramingen 2015 en 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
WSW	De WSW bijdrage is in 2016 lager dan in 2015, het rijk verlaagt per medewerker jaarlijks (rijksbezuinigingen) deze lagere bijdrage wordt betaald aan de WSW organisatie.	450	V
Inkomensvoorziening	In 2016 is het verwachte eigen risico voor bijstandverstrekking hoger dan in 2015.	200	N
Steinerbos	Steinerbos: in 2015 zijn sloopkosten van het oude zwembad opgenomen en extra kapitaallasten	415	V
Fietsbrug Meers	In 2015 is € 1000.000 gestort in de bestemmingsreserve Fietsbrug Meers	1.000	V
Groenprojecten	In 2015 zijn kosten voor de regionale groenprojecten opgenomen	347	V

3.4 Programma 'Dienstverlenende gemeente'

Portefeuillehouders	<i>Burgemeester M.Leurs-Mordang en Wethouder C.H.J. Fiddelaers (bestuurlijk procesverantwoordelijke)</i>
---------------------	--

Inleiding

In het regeerakkoord is voor dienstverlening de volgende doelstelling opgenomen: "De dienstverlening door de overheid moet beter. Bedrijven en burgers moeten uiterlijk in 2017 zaken die ze met de overheid doen digitaal kunnen afhandelen. Als burgers in 2017 hun zaken veilig en makkelijk digitaal af kunnen handelen bij alle overheden, kan dat de relatie tussen overheid en samenleving sterk verbeteren. Burgers kunnen de overheid sneller en makkelijker vinden en kunnen zaken doen met de overheid op de plek en op het tijdstip waarop het hen het beste uitkomt. Daarnaast zal de beleving bij burgers positief veranderen: processen worden sneller, administratieve lasten nemen af en de wijze waarop burgers door de overheid worden bejegend sluit aan op de individuele situatie".

Wij willen toegevoegde waarde bieden aan onze klanten. Die toegevoegde waarde is een combinatie van de producten en de diensten die we leveren en de service waarmee we dat doen (wat we leveren en de manier waarop). Wij staan garant voor de kwaliteit van het product of de dienst: deze voldoet aan de richtlijnen die eraan gesteld worden.

Onze service is optimaal. We helpen onze klanten slim, snel, slank en soepel. Slim door alle kanalen open te stellen, de klant kiest. Snel door het hanteren van korte doorlooptijden. Slank door het inrichten van eenvoudige procedures. Soepel door mee te denken, te adviseren en te begeleiden, in het bijzonder daar waar de klant dat nodig heeft, en door datgene wat we weten van de klant optimaal te gebruiken voor de dienstverlening. Daar staat tegenover dat de klant een eigen verantwoordelijkheid heeft. Dat geldt voor de inhoud van zijn vraag of aanvraag, en dat geldt voor zijn gedrag naar ons. We zijn er niet voor om altijd 'ja' te verkopen, maar wel om de weg te wijzen naar wat wel mogelijk is. Of soms om helder en gemotiveerd aan te geven waarom iets gewoonweg niet kan.

Nieuwe ontwikkelingen zoals de drie decentralisaties zorgen voor extra inspanningen en opdrachten voor gemeenten. We hebben de ambitie om op termijn een integrale toegang voor het sociaal domein te creëren en daar de dienstverlening voor het sociaal domein integraal uit te voeren.

Stein heeft voldoende kwaliteit om een zelfstandige gemeente te blijven. Het toenemende takenpakket en de decentralisatie van rijkstaken in combinatie met minder middelen nopen tot samenwerking met andere gemeenten. Voor Stein geldt: lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet. Stein wil hier een krachtige bijdrage aan leveren. De samenwerkingsverbanden op het sociaal domein binnen en buiten de Westelijke Mijnstreek zijn hiervan een goed voorbeeld.

In het verruimen van de regionale contacten stappen wij over de grenzen van de Westelijke Mijnstreek heen. Ook de landsgrenzen vormen hierbij geen belemmering.

Wij kijken ook nadrukkelijk naar samenwerkingsmogelijkheden met onze inwoners, bedrijven, kennisinstellingen en ketenpartners. We zien samenwerking als een voorwaarde om onze doelstelling: zelfstandig blijven en de dienstverlening aan burgers verbeteren te realiseren.

Relatie met coalitieprogramma

De voor deze paragraaf relevante speerpunten uit het coalitieakkoord 2014-2018 'Besturen met creativiteit, improvisatie en innovatie' zijn:

- Het toenemende pakket en de decentralisatie van rijkstaken in combinatie met minder middelen nopen tot samenwerking met andere gemeenten. Voor Stein geldt: lokaal wat kan en regionaal wat regionaal moet. Stein wil hieraan een krachtige bijdrage leveren.
- Om de openbare ruimte op de gewenste kwaliteit te onderhouden is het op sommige plekken nodig eenmalige impulsen te geven om de gewenste kwaliteit in eerste aanleg te bereiken. Dit is vooral het geval bij de algemene begraafplaatsen waarvoor de normering A kwaliteit geldt. Hiervoor is in het coalitieakkoord 2014-2018 een beoogde incidenteel budget van € 500.000 opgenomen.

Wat willen we bereiken ?

Hoofddoelstelling:

“Stein investeert in een baanbrekende samenwerking in en tussen de kernen én met de regio Westelijke Mijnstreek ”

Subdoelstelling I Dienstverlening centraal

“ Stein biedt haar (digitale) dienstverlening dicht bij de burgers aan”

Subdoelstelling II Regionale samenwerking

“Stein vergroot haar (digitale) samenwerking op (eu)regionale schaal: op strategisch niveau als onderdeel van Zuid Limburg, op uitvoerend niveau door de samenwerking op Westelijke Mijnstreek niveau te concretiseren”

Subdoelstelling III Actief eigenaarschap

“Stein stimuleert actief eigenaarschap van burgers en ondernemers bij toekomstige ontwikkelingen in de kernen”

Subdoelstelling IV Lokale initiatieven ondersteunen

“Stein stimuleert en ondersteunt lokale initiatieven, die bijdragen aan wat we in de toekomst willen bereiken”

Subdoelstelling I Dienstverlening dichtbij burgers

Inleiding:

Onze strategische toekomstvisie is gericht op onze kracht: de lokale gemeenschappen van de vijf kernen van Stein. De gemeente wil er zijn voor de inwoners en bedrijven in die kernen. De gemeente is en blijft het aanspreekpunt voor de burger. Daarbij moet de gemeente de burger centraal stellen: het in tijd, snelheid en kwaliteit optimaal bedienen als klant. Om dit te bereiken moet de gemeentelijke organisatie zich verder ontwikkelen in het licht van de nieuwe overheid.

Wet en regelgeving

- Kieswet
- BRP basisregistratie personen
- Boek I BW - burgerlijke stand

Vastgesteld beleid

- Programma Dienstverlening Centraal

Wat willen we bereiken ?

Als gemeente willen we onze dienstverlening aan burger en ondernemer faciliteren omdat de moderne burger steeds meer behoefte heeft aan een klantgerichte, efficiënte en dienstverlenende overheid. Daarnaast kunnen we ook kosten besparen en efficiënter werken. Daarvoor heeft de gemeente Stein tot en met 2015 het programma Dienstverlening Centraal gerealiseerd. De verbeteringen die we de komende jaren op het gebied van dienstverlening willen realiseren worden hieronder benoemd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

1. Werken op afspraak.

In 2016 wordt het werken op afspraak, zoals dat nu al gebeurt bij de publieksbalies, uitgebreid tot alle eerstelijns dienstverlening.

2. Digitale dienstverlening.

In onze gemeente krijgen burgers en ondernemers meer mogelijkheden om “vanuit thuis” diverse zaken (geboorteaangifte, overlijdensaangifte etc.) te regelen. We maken daarvoor gebruik van DigiD en E-

herkenning. Hiervoor gaan we tevens de website verbeteren en gebruiksvriendelijker maken. Daarbij hanteren we de volgende doelen:

- a. Het digitale kanaal (voor eenvoudige taken) als voorkeurskanaal positioneren;
- b. De informatie op de website is vindbaar, betrouwbaar, actueel en klantgericht;
- c. Via de website kunnen via een groeimodel (eenvoudig en veilig) gemeentelijke producten en diensten worden aangevraagd;
- d. Het beheer is op orde.

Digitaal werken is onmisbaar voor de verdere ontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening. De aanschaf van het zaakstelsel is daarin een belangrijke stap geweest. Zaakgericht werken wordt nu verder ontwikkeld.

3. Klant Contact Centrum.

In de toekomst moet 80% van de klantvragen in het KCC afgehandeld worden. Om dat mogelijk te maken moeten alle gemeentelijke frontoffice taken in het KCC ondergebracht worden. Het gaat dan om de volgende taken:

- a. Het (kanaalafhankelijk) beantwoorden van algemene vragen over alle gemeentelijke producten en diensten;
- b. Het verstrekken van statusinformatie over alle overlopende zaken; en
- c. Het (kanaalafhankelijk) afhandelen van eenvoudige klantvragen.

De telefooncentrale is verouderd. Hierdoor is de bereikbaarheid niet adequaat en ontstaan risico's met mogelijke storing en uitval tot gevolg. Het vervangen van de telefooncentrale door een eigentijdse telefonievoorziening wordt momenteel voorbereid en krijgt in 2016 zijn beslag.

4. Kwaliteitsimpuls begraafplaatsen

In 2015 is er gestart met de kwaliteitsimpuls op de begraafplaatsen Stein, Urmond en Elsloo. In 2016 zal de achterstand in de ruimingen van graven worden uitgevoerd. Hiervoor zal begin 2016 een plan van aanpak worden opgesteld

Dienstverlening Centraal

- **Nieuwe ontwikkelingen:**
 - Digitaal 2017
 - Visie op dienstverlening 2016-2020
 - Informatiebeleidsplan 2016-2020

Toelichting nieuwe ontwikkelingen:

Digitaal 2017

Het programma digitaal 2017 draagt bij aan de bredere ambities voor de overheidsbrede dienstverlening. Het is belangrijk dat alle partijen - overheid, burger en bedrijfsleven – samen werken aan het realiseren van de uiteindelijke doelstelling voor 2017. Om een compacte, efficiënte overheid te realiseren met hoogwaardige dienstverlening, is digitalisering een vereiste en is het digitale kanaal het voorkeurskanaal. Het uitgangspunt is: digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet. Het programma Digitaal 2017 is een beleids- en parapluprogramma waarin de samenhang en afhankelijkheden tussen de verschillende organisaties en onderdelen die samen Digitaal 2017 gaan realiseren inzichtelijk worden gemaakt en worden gecoördineerd. Het biedt kaders en ondersteunt organisaties waar mogelijk en zorgt tevens voor onderzoek, monitoring, communicatie en parlementaire rapportage en verantwoording. De impact voor gemeente Stein dient nog bepaald te worden.

Visie op dienstverlening 2016-2020

Als gemeente willen we onze dienstverlening aan burger en ondernemer optimaliseren omdat de moderne burger steeds meer behoefte heeft aan een klantgerichte, efficiënte en dienstverlenende overheid. Dat moet op zo'n manier gebeuren dat de dienstverlening aan burgers en bedrijven door de overheid verbetert, de informatie-uitwisseling sneller en makkelijker verloopt en de efficiëntie wordt verhoogd. Kortom: Digitale overheid: betrouwbaar, veilig en betaalbaar. De huidige visie op dienstverlening 2011-2014 dient geëvalueerd te worden wat mogelijk leidt tot het opstellen van een nieuwe visie op dienstverlening 2016-2020.

Informatiebeleidsplan 2016-2020

Als gemeente willen we ervoor zorgen dat de dienstverlening aan burgers en bedrijven door de overheid verbeterd, de informatie-uitwisseling sneller en makkelijker verloopt en de efficiëntie wordt verhoogd. Kortom: Digitale overheid: betrouwbaar, veilig en betaalbaar. Om als gemeente te kunnen inspelen op de externe ontwikkelingen zoals Digitaal 2017 en de i-visie gemeenten 2020 zullen deze in samenhang met het informatiebeleid afgestemd dienen te worden. Het huidige informatiebeleidsplan zal opnieuw geëvalueerd dienen te worden, wat mogelijk leidt tot het opstellen van een nieuw informatiebeleidsplan 2016-2020.

Realisatie Projecten

Nr.	Omschrijving	2016	2017	2018	2019	Start / Einddatum
22	Koppelingen met andere applicaties	20.271				1-10-15 / 30-12-16
17	Aansluiting Digikoppeling	19.195				1-1-16 / 31-3-17
34	e-Facturen fase 2	27.163				1-1-16 / 31-3-17
1	Nieuwe website	20.500				1-7-16 / 30-6-17
11	Binnengemeentelijk gebruik BGT	9.551				3-10-16 / 29-12-17
7	DigiD Machtigen voorheen GMV		9.839			2-1-17 / 29-12-17
4	Mijn Overheid voorheen PIP		10.035			2-1-17 / 29-6-18
19	Digilevering en digimelding		9.935			2-1-17 / 29-6-18
67	Basisregistratie ondergrond		12.000			3-7-17 / 28-9-18
66	Basisregistratie Lonen, Arbeidsverhoudingen en Uitkeringen		15.606			3-7-17 / 1-10-18
8	Elektronische Nederlandse identiteitskaart			9.986		1-1-18 / 31-12-18
15	Modernisering GBA				50.000	1-1-18 / 1-7-19

Toelichting 2016

Project 22 Koppelingen met andere applicaties

Project omvat het ontwikkelen en inrichten van de koppelvlakken voor de applicaties zodat we onder informatiearchitectuur kunnen werken.

Project 17 Aansluiting digikoppeling

Project omvat de implementatie van digikoppeling ten behoeve van het nieuw Handelsregister en omgevingsloket online.

Project 34 e-Facturen

Project omvat fase 2 betreffende het invoeren van een verplichtingenadministratie.

Project 1 Nieuwe website

Bij dit project gaat het om het verbeteren van de website, inclusief het beheer en het implementeren van elektronische formulieren.

Project 11 Binnengemeentelijk gebruik BGT

BGT is gereed, wordt nog verder opgewerkt ten behoeve van beheer. Verplicht binnengemeentelijk gebruik van de BGT vanaf 01-01-2017 als ondergrond voor beleid, bestuur en beheer.

Prestatie indicatoren 2016 en verder

Gemeentelijke dienstverlening gemeente Stein:

Op de site Waarstaatjegemeente.nl heeft de gemeente de mogelijkheid om het eigen dashboard in te zien met thema's en lokale cijfers over onze gemeente.

Gegevens van verschillende bronnen, zoals CBS, GGD en de burgerpeiling, maar ook vanuit uw eigen gemeente aangeleverde data worden geïntegreerd.

Dus een dashboard waarop we de cijfers in één overzicht zien. De gemeentelijke dienstverlening is een van deze thema's die we kunnen inzien.

Via dit thema kunnen we kijken hoe de digitale volwassenheid van producten voor burgers en bedrijven zich verhoudt t.o.v. alle andere gemeenten, provincies etc. per ultimo 2014:

Gemeente / Provincie	Digitale producten burgers uitgedrukt in %	Digitale producten bedrijven uitgedrukt in %
Sittard-Geleen	74,9%	56%
Beek	63,3%	41,6%
Schinnen	42%	41,4%
Stein	40,8%	22,5%
Meerssen	17,2%	34,2%
Echt-Susteren	65,3%	46,6%
Limburg	61,1%	47,5%

Als we deze cijfers afzetten tegen het gemiddelde in Limburg en de buurgemeenten dan hebben we een extra uitdaging voor wat betreft de uitbreiding van de digitale producten voor bedrijven. Zoals in programma 3 onder subdoelstelling III Economische slagkracht vermeld, werken we aan het verbeteren van de digitale dienstverlening naar ondernemers en worden aan het digitaal bedrijvenloket in 2016 nieuwe faciliteiten toegevoegd.

Betreffende de digitale producten voor burgers lopen we iets achter ten opzichte van onze buurgemeenten, maar met het project ontwikkeling dienstverlening gaan we in 2015 van 2 naar 12 digitale producten.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

1. Digitale dienstverlening

De verwachting is dat in 2017 de modernisering van de Basisregistratie Personen zal worden uitgevoerd. Dit betekent onder andere dat de dienstverlening "vanuit thuis" in 2017 en verder maximaal zal worden uitgebreid (volledige digitalisering van de Burgerlijke Stand). Deze uitbreiding van dienstverlening zal door wetswijzigingen in de Wet BRP en BWI- Burgerlijke Stand in de toekomst mogelijk worden gemaakt. Deze wetswijzigingen zullen bijvoorbeeld de ondertekenings- en aanvraag(plaats)mogelijkheden bevatten en de mogelijkheid van digitale aktes.

2. Omgevingswet

In Programma 2 is aangegeven dat we aan de vooravond staan van een fundamentele herziening van het omgevingsrecht. Een van de gevolgen van deze herziening is het digitaal ontsluiten van alle informatie van de fysieke leefomgeving. Met name de verdere digitalisering heeft gevolgen voor de werkwijzen in de gemeentelijke organisatie en de dienstverlening.

Subdoelstelling II Regionale samenwerking

Inleiding:

In het coalitieakkoord 2014-2018 heeft Stein uitgesproken dat de gemeente in en buiten de regio Westelijke Mijnstreek samenwerkt mits dit leidt tot een verbetering van de kwaliteit, vergroting en binding van kennis en kunde, en een efficiëntere inzet van mensen en middelen. De gemeente heeft voldoende kwaliteit om zelfstandig te blijven.

Wet en regelgeving

- Gemeentewet
- Provinciewet
- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Burgerlijk wetboek
- Overige specifieke wetgeving m.b.t. het gemeentelijk takenpakket en / of gemeentelijke samenwerking (zoals Jeugdwet, Participatiewet, Wet collectieve preventie volksgezondheid)

Vastgesteld beleid

- Coalitieakkoord 2014-2018

Wat willen we bereiken ?

Samenwerking met andere gemeenten, inwoners, bedrijven, ketenpartners en kennisinstellingen moet leiden tot een verbetering van de kwaliteit, vergroting en binding van kennis en kunde, een efficiëntere inzet van mensen en middelen, een toename van de democratische legitimatie en toename van de bestuurskracht.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Wij gaan weloverwogen en structureel samenwerken met onze inwoners, bedrijven, kennisinstellingen en ketenpartners. Wij maken daarbij klantgericht en optimaal gebruik van de kennis die bij hen aanwezig is. Soepel inspelen op initiatieven vanuit de samenleving. Dat is de bedoeling van overheidsparticipatie. Daardoor creëren wij draagvlak voor ons beleid, verbeteren wij onze producten en dragen wij gezamenlijk bij aan de leefbaarheid van de kernen. Daarnaast is het van belang dat burgers weten waar de gemeente mee bezig is. Wij streven daarvoor naar openheid van en inzicht in het openbaar bestuur.

Intergemeentelijke samenwerking wordt geïntensiveerd. We kijken daarvoor binnen en buiten de regio Westelijke Mijnstreek en ook over de landgrenzen heen. De werkingsduur van de regiovisie is inmiddels verlopen. Dat rechtvaardigt nader overleg om de samenwerking in de regio te bevorderen. Het is noodzakelijk dat er een bestuurlijk politieke discussie wordt gevoerd over duurzame, vernieuwende en verdergaande samenwerking. In 2016 gaan we die discussie dan ook voeren. Hierbij zullen we de raad betrekken.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

Samenwerking, het versterken van de bestuurskracht en behoud van zelfstandigheid staan ook in 2017 op de bestuurlijke agenda.

Indicatoren:

- Aantal gemeenschappelijke regelingen 2015:10
- Aantal DOP's 2015:6

Subdoelstelling III Actief eigenaarschap

Inleiding:

Deze subdoelstelling komt in meerdere of mindere mate ook voor in de overige programma's. Deze subdoelstellingen worden in andere onderdelen van deze begroting ingevuld. Bijvoorbeeld programma I (Dorpsontwikkelingsplannen (DOP)), III en V. Bij de Wet Maatschappelijke Ondersteuning geeft het college hier al uitvoering aan. Ook draagt het college deze boodschap uit rondom thema's als veiligheid (uw zorg, onze zorg), WMO en DOP.

Deze subdoelstelling komt terug binnen de maatschappelijke discussie over bezuinigingen, accommodatiebeleid, subsidiebeleid en dergelijke.

Subdoelstelling IV Lokale initiatieven ondersteunen

Inleiding:

Deze subdoelstelling komt in meerdere of mindere mate ook voor in de overige programma's. Deze subdoelstelling wordt door de voorliggende begroting ingevuld. Hier ligt een nauwe relatie met subdoelstelling III van dit programma en de uitgangspunten van de Strategische Toekomstvisie 2011-2021 zoals o.a. verwoord in Programma I en Programma V, subdoelstelling III. In feite vindt in deze programma's de concretisering plaats.

Er worden nog geen specifieke voorstellen gepresenteerd om de hier genoemde subdoelstelling nader in te vullen. Dit is een opgave die in de toekomst wordt opgepakt.

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

Dienstverlenende gemeente (x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	2017	Meerjarenraming 2018	2019
Lasten	2.188	2.844	2.168	2.145	2.143	2.109
Baten	1.511	794	1.002	837	845	845
Saldo van baten en lasten	-677	-2.050	-1.166	-1.307	-1.298	-1.264
Toevoeging reserves	456					
Onttrekking reserves		76	76	76	76	76
Resultaat	-1.133	-1.975	-1.091	-1.232	-1.222	-1.189

Toelichting relevante afwijkingen programma: Dienstverlenende gemeente

Relevante afwijkingen tussen werkelijk 2014 en raming 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
Leges	In 2016 zijn er lagere legesopbrengsten van met name de omgevingsvergunningen ten opzichte van 2014. De te verwachten opbrengsten omgevingsvergunning worden gebaseerd op de plancapaciteitsmonitor en fluctueren jaarlijks.	548	N
Limburg Economic Development (LED)	In 2014 heeft er een storting plaatsgevonden in de reserve LED voor de jaarlijkse bijdrage.	531	V

Relevante afwijkingen tussen de ramingen 2015 en 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
Begraafplaatsen	In 2015 is een budget opgenomen voor de kosten voor achterstallig onderhoud begraafplaatsen	500	V
Leges	In 2016 is met een hoger bedrag aan leges begraafplaatsen en leges omgevingsvergunningen rekening gehouden. De te verwachten opbrengsten omgevingsvergunning worden gebaseerd op de plancapaciteits-monitor en fluctueren jaarlijks.	200	V

3.5 Programma 'Trots en bewust van haar eigen kwaliteit'

Portefeuillehouders	Burgemeester M. Leurs-Mordang (bestuurlijk procesverantwoordelijke) en Wethouder C.H.J. Fiddelers
---------------------	---

Inleiding

In haar strategische toekomstvisie heeft de gemeente Stein uitgesproken dat zij wil werken aan een samenleving die trots en bewust is van haar eigen kwaliteiten. De afgelopen jaren hebben we gewerkt aan sociale vitale dorpen, aan een aantrekkelijke fysieke leefomgeving en zeker ook aan het versterken van het economisch profiel van de gemeente. We hebben echter ook geconstateerd dat de ambities om de promotie van Stein goed op te pakken minder goed uit de verf zijn gekomen.

Relatie met coalitieprogramma

De samenleving verandert in een participatiesamenleving. Burgers komen zelf met initiatieven en vragen de overheid een rol te spelen.

"De gemeente is er voor de burger en niet andersom". Hierbij past het streven om naar buiten te kijken, de burgers serieus te nemen en trots te zijn op de goede dingen die Stein te bieden heeft.

Het dialoog aangaan met betrokken inwoners, het kunnen uitleggen van standpunten en besluiten en verantwoording afleggen horen bij de moderne gemeente, die Stein wil zijn.

Wat willen we bereiken ?

Hoofddoelstelling:

"Stein investeert in bewustwording van haar eigen kwaliteiten en draagt die met trots uit"

Subdoelstelling I Naar buiten

"Stein verbetert zijn externe gerichtheid"

Subdoelstelling II: Promotie en motto

"Stein pakt de promotie van de gemeente op onder het motto 'Stein... wil je zien' en door de ligging van Stein in de Maasvallei als onderscheidende identiteit ten opzichte van de rest van Zuid Limburg"

Subdoelstelling III Bestuurskracht

"Stein toont daadkracht en bestuurskracht"

Subdoelstelling I Externe gerichtheid

Inleiding:

Stein is van oudsher een op zichzelf aangewezen gemeente. Dit is enerzijds cultuurhistorisch bepaald (de kernen aan de Maas, gescheiden door Graetheide) en anderzijds door de ligging, afgesneden door twee autowegen en het Julianakanaal.

De inwoners van Stein weten wat ze willen en voelen zich sterk betrokken bij de omgeving en het welzijn van hun dorp. Door van deze expertise en betrokkenheid gebruik te maken kunnen ontwikkelingen in gang worden gezet die op een breed draagvlak kunnen rekenen. Ook in tijden waarin de gemeente Stein moet gaan bezuinigen om financieel gezond te blijven en de voorzieningen betaalbaar te houden. Ook het coalitieakkoord en het door de raad vastgestelde Spoorboekje 'in(ter)actie in de gemeente Stein' (2010) gaan uit van een interactie met inwoners om te komen tot gedragen beleid. Dit sluit ook aan bij het rapport 'Vertrouwen in burgers' (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), juni 2012) waaruit blijkt dat betrokken burgers vitaal zijn voor democratie. Ook in Stein moeten we als gemeente daar aan werken.

Hoofddlijnen van het advies WRR:

'Betrokken burgers zijn vitaal voor democratie. Beleidsmakers doen hun best om burgers te betrekken, maar dat valt niet mee. Vandaar de vraag: hoe kunnen beleidsmakers burgers beter betrekken? Het antwoord: door vertrouwen en ruimte te bieden en te denken vanuit de burgers. Burgers kunnen heel wat, mits er een evenwicht is tussen toerusting (wat kan ik?) en uitdaging (wat wil ik?). En wat kunnen ze dan?'

Vastgesteld beleid

Eigenkrachtvisie
Strategische visie
Structuurvisie

Wat willen we bereiken ?

De krimpvisie/eigenkrachtvisie wordt toegelicht in de paragraaf "Krimp".

Subdoelstelling II Promotie en motto

Inleiding:

Steinwil je zien!

Deze slogan is aardig ingeburgerd. Dit motto wordt in allerlei communicatie uitingen gebruikt. Maar promotie van de gemeente is meer dan een slogan. Het vervullen van een actieve en constructieve rol in de regio, is daar één van. Wij zijn dan ook voorstander om de samenwerking op allerlei terreinen op te zoeken en te initiëren. Maar wel rekeninghoudend met het belang van Stein. De gemeente Stein participeert in het Limburg Economic Development programma, waaronder de voortzetting van de regio branding.

Wat willen we bereiken ?

Het vergroten van naamsbekendheid van de gemeente Stein, gebruikmakend van de troeven van de gemeente, zoals bijvoorbeeld de uitstekende bereikbaarheid, de hoogwaardige recreatieve voorzieningen en de bijzondere landschapsprojecten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Samen met de gemeenteraad verkennen we in 2016 hoe we Stein nog beter op de kaart kunnen zetten. We kijken daarbij integraal naar de promotie van de sterke kanten van Stein (economie, leefomgeving, toerisme, recreatie).

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

Afhankelijk van de uitkomsten van de verkenning zullen we de vast te stellen doelen gaan uitvoeren.

Subdoelstelling III Daadkracht en bestuurskracht

Inleiding:

De toelichting op deze doelstelling is opgenomen in de paragraaf "Bedrijfsvoering", onderdeel "Transitietraject: organisatieontwikkeling" en onderdeel "Bedrijfsvoering".

Wet en regelgeving

- Grondwet
- Gemeentewet
- Besluit begroting en verantwoording

Vastgesteld beleid

- Verordening artikel 212 e.v. Gemeentewet
- Strategische toekomstvisie Stein 2011-2021
- Financiële verordening (januari 2014)
- Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid (februari 2008)
- Coalitieakkoord 2014-2018
- Gezamenlijke Rekenkamercommissie gemeenten Sittard-Geleen en Stein (mei 2014)
- Beleidsnota verbonden partijen (februari 2014)
- Nota risicomanagement (februari 2014)
- Controleprotocol 2013

Wat willen we bereiken ?

Een bestuurlijke cultuurverbetering, en een sluitende meerjarenraming met een gezonde financiële positie. Dat zijn de doelstellingen waardoor het college en raad zich laten leiden in hun voorstellen en besluitvorming.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Uitvoeringsmaatregelen:

- Financiële ruimte scheppen
- Behandelen rekenkameronderzoeken
- Scholing/cultuurverbetering bestuur
- Implementeren raadsinformatiesysteem
- Vaststellen raadsplanning 2017
- Voorziening pensioenen (oud) wethouders

Financiële ruimte scheppen

In het kader van daadkracht en bestuurskracht is hard gewerkt aan het sluitend krijgen van de meerjarenbegroting. In eerste instantie is een gevolg gegeven aan de actiepunten uit de Kadernota 2016.

1. De huidige begroting is integraal beoordeeld op budgetten waar incidenteel en structureel een overschot is.

De financiële uitkomst hieromtrent bedraagt:

	2016	2017	2018	2019
Lucht uit de begroting	-/- € 146.000	-/- € 144.000	-/- € 147.000	-/- € 144.000

2. Geconstateerd is dat jaarlijks activiteiten niet (kunnen) worden uitgevoerd en in de jaarrekening achteraf worden doorgeschoven. Dit heeft geleid dat DVC, het upgraden openbaar deel Steinerbos, de Jaagpaden en project WWL/Achter de Hegge worden doorgeschoven.

Momenteel wordt gewerkt aan een bedrijfsplan, afdelingsplannen en vervolgens aan een detaillistische capaciteitsplanning. Dit moet leiden tot een realistischere planning die leidt tot minder doorgeschoven posten achteraf in de jaarrekening.

3. De nog te realiseren bezuinigingen worden structureel gemonitord op realisatie. Hieromtrent wordt periodiek in de P&C documenten (jaarrekening, berap's, begroting) aan de gemeenteraad gerapporteerd. Intern wordt gewerkt aan een plan van aanpak dat moet leiden tot de verwezenlijking van de nog te realiseren bezuinigingen. Dit plan van aanpak wordt vóór 1 januari 2016 afgerond.

4. De activiteiten uit begroting 2015 zijn beoordeeld op de optie om deze te vervangen door vervangende of gewijzigde activiteiten of om deze te laten vervallen. Dit actiepunt heeft momenteel nog niet geleid tot een concreet resultaat echter zal bij het opstellen van het bedrijfsplan en afdelingsplannen wederom aan de orde komen. Zodra er sprake is van nieuw voor oud beleid, wordt dit ter goedkeuring aan de Raad voorgelegd.

5. Na de integrale beoordeling van de budgetten (punt 1) is de mogelijkheid om materiële incidentele posten uit de algemene reserve te dekken bekeken. Dit heeft bij Berap II-2015 er toe geleid dat aan de Raad gevraagd wordt:

- In te stemmen met de vorming van de voorziening boventallige medewerkers en de storting in deze voorziening van € 405.000 te dekken via een beschikking over de algemene reserve.
- De kosten in 2015 voor de aanvullende storting in de voorziening wachtgeldverplichting voormalig personeel ad € 56.000 te dekken via een beschikking over de algemene reserve.
- Een onttrekking van € 399.000 voor het afboeken van vaste activa met maatschappelijk nut te dekken uit de algemene reserve. Dit leidt tot een structureel voordeel ad. € 42.000.

Deze actie was niet voldoende om de meerjarenbegroting sluitend te krijgen. Derhalve zijn budgetten nogmaals beoordeeld en zijn de volgende bezuinigingsdoelstellingen samengesteld:

	2016	2017	2018	2019
Financieringsvoordeel	-/- € 90.000	-/- € 86.000	-/- € 83.000	-/- € 79.000
Publicaties	-/- € 15.000	-/- € 15.000	-/- € 15.000	-/- € 15.000
Bibliotheek			-/- € 150.000	-/- € 150.000
PIW		-/- € 50.000	-/- € 50.000	-/- € 50.000

	2016	2017	2018	2019
Minimabeleid			-/- € 20.000	-/- € 20.000
Schuldhelpverlening			-/- € 10.000	-/- € 10.000
Onderhoud aan gebouwen waar we geen eigenaar meer van zijn	-/- € 16.500	-/- € 16.500	-/- € 16.500	-/- € 16.500
Totaal	-/- € 121.500	-/- € 167.500	-/- € 344.500	-/- € 340.500

Middels het aantrekken van een geldlening met een lagere rentestand is een structurele bezuiniging gerealiseerd.

Een vermindering van het aantal publicaties aan huis aan huis bladen en meer publiceren via onze website dient te leiden tot een structurele bezuiniging ad. € 15.000.

Een deel van de onderhoudskosten van gebouwen met een maatschappelijke functie maar waar de gemeente Stein geen eigenaar van is, komt ten laste van de gemeente. Structureel is hieromtrent een bezuiniging ad. € 16.500 voorgesteld.

De overige bezuinigingen zijn taakstellend gevormd. Voor 1 januari 2016 worden deze nader uitgewerkt tot concrete actiepunten. Deze actiepunten dienen te leiden tot het realiseren van de bezuiniging.

Behandelen rekenkameronderzoeken

Vanaf januari 2015 is de nieuw ingerichte Rekenkamercommissie van de gemeenten Sittard-Geleen en Stein in gegaan. Afgesproken is dat elk jaar een onderzoek wordt uitgevoerd. Het in 2016 uit te voeren onderzoek moet nog worden bepaald. Het rapport van de Rekenkamer wordt in de gemeenteraad behandeld.

Scholing/cultuurverbetering bestuur

In 2016 worden verdere concrete acties van het bestuur verwacht om de bestuurscultuur te verbeteren. Daarnaast is er behoefte aan een herijking van de commissiestructuur. Een werkgroep van de raad is bezig met een onderzoek naar de wijze waarop de raadscommissiestructuur verbeterd zou kunnen worden.

In 2015 en 2016 wordt met een aantal pilots het BOB model (Beeldvorming, Oordeelvorming en Besluitvorming) geïntroduceerd. Op basis van een gedegen evaluatie in 2016 moet blijken of dit een werkbaar alternatief is voor de huidige commissiestructuur.

Implementeren raadsinformatiesysteem

Het streven is dat het raadsinformatiesysteem begin 2016 operationeel is. Hiermee verwachten we de toegankelijkheid van het domein van de raad voor raadsleden, medewerkers en burgers te verbreden en te vergemakkelijken.

Vaststellen raadsplanning 2017

Jaarlijks stelt de raad de raadsplanning voor het komende jaar vast.

Voorziening pensioenen (oud) wethouders

De Eerste Kamer heeft op 2 juni 2015 ingestemd met een wetsvoorstel om de AOW-leeftijd vanaf 2016 versneld te verhogen naar 66 jaar in 2018 (was 2019) en 67 jaar in 2021 (was 2023). Vanaf 2022 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. Iedereen die is geboren na 30 september 1950 krijgt te maken met de nieuwe AOW-leeftijd.

Voorvoemde verhoging van de AOW-leeftijd heeft ook consequenties voor de voorziening pensioenen (oud) wethouders voor de jaren 2019 en volgende. De financiële vertaling van voornoemd besluit zal op het hiervoor bestemde moment in 2016 inzichtelijk worden gemaakt.

Wat gaan we doen in 2017 en verder ?

Transitietraject

In de Raadsvergadering van 4 december 2014 werd kennis genomen van het plan van aanpak organisatievernieuwing gemeente Stein 2015 met hierin opgenomen een aantal actiepunten voor de jaren 2015 en 2016.

In 2017 en volgende jaren zijn deze actiepunten (o.a. verankering van de uit de bedrijfs- en afdelingsplannen afgeleide individuele werkplannen in een nieuwe gesprekscyclus, procesgericht werken en de hiervoor noodzakelijke organisatiecultuur en -structuur) in de bedrijfsvoering geborgd, zodat we

voldoende toegerust zijn om de professionele, resultaatgerichte, flexibele en faciliterende organisatie te zijn waar we met zijn allen trots op kunnen zijn.

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

Trots en bewust van haar eigen kwaliteit (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	5.870	5.171	3.825	3.263	3.245	3.219
Baten	309	86	53	53	53	53
Saldo van baten en lasten	-5.561	-5.084	-3.772	-3.210	-3.193	-3.166
Toevoeging reserves						
Onttrekking reserves						
Resultaat	-5.561	-5.084	-3.772	-3.210	-3.193	-3.166

Toelichting relevante afwijkingen programma: Trots en bewust van haar eigen kwaliteit

Relevante afwijkingen tussen werkelijk 2014 en raming 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
Voorzieningen	In 2014 hebben bijdragen aan de voorziening wethouders-uitkeringen (884.000), pensioenvoorziening (oud) wethouders (431.000) en de voorziening wachtgeldverplichtingen(349.000) plaatsgevonden en verhoging wachtgelduitkeringen aan gewezen wethouders.	1.664	V
Bezuinigingen	In 2016 zijn bezuinigingen op formatie en inkoop in de budgetten verwerkt	330	V

Relevante afwijkingen tussen de ramingen 2015 en 2016

Onderwerp	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / Nadeel in 2016
Transitie	In 2016 zijn minder kosten voor het transitietraject gemaakt dan in 2015	206	V
Bovenformatieven	In 2015 is een bedrag voor bovenformatieve medewerkers in een voorziening gestort	461	V
Bezuinigingen	In 2016 zijn bezuinigingen op formatie en inkoop in de budgetten verwerkt	330	V

4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

In dit hoofdstuk worden baten en de daaraan gerelateerde lasten toegelicht, die géén directe relatie hebben met de diverse programma's.

Baten en lasten

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
(x € 1.000)						
Lokale heffingen	4.835	4.982	5.200	5.313	5.422	5.528
Algemene uitkeringen	23.041	35.271	34.420	33.294	32.804	32.615
Dividend	837	1.198	298	298	298	298
Saldo financieringsfunctie	363	200	190	86	83	79
Overige algemene dekkingsmiddelen	2.538	5.975	2.253	786	972	936
Onvoorzien	0	-62	-134	-134	-134	-134
Totaal (incl. mutaties reserves)	31.614	47.564	42.228	39.644	39.445	39.322

Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. De gemeente Stein kent de volgende niet bestedingsgebonden heffingen.

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
(x € 1.000)						
Invordering lokale heffingen	-101	-7	0	0	0	0
OZB-gebruikers	562	591	617	630	643	655
OZB-eigenaren	4.060	4.092	4.276	4.369	4.459	4.546
Toeristenbelasting	97	99	101	103	105	107
Hondenbelasting	216	206	206	211	215	219
Totaal	4.835	4.982	5.200	5.313	5.422	5.528

Algemene uitkering

Het gemeentefonds is een fonds op de rijksbegroting waaruit de gemeenten jaarlijks een algemene uitkering ontvangen. Met deze uitkering moeten gemeenten hun taken vervullen, minimaal op het niveau zoals dit door de wet wordt voorgeschreven. Ook wordt hiermee het bestuurlijke en ambtelijke apparaat in stand gehouden. Van verschillende ministeries krijgen gemeenten daarnaast specifieke uitkeringen om specifieke taken te vervullen.

In de besteding van de algemene uitkering is de gemeente vrij. Wel staan hier wettelijke taken tegenover. Over de besteding hoeft geen verantwoording aan het Rijk te worden afgelegd. De algemene uitkering is voor gemeenten de belangrijkste vrij besteedbare inkomstenbron.

Het gemeentefonds bestaat uit een algemene uitkering en diverse decentralisatie- en integratieuitkeringen. De middelen die we ontvangen binnen de algemene uitkering om de zogenaamde 3 decentralisaties te kunnen uitvoeren zijn opgenomen onder de integratie-uitkeringen.

De gegevens die in deze begroting zijn opgenomen ten aanzien van het gemeentefonds zijn gebaseerd op de gegevens uit de septembercircularie 2015.

Accres:

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de 'trap op trap af methode' wordt het accres genoemd. Het accres van 2016 is onveranderd hoog. Er kunnen echter wel vraagtekens worden gezet bij de realiteitswaarde hiervan. Want hoewel een optrekkende recessie kansen biedt voor een iets hoger accres, was ook in 2014 en 2015 zichtbaar dat de cijfers negatiever worden naarmate het jaar verstrijkt.

BTW compensatiefonds plafond

Omdat gemeenten naar inschatting van het ministerie van Financiën de komende jaren minder BTW declareren bij het rijk dan het daarvoor geldende plafond, krijgen ze dat niet gedeclareerde deel in het gemeentefonds gestort. Dit heeft geleid tot een positieve bijstelling in 2016 en volgende jaren.

3 decentralisaties:

Met ingang van 2016 zijn de objectieve verdeelmodellen voor de WMO 2015 en Jeugd van toepassing. Door de invoering ervan treden herverdeeldeffecten op.

De integratie-uitkering Sociaal Domein wordt vanaf 2015 structureel verlaagd met € 134 miljoen in verband met de zgn. WLZ -indiceerbaren. Cliënten hadden de keuze om hun behandeling onder de Wet Langdurige Zorg door te zetten of in te stromen bij de gemeenten. Minder cliënten dan verwacht stroomden in bij de gemeenten, wat een korting op het macrobudget rechtvaardigde.

Daarnaast heeft er een aanpassing van de volumes plaatsgevonden voor de WMO, Jeugd en de WMO huishoudelijke hulp. Vanaf 2016 worden de budgetten nu gebaseerd op de uitgaven in het jaar 2014, waar voorheen nog uit is gegaan van de uitgaven 2013. Daarnaast worden vanaf 2016 voor de WMO ook bedragen toegevoegd voor toenemende kosten vanwege extramuralisering.

Per saldo worden de macrobudgetten ten opzichte van de budgetten zoals deze bekend waren bij de meicirculaire 2014, in de verschillende jaren verlaagd:

- Jeugd 2016: € 238 miljoen, 2017: € 194 miljoen, 2018: € 207 miljoen
- WMO: 2016 € 124 miljoen daarna is er sprake van een lichte stijging

Wel zullen de budgetten vanaf 2016 nog jaarlijks worden geïndexeerd met loon- en prijsbijstelling.

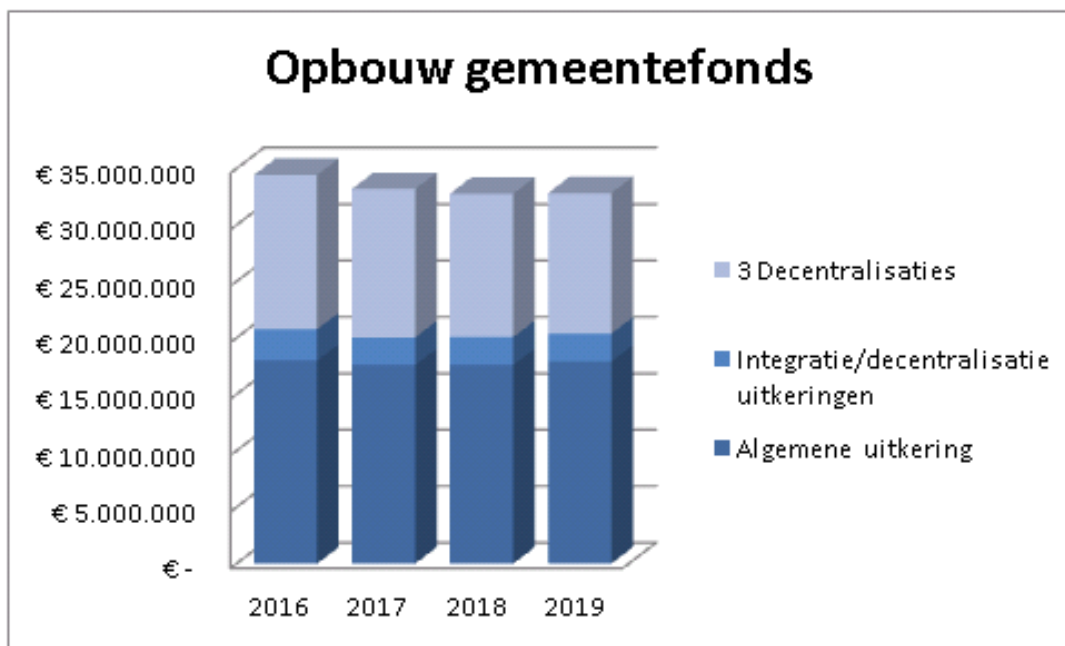
Voor de Participatiewet kan worden opgemerkt dat de verschillen ontstaan als gevolg van nominale indexatie.

In de begroting is als uitgangspunt gehanteerd dat er sprake moet zijn van budgetneutraliteit.

Dit was het vertrekpunt, op dit moment ontbreekt nog de informatie om aan te geven hoe de totale daadwerkelijke lasten naar verwachting zullen zijn. Derhalve blijft dit uitgangspunt gehandhaafd en zullen effecten van bijstellingen van het rijksbudget vooralsnog geen invloed hebben op het exploitatieresultaat

Behoedzaamheid

Deze mutaties van het BTW compensatiefonds-plafond hebben evenals het accres een sterk fluctuerend karakter. De positieve bijstelling van de septembercirculaire 2015 is daarom voor 50% opgenomen in de (meerjaren)begroting. Dit om enige voorzichtigheid te betrachten.

Opbrengst uit beleggingen

De gemeente heeft aandelen in vennootschappen. Door enkele vennootschappen wordt dividend uitgekeerd. In onderstaand overzicht is een specificatie van de belangrijkste baten (dividend) en lasten van de aandelen opgenomen.

(x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Dividend Enexis en B.N.G.	924	1.219	319	319	319	319
Rentelasten beleggingen	87	21	21	21	21	21
Totaal	837	1.198	298	298	298	298

Dividend aandelen Enexis en BNG:

Bij de berekening van het dividend van Enexis is in de begroting 2016 en in de meerjarenraming 2017-2019 rekening gehouden met een bedrag van € 0,67 per aandeel.

Bij de berekening van het dividend van BNG is in de begroting 2016 en in de meerjarenraming 2017-2019 rekening gehouden met een bedrag van € 0,57 per aandeel.

Rentelasten beleggingen:

De aandelen van de beleggingen zijn als activa op de balans opgenomen. Van activa worden rentelasten aan de exploitatie doorberekend.

Saldo financieringsfunctie

Dit betreft voornamelijk het saldo van de rente over de eigen financieringsmiddelen en het saldo van de toegerekende rente aan de producten van de programma's.

(x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Meerjarenraming		
				2017	2018	2019
Saldo financieringsfunctie	363	200	190	86	83	79
Totaal (incl. mutaties reserves)	363	200	190	86	83	79

Dit betreft een voordelig resultaat als gevolg van lagere kosten werkelijk gerealiseerde financiering. Het voordeel van een tweejarige geldlening (€ 8.000.000 tot 2016) en een 25 jarige geldlening van € 6.000.000 (afgesloten per 25 september 2015) zijn (nog) niet in de renteomslagberekening verwerkt, en daarom op deze post verantwoord. In de 1^e bestuursrapportage 2016 zal dit functioneel verwerkt worden.

Overige algemene dekkingsmiddelen

(x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Meerjarenraming		
				2017	2018	2019
Stelposten	0	-54	-589	-600	-406	-413
Saldo kostenplaatsen	-1.023	-555	0	0	0	43
Bespaarde rente	1.486	1.363	1.181	1.133	1.126	1.111
Overige financiële middelen	0	0	0	0	0	0
Totaal	463	755	591	533	720	741

Stelposten:

De stelposten in de overige algemene uitkeringen betreffen:

* € 1.000	Begroting 2016	Meerjarenraming		
		2017	2018	2019
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	50	50	50	50
Stelpost flexibele beloning, cafetaria model, leeftijdsverlof, OR herbezettingbudget en formatiemonitor	-431	-436	-436	-436
Stelpost Algemene uitkering	-62	-81	-89	-94
Stelpost tijdelijke salarismutaties	-111	-103	-101	-101
Stelpost wmo	0	0	300	300
Stelpost uren grond	-16	-31	-130	-132
Stelpost taxaties	-19	0	0	0
Totaal	-589	-600	-406	-413

Toelichting stelposten

Stelpost onderuitputting kapitaallasten

Door het niet realiseren van investeringen ontstaat er een onderuitputting in de kapitaallasten. Bij deze begroting wordt door het opvoeren van deze stelpost van € 50.000 rekening gehouden met deze onderuitputting

Stelpost flexibele beloning, cafetaria model, leeftijdsverlof e.d.

In de personele begroting is rekening gehouden met een vervangingsbudget in verband met langdurige ziekte of andere reden.

Eveneens wordt in de P-begroting rekening gehouden met kosten die voortvloeien uit de rechtspositie (CAR/UWO), zoals leeftijdsverlof en flexibele beloning. Er is voor gekozen deze budgetten niet te verdelen over de diverse afdelingen maar op centraal niveau.

Stelpost algemene uitkering:

Deze stelpost bestaat uit middelen die ontvangen of gekort worden op het gemeentefonds, maar waarvoor nog moet worden bekeken hoe de gemeente hier invulling aan geeft. Zodra hier meer duidelijkheid over bestaat komt dit onderdeel van de stelpost te vervallen.

Stelpost tijdelijke salarismutaties:

Deze stelpost bestaat uit personele lasten die vooraf niet toe te rekenen zijn aan de medewerkers en of afdeling waarvan zij deel uit maken.

Deze lasten, uitgaven op het gebied van herbezetting, cafetaria middelen, leeftijdsverlof, flexibele beloning, ouderschapsverlof enz. doen zich gedurende het lopende jaar voor.

Stelpost WMO:

Deze stelpost betreft de besparing/onderuitputting die vanaf 2018 op de uitgaven WMO/sociaal domein moet worden gerealiseerd.

Stelpost uren Grond:

Aan de grondexploitatie complexen worden directe personeelskosten toegeschreven. Doordat het aantal grondexploitatie complexen afneemt kunnen minder personeelskosten aan de complexen worden toegeschreven. De kosten van deze capaciteit zijn voorlopig op deze post terecht gekomen. Indien de uitwerking van de structuurvisie extra capaciteit vraagt, dan zal deze stelpost vervallen. Indien dit niet het geval is, dan zal vacatureruimte worden geschrapt waardoor de totale beschikbare capaciteit minder wordt.

Stelpost taxaties

Een keer per 4 jaar wordt een integrale taxatie van de bezittingen van de gemeente worden uitgevoerd om de juiste verzekeringswaarde te bepalen. Hierdoor wordt vermeden dat er wellicht sprake is van onder- of oververzekering.

Saldo kostenplaatsen:

Om te komen tot een toerekening van de indirecte kosten aan de producten in de exploitatie wordt gebruik gemaakt van een 'kostenverdeelstaat'. De indirecte kosten worden met diverse maatstaven verdeeld over de producten.

Verschil begroting 2016-werkelijk 2014

De doorverdeling vindt alleen plaats bij het vaststellen van de primaire begroting. Mutaties die zich gedurende het jaar voordoen, worden niet doorverdeeld naar de producten maar vormen een onderdeel van "saldo kostenplaatsen".

Verschil begroting 2016/2015:

Dit verschil wordt met name veroorzaakt door bijstellingen in bestuursrapportages en begrotingswijzigingen in 2015. Deze mutaties zijn in 2015 niet meer doorverdeeld naar de diverse producten maar verantwoord op "saldo kostenplaatsen".

Bespaarde rente:

Het eigen vermogen dient als financieringsbron. De beschikbaarheid van het eigen vermogen vermindert de behoefte aan rentedragend vreemd vermogen waardoor de rentekosten kunnen worden verlaagd. De bespaarde rente is berekend over de reserves en voorzieningen per 1 januari van het desbetreffende jaar.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2016 is voor onvoorziene uitgaven € 134.000 opgenomen. Onvoorziene uitgaven maakt ook deel uit van de paragraaf 'weerstandsvormogen' (zie 5.2).

* € 1.000	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Meerjarenraming		
				2017	2018	2019
Onvoorzien	0	-62	-134	-134	-134	-134
Totaal	0	-62	-134	-134	-134	-134

Verschil begroting 2016-werkelijk 2014

In de primaire begroting is een verplichte post onvoorzien opgenomen, die in de loop van 2014 kan worden aangewend. Voor de rekening 2014 geldt dat geen bedrag op deze post mag worden verantwoord. Indien het budget niet volledig is aangewend valt dit vrij ten gunste van het resultaat.

Verschil begroting 2016/2015:

In 2015 is een deel van het budget ingezet zodat nog € 62.000 resteert.

Reserves die niet gekoppeld zijn aan een programma

In de begroting zijn reserves opgenomen, die niet rechtstreeks aan een programma kunnen worden gekoppeld, omdat een rechtstreeks verband ontbreekt. Dit betreft de volgende reserves.

Mutaties reserves

* € 1.000	Rek. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Meerjarenraming		
				2017	2018	2019
Algemene reserve*	-477	-5.225	-1.234	78	-28	-30
Reserve tijdelijke verhoging pensioenpremie ABP	-94	-142	0	0	0	0
Reserve krimp	-155	-188	-88	-50	-50	0
Reserve incidentele investeringen	-178	-168	-164	-148	-135	-126
Totaal	-904	-5.723	-1.486	-120	-213	-156

* In de algemene reserve zijn resultaten vanuit de bouwgrondexploitaties opgenomen. De exploitatie van programma II 'een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving' wordt beïnvloed door de bouwgrondexploitaties. Ook de bestemming van het rekeningresultaat is hierin verwerkt

Algemene reserve:

Onderstaand overzicht geeft de mutaties van de algemene reserve in de jaren weer:

* € 1.000	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Doorgeschoven posten van 2013 naar 2014	-154		
Doorgeschoven posten van 2014 naar 2015	931	-931	
Actualisatie voorziening verwachte verliezen grondexploitaties	-1	-29	-10
Toevoeging resultaatbestemming jaarrekening 2014	242		
Explosievenonderzoek vijver Steinerbos	-28		
Onttrekking verbreden kanaalbrug Berg aan de Maas	-4		-1.063
Overboeking naar reserve stationsomgeving*	-1.000		
Projectkosten Achter de Hegge		-23	-200
Doorschrijven budget DVC naar 2015 en 2016	392	-392	-1
Doorgeschoven budget DVC naar 2014	-492		
Frictiekosten IMD	-30		
Bijdrage aan GGD voor afwaardering vastgoed	-197		
Onttrekking in verband met privatisering scouting	-44		
Onttrekking in verband met privatisering LTV Stein	-92		
Vervroegde afschrijving (180)zwembad Steinerbos en sloopkosten (135)		-315	
Onttrekking tbv reserve gemeentelijke huisvesting en MFC a.g.v. gewijzigde verantwoording Centrumplan bij jaarrekening 2014		-700	

* € 1.000	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Winstnemning Mergelakker			146
Achterstallig onderhoud begraafplaatsen		-500	
80 brandkranen		-240	
Kosten organisatievernieuwing		-330	-106
Kosten onderzoek W&I, oude contracten, MT, cultuurtraject		-413	
Overboeking naar reserve fietsbrug Meers**		-1.000	
Toevoeging saldo programma DVC		468	
Dekking voorziening wachtgeldverplichtingen personeel (56) en voorziening bovenformatieven (405)		-461	
Onttrekking in verband met het afboeken van activa maatschappelijk nut		-399	
Terugstorting in reserve agv goedkopere aanschaf camera's		40	
Totaal	-477	-5.225	-1.234

*In 2014 (amendement raad 7 november 2013) is vanuit de algemene reserve de reserve stationsomgeving gevoed met een bedrag van € 1miljoen. Bij aanwending van deze € 1 miljoen zal binnen de bestaande budgetten dekking gezocht worden voor de hiermee samenhangende rentekosten van € 40.000.

*In 2015 (Amendement raad 6 november 2014) is vanuit de algemene reserve de bestemmingsreserve fietsbrug Meers gevoed met een bedrag van € 1 miljoen. Bij aanwending van deze € 1 miljoen zal binnen de bestaande budgetten dekking gezocht worden voor de hiermee samenhangende rentekosten van € 40.000.

Reserve tijdelijke verhoging pensioenpremie ABP

Deze reserve is in 2009 gevormd om de tijdelijke verhoging van de pensioenpremie op te vangen, deze premie is in 2012 aangepast.

In 2014 is € 94.000 onttrokken en in 2015 wordt nog € 110.000 uit deze reserve onttrokken. Het restant van € 32.000 is in 2015 ten gunste van de exploitatie vrijgevallen.

Reserve krimp

Vanaf 2011 wordt via de maatstaf krimp geld uit het gemeentefonds ontvangen. De voeding fluctueert als gevolg van de ontwikkelingen van het aantal inwoners, woonruimten en de uitkeringsfactor.

De onttrekkingen uit deze reserve voor 2016 zijn:

€ 50.000 visie op demografische ontwikkeling, € 30.000 structuurvisie en € 8.000 vrijwilligerswerk

Reserve incidentele investeringen

In 2012 is € 2.494.000 uit de algemene Essent reserve onttrokken. Vanaf 2012 wordt deze reserve ingezet ter dekking van jaarlijkse afschrijvingskosten van incidentele investeringen.

5 PARAGRAFEN

5.1 Paragraaf 'Lokale heffingen'

Het pakket van de gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat in Stein uit een 6-tal heffingen. Deze worden gelegitimeerd door verordeningen die de raad elk jaar vastgesteld.

De lokale heffingen worden ingedeeld in twee categorieën:

- Belastingen: Deze worden door de overheid dwangmatig opgelegd. Voor de belastingbetaler staat hier geen individuele aanwijsbare prestatie tegenover. Belastingplichtigen hebben feitelijk geen keuzemogelijkheid.
- Heffingen: Dit zijn betalingen aan de overheid voor een door de overheid individueel geleverde specifieke overheidsprestatie. De heffingen zijn gebaseerd op het profijtbeginsel. Iemand die van de overheid profiteert, betaalt hiervoor een bijdrage.

Algemeen

Waarom wordt belasting geheven?

Een gemeente genereert geen winst zoals een private onderneming. De lasten die de gemeente jaarlijks doet voor het lokaal bestuur en het onderhouden en in stand houden van wegen, riolering, scholen, openbaar groen etc. worden voor een groot gedeelte gedekt uit de van het Rijk ontvangen algemene uitkering. Omdat de algemene uitkering niet de volledige uitgaven dekt, moet de gemeente zelf ook baten genereren. Deze komen tot stand door het heffen van belastingen, heffingen en privaatrechtelijke heffingen.

Verskil algemene heffingen en specifieke heffingen

Bepaalde belastingen/heffingen mogen alleen opgelegd worden als ook kosten worden gemaakt voor dit doel. Zo mag bijvoorbeeld de opbrengst van de afvalstoffenheffingen niet hoger zijn dan de kosten die hiervoor worden gemaakt. Er zijn ook belastingen/heffingen die een algemeen karakter hebben. Deze zijn wat hoogte en besteding betreft niet voor een specifiek doel bestemd, maar dienen ter dekking van algemene uitgaven.

Totstandkoming van de tarieven

Bij het samenstellen van de begroting 2016 was de "Definitieve Prognose Opbrengst Gemeentelijke Heffingen 2016" van de BsGW nog niet beschikbaar. Hierdoor waren niet alle gegevens voorhanden die nodig zijn voor het berekenen van de tarieven voor de Onroerende Zaakbelastingen, de Afvalstoffenheffingen en Riolheffingen. Over de berekening van deze tarieven, de lokale lastendruk en de regionale vergelijking wordt de raad geïnformeerd in het voorstel tot vaststelling van de belastingverordeningen 2016. Dit voorstel wordt behandeld in de raadsvergadering van 3 december 2015. Bij de bepaling van de overige belastingen, tarieven en heffingen zijn de in de Kadernota 2016 opgenomen uitgangspunten gehanteerd.

De heffingen van de gemeente Stein zijn

- Onroerende Zaak Belastingen (OZB)
- Afvalstoffenheffingen
- Riolheffingen
- Hondenbelasting
- Toeristenbelasting
- Leges

Opbrengsten:

Overzicht opbrengsten heffingen

Geraamde inkomsten € x 1.000	2016	2017	2018	2019
OZB	4.892	4.999	5.102	5.201
Afvalstoffenheffingen	2.502	2.476	2.447	2.451
Riolheffingen	2.615	2.844	2.993	3.072
Hondenbelasting	206	211	215	219
Toeristenbelasting	101	103	105	107

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Doel van de belasting/heffing:

De opbrengst van deze belastingen is een algemeen dekkingsmiddel. Tegenover deze belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?

De OZB wordt geheven van:

1. de eigenaren van alle woningen en
2. de eigenaren en gebruikers van niet-woningen (bedrijven, scholen, trafo's etc.) binnen de gemeentegrenzen.

Grondslag van de heffing

De grondslag voor de heffing is de WOZ-waarde. Dit is de waarde volgens de Wet Onroerende Zaken. De tarieven voor de OZB zijn mede afhankelijk van de getaxeerde WOZ-waarden.

Overige informatie

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De algemene uitkering wordt over de gemeenten verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen, maar ook verschillen in belastingcapaciteit. Voor belastingcapaciteit wordt een afgeleide van de waarde van onroerende zaken gebruikt. Gemeenten die binnen hun grenzen veel hoog gewaardeerd onroerend goed hebben, ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met minder waardevol onroerend goed. Van de waarde van woningen wordt met 80% rekening gehouden en van de waarde van niet-woningen 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekestarief toegepast. Dit rekestarief is globaal afgeleid van het gemiddelde OZB-tarief. Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, is niet relevant voor deze aftrekpost bij de algemene uitkering..

Afvalstoffenheffingen

Doel van de belasting/heffing:

De opbrengsten van deze heffingen worden benut voor het dekken van de kosten voor het ophalen, verwijderen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen en de kosten voor heffing en invordering.

Wie is belastingplichtig?

De gebruiker van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan, is belastingplichtig. Dit kan een woning zijn, maar ook bijvoorbeeld een vakantiehuis naast een woonhuis.

Grondslag van de heffingen

Voor de afvalstoffenheffingen wordt een tarief per kilo aangeboden afval en een vast recht gehanteerd.

Rioolheffingen

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van deze heffing wordt benut voor het dekken van de kosten van rioleringen.

Wie is belastingplichtig?

Belastingplichtig is de eigenaar van een eigendom dat via een directe of indirecte rioolaansluiting afvalwater loost op de gemeentelijke riolering.

Grondslag van de heffing

Stein baseert zich op het eigendomsrecht. Per aansluiting wordt een aanslag opgelegd.

Overige informatie

De rioolheffing wordt gecombineerd met de overige aanslagen gemeentelijke heffingen opgelegd. Bij de behandeling van de kaders van het kostendekkingsplan van het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) is een voorkeur uitgesproken om vanaf 2016 een heffing voor grootverbruikers (van water) in te voeren. Hierover moet de raad nog een definitief standpunt innemen bij de behandeling van de belastingvoorstellen 2016 in de raadsvergadering van december 2015.

Hondenbelasting

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van de hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Tegenover deze opbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?

Deze belasting wordt geheven van de binnen de gemeente wonende houder van één of meerdere honden.

Grondslag van de heffing

De heffing heeft een fiscaal karakter en is gebaseerd op het aantal honden dat door een belastingplichtige wordt gehouden.

De tarieven zijn in onderstaande tabel opgenomen.

	2015	2016	2017	2018	2019
1 ^e en volgende hond	€ 85,00	€ 85,00	€ 86,70	€ 88,45	€ 90,20
Kennel	€ 345,50	€ 352,40	€ 359,45	€ 366,60	€ 373,95

Overige informatie

De aanslag hondenbelasting wordt gecombineerd met de aanslag gemeentelijke heffingen opgelegd. Vanaf 2009 wordt structureel gecontroleerd op het bezit van een hond in relatie tot de hondenbelasting. De controle vindt verspreid over de gemeente plaats en rouleert jaarlijks waardoor iedere wijk/straat een keer aan de beurt komt.

Toeristenbelasting

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een deel van de opbrengst wordt aangewend voor de revitalisering van het toerisme en de recreatie.

Wie is belastingplichtig?

Belastingplichtige is die persoon die verblijft (overnacht) in de gemeente Stein zonder in het bevolkingsregister van deze gemeente te zijn opgenomen.

Grondslag van de heffing

Per persoon wordt per overnachting een bedrag geheven.

De tarieven zijn in onderstaande tabel opgenomen.

	2015	2016	2017	2018	2019
Tarief per overnachting	€ 1,76	€ 1,80	€ 1,83	€ 1,87	€ 1,91

De verordening op de toeristenbelasting is zodanig aangepast dat kleinschalige recreatie (kamperen bij de boer tot € 10,00 per persoon per nacht) onder de uitsluitingsgronden valt.

Overige informatie

De toeristenbelasting wordt per kwartaal, op aangifte, achteraf opgelegd.

Leges

Doel van de belasting/heffing

Het heffen van leges vindt plaats als vergoeding voor geleverde diensten.

Wie is belastingplichtig?

Leges worden geheven van de aanvrager van de dienst.

Grondslag van de heffing

De grondslag is divers en afgestemd op de gevraagde dienstverlening.

Tarieven

De hoogte van de tarieven is divers en afhankelijk van de dienst die wordt aangevraagd. Uitgangspunt is een jaarlijkse verhoging met 2% tenzij de tarieven wettelijk zijn gemaximeerd.

Overige informatie

De geraamde totale legesopbrengst mag niet hoger zijn dan de geraamde totale uitgaven. Bij het bepalen van de legestarieven wordt hier mee rekening gehouden.

Kwijtschelding

Stein hanteert de zogenaamde 100% norm voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt beoordeeld aan de hand van een inkomens- en/of vermogenstoets. Bij deze toets wordt met de kosten van bestaan volgens de bijstandsnorm voor 100% rekening gehouden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de Leidraad Invorderingswet 1990. Kwijtschelding wordt alleen verleend indien het een aanslag betreft voor onroerende zaakbelastingen, rioolheffingen, vastrecht van de afvalstoffenheffingen of de aanslag voor de 1^e hond.

5.2 Paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Stein acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van Gemeente Stein in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Het risicoprofiel is tot stand gekomen door gebruik te maken van een softwareprogramma (NARIS) waarmee risico's schematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de stafdiensten in totaal 35 risico's in beeld gebracht. Dit zijn zowel grote als kleine risico's, risico's met interne of externe oorzaak en operationeel dan wel strategisch van aard.

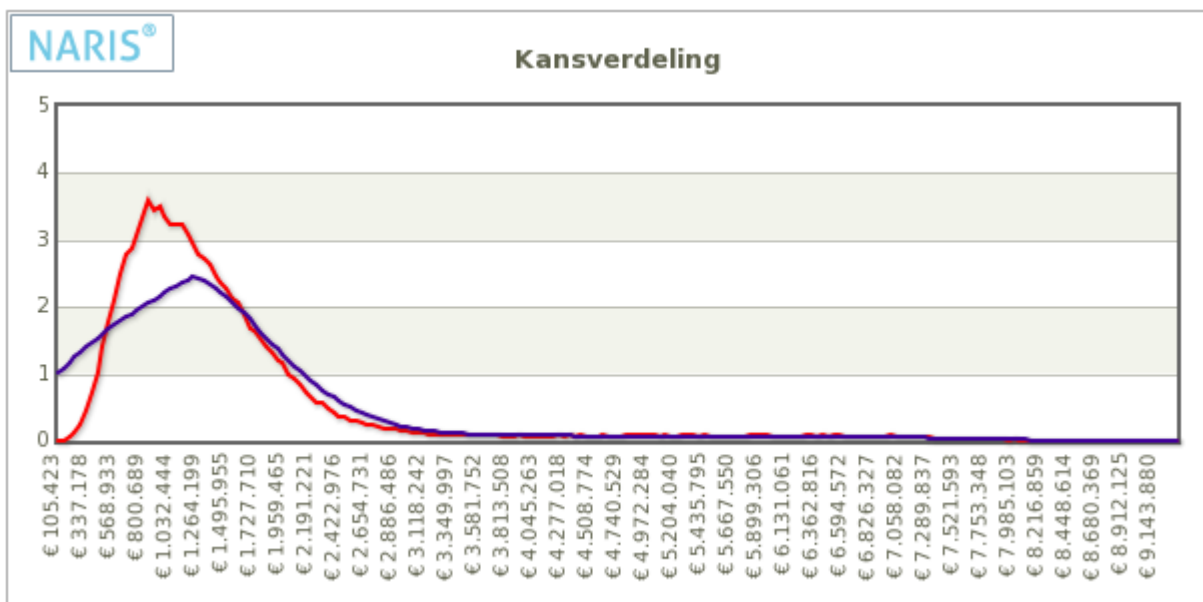
In onderstaand overzicht worden echter alleen de tien risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg
1	Instellingen waarvoor de gemeente garant staat kunnen hun verplichtingen niet nakomen.	Aflossingsverplichting voor de gemeente	10%	max.€ 6.300.000
2	Overheveling taken 3 decentralisaties naar de gemeenten	Budgetten zijn ontoereikend om voorzieningen te kunnen realiseren	30%	max.€ 1.000.000
3	Afstempelen van staatsobligaties als gevolg van financiële crisis	Een lagere terugbetaling van uitgezette gelden (obligaties)	30%	max.€ 620.000
4	De financiële gevolgen van de gewijzigde legionellawetgeving zijn nog niet in beeld gebracht (en niet opgenomen in de begroting)	Hogere beheerskosten van accommodaties	90%	max.€ 150.000
5	Ziekte bij medewerkers front office	Inhuur externen om dienstverlening op peil te houden en druk op overige medewerkers niet te groot te maken	90%	max.€ 150.000
6	Transitietraject kan leiden tot beëindigen van het dienstverband van medewerkers	Hogere (tijdelijke) personeelslasten	30%	max. € 375.000
7	Bij het ontbreken van een structuurvisie welke verplicht is voor het gehele grondgebied, kan er geen bovenplanse vereveningsbijdrage worden geheven bij planinvulling en exploitatie	Financieel gemis	30%	max. € 375.000
8	RWM kan haar verplichtingen niet nakomen ten aanzien van de geldlening van € 1,1 miljoen waar de gemeente garant voor staat	Aanspraak op de door de gemeente verstrekte garantstelling	10%	max. € 1.100.000
9	Verdrinking in het zwembad	Schadeclaim	30%	max. € 375.000
10	Geen ontwikkeling fase 2 Centrum plan	Gemiste opbrengsten	30%	max. € 375.000

Totaal grote risico's	€ 10.815.000
Overige risico's	€ 4.682.000
Totale alle risico's	€ 15.497.000

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 15.497.000 - zie tabel 1) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Figuur 1 en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Percentage	Bedrag
5%	€ 501.750
10%	€ 608.062
15%	€ 691.320
20%	€ 767.215
25%	€ 834.335
30%	€ 901.086
35%	€ 968.441
40%	€ 1.039.286
45%	€ 1.111.218
50%	€ 1.186.162
55%	€ 1.267.697
60%	€ 1.354.388
65%	€ 1.449.911
70%	€ 1.556.538
75%	€ 1.681.755
80%	€ 1.835.769
85%	€ 2.044.251
90%	€ 2.450.688
95%	€ 4.331.204

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2.450.688 (benodigde weerstandscapaciteit).

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Stein bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstand	Startcapaciteit
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 16.821.000
Begrotingsruimte	-€ 376.000
Post onvoorzien	€ 134.000
Stille reserves/geheime reserves	€ 0
Totale weerstandscapaciteit	€ 16.579.000

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 16.579.000}}{\text{€ 2.450.668}} = 6,77$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De ratio dient conform de nota risicomanagement minimaal 1,5 te bedragen. Op dit moment valt de ratio in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen

Nieuwe ontwikkelingen

Als gevolg van een wijziging in het BBV worden in deze paragraaf aantal kengetallen opgenomen. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Deze kengetallen worden in hier opgenomen omdat deze paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Indicator	rekening 2014	begroting 2015	begroting 2016
Netto schuldquote	72%	81%	88%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	55%	68%	79%
Solvabiliteitsratio	31%	25%	24%
Structurele exploitatieruimte	4,6%	3,2%	0,8%
Grondexploitatie	2,6%	-0,2%	3,5%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	111%	114%	114%

Bovenstaande tabel geeft op de volgende manier inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente Stein:

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Hoe lager de netto schuldquote, hoe lager de relatieve schuldenlast. De netto schuldquote stijgt door de toename van de schulden (vreemd vermogen). Deze toename van de schulden heeft ook effect op de solvabiliteitsratio.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Er is tevens een tweede berekening van de netto schuldquote, maar nu gecorrigeerd met de doorverstrekte leningen aan woningbouwcorporaties en deelnemingen. In de eerste berekening van de

netto schuldquote zijn deze verstrekte leningen niet meegenomen, omdat er een risico bestaat dat de gemeente deze bedragen niet (volledig) zal kunnen terugvorderen. Worden de verstrekte leningen meegerekend als bezit van de gemeente dan wordt de netto schuldquote gunstiger, namelijk 55% in 2014 tot 79% in 2016.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen. Het geeft weer in hoeverre de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe beter de gemeente hier toe in staat is. De daling van solvabiliteitsratio wordt met name veroorzaakt doordat geplande investeringen gefinancierd worden met vreemd vermogen. In 2016 zal een norm bepaald moeten worden voor de solvabiliteitsratio.

Structurele exploitatieruimte

Uit het positieve percentage voor structurele exploitatieruimte blijkt dat in de gemeente Stein de structurele lasten volledig afgedekt worden door structurele baten. Er hoeft daarbij geen beroep te worden gedaan op incidentele middelen die maar tijdelijk beschikbaar zijn. Er is een kleine ruimte (in 2015 3,2% en in 2016 0,8% van de totale baten) om onvoorziene structurele tegenvallers op te vangen. Conclusie hieruit is dat de gemeente de structurele uitgaven zoals begroot zal kunnen continueren.

Grondexploitatie

Deze indicator geeft de verhouding weer tussen de boekwaarde van de gronden en de totale baten van de gemeente. Het negatieve percentage in 2015 wordt veroorzaakt door de negatieve boekwaarde van het Centrumplan.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens

De indicator belastingcapaciteit geeft aan hoe hoog de gemiddelde woonlasten voor een gezin zijn in de gemeente Stein ten opzichte van het landelijke gemiddelde van het voorgaande jaar. Uit deze indicator blijkt dat Stein ruim 10% boven het landelijk gemiddelde zit. De stijging tussen 2014 en 2015 wordt met name veroorzaakt door stijging van het vast recht van de afvalstoffenheffing.

5.3 Paragraaf 'Grondbeleid'

Inleiding

Het grondbeleid van de gemeente Stein is vastgelegd in de Nota Grondbeleid. Het grondbeleid is geen doel op zichzelf, maar een middel om de visie van de gemeente te realiseren. Deze visie heeft de gemeente vastgelegd in de "Strategische toekomstvisie", de "Ruimtelijke Structuurvisie 2015-2025" en het "coalitieakkoord 2014-2018: Besturen met creativiteit, improvisatie en innovatie". Het grondbeleid heeft hoofdzakelijk invloed op en samenhang met het Programma "Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving".

Nota Grondbeleid

In de nota Grondbeleid (vastgesteld 28-05-2015) is het grondbeleid vastgelegd. Deze nota bevat de kaders waarbinnen het grondbeleid wordt uitgevoerd.

De gemeente Stein heeft met betrekking tot het Grondbeleid de volgende doelstelling:

- Stein moet een aantrekkelijke woongemeente blijven met behoud van leefbare kernen;
- Een goede spreiding van evenwichtig woningaanbod met voldoende betaalbare wooneenheden voor jongeren en jonge gezinnen en voldoende aanbod van levensloopbestendige woningen;
- Een toename van de ruimtelijke en functionele kwaliteit van zowel de woon- en werkgebieden, als het buitengebied van Stein;
- Binnen de kernen een maximale kwaliteitsverbetering, clustering, multifunctionaliteit en flexibiliteit van maatschappelijke accommodaties en voorzieningen;

Hiertoe voert de gemeente Stein zgn. "situationeel grondbeleid". Dat wil zeggen dat zij afhankelijk van de geformuleerde doelstellingen en de prioriteit die de gemeente Stein aan een ontwikkeling geeft, kijkt welke rol de gemeente in het proces wil innemen. Bij het bepalen van de rol van de gemeente zal de uitvoeringsparagraaf van de Ruimtelijke Structuurvisie leidend zijn.

In de Nota Grondbeleid zijn ook de financiële kaders van het te voeren beleid vastgelegd.

Relevant beleid en wet- en regelgeving

Ruimtelijke Structuurvisie Stein 2015-2025

De in februari 2015 vastgestelde Ruimtelijke Structuurvisie bevat de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid voor het gemeentelijke grondgebied. De structuurvisie geeft ambitie, richting en koers aan de mogelijke ruimtelijke inrichting van de gemeente voor de nabije toekomst.

Structuurvisie Wonen regio Westelijke Mijnstreek

De in 2011 vastgestelde Structuurvisie Wonen biedt een kader voor de gewenste kwalitatieve (woningdifferentiatie, fasering, sloop(compensatie) en kwantitatieve woonontwikkelingen.

Provinciale Omgevingsplan Limburg 2014

Eind 2014 heeft Provinciale Staten het nieuwe Provinciale Omgevingsplan Limburg 2014 (hierna: POL) vastgesteld. Het POL is een plan met een formele wettelijke status, een visiedocument waarmee de provincie vastlegt wat ze samen met haar omgevingspartners wil doen om in Limburg de fysieke voorwaarden voor een optimaal leef- en vestigingsklimaat te realiseren. In het POL staat met name de kwaliteit van de fysieke kanten van het leef- en vestigingsklimaat centraal. In algemene zin gaat het ontwerp POL2014 uit van het principe meer stad, meer land.

Nieuwe Grondexploitatiewet

De Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) is op 1 juli 2008 in werking getreden ter vervanging van de oude WRO. De grondexploitatie is onderdeel van de Wro. Doelstelling van de grondexploitatiewet is een goede regeling voor kostenverhaal, binnenplanse verevening en locatie-eisen bij particuliere grondexploitatie. In de wet blijft vrijwillige samenwerking voorop staan. Daarom is gekozen voor voortzetting van een gemengd stelsel voor grondexploitatie met zowel een privaatrechtelijk als publiekrechtelijk spoor.

Grondprijzennota

Conform de nota Grondbeleid worden de grondprijzen periodiek bijgesteld op grond van marktontwikkelingen en prijswijzigingen. Uitgangspunt bij het vaststellen van grondprijzen is dat grond wordt verkocht tegen marktconforme prijzen. Bij de bepaling van de grondprijs moet invulling worden gegeven aan het kostenverhaal en moet ongeoorloofde staatssteun worden voorkomen.

In onderstaand overzicht is de verwachte ontwikkeling van de grondprijzen opgenomen. Waarbij rekening is gehouden met de onder "grondexploitaties" opgenomen parameters.

Geraamde Grondprijzen	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Sociale woningbouw					
Woningen/appartementen (incl. zorgwoningen)	€ 19.500 p/kavel	€ 19.500 p/kavel	€ 19.500 p/kavel	€ 19.695 p/kavel	€ 19.892 p/kavel
Woonwagendstandplaatsen	€ 16.020 p/kavel	€ 16.020 p/kavel	€ 16.020 p/kavel	€ 16.180 p/kavel	€ 16.342 p/kavel
Vrije sector projectmatig	€ 210,- p/m2	€ 210,- p/m2	€ 210,- p/m2	€ 212,- p/m2	€ 214,- p/m2
Maatschappelijke voorzieningen zonder winstoogmerk					
Sociaal-culturele en maatschappelijke voorz. Onderwijs-, sport- en recreatieve voorziening	€ 102 p/m2 bvo	€ 102 p/m2 bvo	€ 102 p/m2 bvo	€ 103 p/m2 bvo	€ 104 p/m2 bvo
Zorginstellingen	€ 80 p/m2	€ 80 p/m2	€ 80 p/m2	€ 81 p/m2	€ 82 p/m2
	€ 130 p/m2 bvo	€ 130 p/m2 bvo	€ 130 p/m2 bvo	€ 131 p/m2 bvo	€ 133 p/m2 bvo
Maatschappelijke voorziening met winstoogmerk	€ 200 p/m2 bvo	€ 200 p/m2 bvo	€ 200 p/m2 bvo	€ 202 p/m2 bvo	€ 204 p/m2 bvo

Grondexploitaties

Door de economische crisis, de krimp binnen de regio Zuid-Limburg en de kwalitatieve transformatie van de woningvoorraad is de vraag naar woningbouwlocaties afgenomen en richt de rol van de gemeente zich op marktsturing, regionale samenwerking en risicomangement. Dit heeft ook tot gevolg dat uit de markt minder initiatieven komen om gronden in exploitatie te brengen. De voortgang van reeds gestarte projecten loopt vertraging op vanwege de stagnerende verkoop. Mede door de stagnerende verkopen worden de gebiedsontwikkelingen door projectontwikkelaars herzien.

Conform het gestelde in de Nota Grondbeleid is de jaarlijkse herziening van de grondexploitatie gekoppeld aan de Planning- en Controlcyclus. Voor de herziene grondexploitaties zijn onderstaande uitgangspunten toegepast:

- Voor de periode 2016-2019 wordt een rentebijschrijfpercentage van 3,47% gehanteerd.
- Gezien het historisch laag niveau van de huidige rente wordt vanaf 2020 gerekend met een rentepercentage van 4%.
- Het inflatiepercentage is bepaald met in acht neming van de inputprijsindex Grond, weg- en waterbouw van het CBS en de prijsontwikkeling Bruto Binnenlands Product zoals gehanteerd in de meicirculaire 2015.

	2016	2017	2018	2019	2020 e.v.
prijsstijging	1%	1%	1%	1%	2,5%
opbrengststijging	0%	0%	1%	1%	1,5%

- Activering van kosten binnen de grondexploitatie vindt plaats met in acht neming van de door de Commissie BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden) opgestelde notitie grondexploitatie 2012.
- Winsten worden genomen als ze daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Tussentijdse winstneming is mogelijk indien wordt voldaan aan de voorwaarden zoals opgenomen in de notitie grondexploitatie van de commissie BBV. Winstnemingen komen ten gunste van de Algemene Reserve.
- Voor grondexploitaties met een geprognosticeerd nadelig saldo wordt een voorziening getroffen ter grootte van het tekort. Deze voorziening wordt gevormd ten laste van de Algemene Reserve.

Bouwgrond in exploitatie

In 2016 zijn onderstaande grondexploitaties in uitvoering:

- Kanaalboulevard
- Bramert-Noord, fase 1
- Bramert-Noord. Fase 2
- Ontwikkeling centrum Stein
- Mergelakker Oost

Onderstaand volgt een korte stand van zaken.

Kanaalboulevard

Als gevolg van de stagnatie op de woningmarkt is het plan Kanaalboulevard niet verder tot ontwikkeling gekomen. De ontwikkelaar heeft zijn aandacht nu primair gericht op de doorontwikkeling van het plan door het transformeren van delen van het plan tot kansrijke(re) segmenten en de afronding van de openbare ruimte.

Bij teruglevering van de openbare ruimte wordt door de ontwikkelaar de laatste termijn van de bijdrage uit de realiseringsovereenkomst ontvangen. Om de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte te borgen wordt de ontvangen bijdrage hiervoor ingezet. Aangezien alle kosten, met uitzondering van de kosten die een relatie hebben met het terugleveren van de openbare ruimte, reeds gedekt zijn door de gerealiseerde verkopen is in 2010 overgegaan tot voorlopige winstneming voor een bedrag van € 150.0000.

Op basis van de bijgestelde exploitatieberekening van juli 2015 blijkt dat het exploitatiesaldo per einddatum (31-12-2017) nihil is en als gevolg hiervan geen verdere winstneming meer plaatsvindt.

Bramert-Noord

Voor Bramert-Noord geldt een onherroepelijk globaal bestemmings- en exploitatieplan met de bestemming "Wonen – uit te werken". In het coalitieakkoord 2014-2018 is voor de woningbouwontwikkeling in het plangebied Bramert-Noord een "stand-still"-periode van 4 jaar opgenomen. Als gevolg hiervan wordt de ontwikkeling van fase 1 en het overige gebied (m.u.v. fase 2) tot 1 januari 2019 niet ter hand genomen. In 2019 vindt een algehele heroverweging van de woningbouw in het plangebied Bramert-Noord plaats. De gevolgen van de "stand-still"-periode zijn verwerkt in de vastgestelde grondexploitatie fase 1 van 26 juni 2014. In het plangebied is de Wvg (Wet voorkeursrecht gemeenten) gevestigd. Gezien het coalitie-akkoord vinden tot 2019 geen grondverwervingen plaats.

Bramert-Noord Fase 1

Op basis van de behoefteanalyse, de eigendomssituatie en de regionale woningbouwafspraken is in 2013 een inrichtingsplan voor de 1e fase opgesteld. Vorenstaande heeft geresulteerd in een woningbouwontwikkeling van circa 50 woningen in het westelijk gebied van Bramert-Noord, waarbij een flexibele en permanente afstemming op de actuele behoefte en maximale vrijheid voor de afnemers mogelijk is. De op 26 juni 2014 vastgestelde grondexploitatie fase 1 betreft een globale exploitatie die is opgesteld op basis van normatieve ramingen plus de reeds gemaakte kosten met in achtneming van de "stand-still" periode van 4 jaar uit het coalitieakkoord 2014-2018.

Op grond van bovenvermelde uitgangspunten heeft in juni 2015 een bijstelling van de exploitatiebegroting plaats gevonden. Volgens de bijgestelde exploitatiebegroting bedraagt het tekort per einddatum 31 december 2032 € 187.000 met een contante waarde per 31 december 2016 van € 102.000 negatief. Bij de vaststelling van de grondexploitatie is, conform de BBV, een voorziening gevormd voor het in 2014 geprognosticeerd tekort. Zie "Financiële positie".

Per 31 december 2016 bedraagt de verwachte boekwaarde € 3,6 mln.

Verworven gronden per 31 december 2016: 60.105m²; Boekwaarde p/m²: € 59,88.

Bramert-Noord Fase 2 (Herhuisvesting Sinti)

Fase 2 behelst de realisatie van 6 woningen voor de doelgroep Sinti. De grondexploitatie fase 2 is opgesteld op basis van een normatieve raming van een extern bureau.

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten is in juni 2015 de exploitatiebegroting bijgesteld. De bijgestelde exploitatiebegroting heeft per einddatum 31 december 2016 een negatief resultaat van € 362.000. Voor het negatieve resultaat heeft reeds in 2013 een storting plaatsgevonden in de Voorziening te verwachten verliezen. Zie "Financiële positie".

Plangebied 2.400m², 100% eigendom.

Verwachte boekwaarde per 31 december 2016: € 158.186; p/m² € 65,91.

Ontwikkeling Centrumplan Stein

Middels Raadsbesluit van 26 februari 2015 is de grondexploitatie van het centrumplan herzien. In deze herziene grondexploitatie was sprake van een tekort van € 703.000. Bij de controle van de jaarrekening 2014 heeft de accountant echter opgemerkt dat op basis van aangescherpte regelgeving de in de grondexploitatie opgenomen bijdrages van € 1,8 mln in het gemeentehuis en het Multifunctionele centrum Stein als oneigenlijk toegerekende kosten moeten worden beschouwd. Het niet langer opnemen van deze bijdrages in de grondexploitatie betekent dat de herziene grondexploitatie niet sluit met een tekort van € 703.000 maar met een positief saldo per 31 december 2017 € 1,2 mln. Conform regelgeving wordt deze winst gestort in de Algemene Reserve, waarna deze bestemd wordt voor de Reserve huisvesting en de Reserve MFC.

In 2016 wordt na afronding van het retailprogramma gestart met de aanleg van de openbare ruimte.

Binnen de grondexploitatie Centrumplan is sprake van een taakstellend budget. Verder zijn met de ontwikkelaar afspraken gemaakt over de grondafname en de bijdragen. Gezien vorenstaande zijn bovenvermelde parameters, m.u.v. het rentepercentage, niet toegepast in de bijgestelde exploitatiebegroting (juni 2015).

De verwachte boekwaarde bedraagt per 31 december 2016: -/€ 3.8 mln. De bijgestelde exploitatiebegroting heeft per einddatum 31 december 2017 een positief resultaat van € 1,2mln.

Mergelakker Oost

De grondexploitatie omvat de verkoop van twee bouwkvavels aan de Veestraat en één kavel voor maatschappelijke voorzieningen bij de ingang van het sportcomplex Mergelakker. De twee bouwkvavels aan de Veestraat staan sinds 2013 in de verkoop. Gezien de zeer geringe interesse in de kvavels heeft het college in 2015 besloten de kavelgrootte te verkleinen zodat deze aantrekkelijker is voor potentiële kopers.

Het positieve resultaat bedraagt volgens de in juni 2015 bijgestelde exploitatieberekening ultimo 2016 € 146.000. Het positieve resultaat komt conform Raadsbesluit ten gunste van de Algemene Reserve.

Nog niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

Naast de hiervoor genoemde plannen worden in de nabije toekomst de volgende plannen/uitbreidingslocaties nog (verder) ontwikkeld:

Elserveldstraat

Het te ontwikkelen gebied is een van de weinige plekken in Stein waar door passende nieuwbouw een goede cq. betere afronding van de woonwijk kan worden gerealiseerd. Onder passende nieuwbouw wordt in deze niet gedacht aan sociale woningbouw wat een belemmerende factor voor de ontwikkelende partij Maaskant Wonen is.

In de voorziening te verwachten verliezen is een bedrag gereserveerd ter hoogte van de boekwaarde (€ 37.226 ultimo 2016).

Financiële positie

Bouwgronden in exploitatie(BIE) :

Onderstaande tabel geeft per complex inzicht in:

- meerjarig geraamde boekwaarden gebaseerd op de per juli 2015 geactualiseerde exploitaties;
- de contante waarde van het te verwachten saldo;
- het verwachte jaar van realisatie.

Complex	Geraamde boekwaarde ultimo:				Contante waarde verwacht resultaat ultimo 2016* (x € 1.000)	Realisatie in
	2016 (x € 1.000)	2017 (x € 1.000)	2018 (x € 1.000)	2019 (x € 1.000)		
Kanaalboulevard	-8				nihil	2017
Bramert-Noord, fase 1	3.600	3.729	3.863	4.002	-102	2032
Bramert-Noord, fase 2					-362	2016
Centrum Stein	-1.235				1.100	2017
Mergelakker-Oost					144	2016
Totaal	2.356	3.729	3.863	4.002		

* = negatief (-/-) betekent verlies

Nog niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG):

Onderstaand volgt een verloopoverzicht van de geprognosticeerde boekwaarden van de grondcomplexen die ultimo 2015 nog niet in exploitatie zijn genomen.

Complex	Verwachte boekwaarde ultimo:			
	2016 (x € 1.000)	2017 (x € 1.000)	2018 (x € 1.000)	2019 (x € 1.000)
Elserveldstraat	37	59	61	63
Totaal	37	59	61	64

De verwachte boekwaarde van de totale grondexploitaties is volgens de huidige berekening ultimo 2016 € 2.4 mln.

Risico's

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat door de toenemende complexiteit van de ontwikkelingen, de hoogte van de investeringen en de huidige economische situatie de risico's in de grondexploitaties alsmar groter worden. Inzicht in het verloop van de financiële prognoses alsmede de risico's is daarom van groot belang.

Voorziening te verwachten verliezen

Geldend beleid is dat positieve exploitatiesaldi ten gunste van de Algemene Reserve worden geboekt en dat de voorziening "te verwachten verliezen grondexploitatie" de buffer vormt voor verliezen en risico's binnen de grondexploitatie. De hoogte van de "Voorziening te verwachten verliezen grondexploitaties" is op basis van een risicoanalyse en de in de Nota's Reserves en Voorzieningen en de Nota Grondbeleid verwoorde uitgangspunten bepaald:

- Voor het verwachte verlies op de grondexploitatie Bramert-Noord fase 1, woningbouwontwikkeling circa 50 woningen is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een voorziening gevormd ten bedrage van € 188.000, zijnde het verwachte negatief resultaat bij vaststelling van de grondexploitatie.
- De grondexploitatie Centrumplan ontvangt een bijdrage uit het Regiofonds. Conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) dient het gemeentelijk aandeel in de bijdrage van het Regiofonds ad € 204.000 verantwoord te worden via de voorziening te verwachten verliezen grondexploitatie.
- Boekwaarde nog niet in exploitatie genomen grondcomplex Elserveldstraat. De boekwaarde van € 37.000 bestaat uit plan- en rentekosten.

Begrote stand en verloop voorzieningen:

Voorziening te verwachte verliezen grondexploitaties	Ultimo 2016 (x 1.000)	Ultimo 2017 (x 1.000)	Ultimo 2018 (x 1.000)	Ultimo 2019 (x 1.000)
Grondcomplexen in exploitatie	392	188	188	188
Niet in exploitatie genomen grondcomplexen	37	59	61	63
Totaal	429	247	249	251

Weerstandsvermogen

Om inzicht te krijgen in de risico's van de grondexploitaties is een risico-inventarisatie uitgevoerd. In deze risico-inventarisatie is van de bouwgronden in exploitatie het afzetrisico, het rente/inflatierisico en het herontwikkelingsrisico meegenomen. Deze risico-inventarisatie is opgenomen in de gemeente brede risico-inventarisatie, zie paragraaf "Weerstandsvermogen".

Recente ontwikkelingen

Juli 2015 heeft de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) het voornemen tot herziening van de BBV-verslaggevingsregels rondom grondexploitaties gepubliceerd.

De commissie heeft de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van de grondexploitaties. Namelijk: de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid, de aankomende Omgevingswet en de aankomende vennootschapsbelastingplicht.

De voorgenomen maatregelen hebben financiële gevolgen voor de grondexploitatie. Deze worden voor de gemeente Stein nog nader uitgewerkt.

De voorgenomen herziening van de BBV-verslaggevingsregels rondom grondexploitaties worden ter consultatie aan de koepelorganisaties VNG en IPO voorgelegd. Na vaststelling van de herziening worden de financiële gevolgen middels een begrotingswijziging in de begroting 2016 e.v. verwerkt. Volgens de overgangsbepaling mogen de voorgenomen wijzigingen in het BBV per 1-1-2016 géén effect hebben op de waardering van de grondexploitaties en vermogenspositie van de gemeenten ultimo 2015.

5.4 Paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen'

Inleiding

In de openbare ruimte vinden activiteiten plaats in het kader van wonen, werken en recreëren. Hiervoor is de openbare ruimte ingericht met kapitaalgoederen (infrastructuur). Deze kapitaalgoederen worden onderhouden en tijdig vervangen. De door de raad gewenste kwaliteit van de kapitaalgoederen is vastgesteld in beleidskaders. De vastgestelde beleidskaders zijn daarna, door het college vertaald in beheerplannen waarin de exploitatielasten en de kosten voor vervanging zijn opgenomen. De beheerplannen zijn verwerkt in de begroting.

De volgende kapitaalgoederen zijn in deze paragraaf opgenomen:

- gebouwen en overige accommodaties
- wegen
- openbare verlichting
- bruggen
- rioleringen
- groen

Programma “een samenleving met sociale vitale kernen”

Gebouwen en overige accommodaties

Beleidskaders

De raad heeft op 7 juli 2011 de beleidskaders voor gebouwen en speelvoorzieningen vastgesteld. Op 27 maart 2013 heeft de raad besloten deze kaders uit te breiden met een asbestparagraaf. Op 26 juni 2014 heeft de raad een besluit genomen over de aanbevelingen voortvloeiende uit de asbestinventarisatie van de gemeentelijke gebouwen in 2013.

In de kadernota 2014 is besloten het aantal speelvoorzieningen terug te brengen naar negen. Vanaf de begroting 2014 wordt alleen nog maar met vervanging van speeltoestellen op de negen beoogde locaties rekening gehouden. In het kader van de dorpsgewijze aanpak (DOP's) is besloten dat het feitelijk aantal te handhaven speelvoorzieningen en de locaties in overleg met de inwoners wordt vastgesteld. Het voor vervanging en onderhoud beschikbare budget voor de in de Kadernota 2014 beoogde 9 locaties, blijft het maximaal hiervoor beschikbaar budget.

Eind 2015 worden de beleidskaders opnieuw vastgesteld.

Beheerplannen

De beheerplannen BOP en SOP zijn in begin 2015 geactualiseerd voor de periode 2015-2029. Vooraf wordt beoordeeld of de geplande werkzaamheden noodzakelijk zijn of dat deze kunnen worden uitgesteld of doorgeschoven. Daarna worden de werkzaamheden waar mogelijk gebundeld en volgens de geldende inkoopprocedures in de markt gezet.

De volgende actualisatie van de beheerplannen is in 2016 gepland.

Bij de gemeentelijke accommodaties is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële vertaling

De begin 2015 geactualiseerde beheerplannen BOP en SOP zijn in de begroting 2016-2019 opgenomen. De jaarlijkse storting in de voorziening groot bouwkundig onderhoud (voor de in het BOP opgenomen accommodaties) bedraagt € 449.450. De jaarlijkse storting in de voorziening groot sporttechnisch onderhoud bedraagt € 74.250. Herstel- en calamiteitenonderhoud worden op de exploitatie verantwoord.

De vervangingsinvesteringen worden op het programma *“een samenleving met sociale vitale kernen”* verantwoord en waar nodig toegelicht.

Accommodaties

Directe lasten onderhoud gebouwen	Budgetten x € 1.000					
	Rek. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Bouwkundig onderhoud (BOP)	441	325	234	232	232	234
Sporttechnisch onderhoud (SOP)	94	129	141	131	132	128
Ten laste van voorziening:						
Groot onderhoud accommodaties (BOP)	369	505	559	312	284	329
Groot sporttechnisch onderhoud (SOP)	8	175	94	77	60	59
Groot onderhoud gemeenschapshuizen (BOP)	33	87	6	7	4	16
Totaal exploitatie + voorziening	945	1.221	1.034	759	712	766

Programma "een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving"

Wegen

Beleidskaders

Op 15 november 2012 heeft de raad de onderhoudsniveaus Beheer Openbare Ruimte (BOR) 2013-2017 vastgesteld. De vastgestelde kwaliteit is van toepassing op de instandhouding van de verhardingen gedurende de technische levensduur in die gebieden waar de komende jaren geen grootschalige reconstructies of wijzigingen zijn gepland.

Beheerplannen

Om de 2 jaar wordt - via inspectie - het beheerplan wegen geactualiseerd en wordt een doorkijk gegeven voor 15 jaren. Na beëindiging van het groot onderhoud 2014 zijn alle wegen in Stein opnieuw geïnspecteerd. Met de financiële gevolgen van deze inspectie is in de begroting 2016-2019 rekening gehouden.

Bij wegen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële vertaling

Vanaf 2010 is voor groot onderhoud wegen een voorziening gevormd. Hierin wordt op basis van het vastgesteld beheerplan jaarlijks een bedrag gestort. De hoogte van de storting wordt bij het vaststellen van het beheerplan wegen geactualiseerd. Vanaf 2015 bedraagt de storting in de voorziening groot onderhoud wegen € 532.000 (was € 625.000).

In de voorziening groot onderhoud wegen worden geen kosten van rehabilitaties of reconstructies van wegen verantwoord. Deze worden als investering op het programma 'een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving' verantwoord en waar nodig toegelicht.

Wegen

Directe lasten onderhoud wegen	Budgetten x € 1.000					
	Rek. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Klein onderhoud wegen	111	134	112	112	112	112
Wegvoorzieningen (o.a. belijningen)	56	30	30	30	30	30
Ten laste van voorziening:						
Groot onderhoud wegen	654	921	640	610	513	552
Totaal exploitatie + voorziening	821	1085	782	752	655	694

Openbare verlichting

Beleidskaders

Op 26 juni 2014 heeft de raad het beleidsplan openbare verlichting 2014-2017 vastgesteld. Het beleidsplan is vooral gericht op de toepassing van LED verlichting waarmee energiebesparingen en het terugdringen van CO-2 uitstoot wordt bevorderd.

Beheerplannen

Er is geen beheerplan voor openbare verlichting opgesteld.

Bij openbare verlichting is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële vertaling

Bij het vaststellen van het nieuwe beleidsplan OVL 2014 -2017 op 26 juni 2014 zijn gelijktijdig de financiële gevolgen van het nieuwe beleid verwerkt de begroting. De kosten voor het vervangen van lichtmasten en armaturen worden als investering op het programma 'een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving' verantwoord en waar nodig toegelicht.

Openbare verlichting

Directe lasten openbare verlichting	Budgetten x € 1.000					
	Rek. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Energie	98	94	93	92	91	91
Onderhoud	183	173	169	167	161	161
Totaal exploitatie	281	267	262	259	252	252

Bruggen

Beleidskaders

Op 7 juli 2011 heeft de raad de beleidskaders voor de 3 kunstwerken (bruggen en viaducten) vastgesteld. Deze kaders houden in dat de kunstwerken om de 2 jaar worden geïnspecteerd op basis van de landelijk geaccepteerde CUR normen (Civieltechnisch Centrum Uitvoering Research en Regelgeving).

Beheerplannen

Om de 2 jaar worden, via inspecties, de feitenrapportage en het meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd. In het meerjarenonderhoudsplan wordt ook een doorkijk gegeven voor 20 jaar. Het beheerplan kunstwerken is op 24 mei 2011 door het college vastgesteld. Zodra de voor 2015 geplande onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd vindt een nieuwe inspectie van de bruggen plaats en wordt het beheerplan geactualiseerd.

Bij bruggen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële vertaling

Voor 3 kunstwerken (de boogbrug Veestraat en de bruggen in de Nieuwe Postbaan en in de Brugstraat) is een voorziening voor onderhoudslasten gevormd. Op basis van het actuele beheerplan wordt jaarlijks € 31.500 in de voorziening gestort.

De kosten voor het vervangen van bruggen worden als investering op het programma 'een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving' verantwoord en waar nodig toegelicht.

Bruggen

Directe lasten onderhoud bruggen	Budgetten x € 1.000					
	Rek. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Onderhoud kleine kunstwerken	2	2	2	2	2	2
Verbreden brug Berg aan de Maas	40	0	1.300	0	0	0
Ten laste van voorziening:						
Groot onderhoud bruggen	62	187	5	12	5	22
Totaal exploitatie + voorziening	104	189	1.307	14	7	24

Riolering

Beleidskaders

Op 1 oktober 2009 heeft de raad het Waterplan vastgesteld. Hierin zijn de volgende ambities opgenomen:

- 1) scheiden van vuilwater en regenwater;
- 2) verkleinen van afwaterende oppervlakken naar de riolering;
- 3) water maakt groen: in verdroogde beekdalen en versterkt de stedelijke groenstructuur;
- 4) water stroomt zichtbaar weg om te infiltreren of naar oppervlaktewater;
- 5) overheid, inwoners en bedrijven zijn samen verantwoordelijk voor de verwerking van regenwater;
- 6) maatregelen worden genomen met zorg voor de (leef)omgeving;
- 7) mensen worden bewust (gemaakt) over de aanwezigheid van water en de omgang met water.

Op 24 september 2014 is het GRP door de raad vastgesteld. De raad heeft gekozen voor een rioolheffing, waarbij de tarieven van de rioolheffing worden vastgesteld op basis van het principe van 100% kostendekkendheid waarbij alle eigenaren een vast bedrag per perceel betalen en de gebruikers vanaf een watergebruik van 200m² per jaar gestaffeld een opslag betalen.

De gemeente moet op grond van de Kader Richtlijn Water (KRW) maatregelen nemen om het overstorten op kwetsbare wateren te verminderen. Hierdoor heeft vooral het afkoppelen van regenwater grote invloed op het uitvoeringsprogramma.

Op 26 juni 2014 heeft de raad het afkoppelbeleid particulieren vastgesteld.

In 2013 is gestart met het opstellen van een regionaal beleid- en uitvoeringskader voor het stedelijk watermanagement. Deze kaders vervangen het traditioneel Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan voor de gemeenten Beek, Schinnen, Sittard-Geleen en Stein. Hierin participeren ook het waterschap Roer en Overmaas en Waterschapsbedrijf Limburg. De kaders voor Stein zijn op 30 oktober 2014 vastgesteld. Het kostendekkingsplan voor de periode 2015-2019 wordt in november 2015 in de raad behandeld.

Beheerplannen

Op 19 augustus 2014 heeft het college de bij het regionaal beleid- en uitvoeringskader stedelijk management behorend beheerplan en projectplannen vastgesteld. Bij rioleringen zijn bij onderhoud en vervanging geen achterstanden.

Financiële vertaling

Met de financiële gevolgen van het beheerplan en de projectplannen is in de begroting 2016-2019 rekening gehouden

Riolering

Directe lasten onderhoud riolering	Budgetten x € 1.000					
	Rek. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Onderhoud	659	592	497	497	497	497
Totaal exploitatie	659	592	497	497	497	497

Groen

Beleidskaders

Op 15 november 2012 heeft de raad een actualisatie van de kwaliteit van het beheer van de openbare ruimte (BOR) vastgesteld. Dit heeft geen gevolg gehad voor de in 2010 vastgestelde kaders van het groenonderhoud. Deze zijn: centrum gebieden (niveau A, goed), overige gebieden (niveau B, basis).

Beheerplannen

De op 15 november 2012 vastgestelde beleidskaders voor het beheer en onderhoud van het groen zijn in 2013 verwerkt in 2 onderhoudsbestekken. Deze bestekken worden vanaf 2015 als leidraad gebruikt voor het groenonderhoud.

Bij groen zijn geen achterstanden bij onderhoud en vervangingen.

Financiële vertaling

Het groenonderhoud wordt vanaf 1 januari 2016 uitgevoerd door het Steins werkbedrijf. In de begroting 2016-2019 is met de financiële gevolgen hiervan nog geen rekening gehouden.

Groen

Directe lasten onderhoud groen	Budgetten x € 1.000					
	Rek. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Bestrijden onkruid	21	88	88	88	88	88
Onderhoud bermen	33	37	37	37	37	37
Landschapsplannen	60	15	15	15	15	15
Onderhoud openbaar groen	731	665	665	665	665	665
Omvormen heesters naar gras	60	0	0	0	0	0
Totaal exploitatie	905	805	805	805	805	805

5.5 Paragraaf 'Financiering'

Algemeen

De financieringsparagraaf is voorgeschreven in de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO). Hierin zijn de kaders gesteld voor de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van de decentrale overheden. De raad heeft op 25 februari 2014 de financiële verordening (artikel 212 gemeentewet) vastgesteld. In deze verordening is ook de financieringsfunctie opgenomen. De paragraaf financiering in de begroting is bedoeld om de uitvoering van de financieringsfunctie te volgen.

Leningportefeuille

Omschrijving	Bedrag x €
Opgenomen leningen (exclusief aan woningstichtingen verstrekte leningen per 1/1/2016)	44.178.515
Reguliere aflossingen in 2016	-2.693.765
Aflossing 2 jarige geldlening	-8.000.000
Leningschuld per 31.12.2016	33.484.750

In bovenstaand overzicht is een rekening gehouden met nieuwe leningen ter dekking van de geraamde financieringsbehoefte. Deze behoefte neemt toe door realisatie van de geraamde investeringen, waarbij ook desinvesteringen betrokken worden. De bepaling van de financieringsbehoefte gebeurt integraal (totaalfinanciering) waarbij alle kasstromen worden betrokken.

In onderstaande tabel zijn de grootste investeringen opgenomen zoals deze zich in meerjarenperspectief voordoen.

Investering	(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Programma een samenleving met sociale vitale kernen					
- Vervangen speelvoorzieningen		460			
- Vervangen kunststofoplaag Haslou					520
Programma een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving					
- Reconstructie Julianastraat Raadhuisstraat		660			
- GGA Urmond oost wegen en riolen		1.150	1.150		
- Afkoppelen Businesspark Stein (Elsloo)		1.100			
- Vervangen boogbrug Veestraat		1.350			
- Afkoppelen riool Meers			2.500		
- Reconstructie Mauritsweg Stein			2.750		
- Reconstructie rotonde ACL			600		
- Reconstructie ged. Bergerweg				1.482	1.100
- GGA Stein centrum wegen					
- Upgraden openbaar deel Steinerbos					
- Projecten vervanging riool		850			1.000
- Reconstructie Molenweg Zuid			400	1.000	600
- Rehabilitatie Nieuwe Postbaan					1.200
- Maatregelen Waterplan Stein Centrum			750		
- Reconstructie Julianastraat raadhuisstraat (riool)		480			

Jaarlijks wordt bekeken of zich mogelijkheden voordoen tot vervroegde aflossing of herfinanciering tegen lagere rente. De gewogen gemiddelde rentevoet van de aangegane leningen (exclusief woningbouw) bedraagt per 1 januari 2016 4,27%. De herfinancierings- en renteherzieningsmomenten vertonen een goede spreiding in de tijd waardoor het renterisico beperkt blijft.

Door het hoge investeringsniveau van 2014 is dat jaar voor € 8.000.000 vaste geldleningen aangetrokken met een looptijd van 2 jaar. Deze geldleningen zullen evenals de belegging bij Oyens en van Eeghen van € 8.000.000 in 2016 vrijvallen. In de komende jaren laten de reguliere aflossingsbedragen een dalend verloop zien van € 2,7 miljoen in 2016 naar € 2,4 miljoen in 2019.

Kasbeheer

Voor het beheer van de financiële middelen houdt de gemeente Stein een rekening courant aan bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank. De NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) fungeert als huisbankier. Met deze bank is een rentecompensabel stelsel overeengekomen. Dit wil zeggen dat overschotten en tekorten op de verschillende bankrekeningen als een geheel worden gezien en hierop de renteberekening wordt gebaseerd. Ook het afromen van overtollige middelen naar de schatkist verloopt via de BNG.

Rentebeleid

Bij de berekening van de rente over de eigen financieringsmiddelen en het financierings-tekort boven de kasgeldlimiet (zie hierna) is voor 2016 en verder uitgegaan van 3,5%. Voor het financieringstekort tot de kasgeldlimiet is voor 2016 en verder uitgegaan van een rentevoet van 1,0%. Een onvoorziene renteontwikkeling heeft uiteraard invloed op de financieringskosten. Een wijziging van het rentepercentage met 1% zal, op basis van het geraamde financieringstekort, leiden tot meer of minder rentekosten van € 121.000

Rente omslagpercentage

Het rente omslagpercentage wordt berekend door de totale rentekosten te delen door het totaal geactiveerd bedrag. De totale rentekosten bestaan uit de rente voor vaste geldleningen, de bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) en de rente van de financieringsbehoefte. Het omslagpercentage voor de begroting 2016 is berekend op 3,2 %.

Rentevisie

Sinds maart 2015 zijn de centrale banken van het Eurosysteem, waaronder De Nederlandsche Bank, gestart met het grootschalig aankopen van staatsobligaties voor 60 miljard euro per maand. Het Eurosysteem injecteert hierbij geld direct in de economie door de staatsobligaties aan te kopen. De intentie is de aankopen tot en met september 2016 uit te voeren, en in ieder geval totdat de Raad van Bestuur van de ECB bewijs ziet van een duurzame verandering van de inflatieontwikkeling in overeenstemming met de doelstelling.

De belangrijkste drijfveer voor de ECB voor haar aankoopprogramma is de vrees dat de inflatieverwachtingen in de eurozone te laag zouden blijven of nog verder zouden dalen en zo een neerwaartse spiraal op gang zou brengen. Op middellange termijn heeft de centrale bank immers een inflatiedoelstelling van net geen 2%

De rente voor het aantrekken van financieringsmiddelen is in historisch perspectief gezien laag. De herfinancieringsrente van de ECB bedraagt slechts 0,05 procent. Daarmee staat de rente die banken aan de ECB moeten betalen als zij geld opnemen, op een historisch laag niveau.

De rente is in belangrijke mate afhankelijk van de economische ontwikkeling en de inflatie. Bij een lage inflatie is er een risico dat er deflatie ontstaat. Deflatie betekent dat het prijsniveau in een economie daalt en dit kan forse schade opleveren voor de economische groei. Als prijzen dalen is het bijvoorbeeld voordelig om uitgaven uit te stellen. Er heerst een grote mate van onzekerheid, waardoor het moeilijk blijft, zo niet onmogelijk, om een rentevisie op te schrijven.

Hoewel de voorspelbaarheid van de rente zeker op langere termijn gering is, kan het toch wenselijk zijn tendensen aan te geven die als basis kunnen dienen voor het sluiten van transacties. Daarbij worden een aantal vuistregels gehanteerd:

- De rente van vaste leningen is door de lange looptijd financieel van groter belang dan de rente van leningen met een korte looptijd.
- Bij een verwachte daling van de lange rente wordt het aantrekken van vaste langlopende leningen zoveel mogelijk uitgesteld tot de rentedaling is ingetreden.
- Bij een verwachte stijging van de lange rente vindt consolidatie plaats van korte schuld (korte schuld wordt omgezet in langlopende leningen).
- Bij een te verwachten stabiele renteontwikkeling wordt in de actuele financieringsbehoefte voorzien met de financieringsvormen die absoluut gezien de laagste rente dragen.
- Dit alles uiteraard binnen de mogelijkheden die de regelgeving biedt.

Uitgangspunten financiering

Onderstaand de belangrijkste beleidsmatige uitgangspunten die gehanteerd worden bij financiering. Hierbij moet rekening gehouden worden met het verplicht schatkistbankieren vanaf eind 2013.

- Overtollige geldmiddelen worden uitsluitend uitgezet in de schatkist.

- Indien een liquiditeitsbehoefte ontstaat worden middelen aangetrokken in de vorm van dag- en kasgeldleningen en kredietlimiet op de rekening courant.
- Onderhandse geldleningen en vaste geldleningen worden aangetrokken voor financiering met een looptijd van langer dan één jaar.
- Overeenkomsten voor het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen of het verlenen van garanties luiden in euro.
- Bij het uitzetten van middelen, het verstrekken van garanties en het aangaan van financiële participaties, uit hoofd van de publieke taak, worden zoveel mogelijk zekerheden bedongen. Het college motiveert in zijn besluit het openbaar belang van dergelijke uitzettingen van middelen, verstrekkingen van garanties en financiële participaties.

Resultaat uitzettingen

Sinds de verkoop van de aandelen Essent in 2009 beschikt de gemeente over geldmiddelen waarover rendement moet worden behaald. Vervolgens heeft in 2014 de verkoop van de aandelen Attero aan Waterland plaatsgevonden. Het rendement van de beschikbare middelen moet het wegvallen van het dividend compenseren, rekening-houdend met de verwachte dividenden van Enexis.

Voor de deelneming in Enexis is, zoals opgenomen in de begrotingsbrief 2016 van de Provincie Limburg, voor de jaren 2016-2019 met een dividendschatting van € 0,67 per aandeel rekening gehouden.

Verder levert ook de rente over de bruglening aan Enexis en de belegging bij APG een bijdrage aan de weggevallen inkomsten. Het jaarlijks verwacht rendement van de brugleningen is € 149.000 (€ 2.614.000 x 5,7%) .

Van de belegging in "OVE Garantie Fonds" (voorheen APG) zal in 2016 € 8.000.000 vrijvallen. Met dit bedrag zal een aflopende lening van € 8.000.000 bij de BNG afgelost worden. Het verwacht rendement van de laatste tranche (2020) is € 166.000 (€ 4.000.000 x 4,15%).

Het totaal verwachte dividend en rente van bovengenoemde uitzettingen komt daarmee uit op:

Omschrijving:	(x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Dividend deelneming Enexis (460.350 aandelen x 0,67)		308	308	308	308
Rente Brugleningen* (€ 2.614.000 x 5,7 %)		149	149	149	149
Belegging "OVE Garantie Fonds" (€ 4.000.000 x 4,15 %)		166	166	166	166

* Bij aflopende tranches van de brugleningen en beleggingen wordt ervan uitgegaan dat vrijkomende middelen als intern financieringsmiddel gebruikt worden waardoor de lagere rentelasten de wegvallende rentebaten zullen compenseren.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

In de wet zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland. Alle gemeenten samen krijgen een plafond voor het totale EMU-tekort van gemeenten in een jaar. Dat plafond wordt volgens de wet na bestuurlijk overleg voor een bepaalde periode overeengekomen. Het plafond voor de gezamenlijke gemeenten bedraagt 0,32% van het bruto binnenlands product. Met het plafond wordt de groei van de netto schuld (volgens de definitie voor het EMU-saldo) van de gezamenlijke gemeenten in een jaar beperkt.

Iedere gemeente krijgt daarnaast een individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort in een jaar. Echter bij het opstellen van de begroting is het van belang te letten op de ontwikkeling van de hoogte van uw gemeenteschuld! Te hoge schulden zijn voor de financiële gezondheid van de gemeente niet goed. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort een rol gaan spelen.

Voor de berekening van het EMU-saldo van de gemeente Stein wordt verwezen naar paragraaf 7.4 'EMU-saldo'

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn met ingang van 2013 gaan schatkistbankieren.

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Doel is om de EMU-schuld te verminderen. Er is sprake van een optische verbetering want de totale schuldpositie van de gezamenlijke overheden wijzigt niet.

De deelnemende instellingen houden hun publieke middelen aan op een eigen rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Alle decentrale overheden zijn aangesloten op de schatkist, ook als een decentrale overheid geen overtollige middelen heeft. Deelnemende gemeenten regelen het betalingsverkeer via de eigen bank(en). Een eventueel negatief saldo op de bankrekening(en) wordt

aangezuiverd vanaf de rekening-courant die de gemeente heeft bij het ministerie van Financiën. Andersom wordt een positief saldo op deze bankrekening juist afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van de gemeente bij het ministerie van Financiën.

Er is een doelmatigheidsdrempel van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 per gemeente (maar wel met een maximum van € 2,5 miljoen).

Voor Stein is deze gemiddelde drempel per kwartaal $0,75\% \times € 68.000.000$ (het Begrotingstotaal per 1/1/2016) = € 510.000.

Stein beschikt momenteel niet over overtollige middelen die in de schatkist ondergebracht moeten worden.

Het is voor gemeenten wel mogelijk om overtollige middelen uit te lenen aan andere overheden, en daarmee een beter rendement te halen dan bij de schatkist.

Hierbij bestaat de mogelijkheid om leningen die door BNG Bank aan een gemeente zijn verstrekt, over te dragen aan decentrale overheden die over overtollige middelen beschikken. Indien de BNG Bank een aan de gemeente verstrekte lening overdraagt aan een andere decentrale overheid, dan wordt deze andere decentrale overheid de nieuwe crediteur. Rente en aflossing zijn in dat geval niet langer verschuldigd aan BNG Bank, maar aan de decentrale overheid die de vordering heeft overgenomen. De voorwaarden van de lening blijven in geval van overdracht onveranderd. Cessie van vorderingen behoeft op grond van het Burgerlijk Wetboek geen instemming van de kredietnemer.

Risicobeheer

Met risico's wordt bedoeld renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's en debiteurenrisico's. Het beheersen van risico's komt tot uitdrukking via het gebruik van de instrumenten kasgeldlimiet en renterisiconorm. Beide instrumenten hebben tot doel het renterisico te begrenzen dat verbonden is aan financiering met korte en lange schuld.

Renterisico op vlottende schuld

Om het renterisico op de netto vlottende schuld te beheersen mogen gemeenten voor hun financieringsbehoefte niet onbeperkt kort geld aantrekken. Het aantrekken van kort geld is normaliter goedkoper dan lang geld, maar is ook aan fluctuaties onderhevig.

De maximale toegestane netto vlottende schuld wordt bepaald door de zgn. kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar.

Voor 2016 komt de kasgeldlimiet voor Stein neer op:

Berekening kasgeldlimiet 2016		(x 1.000 €)
(a)	Omvang van de programmabegroting per 1/1/2016:	€ 68.000
(b)	Bij ministeriele regeling vastgesteld percentage:	8,5%
	Toegestane kasgeldlimiet voor 2016 (a) x (b):	€ 5.780

De kasgeldlimiet wordt aan het begin van het jaar vastgesteld voor het gehele jaar. De kasgeldlimiet bedroeg de afgelopen jaren:

Jaar:	Kasgeldlimiet (x 1.000 €)
2012	5.585
2013	5.652
2014	4.675
2015	5.865
2016	5.780

Als de liquiditeitspositie een vlottende schuld vertoont die groter is dan de kasgeldlimiet, leidt dit tot het aflossen c.q. het consolideren van kort geld door aantrekken van vaste geldleningen. De wet Fido geeft aan dat in de financieringsparagraaf van de begroting informatie over de liquiditeitspositie opgenomen te worden. Dit is de gemiddeld netto vlottende schuld minus de gemiddeld vlottende middelen in relatie met de kasgeldlimiet. In onderstaande tabel is deze informatie opgenomen:

Periode	Netto vlottende schuld - /-overschot vlottende middelen	Kasgeldlimiet	Overschrijding	Onderschrijding
3 ^e kw 2014	5.409	4.675	734	
4 ^e kw 2014	2.493	4.675		2.182
1 ^e kw 2015	5.299	5.865		566
2 ^e kw 2015	7.306	5.865	1.441	

Renterisico op vaste schuld

De renterisiconorm is bedoeld om het renterisico op leningen met een looptijd langer dan 1 jaar (vaste schuld) inzichtelijk te maken. Het doel van deze norm uit hoofde van de wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de door de gemeente te betalen rente. Dus hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering. Een wijziging in de rentestand werkt daardoor vertragend op de rentelasten en rentebaten in enig jaar. Deze norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Uit onderstaande berekening blijkt dat de komende vier jaar het renterisico ruim binnen de norm blijft.

Berekening (bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2016	2017	2018	2019
(1)	Renteherziening	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	10.694	2.497	2.430	2.430
(3)	Renterisico (1+2)	10.694	2.497	2.430	2.430
(4)	Renterisiconorm*	13.600	11.240	10.850	10.860
(5a)	Ruimte onder renterisiconorm	2.906	8.743	8.420	8.430
(5b)	Overschrijding renterisiconorm				

* Berekening renterisiconorm:

Begrotingstotaal 2016 € 68.000 x 20% = € 13.600

Liquiditeitsrisico

Dit zijn risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en de meerjaren-investeringsplanning waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen.

Momenteel wordt in de financieringsbehoefte voorzien met financieringsvormen die absoluut gezien de laagste rente hebben.

Koersrisico's

Dit is het risico dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. De financiële vlottende activa van de gemeente omvatten rekening-courant gelden, kasgeld en deposito's. De vaste financiële activa bestaan enerzijds uit aandelenbezit en deelname in gemeenschappelijke regelingen, aan derden verstrekte leningen en beleggingen in een garantiefonds. Een specificatie van het aandelenbezit van de gemeente Stein is opgenomen in de paragraaf 5.7 verbonden partijen.

Debiteurenrisico's

Dit betreft het risico dat vorderingen op debiteuren niet kunnen worden geïnd en afgeboekt moeten worden. Ter afdekking van mogelijk oninbare vorderingen belastingdebiteuren is de voorziening dubieuze vorderingen belastingen gevormd. Ter afdekking van de nog te ontvangen huren voor standplaatsen en woonwagens is de voorziening dubieuze vorderingen woonwagenbewoners gevormd. De voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken is als buffer gevormd voor debiteuren die niet aan hun verplichtingen voldoen.

Liquiditeitsontwikkeling

In onderstaande tabel is de liquiditeitsontwikkeling van de gemeente Stein meerjarig in beeld gebracht.

(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Begrotingssaldo	-376	110	376	319
Afschrijvingen	3.115	3.152	3.323	3.339
Mutaties reserves	-1.393	778	-419	-321
Mutaties voorzieningen	-1.194	-388	63	32
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Vermeerderingen investeringen	-8.643	-9.119	-3.634	-4.887
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Geldleningen opnamen/aflossingen	-11.300	-3.114	-3.059	-2.933
Aflossing APG / Bruglening	9.538			1.076
Ontwikkeling Liquiditeiten	-10.253	-8.581	-3.350	-3.375

5.6 Paragraaf 'Bedrijfsvoering'

Transitietraject: organisatieontwikkeling

In het tweede halfjaar 2015 wordt invulling gegeven aan het transitietraject om een professionele, resultaatgerichte, flexibele en faciliterende organisatie te ontwikkelen waarop we trots zijn. Vanuit het bedrijfsplan zijn afdelingsplannen geformuleerd. Hiervan afgeleid zijn individuele werkplannen opgesteld waarin is vastgelegd welke concrete bijdragen van medewerkers worden verwacht om het afdelings- en bedrijfsresultaat te bereiken.

Om dit te monitoren wordt vanaf 1 januari 2016 gewerkt met een cyclus van plannings-, voortgangs- en beoordelingsgesprekken.

De in 2015 vastgestelde kernwaarden (welke geconcretiseerd zijn naar meetbaar gedrag), alsmede de daarvan afgeleide medewerkers- en managersprofielen worden in deze cyclus gemonitord.

Vanuit de eind 2014/begin 2015 gesignaleerde knelpunten is een doorkijk gemaakt hoe werkprocessen effectiever en efficiënter ingericht kunnen worden. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de thans van toepassing zijnde organisatiestructuur. Bij de totstandkoming van de op 1 januari 2016 van toepassing zijnde organisatiestructuur zijn de visie en de cultuur als uitgangspunt genomen.

Bedrijfsvoering

In 2016 zijn nagenoeg alle vacatures ingevuld met vaste medewerkers zodat kennis en vaardigheden intern duurzaam zijn geborgd. Verder wordt in 2016 gewerkt aan de afstemming van het beleidsprogramma van personeel en organisatie op de visie en cultuur.

Dit geldt ook voor het financieel instrumentarium, de planning & controlcyclus, de werkprocessen en het ICT- instrumentarium.

Uitgangspunten personeelskosten

Ambtelijk personeel:

Voor de begroting 2016-2019 is uitgegaan van het door de Raad vastgestelde personeelsbudget. Het huidige "CAO contract 2013-2015 ambtenaren gemeenten" is geldig tot 1 januari 2016

Voor de berekening van de loonkosten gelden de volgende uitgangspunten:

1. Het loonkostenpeil, salarisschaal per medewerker en de daarbij behorende periodiek, is geactualiseerd per 1-6-2015 en aangehouden als basisniveau. Bij dit loonkostenpeil is rekening gehouden met de wijzigingen in de premies sociale lasten per 1-1-2015
2. Voor de 2016 t/m 2019 is uitgegaan van een jaarlijkse stijging van de salarissen met 1%
3. In de loonovereenkomst publieke sector 2015-2016 is overeengekomen dat de vrijkomende loonruimte (vrijval werkgeverspremie pensioenen) van 1,4% per 1 januari 2016 structureel wordt toegevoegd aan het salaris van de gemeenteambtenaren. Deze 1,4% salarisstijging in de publieke sector per 1-1-2016 is als stelpost in de begroting opgenomen
4. Indien in de loop van 2016 – 2019 de loonkostenontwikkeling zich anders ontwikkelt vindt een herberekening van de loonkosten plaats.

Bestuur:

1. Het loonkostenpeil is geactualiseerd per 1-6-2015 en aangehouden als basisniveau
2. Voor 2016 t/m 2019 is uitgegaan van een jaarlijkse stijging van de salarissen met 1%

In juli 2015 is een raamovereenkomst CAO rijksambtenaren afgesloten. De uitwerking per sector moet nog plaats vinden. In afwachting van deze uitwerking is rekening gehouden met een structurele loonsverhoging van 5% (circa € 20.000 per jaar).

Stelposten secundaire arbeidsvoorwaarden

Naast primaire arbeidsvoorwaarden zijn er personele lasten die niet vooraf zijn toe te rekenen aan medewerkers of afdelingen. Dit zijn o.a. lasten voor herbezetting, cafetaria middelen, leeftijdsverlof, flexibele beloning, ouderschapsverlof enz. die in de loop van het jaar voordoen. Hiervoor zijn stelposten opgenomen. Zodra deze lasten zich daadwerkelijk voordoen worden deze in mindering gebracht op de stelposten en via de beraps functioneel geraamd.

In 2016 zijn de volgende stelposten opgenomen:

Personele (Her)bezetting OR middelen	€ 32.852
Cafetaria middelen	€ 25.791
Leeftijdsverlof	€ 8.990
Flexibele beloning	€ 28.171
Stelpost tijdelijke salarismutaties	€ <u>10.070</u>
Totaal stelposten	€ 105.874

Communicatie

De rol en taakopvatting van de overheid verandert. Bovendien willen en nemen inwoners meer en meer zelf de regie. Van een sterke sturende overheid verschuift de nadruk naar een overheid 'die mogelijk maakt', met andere woorden: een faciliterende overheid. Interactie en cocreatie staan hierbij centraal. In de netwerksamenleving komt beleid anders tot stand. De overheid deelt haar expertise met diverse andere spelers, moet cocreëren, openlijker werken en actiever informatie openbaar maken. Het loslaten van de vertrouwde manier van werken en het structureel in dialoog gaan met stakeholders uit de samenleving in het kader van interactieve beleidsvorming vereist flexibiliteit en een hoge mate van omgevingsbewustzijn van de gemeentelijk organisatie. Deze andere manier van werken vereist ook vaardigheden, competenties en rollen van beleidsmedewerkers, maar ook een andere rol vanuit communicatie. Het verstevigen en verder inbedden van de adviserende en ondersteunende functie en rol ten behoeve van onder andere dorpscontactpersonen, bestuur en management blijft van belang.

In 2016 wordt ingezet op interne communicatie om invulling te geven aan een professionele en transparant communicerende organisatie waarbij indien nodig coaching / training van de medewerkers plaatsvindt. Een ander aandachtspunt is proactieve persbenadering en het in stand houden van goede persrelaties. Wat social media betreft beschikt de gemeente Stein inmiddels over een grote 'digitale' achterban die continue uitbreidt. Deze media maken het mogelijk om 'buiten binnen te halen' en faciliteren interactie. Inmiddels zijn deze communicatiekanalen uitgegroeid tot volwaardige 24/7communicatiekanalen die niet meer weg te denken zijn uit het huidige medialandschap cq. onze informatiemaatschappij.

Het cluster Communicatie ondersteunt in 2016 onder andere :

- Het Transitietraject: communicatie speelt hier een belangrijke rol;
- De realisatie van een nieuwe gemeentelijke website. De doorontwikkeling van de gemeentelijke website naar hét online dienstverleningskanaal, waarbij het cluster een organisatiebrede regierol aanneemt: eindredactie, coaching, coördinatie en advies;
- DOPgewijze aanpak (dorpsontwikkelingsplannen)
- Diverse landschapsprojecten zoals Groenzone A2, Rivierpark Maasvallei, Integraal Project Catsop en het op interactieve wijze tot stand te komen groenstructuurplan;
- De centrumontwikkeling;
- Ontwikkelingen voortvloeiend uit de 3 decentralisaties;
- Promotiecampagne met aandacht voor de 'parels van Stein' op economisch, toeristisch recreatief en innovatief vlak;
- Diverse interne en externe dienstverleningsprojecten;
- Herstructurering van bedrijventerrein Kerensheide.

Juridische Zaken

De speerpunten van het taakveld juridische zaken zijn:

- juridische kwaliteitszorg;
- de coördinatie van civiele procedures (inclusief korte gedingen);
- het fungeren als juridische vraagbaak en het verlenen van juridische ondersteuning (advies) aan bestuur, management en vakafdelingen;
- het fungeren als trait d'union naar de huisadvocaat;
- het toezien op de centrale registratie en de interne afhandeling van binnenkomende klachten in de zin van artikel 9:1 Awb ('klachten over onheuse gedragingen') en het fungeren als trait d'union naar de Ombudscommissie Gemeente Stein, welke is belast met de beoordeling van 'klachten over de wijze van klachtafhandeling'

Bij juridische kwaliteitszorg gaat het om het op een gestructureerde wijze van bewaken en optimaliseren van de juridische kwaliteit van gemeentelijke producten en diensten, teneinde de burger zoveel mogelijk

van dienst te zijn en risico's (te denken valt aan imagooverlies door rechterlijke vernietiging van gemeentelijke besluitvorming en schadeclaims door gedupeerden) zoveel mogelijk te voorkomen. De insteek is nadrukkelijk concerngericht en behelst vaste aandachtsgebieden en onderwerpen zoals decentrale regelgeving, mandaten en bevoegdheden, projecten en projectstructuren, gemeenschappelijke regelingen en de inschakeling van externe juridische adviseurs. Nieuwe ontwikkelingen op de rechtsgebieden gemeenterecht, algemeen bestuursrecht en vermogensrecht (m.n. contractenrecht), welke voor alle afdelingen van belang zijn, worden in overleg met de afdelingsmanagers en medewerkers geïmplementeerd. Deze activiteiten hebben een voornamelijk intern gericht karakter. Te denken valt aan de actualisatie van het mandaatbesluit, het beheer van verordeningen en beleidsregels, de elektronische publicatie van verordeningen en de juridische ondersteuning van projecten.

De actuele gemeentelijke verordeningen zijn raadpleegbaar via de website van de gemeente Stein. Op deze website is ook een 'Meldpunt Minder Regels' geplaatst waarbij een ieder in de gelegenheid wordt gesteld om suggesties te doen tot aanpassing van gemeentelijke regelgeving.

Het misbruik van de Wet openbaarheid van bestuur, waar ook onze organisatie last van heeft, zal naar verwachting, na een wetwijziging, in 2016 afnemen.

Naar aanleiding van de drie decentralisaties (Jeugdzorg, gehandicaptenzorg, participatie) wordt in 2016 een substantiële toename van het aantal bezwaarschriftprocedures verwacht. Een spoedige en adequate afhandeling hiervan is uiteraard van groot belang.

Automatisering

Vervanging telefooncentrale en telefoontoestellen

In 2016 wordt de aanbesteding van de telefooncentrale en telefoontoestellen afgerond. Na gunning van de opdracht vindt de implementatie medio 2016 plaats.

Werkplekken

Na de overgang, eind 2015, naar de nieuwe leverancier voor de ICT Infrastructuur wordt een proeftuin ingericht om te bepalen welke werkplekken het beste passen bij medewerkers. Op basis van de uitkomst van deze proeftuin worden in 2016 nieuwe werkplekken aangeschaft en beschikbaar gesteld aan de medewerkers. Hierbij wordt gekeken naar een flexibele oplossing zodat medewerkers kunnen inspelen op de veranderende vraag van onze burgers.

Indicatoren personeelsbeleid

Ziekteverzuimpercentage

Met ondersteuning van de bedrijfsarts worden de uitgangspunten van het verzuimbeleid (preventie en beheersing ziekteverzuim) vorm gegeven. Medio 2016 wordt de nieuwe aanbesteding voor een Arbodienst afgerond. Het contract met de huidige Arbodienst eindigt op 1 april 2016.

omschrijving	Rekening 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
verzuimpercentage	6,39%	5,5%	5,0%	4,5%	4,5%	4,5%

Stage- en werkervaringsplaatsen

Eind 2015 is het stage- en werkervaringsbeleid vastgesteld. Met de hierin bepaalde uitgangspunten is het realistisch te veronderstellen dat de beschikbaar te stellen stage- en werkervaringsplaatsen ingevuld worden.

omschrijving	Rekening 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Stageplaatsen	5	10	10	10	10	10

omschrijving	Rekening 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Werkervaringsplaatsen	2	4	4	4	4	4

Voorziening pensioenen (oud) wethouders

De Eerste Kamer heeft op 2 juni 2015 ingestemd met het wetsvoorstel om de AOW-leeftijd vanaf 2016 versneld te verhogen naar 66 jaar in 2018 (was 2019) en naar 67 jaar in 2021 (was 2023). Vanaf 2022 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. Iedereen die is geboren na 30 september 1950 krijgt te maken met de nieuwe AOW-leeftijd.

De verhoging van de AOW-leeftijd heeft ook consequenties voor de voorziening pensioenen (oud) wethouders. De financiële gevolgen hiervan worden in de loop van 2016 inzichtelijk gemaakt.

5.7 Paragraaf 'Verbonden Partijen'

Inleiding

Een aantal taken binnen de gemeente worden uitgevoerd via zogenaamde verbonden partijen. Dit zijn partijen die gemeentelijke taken uitvoeren, in opdracht van de gemeente. Omdat bestuurlijk te realiseren doelen en of een substantieel deel van het financiële budget in handen wordt gelegd van verbonden partijen is het voor de gemeente belangrijk om inzicht te hebben en te houden in de realisatie van doelstellingen, activiteiten en financiën

van die verbonden partij. We hebben het immers over het realiseren van bestuurlijk afgesproken doelen en besteding van publieke middelen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft.

De verbonden partijen kennen verschillende juridische verschijningsvormen. Het belangrijkste onderscheid is dat tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Publiekrechtelijke verbonden partijen verschijnen meestal in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Bij privaatrechtelijke partijen gaat het meestal om stichtingen of vennootschappen.

Financieel belang:

Er is sprake van een financieel belang indien de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die zwijgt is in geval van faillissement en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Bestuurlijk belang:

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, hetzij in de vorm van vertegenwoordiger in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Overzicht verbonden partijen

Publiekrechtelijke partijen	Privaatrechtelijke partijen
Veiligheidsregio Zuid Limburg	Steinerbos BV
Gemeenschappelijke regeling Vixia	Enexis holding N.V.
Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid Limburg (GGD)	NV Bank Nederlandse Gemeenten
Omnibuzz	NV Waterleidingsmaatschappij Limburg
Intergemeentelijke Milieudienst Beek, Nuth en Stein (IMD)	NV Industriebank LIOF
Regionale Uitvoeringsdienst Zuid	NV Theodora
Anti Discriminatievoorziening Limburg (ADL)	NV RWM

Publiekrechtelijke verbonden partijen

Er volgt nu van de publiekrechtelijke verbonden partijen een actueel overzicht van o.a. het openbaar belang, visie in relatie tot de doelstellingen, actuele beleidsvoornemens verwachte ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentelijk belang en de financiële positie.

Veiligheidsregio Zuid Limburg

1. Naam	Veiligheidsregio Zuid Limburg
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
3. Vestigingsplaats	Maastricht
4. Doelstelling en openbaar belang	De taken van de Veiligheidsregio, die vooral gericht zijn op de fysieke veiligheid (met name de brandweezorg en de crisisbeheersing), worden uitgevoerd door Brandweer, GHOR, Politie en de Oranje kolom (gemeenten). Deze diensten maken gezamenlijk gebruik van de meldkamer en het MCC.
5. Relatie met beleidsprogramma	<i>Programma:II Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving</i> <i>Subdoelstelling:II Omgevingskwaliteit versterken</i>
6. Deelnemende partijen	Alle 18 gemeenten in Zuid-Limburg, Politie, Brandweer en GHOR.
7. Bestuurlijk belang	Conform de Wet Gemeenschappelijke Regeling bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) en een

	Dagelijks Bestuur (DB). De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Stein in het Algemeen Bestuur. De gemeenteraad is bevoegd zienswijzen in te dienen over de de concept (meerjaren) begroting en de concept jaarrekening van de Veiligheidsregio.
8. Financieel belang	Alle gemeenten in Zuid-Limburg betalen hun aandeel in de kosten.
9. Vermogen	31-12-2014 € 8.914.207
Eigen vermogen	31-12-2013 € 7.382.702
	31-12-2014 € 41.159.645
Vreemd vermogen	31-12-2013 € 49.164.492
10. Financieel resultaat	2014: € 1.380.375 voordelig 2013: € 1.250.147 voordelig
11. Risico's	De risico's zijn beschreven inde risicoparagrafen van de begrotingen en jaarrekeningen van de Veiligheidsregio. De veiligheidsregio beschikt over een eigen algemene reserve.
12. Ontwikkelingen	Geen bijzondere ontwikkelingen

Gemeenschappelijke regeling Vixia

1. Naam	Gemeenschappelijke regeling WSW Vixia
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Sittard-Geleen, Beek, Schinnen en Stein
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
4. Doelstelling en openbaar belang	Uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)
5. Relatie met beleidsprogramma	<i>Programma: III Een bereikbare en bedrijvige gemeente'</i> <i>Subdoelstelling: I lokale economie</i>
6. Deelnemende partijen	De gemeenten Sittard-Geleen, Beek, Schinnen en Stein en Vixia BV
7. Bestuurlijk belang	Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) zijnde portefeuillehouders van de vier gemeenten
8. Financieel belang	De deelnemende gemeenten voldoen, op basis van de begroting van de GR Vixia, aan hun gemeentelijke bijdrage. Hierbij is het financieel belang van de vier deelnemende gemeenten gebaseerd op het aantal WSW'ers. Dit betekent dat er sprake is van een verdeling die (in beperkte mate) kan fluctueren. Grosso modo kan gesteld worden dat de verdeling als volgt is samengesteld: Beek: 9 % Schinnen: 5 % Stein: 18 % Sittard-Geleen: 68 %
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2014 € 120.000 31-12-2013 € 190.000
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 6.073.000 31-12-2013 € 6.190.000
10. Financieel resultaat	2014: € 57.600 2013: € 37.200
11. Risico's	In geval er sprake is van een tekort t.o.v. de begroting moeten de gemeenten dit tekort aanzuiveren d.m.v. een hogere gemeentelijke bijdrage.

12. Ontwikkelingen	De komst van de Participatiewet per 1 januari 2015 heeft grote invloed op de toekomstige ontwikkelingen binnen Vixia. Doordat er geen sprake meer is van instroom en de rijksbijdrage afneemt, neemt bij ongewijzigd beleid de gemeentelijke bijdrage toe. Om die reden zal het beleid op een aantal punten worden aangepast en zal voor de periode 2016-2021 door Vixia nog nadrukkelijker gekoerst moeten worden op behoud van passende arbeid voor het zittend beschut WSW-bestand, besparing op de infrastructurele kosten en een verbetering van de toegevoegde op de levering van producten en diensten. Waarbij een compensatie plaatsvindt voor de structurele afname van de subsidie en een verlaging van de gemeentelijke bijdrage.

Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid Limburg (GGD ZL)

1. Naam	GGD Zuid Limburg
2. Rechtsvorm	
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen (+ Maastricht + Heerlen)
4. Doelstelling en openbaar belang	De GGD Zuid Limburg is de geneeskundige gezondheidsdienst van de 18 gemeenten in Zuid Limburg. De GGD Zuid Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving. De GGD doet dit namens de gemeenten die de taak hebben om de lokalepublieke belangen op het gebied van volksgezondheid te behartigen. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Het DB bestaat uit bestuurders van zeven gemeenten. In het AB zijn alle 18 gemeenten met een bestuurder vertegenwoordigd.
5. Relatie met beleidsprogramma	<i>Programma: I Sociale en vitale kernen / II aantrekkelijke woon en leefomgeving Subdoelstelling: IV Actief eigenaarschap / II Omgevingskwaliteit</i>
6. Deelnemende partijen	De 18 gemeenten van Zuid-Limburg
7. Bestuurlijk belang	Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Het DB bestaat uit bestuurders van zeven gemeenten. In het AB zijn alle 18 gemeenten met een bestuurder vertegenwoordigd.
8. Financieel belang	De gemeenten in Zuid Limburg voldoen, op basis van de begroting van de GGD Zuid Limburg, hun aandeel in de kosten. Het aandeel van de gemeente Stein in de begroting 2016 van de GGD ZL bedraagt € 395.907,-.
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2014 € 4.262.352 31-12-2013 € 1.808.750
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 18.038.939 31-12-2013 € 22.890.725
10. Financieel resultaat	2014: € -704.013

	2013: € -796.372
11. Risico's	<p>In de gemeenschappelijke regeling ligt vast dat de financiële eindverantwoordelijkheid voor de financiële positie van de GGD door de gemeenten wordt gedragen. Onverlet deze eindverantwoordelijkheid heeft de GGD als zelfstandig orgaan een eigen verantwoordelijkheid om te zorgen voor de vorming van voldoende weerstandsvermogen.</p>
12. Ontwikkelingen	<p>Door de decentralisaties hebben gemeenten meer wettelijke taken op het gebied van gezondheid, zorg en participatie. Door de vergrijzing en een toename van het aantal ouderen in een kwetsbare positie zal de vraag naar zorg toenemen en veranderen. Ook zullen meer ouderen een participatieprobleem ervaren en een beroep doen op voorzieningen. Gemeenten zoeken met regionale en lokale partijen waaronder de GGD naar mogelijkheden om mensen te helpen vitaal en zelfredzaam te blijven. Dat vraagt om een gedragsverandering, maar ook om een zorgvuldige en transparante werkwijze om de schaarse zorg te verdelen.</p> <p>Voorheen werkte de GGD vooral op regionaal en gemeentelijk niveau. Tegenwoordig zijn ook GGD-medewerkers vaker in de wijk aanwezig om contact te leggen met burgers en andere zorgverleners. Op scholen, in buurthuizen, op straat: dáár moeten zorgverleners zijn om te achterhalen welke ondersteuning burgers nodig hebben om zelf hun problemen te kunnen oplossen. Doel van het wijkgericht werken is om hulp op maat te bieden waardoor iedereen op een prettige en gezonde manier in zijn omgeving kan (blijven) wonen.</p> <p>Voor een samenhangend gezondheidsbeleid op wijk- en buurtniveau wordt steeds vaker de verbinding tussen preventie en curatie gelegd. Ook voor een effectieve uitvoering kunnen gemeenten, GGD, de eerstelijnszorg en welzijnsorganisaties niet zonder elkaar. De GGD zoekt op diverse manieren naar meer samenwerking met de eerstelijns, bijvoorbeeld bij de indicatiestelling voor voorzieningen in de Wmo.</p> <p>Wat de GGD betreft krijgt preventie een veel grotere rol, want voorkomen is nog steeds beter (en goedkoper!) dan genezen. De GGD (domein jeugd) is ook kernpartner van het Centrum voor Jeugd en Gezin.</p> <p>In de veranderende samenleving is steeds behoefte aan actuele kennis en informatie. Kennis ten behoeve van de gezondheid van burgers wordt ontwikkeld in het samenspel tussen beleid, onderzoek en praktijk. De GGD, gemeenten en partnerorganisaties als de Universiteit Maastricht werken hierbij samen. Het doen van kort- of langlopend onderzoek is ingebed in alle werkterreinen van de GGD. De onderzoeksresultaten komen terug in de praktijk van alledag en zijn het fundament voor het antwoord op vragen van gemeenten. Daarnaast registreert en monitort de GGD regionale, nationale en internationale gezondheidsgegevens om inzicht te krijgen in de collectieve gezondheidssituatie.</p>

Omnibuzz

1. Naam	Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
4. Doelstelling en openbaar belang	Het zorg dragen voor het vervoer van klanten met een beperking die een beroep kunnen doen op de Wet maatschappelijke ondersteuning.
5. Relatie met beleidsprogramma	<i>Programma: I Een samenleving met vitale en sociale kernen Subdoelstelling: III Jong en oud leven samen</i>
6. Deelnemende partijen	Gemeenten: Beek, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Schinnen, Stein, Sittard-Geleen, Meerssen, Vaals en Valkenburg a/d Geul.
7. Bestuurlijk belang	Kwalitatief goed en betrouwbaar (aangepast) vervoer tegen reële kosten
8. Financieel belang	De gemeente Stein heeft zitting in het algemeen bestuur van Omnibuzz en stelt op basis daarvan mede de rekening en begroting vast. De totale gemeentelijke bijdrage gebaseerd op een bedrag per inwoner voor de overhead en de vervoerskosten (het reisvolume/daadwerkelijk gebruik).
9. Vermogen	31-12-2014 € 877.000
Eigen vermogen	31-12-2013 € 1.195.000
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 791.000
	31-12-2013 € 379.000
10. Financieel resultaat	2014: € 752.000 2013: € 466.000
11. Risico's	Zie ontwikkelingen beschreven hieronder. Er bestaat hierdoor een financieel risico doordat er kosten verbonden zijn aan het project Doelgroepenvervoer Limburg. Er dient er op 11 december 2016 een opvolger te zijn voor de huidige Regiotaxi.
12. Ontwikkelingen	1. Op 11 december 2016 dient er een opvolger te zijn voor de huidige Regiotaxi: in de huidige OV-Concessie van de provincie zit ook Regiotaxi maar in de nieuwe concessie die loopt vanaf 11 december 2016 niet meer. 2. Om een toekomstbestendig doelgroepenvervoer te realiseren in het kader van de transformatieopdracht is er een projectorganisatie gestart door de 32 Limburgse gemeenten.

Intergemeentelijke Milieu Dienst Beek, Nuth en Stein (IMD)

1. Naam	Intergemeentelijke Milieudienst Beek, Nuth en Stein
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
3. Vestigingsplaats	Stein
4. Doelstelling en openbaar belang	Uitvoering van alle gemeentelijke milieutaken.
5. Relatie met beleidsprogramma	<i>Programma: II Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving Subdoelstelling: V duurzaamheid</i>
6. Deelnemende partijen	Gemeente Beek, Nuth en Stein
7. Bestuurlijk belang	Conform de samenwerkingsregeling wordt het Algemeen Bestuur gevormd door de voorzitter en

	twee leden per deelnemende gemeenten, aangewezen door en uit de onderscheiden colleges. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter en de drie portefeuillehouders milieu.
8. Financieel belang	De verdeling van de kosten over de deelnemende gemeenten vindt plaats op basis van de te besteden uren per gemeente.
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2014 € 0 31-12-2013 € 0
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 696.525 31-12-2013 € 838.350
10. Financieel resultaat	2014: € 300 2013: € 300
11. Risico's	In de gemeenschappelijke regeling ligt vast dat de financiële eindverantwoordelijkheid voor de financiële positie van de IMD door de deelnemende gemeenten wordt gedragen.
12. Ontwikkelingen	De medewerkers van de IMD zijn sedert januari 2014 vanuit de IMD gedetacheerd bij de RUD in afwachting van het plaatsingsproces. Tot de definitieve plaatsing van de IMDmedewerkers bij de RUD kan de IMD niet worden geliquideerd.

Regionale Uitvoeringsdienst Zuid Limburg (RUD ZL)

1. Naam	Regionale Uitvoeringsdienst Zuid Limburg
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
3. Vestigingsplaats	Maastricht
4. Doelstelling en openbaar belang	Het doel van de vorming van de RUD-ZL is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken tegen lagere kosten: sneller, beter, goedkoper. De RUD ZL start met de inbreng van het basistakenpakket van alle 19 deelnemers, en in ieder geval de specialistische milieutaken voor de 3 centrumgemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht en de Intergemeentelijke Milieudienst (bestaande uit de gemeente Beek, Nuth en Stein) en de BRZO taken provinciebreed. De vorming van de RUD sluit aan bij de afspraken die IPO, VNG en het Rijk landelijk gemaakt hebben ('Packagedeal') om via een bottom-up proces te komen tot de vorming van een dekkend netwerk van uitvoeringsdiensten. De vorming van deze uitvoeringsdiensten is verplicht, maar er is ruimte voor regionale invulling daarvan.
5. Relatie met beleidsprogramma	<i>Programma: II Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving</i> <i>Subdoelstelling: V duurzaamheid</i>
6. Deelnemende partijen	In Zuid-Limburg werken de gemeenten Beek, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Voerendaal en de Provincie Limburg op basis van een gemeenschappelijke regeling samen in de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg.

7. Bestuurlijk belang	Op basis van de Gemeenschappelijke Regeling is de gemeente Stein bestuurlijk vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de RUD-ZL
8. Financieel belang	De verdeling van de kosten over de deelnemende gemeenten vindt plaats op basis van de te besteden uren per gemeente.
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2014 € 1.967.861 31-12-2013 € 674.958
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 867.339 31-12-2013 € 590.345
10. Financieel resultaat	Het onverdeeld resultaat van 2014 bedraagt € 1.192.272. Het onverdeeld resultaat van 2013 bedraagt € 867.339.
11. Risico's	In de gemeenschappelijke regeling ligt vast dat de financiële eindverantwoordelijkheid voor de financiële positie van de RUD Zuid-Limburg door de gemeenten wordt gedragen. Onverlet deze eindverantwoordelijkheid heeft de RUD als zelfstandig orgaan een eigen verantwoordelijkheid om te zorgen voor de vorming van voldoende weerstandsvermogen
12. Ontwikkelingen	De medewerkers van de IMD zijn sedert januari 2014 gedetacheerd bij de RUD in afwachting van het plaatsingsproces.

Anti Discriminatievoorziening Limburg

1. Naam	Gemeenschappelijke regeling Anti Discriminatievoorziening Limburg
2. Rechtsvorm	Algemeen nut boogde instelling
3. Vestigingsplaats	Maastricht
4. Doelstelling en openbaar belang	Stichting Anti discriminatie voorziening Limburg (ADV Limburg) signaleert, voorkomt en bestrijdt discriminatie en ongelijke behandeling in de provincie Limburg. Zij realiseren dit door namens 29 Limburgse gemeenten de Wet Gemeentelijke Anti discriminatievoorzieningen uit te voeren en actief voorlichting en adviezen te geven aan organisaties, bedrijven en onderwijs.
5. Relatie met beleidsprogramma	<i>Programma: I Sociale en vitale kernen / II aantrekkelijke woon en leefomgeving</i> <i>Subdoelstelling: II Actief eigenaarschap</i>
6. Deelnemende partijen	De deelnemende gemeenten zijn: Arcen en Velden, Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Helden, Leudal, Maasbree, Maasgouw, Meijel, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert, Beek, Brunssum, Eijsden, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Margraten, Meerssen, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal
7. Bestuurlijk belang	De gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en de gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord en Midden Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de ADV-Limburg.
8. Financieel belang	Bijdrage op basis van het aantal inwoners
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2014 € 149.674 31-12-2013 € 140.743
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 50.419

	31-12-2013 € 111.325
10. Financieel resultaat	2014: € 8.931 <i>positief</i> 2013: € 75.469 <i>negatief</i>
11. Risico's	-
12. Ontwikkelingen	-

Privaatrechtelijke verbonden partijen

De gemeente Stein heeft aandelen in de volgende vennootschappen:

Instelling	Aantal aandelen	Nominale waarde
Bank Nederlandse Gemeenten NV	19.266	€ 48.165
Enexis Holding NV	460.350	€ 460.350
Steinerbos BV	1	€ 1
Waterleidingmaatschappij Limburg NV	9	€ 40.840
NV Theodora	219	€ 99.378
LIOF NV	10	€ 3.403
NV RWM	117	€ 11.700

Bank Nederlandse Gemeenten

1. Naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
2. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
3. Vestigingsplaats	Den Haag
4. Doelstelling en openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
5. Relatie met beleidsprogramma	Ondergebracht bij programma Algemene Dekkingsmiddelen
6. Deelnemende partijen	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten en provincies.
7. Bestuurlijk belang	De gemeente Stein heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
8. Financieel belang	De gemeente Stein is houder van 19.266 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel.
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2014 € 3.582 <i>miljoen</i> 31-12-2013 € 3.430 <i>miljoen</i>
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 149.891 <i>miljoen</i> 31-12-2013 € 127.421 <i>miljoen</i>
10. Financieel resultaat	2014: € 126 <i>miljoen netto</i> 2013: € 283 <i>miljoen netto</i>
11. Risico's	Gezien de huidige economische situatie zijn de winstverwachtingen en dividenden onzeker.
12. Ontwikkelingen	-

Enexis

1. Naam	Enexis
2. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Het distribueren en het transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water, en het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie.
5. Relatie met beleidsprogramma	Ondergebracht bij programma Algemene Dekkingsmiddelen.
6. Deelnemende partijen	De aandelen van Enexis Holding zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten
7. Bestuurlijk belang	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn verenigd in de VEGAL. De gemeente Stein heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders
8. Financieel belang	De gemeente Stein is houder van 460.350 aandelen met een nominale waarde van € 1 per aandeel.
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2014 € 3.517 miljoen 31-12-2013 € 3.370 miljoen
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 2.900 miljoen 31-12-2013 € 2.895 miljoen
10. Financieel resultaat	2014: € 265,5 miljoen 2013: € 239.1 miljoen
11. Risico's	Gezien de huidige economische situatie zijn de winstverwachtingen en dividenden onzeker.
12. Ontwikkelingen	-

Steinerbos BV:

1. Naam	Steinerbos BV
2. Rechtsvorm	
3. Vestigingsplaats	Stein
4. Doelstelling en openbaar belang	De vennootschap heeft ten doel het exploiteren van het Recreatiepark Steinerbos en het scheppen van voorwaarden voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en voor vrijetijdsbesteding
5. Relatie met beleidsprogramma	
6. Deelnemende partijen	Gemeente Stein.
7. Bestuurlijk belang	Via de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) kan de gemeente Stein sturend optreden. De jaarrekening en de begroting van Steinerbos B.V. wordt

	<p>vastgesteld door de AVA.</p> <p>Tussen de gemeente Stein en de Steinerbos B.V. zijn een exploitatieovereenkomst en een huurovereenkomst gesloten. De exploitatieovereenkomst strekt tot doel om de wederzijdse rechten en plichten vast te leggen tussen partijen. Onder andere is beschreven welke exploitatiebijdrage door de gemeente Stein betaald wordt en welke tegenprestaties door Steinerbos B.V. hiervoor geleverd worden.</p> <p>De huurovereenkomst strekt tot doel om de aanwezige onroerende zaken inclusief de ondergrond ter beschikking te stellen aan Steinerbos B.V. teneinde het recreatiepark te kunnen exploiteren. Tevens is in deze overeenkomst beschreven onder welke condities en tegen welke prijs het gehuurde ter beschikking wordt gesteld aan de B.V.</p>
8. Financieel belang	De gemeente Stein is enig aandeelhouder van de vennootschap Steinerbos B.V. Het kapitaal van de vennootschap bestaat uit één aandeel van één euro (€ 1,00).
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2014 € 1 31-12-2013 € 1
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 0 31-12-2013 € 0
10. Financieel resultaat	2014: - € 56.927 (<i>negatief</i>) 2013: € 347.542 (<i>positief</i>)
11. Risico's	Verlaging van de exploitatiebijdrage tot € 881.000 per 1-1-2017 in relatie tot reguliere exploitatie.
12. Ontwikkelingen	Strategische visie Steinerbos

NV RWM

1. Naam	NV RWM
2. Rechtsvorm	NV
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
4. Doelstelling en openbaar belang	Uitvoeren van de afvalinzameling en aanverwante reinigingstaken van de deelnemende gemeenten.
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma II: Een gemeente met aantrekkelijke woon- leefomgeving.
6. Deelnemende partijen	De gemeenten Beek, Schinnen, Sittard-Geleen en Stein
7. Bestuurlijk belang	De gemeente Stein wordt in de AvA vertegenwoordigd door wethouder R van Leuken en voor de inhoudelijke zaken door wethouder D Hendrix.
8. Financieel belang	Het aandelenbezit van Stein in het aandelenkapitaal van de NV RWM bedraagt: 117 aandelen van € 100.
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2013 € 2.277.500 31-12-2014 € 2.962.200
Vreemd vermogen	31-12-2013 € 8.809.700 31-12-2014 € 8.368.100
10. Financieel resultaat	2013: € 814.700 batig

	2014: € 684.700 batig
11. Risico's	Geen risico's bekend. Bij het beëindigen van de overeenkomst of delen daarvan worden desintegratiekosten bij de gemeente in rekening gebracht.
12. Ontwikkelingen	Vanaf 2015 wordt dividend door NV RWM aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd. Het in 2015 over 2014 uitgekeerd dividend bedroeg € 34.400.

NV Theodora

1. Naam	NV Theodora
2. Rechtsvorm	NV
3. Vestigingsplaats	Elsloo
4. Doelstelling en openbaar belang	behoud en beheer van het landgoed Elsloo
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma: Algemene Dekkingsmiddelen
6. Deelnemende partijen	NV Theodora en gemeente Stein
7. Bestuurlijk belang	
8. Financieel belang	De gemeente Stein is aandeelhouder van de NV Theodora. Het kapitaal bestaat uit 219 aandelen met een totaalbedrag van € 99.378.
9. Vermogen	
Eigen vermogen	31-12-2014 € 323.371,- 31-12-2013 € 323.371,-
Vreemd vermogen	31-12-2014 € 27.656,- 31-12-2013 € 39.967,-
10. Financieel resultaat	2014: € 3423,- 2013: € 2245,-
11. Risico's	-
12. Ontwikkelingen	-

5.8 Paragraaf 'Krimp'

Inleiding

In de gemeente Stein is het aantal inwoners de afgelopen jaren gedaald. Bevolkingsdaling heeft, in combinatie met een verandering in bevolkingssamenstelling, gevolgen voor terreinen als wonen, ruimte, onderwijs, zorg- en welzijnsvoorzieningen en werk. Het dalend inwonertal en aantal huishoudens zet de sociaaleconomische vitaliteit van de gemeente onder druk en kan tot verschraling van de leefbaarheid leiden. Uiteindelijk kan hierdoor een neerwaartse spiraal ontstaan. De opgave waar de gemeente Stein voor staat, geldt voor de gehele regio Westelijke Mijnstreek waar Stein deel van uitmaakt. Ook in de rest van Zuid-Limburg is sprake van bevolkings- en huishoudingsdaling of vindt dit op termijn plaats.

Uit onderstaande tabel blijkt dat het inwonertal van de gemeente Stein de komende jaren terugloopt van 25.245 in 2015 naar 24.429 in 2020 en naar 22.584 in 2030.

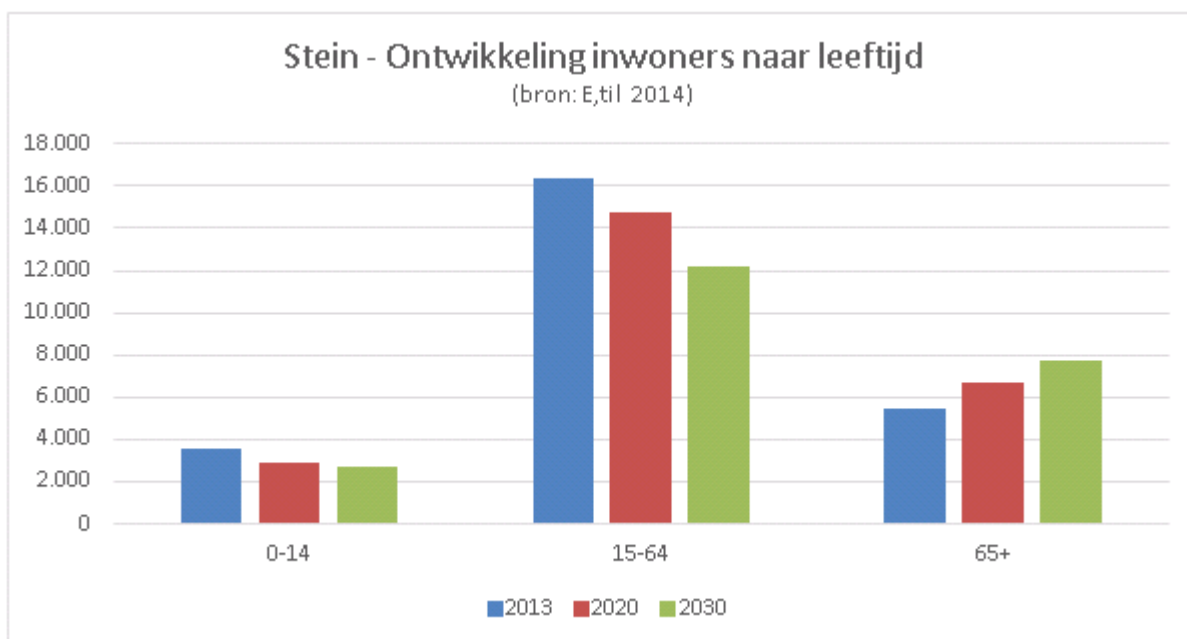
Het aantal huishoudens in de gemeente Stein blijft tot 2017 relatief stabiel. Daarna zet een geleidelijke afname in.

Betreft	2000	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2050
Aantal inwoners	26.320	26.772	25.673	25.245	24.429	23.559	22.584	17.907
Aantal huishoudens	10.653	11.177	11.154	11.322	11.234	11.091	10.835	8.871

Bron: Progneff 2014

Behalve de afname van het aantal inwoners en het aantal huishoudens zijn ook de vergrijzing en ontgroening van de bevolking relevant voor de ontwikkeling van de bevolking van de gemeente Stein.

Uit onderstaande grafiek blijkt dat het aandeel 65+ geleidelijk stijgt van 22% in 2013 naar 34% in 2030. Het aantal jongeren onder de 20 jaar daalt in de gemeente Stein van circa. 5.050 in 2012 naar 4.350 in 2020 (dit is een afname van 16%). Tussen 2020 en 2030 daalt het aantal jongeren nog eens met 700 tot circa 3.650. (Bron: E,til Progneff prognose).

Op hoofdlijnen kan de demografische transitie de volgende mismatches veroorzaken indien hierop niet tijdig wordt geanticipeerd.

Aspect	Mismatch
ontgroening	afnemend draagvlak scholen afnemend draagvlak voorzieningen voor jongeren (bijvoorbeeld veldsporten, jongerencentra) 1) 2)
vergrijzing	afname beroepsbevolking (deels te compenseren met verhoging pensioengerechtigde leeftijd) veranderende woningvraag 3) toenemend draagvlak voorzieningen voor ouderen, met name gericht op vrije tijdsbesteding (cultuur, toerisme en recreatie, sommige sportvoorzieningen) toenemend aantal potentiële vrijwilligers (mobiele, zelfredzame senioren) toenemende zorgvraag (zorgafhankelijke, kwetsbare ouderen)
afname beroepsbevolking	krachte op de arbeidsmarkt beperking economische groei 4)

1. tevens beïnvloed door bezuinigingen
2. tevens beïnvloed door autonome ontwikkelingen (schaalvergroting/internet)
3. tevens beïnvloed door woningmarktkrisis
4. tevens beïnvloed door economische en financiële crisis

Gemeenten, zeker in krimp- en anticipeerregio's, staan voor de belangrijke opgave een nieuw evenwicht te vinden. In de strategische toekomstvisie van Stein zijn hiervoor vijf kernwaarden geformuleerd:

1. Een samenleving met sociale vitale kernen.
2. Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.
3. Een bereikbare en bedrijvige gemeente.
4. Een dienstverlenende gemeente.
5. Een samenleving die trots en bewust is van haar eigen kwaliteit.

Om deze kernwaarden te verwezenlijken en te versterken heeft de gemeente wensen en richtingen benoemd voor de komende tien jaar. Stein geeft hier al enige tijd uitvoering aan. De vervolgstap bestaat uit de hoofdlijnen uit de toekomstvisie concreter te maken en te verbinden met de behoefte en inzet van de burgers van Stein. Hiervoor is een visie op eigen kracht van de kernen vastgesteld in 2014: de Eigenkrachtvisie. In combinatie met de Eigenkrachtbijeentkomsten die zijn georganiseerd in de vijf kernen van Stein, is een transitieatlas opgesteld. Deze transitieatlas bevat de belangrijkste feiten en cijfers over de demografische en sociaal maatschappelijke ontwikkelingen in de gemeente Stein evenals het bestaande beleid en toekomstplannen van de gemeente. Op basis hiervan zijn scenario's opgesteld waarmee mogelijke keuzes en strategieën voor de toekomst van de gemeente Stein bepaald kunnen worden.

Krimpbijdrage/krimreserve

De gemeente Stein ontving in 2011 tot en met 2015 een krimpbijdrage uit het gemeentefonds. Bij de begroting 2011 is besloten deze bijdrage in een bestemmingsreserve te storten en alleen aan te wenden in het kader van krimp, in brede zin.

Jaar:	Stand Per 1/1	Storting:	Onttrekking:	Restant krimpreserve per 31/12:
2015	€ 590.250	€ 386.000	€ 491.000	€ 485.150
2016	€ 455.150	-	€ 88.000	€ 397.150
2017	€ 397.150	-	€ 50.000	€ 347.150
2018	€ 347.150	-	€ 50.000	€ 297.150

Wat gaan we doen in 2016?

In 2014 en 2015 is vooral energie gestoken in het actief krijgen van inwoners voor de leefbaarheid van hun dorp. In 2016 wordt energie gestoken in de aanpak van bevolkingsdaling en veranderende samenstelling van de bevolking door:

- de DOP's gewijze aanpak verder te versterken
- de discussie met de dorpen te voeren over het toekomstproof maken van het dorp bij een veranderende bevolkingssamenstelling. Daarbij geeft het coalitieakkoord aan dat maximaal ingezet moet worden op kwaliteitsverbetering, clustering, multifunctionaliteit en flexibiliteit van accommodaties en voorzieningen over de kernen. De coalitie wil samenwerking tussen verschillende groeperingen versterken door in te zetten op het gezamenlijk gebruik van voorzieningen (multifunctioneel) en beschikbare ruimten in zowel onderwijs, sport, cultuur en

recreatie. Het restant van de krimpreserve van circa € 214.000 wordt hiervoor ingezet. Hierbij wordt ook een relatie gelegd met het op te stellen accommodatiebeleid en subsidiebeleid.

Krimbijdrage 2016 en verder

In 2014 heeft het kabinet besloten de systematiek en normering van de krimmaatstaf te wijzigen in een decentralisatie uitkering bevolkingsdaling. De totale omvang van de decentralisatie uitkering voor de periode 2016-2020 bedraagt per jaar € 11,2 miljoen. De uitkering wordt vanaf 2016 niet meer rechtstreeks aan alle krimgemeenten uitgekeerd, maar aan de grootste gemeente in de regio die voldoet aan het criterium van minimaal 3% verwachte bevolkingsdaling. Voor de krimregio Westelijke Mijnstreek betekent dit dat het krimbudget aan de gemeente Sittard-Geleen wordt uitgekeerd. Met deze wijze van toekenning verwacht het ministerie van Binnenlandse Zaken een regionale en integrale aanpak van de krimproblematiek te bevorderen. Besluitvorming over de besteding van de middelen is aan de regio. Hierover wordt overleg gevoerd en is tevens afgedekt dat een centrumgemeente alleen over de middelen kan beschikken. Om de regio's meerjarig zekerheid te bieden over de te ontvangen bedragen worden deze voor 5 jaar vastgesteld. Het voorlopige bedrag voor de regio Westelijke Mijnstreek is € 812.420. Dat is fors minder ten opzichte van de toegekende krimbijdrage van de individuele gemeenten in de afgelopen jaren.

Krimreserve

Hieronder volgt een overzicht van de geplande onttrekkingen uit de krimreserve:

In 2016:

- € 50.000 uitwerking/vervolg Eigen Kracht visie / DOP;
- € 8.000 borgstelling Welzijnscollectief (eigenkracht pilot).
- € 30.000 uitwerking structuurvisie (doorgeschoven van 2015 naar 2016)

In 2017:

- € 50.000 uitwerking/vervolg Eigen Kracht visie / DOP.

In 2018:

- € 50.000 uitwerking/vervolg Eigen Kracht visie / DOP.

Voor het verloop van deze krimreserve zie ook de paragraaf 6.9 (reserves en voorzieningen)

6 FINANCIËLE BEGROTING

6.1 Algemeen

De financiële begroting beoogt het inzicht in de gemeentelijke financiën te vergroten en biedt daartoe een samenhangend inzicht in de ontwikkeling van de exploitatie en de belangrijkste vermogensbestanddelen.

De financiële begroting bestaat uit:

- de uitgangspunten begroting 2016 (par. 6.2)
- een overzicht van baten en lasten (par. 6.3)
- een overzicht van incidentele baten en lasten (par. 6.4)
- Overzicht toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (6.5)
- de berekening van het EMU-saldo (par. 6.6)
- een uiteenzetting van de financiële positie (par. 6.7)
- de investeringen (par. 6.8)
- de reserves en voorzieningen (par. 6.9)

6.2 Uitgangspunten begroting 2016

Bij de samenstelling van de begroting 2016 is rekening gehouden met onderstaande uitgangspunten. Deze worden kort toegelicht.

Algemeen

- De begroting 2016 is samengesteld op basis van *bestaand beleid*.
- Budgetten zijn, voor zover mogelijk, onderbouwd met kwantitatieve en kwalitatieve gegevens (de zgn. APK's).
- Ramingen zijn gebaseerd op realistische inschattingen.
- Stelposten zijn geactualiseerd
- De begroting heeft een reëel ambitieniveau.
- Nog niet functioneel toe te rekenen bedragen worden via een stelpost inzichtelijk gemaakt.
- De ramingen van zowel exploitatielasten als investeringsbedragen die betrekking hebben op BTW compensabele posten en BTW-plichtige posten zijn exclusief de te verrekenen BTW opgenomen.

Loon- en prijsinflatie

- Voor de uitgangspunten van de loonkosten verwijzen wij naar paragraaf 5.6 bedrijfsvoering
- Voor prijsinflatie is in principe de nullijn gehanteerd.

Belastingen en tarieven

- De opbrengststijging van de OZB voor 2016-2019 bedraagt 2%.
- De afvalstoffenheffing en het rioolrecht zijn gebaseerd op 100% kostendekking. Onder- of overdekking wordt verrekend met de egalisatievoorzieningen. De kostendekkende tarieven zijn berekend inclusief BTW, conform de Wet op het BTW compensatiefonds.
- Uitgangspunt bij het bepalen van de belastingdruk (OZB, afval- en rioolheffing) voor de burgers is dat de totale lastendruk gelijk blijft, exclusief de jaarlijkse indexering. Binnen de lastendruk vinden wel mutaties bij de individuele belastingen plaats (2016: + € 120.000, 2017: + € 135.000, 2018: + € 140.000, 2019: + € 140.000).
- De tarieven voor de eerste en volgende hond zijn bevroren op € 85.
- De toeristenbelasting wordt jaarlijkse verhoogd met 2%.
- De tarieven van leges stijgen jaarlijks met 2%, voor zover niet gebonden aan wettelijk gestelde maxima.
- De kwijtscheldingsnorm bedraagt 100%.
- Bij de huurtarieven voor de binnensportaccommodaties (sporthal en gymzalen) is, behoudens een jaarlijkse prijscorrectie op basis van loon- en prijsstijgingen, in de begroting 2016 en volgende jaren geen verhoging doorgevoerd. De tarieven voor de buitensportaccommodaties zijn contractueel (indexering CBS) bepaald.
- Bij de marktelden wordt uitgegaan van een kostendekkend tarief.

Kapitaallasten

- Afschrijving op investeringen vindt voor het eerst plaats in het jaar ná het jaar van ingebruikname/investeren. Er vindt dus géén afschrijving plaats in het jaar van investeren.
- Voor de berekening van kapitaallasten van nieuwe investeringen wordt het gemiddelde investeringsmoment gesteld op *1 juli* van het jaar. Daarom wordt in het jaar van investeren een half jaar rente als last in de begroting opgenomen.
- Bij de berekening van kapitaallasten wordt voor 2016 een rentepercentage van 3,5% gehanteerd en voor 2017 en later eveneens 3,5%.
- Voor bestaande activa wordt de rente berekend op basis van de zgn. 'renteomslag'. Dit percentage is bij de begroting 2016 opnieuw berekend. Berekening heeft plaatsgevonden op basis van de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar.
- Jaarlijks wordt in de begroting een stelpost 'onderuitputting kapitaallasten' opgenomen van € 50.000. Hiermee wordt op voorhand rekening gehouden met enige vertraging bij de uitvoering van investeringen.

6.3 Totaal baten en lasten per programma

(x € 1.000)	Werk	Begr	Begroting		2017			Meerjarenplanning			2019			
	2014	2015	2016	2016	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Samenleving sociale vitale kernen	-12.453	-23.122	22.406	1.215	-21.192	21.990	1.215	-20.775	21.655	1.216	-20.439	21.677	1.216	-20.461
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	-7.996	-8.040	18.354	10.391	-7.963	13.946	8.193	-5.754	13.778	6.624	-7.153	13.979	6.708	-7.271
Bereikbare en bedrijvige gemeente	-3.081	-9.437	13.500	5.257	-8.243	12.720	5.262	-7.458	12.420	5.267	-7.153	12.237	5.272	-6.965
Dienstverlenende gemeente	-677	-2.050	2.168	1.002	-1.166	2.145	837	-1.307	2.143	845	-1.298	2.109	845	-1.264
Trots en bewust van haar eigen kwaliteit	-5.561	-5.084	3.825	53	-3.772	3.263	53	-3.210	3.245	53	-3.193	3.219	53	-3.166
Lokale heffingen	4.835	4.982	0	5.200	5.200	0	5.422	5.313	0	5.422	5.422	0	5.528	5.528
Algemene uitkeringen	23.041	35.271	0	34.420	34.420	0	32.804	33.294	0	32.804	32.804	0	32.615	32.615
Dividend	837	1.198	21	319	298	21	319	298	21	319	298	21	319	298
Saldo financieringsfunctie	363	200	22.667	22.857	190	6.966	7.372	86	7.289	7.372	83	7.341	7.420	79
Overige algemene dekkingsmiddelen	463	755	20.774	21.366	591	20.271	20.565	533	19.845	20.565	720	20.038	20.779	741
Algemene dekkingsmiddelen	29.539	42.406	43.462	84.162	40.700	27.258	66.784	39.525	27.156	66.483	39.327	27.400	66.662	39.262
Onvoorzien	0	-62	134	0	-134	134	0	-134	134	0	-134	134	0	-134
Saldo van baten en lasten	-228	-5.391	-103.850	102.080	-1.770	81.456	82.344	888	80.531	80.488	-43	80.755	80.756	0
Toevoegingen/onttrekkingen reserves														
Samenleving sociale vitale kernen	-574	234	363	133	-230	50	122	72	50	122	72	50	80	30
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	451	549	144	31	-113	1.221	42	-1.178	0	19	19	0	19	19
Bereikbare en bedrijvige gemeente	0	-1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dienstverlenende gemeente	-456	76	0	76	76	0	76	76	0	76	76	0	76	76
Algemene dekkingsmiddelen	2.075	5.220	0	1.662	1.662	1.107	1.360	253	0	252	252	0	195	195
Mutaties reserves	1.496	5.080	507	1.901	1.394	2.378	1.600	-778	50	469	419	50	369	319
Resultaat	1.268	-312	104.357	103.982	-376	83.834	83.943	110	80.581	80.957	376	80.805	81.125	319

6.4 Incidentele baten en lasten

Volgens het BBV artikel 19, lid c moet in de toelichting op het overzicht van baten en lasten een overzicht van de incidentele baten en lasten worden opgenomen. In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste posten (qua hoogte bedrag) opgenomen en toegelicht.

Incidentele baten	(* € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Programma II: Een gemeente met een aantrekkelijk woon- en leefklimaat					
- Subsidie voor verbreden brug Berg aan de Maas		237			
Algemene dekkingsmiddelen					
- Beschikking over Algemene reserve voor projectkosten verplaatsing woonwagenlocatie		200			
- Beschikking over Algemene reserve voor afboeken investeringen economisch nut		400			
- Beschikking over Algemene reserve voor kosten verbreden brug Berg aan de Maas		1.063			
- Beschikking over Algemene reserve voor kosten organisatievernieuwing		105			
- Beschikking uit de krimpreserve voor kosten structuurvisie en vergroten eigen kracht DOP's		88	50	50	
Totaal incidentele baten		2.093	50	50	0

Incidentele Lasten	(* € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Programma I: Een samenleving met sociale vitale kernen					
- Kosten noodlokale Groenewald		109	47		
Programma II: Een gemeente met een aantrekkelijk woon- en leefklimaat					
- Sloopkosten kerk Urmond		50			
- Projectkosten verplaatsing woonwagenlocatie		200			
- Kosten voor structuurvisie en vergroten eigen kracht DOP's		88	50	50	
- Kosten voor verbreden brug Berg aan de Maas		1.300			
Programma III: Een bereikbare en bedrijvige gemeente					
- Gratis seizoensabonnement schoolgaand kind van 4 tot 12 jaar		80			
- Opstellen economische visie		40			
Programma IV: Een dienstverlenende gemeente					
- Organizevernieuwing		105			
Programma V: Een samenleving die trots en bewust is van haar eigen kwaliteit					
- Kosten wegwerken achterstanden archief		75			
- Kosten gemeenteraadsverkiezingen				25	
- Loopbaan begeleiding voormalig wethouder		102	17		
Algemene dekkingsmiddelen					
- Afboeken investeringen economisch nut		400			
Totaal incidentele Lasten		2.549	114	75	0

6.5 Overzicht toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Volgens het BBV artikel 19, lid d en artikel 23 lid c moet in de toelichting op het overzicht van baten en lasten een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden opgenomen. In onderstaand overzicht zijn deze belangrijkste posten weergegeven.

Reserve:	2016	2017	2018	2019
Reserve Archeologiemuseum	-8	-8	-8	-8
Reserve uitbreiding sporthal	-20	-20	-20	-20
Reserve Maaslandcentrum	-20	-20	-20	-20
Reserve 3 Decentralisaties	+363	+50	+50	+50
Reserve gemeentelijke huisvesting	-41	-41	-41	-41
Reserve afkoopsom geldelijke steun woonwagengstandplaatsen	-4	-4	-1	0
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant	-79	-68	-67	-25
Reserve Mergelakker	-17	-17	-17	-17
Reserve MFC Stein	-7	-7	-7	-7
Reserve LED	-75	-75	-76	-76
Reserve incidentele investeringen	-164	-148	-135	-126

6.6 EMU saldo

Sinds Nederland deel uitmaakt van de Economische en Monetaire Unie (de EMU) worden voor het tekort (of overschot op de begroting: begrotingssaldo) en de schuld definities gebruikt die binnen de gehele EMU hetzelfde zijn. Er wordt sindsdien alleen nog gesproken over EMU-saldo en EMU-schuld.

De overheidsschuld (EMU-schuld) van een land is de totale schuld (uitstaande leningen) van de overheid (de Rijksoverheid, de sociale fondsen en de decentrale overheden zoals gemeenten en provincies).

Het begrotingssaldo (EMU-saldo) is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de overheid in een bepaald jaar. Er kan een tekort of een overschot op de begroting zijn.

Het EMU-saldo en de EMU-schuld worden vaak uitgedrukt in een percentage van het Bruto Binnenlands Product (BBP = het totaal van wat er in een land verdiend wordt met de verkoop van goederen en diensten), omdat zo de schulden van de verschillende EMU landen beter met elkaar vergeleken kunnen worden, dan wanneer je de schuld in euro's uitdrukt.

Al vele jaren is er een tekort op de begroting (enkele jaren uitgezonderd). De overheid heeft jarenlang meer uitgegeven dan er binnenkwam en dus geld geleend om alle uitgaven te kunnen doen. Zo is een schuld opgebouwd. Ieder jaar dat er een tekort op de begroting is, neemt de schuld toe met de omvang van dat tekort. Net als ieder ander moet de overheid over die schuld ook rente betalen en die rente-uitgaven vormen een grote post op de rijksbegroting. Over de hoogte van het EMU-tekort zijn binnen Europa afspraken gemaakt die zijn neergelegd in het Verdrag van Maastricht en het Stabiliteits- en Groeipact. Zo mag het EMU-tekort van een land niet boven de 3% BBP uitkomen. Landen mogen in principe geen hoge tekorten hebben, omdat dit kan leiden tot een hogere rente of inflatie. Alleen in het geval van negatieve economische groei is een tekort van meer dan drie procent toegestaan.

EMU-tekorten werden mede veroorzaakt door een hoger dan verwacht EMU-tekort van de lokale overheden. De tekorten waren hoger dan in ramingen van het CPB was voorzien. Oorzaken voor het ontstaan van het tekort liggen met name in de oplopende netto grondaankopen van gemeenten en in de investeringen van gemeenten, provincies en waterschappen. Afgelopen jaren is overleg gevoerd over de mogelijkheden om het EMU-saldo van de lokale overheid te beheersen. Er is sprake van een gezamenlijk probleem dat gezamenlijk opgelost moet worden. Duidelijk is echter dat de lokale overheid geen blaam treft en handelt binnen de eisen over een sluitende begroting in baten-lastentermen. De afspraken zijn gericht om de informatievoorziening over het EMU-saldo van de lokale overheid te verbeteren, het tekort te beheersen en gezamenlijk te zoeken naar oplossingen in de sfeer van publiek-private samenwerkingen en het grondbedrijf. De lokale overheden zijn verplicht hun EMU-saldo in de begroting op te nemen.

Indien aan Nederland een boete wegens overschrijding van de EMU-norm wordt opgelegd en de decentrale overheden daarin een aandeel hebben, kan de minister van Financiën vaststellen voor welk deel decentrale overheden bijdragen in de boete, na regulier bestuurlijk overleg tussen de fondsbeheerders en de instanties die representatief geacht kunnen worden voor de desbetreffende decentrale overheden.

Bestaande wetgeving biedt geen instrumenten ter beheersing van het EMU-saldo van de decentrale overheden. Het instrumentarium in de Wet Hof, bestuurlijk overleg met als laatste redmiddel een sanctie-instrument, biedt de minister van Financiën een instrument om zijn verantwoordelijkheid in te vullen. Dit kan een bijdrage leveren aan het voorkomen van een financiële sanctie voor Nederland (als geheel) uit hoofde van de afspraken uit het Stabiliteits- en Groeipact. Het sanctie-instrument is bedoeld als een ultimatum remedium. Dat wil zeggen dat bij overschrijding van de macronorm door decentrale overheden allereerst via bestuurlijk overleg wordt bezien of sprake is van een incidentele of structurele overschrijding. Een incidentele overschrijding kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door een samenloop van een aantal grote investeringen van een aantal decentrale overheden. Een dergelijke overschrijding is geen reden om nadere maatregelen te treffen. Mocht sprake zijn van een (dreigende) structurele overschrijding van de vastgestelde norm voor het EMU-saldo, dan is er in bestuurlijk overleg ruimte voor afspraken over een collectief verbeterpad van de decentrale overheden. Als bestuurlijk overleg onvoldoende resultaat oplevert, bestaat de mogelijkheid een sanctie op te leggen aan de decentrale overheden. In eerste instantie heeft de sanctie de vorm van een aan te houden depot. Wanneer ook na het opleggen van de sanctie geen verbetering waarneembaar is, wordt het depot omgezet in een boete. Als wel verbetering optreedt, valt het depot weer vrij.

In het Financieel Akkoord met de decentrale overheden is afgesproken deze kabinetsperiode geen sancties op te leggen bij een overschrijding van de tekortnorm, zonder dat sprake is van een Europese sanctie.

Deze kabinetsperiode wordt gezien als een proefperiode, waarin ervaring wordt opgedaan met de procedurebepalingen die in de Wet Hof zijn opgenomen.

De gemeente Stein maakt als lagere overheid hier deel van uit. Het berekend EMU saldo laat het aandeel van de gemeente Stein zien in het EMU saldo van de totale Nederlandse overheid. Hieronder volgt een berekening van dit saldo.

Berekening EMU-saldo		2015		2016	2017
		realisatie (x eur 1.000)	resterende raming (x eur 1.000)	raming (x eur 1.000)	raming (x eur 1.000)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	0	-5.391	-1.770	888
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.423	1.813	3.073	3.110
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	1.713	1.163	1.174
-4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	5.231	5.690	8.043	9.119
+5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0
+6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)	0	0	0	0
- 6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0	0	0
-7	Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	725	938	2.668	833
+8a	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	2.073	157	0	683
- 8b	Boekwinst op grondverkoop	0	0	-218	1.221
- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen	768	2.002	1.957	1.320
-10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	0	0	0	0
11b	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en Aandelen	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-3.228	-10.338	-9.984	-6.638

6.7 Uiteenzetting financiële positie

Belangrijk hierbij is dat het bij de financiële positie nadrukkelijk gaat om het beeld van de financiën over het begrotingsjaar en de daaropvolgende jaren. De financiële positie speelt een belangrijke rol in het kader van een adequaat en integraal afwegingsproces betreffende de te varen koers op de korte, maar vooral op de middellange termijn.

Op basis van uitgangspunten uit paragraaf 6.1 ontstaat het navolgende financiële beeld voor het jaar 2016.

Begrotingsbeeld

Verloop begrotingssaldi 2016-2019 (bedragen x € 1.000)						
nr.	Omschrijving	raad dd	Meerjarenperspectief			
			2016	2017	2018	2019
P	Jaarschijven vastgestelde begroting 2015	06-11-'14	- 534	+ 33	+ 1	
	Mutaties raadsbesluiten:					
1	Eerste bestuursrapportage 2015	02-07-15	-87	-243	-149	
3	Organisatievernieuwing	04-12-14	0	0	0	
4	Vervanging huurwoonwagens	04-12-14	-8	-7	-7	
5	3 D Herindeling budgetten	04-12-14	0	0	0	
6	Herziening grondexploitatie Centrumplan	26-02-15	-7	-19	-19	
7	Outsourcen ICT	26-03-15	14	15	15	
8	Doorgeschoven posten 2014 naar 2015	23-04-15	0	0	0	
9	Tussenrapportage Decentralisaties	25-06-15	0	0	0	
	Subtotaal ná berap-I 2015/wijzigingen		- 622	- 222	- 159	- 159
2	Opstellen programmabegroting 2016	10-11-'15	+ 246	+ 332	+ 535	+ 478
	Begrotingsaldo		-376	+110	+376	+ 319

De mutaties van uit bovenstaand overzicht met betrekking tot 'opstellen programma-begroting 2016 zijn bij de programma's en paragrafen opgenomen en toegelicht. Hieronder volgt een overzicht. Budgetneutrale mutaties zijn hierin niet opgenomen.

Overzicht mutaties door actualiseren ramingen (bedragen x €1.000)				
Programma	2016	2017	2018	2019
Een samenleving met sociale vitale kernen				
Structureel in stand houden AED netwerk (kadernota)	-15	-15	-15	-15
Kosten overname beheer panden voormalige schoolgebouwen en fanfarezaal	-48	-45	-41	-41
Bezuinigingen onderhoudskosten accommodaties	17	17	17	17
Actualiseren taakstelling openbare scholen	-10			
Bijstelling budgetten collectief vervoer WMO	-2	14	-20	-34
E.e.a. in eigen beheer doen ten aanzien van schuldhulpverlening			10	10
Aanpassen beschikking uit reserve naar aanleiding kopiëren jaarschijf naar 2019				-42
Bezuiniging op openbare bibliotheken			150	150
Bezuiniging PIW		50	50	50

(bedragen x €1.000)				
Overzicht mutaties door actualiseren ramingen				
Programma	2016	2017	2018	2019
Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving				
Actualiseren beheerplan wegen	39	39	39	39
Mutaties als gevolg van actualisatie afvalcompartiment	45	38	35	34
Mutaties als gevolg van actualisatie rioolcompartiment	6	9	37	45
Onkruidbestrijding (kadernota)	-60	-60	-60	-60
Groenonderhoud woonwagenlokaties	-16	-16		
Kosten sloop voormalig kerkgebouw	-50			
Een bereikbare en bedrijvige gemeente				
Opstellen sociaal economische visie (kadernota)	-40			
Actualiseren bijdrage Steinerbos	5	5	5	-17
Actualiseren sociale uitkeringen en inkomsten Rijk WWB	103	103	103	103
Een dienstverlenende gemeente				
Actualisatie budgetten programma dienstverlening centraal	76	95	184	118
Terugbrengen aantal publicaties, meer via website	15	15	15	15
Overig				
Actualiseren dividend Enexis en BNG (op basis van begrotingsbrief Provincie)	-84	-84	-84	-84
Actualiseren salarissen (o.a. prognose loonstijging per 1-1-2016)	-255	-266	-276	-311
Actualiseren stelpost bezuiniging inkoop	-50			
Verhogen opleidingsbudget (kadernota)	-46	-46	-46	-46
Actualiseren rente agv aantrekken goedkope financiering	40	86	82	79
Kosten tijdelijke projectleider Beheer Openbare Ruimte en Accommodaties	-91			
Actualiseren stelposten met name inkoop en bedrijfsvoering	82	82	82	82
Onttrekking Algemene reserve tbv huisvesting MFC incl. correctie en gemeentehuis	112	135		
Actualisatie individuele belastingen (kadernota)	120	135	141	141
Actualisatie budget (nieuwe) jaarschijf 2019 OZB inflatiecorrectie				107
Actualisatie kapitaallasten (nieuwe) jaarschijf 2019				61
Aanpassen kapitaallasten agv actualisatie investeringen	65	-38	-75	-156
Actualisatie uitkeringen Nationale Nederlanden gewezen wethouders	-12	-12	-12	-12
Actualisatie diverse budgetten (lucht uit de begroting)	146	144	147	144
Hondenbelasting gelijkschakeling	-9	-5	-1	4
Wegwerken achterstand archief (kadernota)	-75			
Gevolgen meicirculaire	476	-17	-5	34
Gevolgen septembercirculaire	124	104	196	217
Stelpost algemene uitkering, bezuiniging minimabeleid			20	20
Reserve 3D meicirculaire huishoudelijke hulp	-495	-182	-182	-182
Mutatie doorberekende uren aan investeringen	120	21	12	18
Indexering ICT 2019				-22
Indexering openbare bibliotheken 2019				-12
Afboeken investeringen met maatschappelijk nut	42	42	42	42
Overige	-29	-21	-15	-14
Totaal mutaties	+246	+332	+535	+478

6.8 Investeringsplanning 2016-2019

Begripsbepaling

Investerings kunnen omschreven worden als een uitgave van enige omvang, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Omdat het goed gedurende meerdere jaren wordt gebruikt, worden de lasten (de waardevermindering / afschrijvingslast en de rentecomponent) niet in een keer ten laste van de exploitatie gebracht, maar verspreid over meerdere jaren, afhankelijk van de levensduur van het aangeschafte goed.

Beleid

Onderstaand de belangrijkste beleidsmatige uitgangspunten welke gehanteerd worden bij de investeringsplanning:

- als waarderingsgrondslag wordt de historische kostprijs (c.q. vervaardigingsprijs) gehanteerd
- alle investeringen met een meerjarig 'economisch nut' worden geactiveerd.
- afschrijvingstermijnen worden gehanteerd op basis van het activabeleid en zoals opgenomen in de 'Financiële Verordening' (art. 212 Gemeentewet)
- afgeschreven wordt op lineaire basis
- op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven
- investeringen onder € 10.000 worden niet geactiveerd, maar in een keer ten laste gebracht van de exploitatie.
- afschrijvingen vinden voor het eerst plaats in het jaar ná investeren c.q. ingebruikname.
- het gemiddelde investeringsmoment is bepaald op 1 juli van het jaar. Dit betekent dat er in het jaar van investeren rekening wordt gehouden met een half jaar rente.

Overzicht investeringen

Onderstaand treft u de opgenomen investeringen 2016-2019 aan.

	2016	2017	2018	2019
(x € 1.000)				
Vervangen speelvoorzieningen	460	55	47	113
Vervangen armaturen veldverl T HETJEN	11	0	0	0
Vervangen afrastering acco Mergelakker	43	0	0	0
Vervangen afrastering acco Molenpark	0	15	0	0
Verv veldafastering-poortjes t Hetjen	26	0	0	0
Vervangen ballenvangers t Hetjen	10	0	0	0
Vervangen armaturen veldverl Nederheides	11	0	0	0
Vervangen ballenvangers Heuvelstr	40	0	0	0
Vervangen armaturen veldverl Heuvelstr	11	0	0	0
Vervangen accom.afrastering voetb Urmond	0	22	0	0
Afrastering tennisbanen Urmond	0	29	0	0
Renovatie tennisbanen Urmond	0	51	0	0
Vervangen masten veldverl B-C t Hetjen	0	0	29	0
Renovatie top laag sportveld t Hetjen	0	0	29	0
Vervangen masten veldverl Molenpark	0	0	12	0
Vervangen masten veldverl tennis Urmond	0	0	20	0
Vervangen ballenvangers voetb Molenpark	0	0	14	0
Verv veldaf,staalm, ballenv voetbal IVS	0	0	20	0
Verv mast veldverl B voetbal Havantia	0	0	15	0
Vervangen afrastering IVS	0	0	0	33
Vervangen veldafastering Urmondia	0	0	0	21
Vervangen kunststofoplaag Haslou	0	0	0	520
Samenleving met sociale,vitale kernen	612	172	185	687
Planvoorb reconstructie Obbichterstraat	20	0	0	0
Planvoorb. knelpunten utilitaire fietsr	25	0	0	0
Reconst Julianastraat-Raadhuisstr -wegen	660	0	0	0
Aanpassen rotonde Mauritsweg (fietsers)	56	0	0	0
Afkoppelen kern Maasband	375	0	0	0
GGA Urmond Oost (wegen)	575	575	0	0
GGA Urmond Oost (riolen)	575	575	0	0
Afkoppelen Businesspark Stein(Elsloo)	1.100	0	0	0
Verkeersarrangement Elsloo	20	0	0	0
Recons Dr. Poels/Ch.Geloesstr (wegen)	340	0	0	0

	2016	2017	2018	2019
(x € 1.000)				
Afkoppelen riool Meers	0	2.500	0	0
Reconstructie Mauritsweg Stein	0	2.750	0	0
Reconstructie rotonde ACL	0	600	0	0
Verkeerskundige aanpassingen Obbichterst	0	400	0	0
LED armaturen openbare verlichting	85	240	90	200
Vervangen boogbrug Veestraat	1.350	0	0	0
Reconstructie ged. Steenweg Berg ad Maas	0	0	165	0
Reconstructie Julianastraat Elsloo	0	0	400	0
Reconstructie ged. Bergerweg	0	0	1.482	0
GGA Stein centrum wegen	0	0	50	1.100
GGA Stein centrum riool	0	0	50	0
Afkoppelen omgeving Odalaan Urmond	0	0	165	0
Upgraden openbaar deel Steinerbos	850	0	0	0
Reconstructie ged Dross. J. v. Kesselstr	195	0	0	0
Reconstructie ged Haalbrugkens -Omphaliu	143	0	0	0
Verkeersmaatregelen 2016	150	100	0	0
Nog te bepalen projecten vervangen riool	0	400	1.000	1.000
Geluidsvoorziening Tilliastraat	325	0	0	0
Recons Dr.Poelsstr/Ch. Geloestr (riool)	360	0	0	0
Vervangen lichtmasten	0	0	0	100
Reconstructie Molenweg Zuid	0	0	0	600
Rehabilitatie Nieuwe Postbaan	0	0	0	1.200
Maatregelen waterplan Stein Centrum	0	750	0	0
Reconstr Julianastr-Raadhuisstr (riool)	480	0	0	0
Omvormen jaagpad Molenweg tot fietspad	250	0	0	0
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	7.935	8.890	3.402	4.200
Laptops tbv raadsleden	0	0	22	0
Samenleving trots bewust eigen kwaliteit	0	0	22	0
Webrichtlijnen,upgrade internet P.01	21	0	0	0
PIP, Mijn overheid.nl P.04	0	10	0	0
Gemeenschappelijke Machtigings P.07	0	10	0	0
eNIK (Elektronische Ned ID kaart) P.08	0	0	10	0
Basisregistratie Grootchalige Topo P.11	10	0	0	0
Overheidsservicebus P.17	19	0	0	0
Gemeenschap. ontsluiting basisreg P.19	0	10	0	0
Vervangen KIA Picanto	0	0	15	0
Koppelingen met andere applicaties P.22	20	0	0	0
E-facturen P.34	27	0	0	0
Basisreg Lonen, Arbeids en Uitkering P.6	0	16	0	0
Basisregistratie Ondergrond P.67	0	12	0	0
Algemene Dekkingsmiddelen	97	57	25	0
Totaal	8.643	9.119	3.634	4.887

6.9 Reserves en voorzieningen

Begripsbepaling

'Reserves' zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die bedrijfseconomisch gezien vrij te besteden zijn. Tegenover een reserve staat géén direct aanwijsbare verplichting.

'Voorzieningen' hebben het karakter van een 'verplichting' en behoren tot het vreemd vermogen). Voorzieningen worden gevormd voor concrete of specifieke risico's of om te kunnen voldoen aan verplichtingen en ter dekking van verliezen die op de balansdatum daadwerkelijk bestaan. Voorzieningen worden gevormd ten laste van het resultaat (resultaatbepaling)

Beleid

De nota reserves en voorzieningen is op 11 september 2013 vastgesteld door de raad en vormt het uitgangspunt waarop de reserves en voorzieningen in deze begroting zijn opgenomen. Het instellen van en het onttrekken uit een reserve is het primaat van de raad (budgetrecht). Dit betekent dat hiervoor toestemming gegeven moet worden door de gemeenteraad.

Bestemmingsreserves worden ingesteld:

- voor concrete, binnen een vooraf bepaalde tijd te realiseren, door de raad vast te stellen doelen. Vindt de realisatie binnen de gestelde termijn niet plaats dan moet opnieuw een afweging door de raad plaatsvinden. Dit kan betekenen dat de reserve wordt gehandhaafd voor het doel waarvoor ze is gevormd of dat de bestemming wordt veranderd en de reserve wordt opgeheven;
- voor het dekken van kosten voortvloeiende uit redelijkerwijs niet in te schatten (omvangrijke) financiële risico's;
- voor de egalisatie van ongewenste schommelingen in de gemeentelijke tarieven die naar derden worden gehanteerd, indien de besteding niet dusdanig is gebonden dat de middelen moeten worden teruggegeven als ze niet zijn besteed aan het doel waarvoor ze zijn geheven;
- indien een bijdrage van derden wordt ontvangen voor een actief met een economisch nut, mag dit niet rechtstreeks in mindering worden gebracht op het actief, maar dient een reserve te worden gevormd. Deze reserve wordt dan over de resterende looptijd ingezet ter (gedeeltelijke)dekking van de kapitaallasten van het betreffend actief.

Voorzieningen worden ingesteld voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs zijn in te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's voor te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om lasten voortvloeiend uit risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering, zoals rechtsgedingen, reorganisaties;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. Vereiste hierbij is dat hieraan een actueel meerjarig onderhoudsplan ten grondslag ligt;
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden met uitzondering van de voorschotbedragen als bedoeld in artikel 49 onderdeel b BBV.

Om het budgetrecht van de raad op het terrein van voorzieningen tot zijn recht te laten komen vindt het instellen van een voorziening bij afzonderlijk raadsbesluit (apart beslispunt) plaats.

Verloop reserves 2016

	Stand 1-jan 2016	Storting 2016	Onttrekking 2016	Stand 31-dec 2016
* € 1.000				
Programma: Een samenleving met sociale vitale kernen				
Reserve Archeologiemuseum	139	0	8	132
Reserve uitbreiding sporthal	225	0	20	204
Reserve Maaslandcentrum	214	0	20	195
Reserve 3 Decentralisaties	1.798	363	0	2.161
Programma: Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving				
Reserve gemeentelijke huisvesting	403	0	41	362
Reserve afkoopsom geldelijke steun woonwagen standplaatsen	7	0	4	4
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant	447	0	79	368
Reserve Mergelakker	219	0	17	202
Reserve egalisatie afval	283	0	0	283
Reserve MFC Stein	263	0	7	256
Reserve MFC regiofonds	290	0	0	290
Reserve stationsomgeving	1.000	0	0	1.000
Programma: Een bereikbare en bedrijvige gemeente				
Bestemmingsreserve fietsbrug Meers	1.000	0	0	1.000
Programma: Een dienstverlenende gemeente				
Reserve bijdrage LED	380	0	75	305
Algemene dekkingsmiddelen				
Algemene reserve	3.166	146	1.380	1.932
Algemene Essent reserve	14.889	0	0	14.889
Reserve krimp	485	0	88	397
Reserve incidentele investeringen	1.726	0	164	1.562
Totaal	26.934	509	1.902	25.541

Toelichting mutaties reserves

Er volgt nu een korte toelichting op de belangrijkste stortingen en onttrekkingen in 2016

Reserve Archeologiemuseum

Betreft een bestemmingsreserve voor de afdekking van de kapitaallasten van de extra investering in 2013 van € 155.000

Reserve uitbreiding sporthal

Deze reserve wordt ingezet ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van de uitbreiding van de sporthal Merode

Reserve Maaslandcentrum

Betreft een bestemmingsreserve ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de uitvoering van de revitalisering van het MLC. Deze reserve is gevoed met de opbrengst van de verkoop van het voormalig gemeentehuis van Elsloo.

Reserve 3 Decentralisaties

Het overschot WMO huishoudelijke hulp wordt gestort in de reserve WMO. Deze reserve wordt ingezet om de gevolgen van aangekondigde bezuinigingen door het rijk op dit beleidsveld, proberen te verzachten.

Reserve gemeentelijke huisvesting:

Deze reserve wordt gevoed met de verkoopopbrengst van de grond (voormalig gemeentehuis) en ingezet ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van het huidige gemeentehuis.

Reserve afkoopsom geldelijke steun woonwagens:

Deze reserve wordt ingezet ter gedeeltelijke dekking van de kapitaal- en exploitatielasten van woonwagens, waarvoor destijds een afkoopsom is ontvangen.

Reserve nieuwbouw IKC de Triviant:

Deze reserve wordt gevoed met de opbrengst van de bouwgrondexploitatie Assevedo-straat en ingezet ter gedeeltelijke dekking van de exploitatielasten (huurpenningen) van Bredeschool IKC de Triviant.

Reserve Mergelakker:

De opbrengsten uit de grondexploitatie worden aangewend ter dekking van investeringen ter realisatie van een nieuw clubgebouw ter huisvesting van de voetbal- en tennisvereniging die van het sportcomplex gebruik maken.

Reserve egalisatie afval:

De kosten van het afvalcompartiment worden gedekt uit de opbrengsten binnen dit compartiment. Een saldo wordt verrekend met de egalisatiereserve afvalstoffenheffingen.

Reserve MFC Stein:

De reserve is ingesteld voor het (gedeeltelijk) dekken van de kapitaallasten van het Multifunctioneel Centrum Stein. Daarnaast is in 2011 het teruggevorderde, teveel uitbetaalde subsidie aan het muziekonderwijs in deze reserve gestort. Dit ter dekking van de verhuiskosten na realisatie van het MFC.

Reserve MFC regiofonds:

In deze reserve wordt de bijdrage van de regio voor de realisatie van het MFC gestort.

Reserve Stationsomgeving:

Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van een amendement in de raad van 7 november 2013. Deze reserve wordt pas aangesproken als cofinanciering door de overige partijen (gemeente Beek, Provincie Limburg, NS, ProRail etc.) voor het totaalproject is gegarandeerd. Bij aanwending van deze € 1 miljoen zal binnen de bestaande budgetten dekking gezocht worden voor de hiermee samenhangende rentekosten.

Reserve fietsbrug Meers:

Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van een amendement in de raad van 6 november 2014. Bij aanwending van deze € 1 miljoen zal binnen de bestaande budgetten dekking gezocht worden voor de hiermee samenhangende rentekosten.

Reserve bijdrage LED:

De reserve bijdrage LED is in 2014 gevormd door in € 453.000 (6 * € 75.500) te onttrekken aan de krimpreserve en te storten in deze reserve. Voor de periode 2015 tot en met 2020 is de jaarlijkse bijdrage aan de LED van € 155.000 voor € 79.500 afgedekt uit de vrijval van de structurele procesgelden voor de Regiovisie.

Algemene reserve:

De toevoeging aan de algemene reserve heeft betrekking op:

- Winstneming Mergelakker (€ 146.000)

De onttrekking heeft betrekking op:

- Kosten verbreden kanaalbrug Berg aan de Maas (€ 1.063.000)
- Actualisatie van de voorziening verwachte verliezen grondexploitaties (€ 10.000)
- Kosten organisatievernieuwing, 3e begrotingswijziging 2015 (€ 106.000)
- Herhuisvesting Sinti (€ 200.000)

Reserve krimp

De gemeente Stein ontving via de krimpmaatstaf geld uit het gemeentefonds. Om deze gelden in te zetten voor onderwerpen die met krimp te maken hebben is deze reserve gecreëerd.

Reserve incidentele investeringen:

Een bijdrage in de bezuinigingstaakstelling in 2011 is gezocht in aanwending van een gedeelte van de algemene reserve (Kadernota 2012).

Deze bezuiniging is onder andere gerealiseerd door het treffen van een bestemmingsreserve ter dekking van de afschrijvingskosten van incidentele investeringen;

Verloop voorzieningen 2016

	Stand 1-jan 2016	Storting 2016	Onttrekking 2016	Stand 31-dec 2016
* € 1.000				
Programma: Een samenleving met sociale vitale kernen				
Voorziening groot onderhoud gemeenschapshuizen en fanfarezalen	81	31	7	105
Voorziening onderhoud buitenkant scholen	36	0	0	36
Voorziening (groot) bouwkundig onderhoud BOP	552	418	559	411
Voorziening groot sporttechnisch onderhoud	32	74	94	12
Voorziening kleine monumenten	16	0	0	16
Programma: Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving				
Voorziening dubieuze vorderingen woonwagewoners	15	0	7	8
Voorziening groot onderhoud wegen	263	532	640	155
Voorziening verwachte verliezen grondexploitaties	781	11	362	430
Voorziening onderhoud kunstwerken (bruggen ed)	88	32	5	115
Voorziening planschades	168	0	0	168
Voorziening Riool ex art.44 lid 2	1.202	0	0	1.202
Programma: Samenleving trots en bewust van eigen kwaliteit				
Voorziening pensioenvoorziening APPA (oud) wethouders	585	33	43	575
Voorziening wachtgeldverplichtingen personeel	350	0	268	82
Voorziening boventallige medewerkers	405	0	206	199
Voorziening uitkeringen gewezen wethouders	726	0	134	592
Algemene dekkingsmiddelen				
Voorziening dubieuze debiteuren	263	0	0	263
Voorziening dubieuze vorderingen belastingen	8	0	0	8
Voorziening dubieuze debiteuren W&I	856	32	32	856
Voorziening vordering verkoop vennootschap	42	0	0	42
Totaal	6.469	1.163	2.357	5.275

Toelichting mutaties voorzieningen

Er volgt nu een korte toelichting op de belangrijkste mutaties in 2016.

Voorziening groot onderhoud fanfarezalen en gemeenschapshuizen:

De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende onderhoudsplan.

Voorziening onderhoud buitenkant scholen:

De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende onderhoudsplan.

Voorziening (groot) bouwkundig onderhoud (BOP):

De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende onderhoudsplan.

Voorziening groot sporttechnisch onderhoud

De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende beheerplan.

Voorziening kleine monumenten

Het doel van deze reserve is het uitvoeren van restauratie en achterstallig onderhoud kleine monumenten.

Voorziening dubieuze vorderingen woonwagenebewoners

Ter afdekking van mogelijke oninbare vorderingen op woonwagenebewoners is de voorziening dubieuze vorderingen woonwagenebewoners gevormd.

Voorziening groot onderhoud wegen

De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende onderhoudsplan.

Voorziening verwachte verliezen grondexploitaties:

De omvang deze voorziening moet voldoende zijn om de risico's af te dekken (zie paragraaf grondbeleid)

Voorziening onderhoud kunstwerken (bruggen ed):

De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende onderhoudsplan.

Voorziening planschades

Om te voorkomen dat planschadekosten voor rekening van de gemeente komen, door het verlenen van vrijstelling van het bestemmingsplan, is deze voorziening gevormd. Er wordt een overeenkomst gesloten tussen de initiatiefnemer en de gemeente. Vooraf wordt er een bedrag aan de gemeente betaald waaruit eventuele planschades worden betaald.

Voorziening riool ex artikel 44 lid 2 BBV

De rioolvoorziening is verwerkt op basis van nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening op basis van artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk.

Voorziening APPA (oud) wethouders:

De toekomstige pensioenrechten van de (oud) wethouders is bij Wet geregeld in de Wet APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers). Voor het realiseren van de verplichting ten aanzien van de verstreken diensttijd van de actieve wethouders, de oud-wethouders met wachtgeld en de oud-wethouders zonder wachtgeld, is deze voorziening gevormd.

Voorziening wachtgeldverplichtingen personeel:

In verband met betalingen van toekomstige wachtgeldverplichtingen voor personeel is deze voorziening ingesteld.

Voorziening boventallige medewerkers

In verband met de betaling van de maandelijkse loonkosten voor boventallige medewerkers is deze voorziening in 2015 gevormd.

Voorziening uitkeringen gewezen wethouders:

In 2014 is deze voorziening gevormd in verband met betalingen van te verwachten wachtgelduitkeringen aan gewezen wethouders in de periode 2015 t/m 2026. om de jaarlijkse schommelingen in de uitkeringen aan gewezen wethouders te egaliseren.

Diverse voorzieningen dubieuze vorderingen:

De toevoeging is gebaseerd op een inschatting van de oninbaarheid. Bedragen worden onttrokken zodra een debiteur daadwerkelijk oninbaar wordt verklaard.

Reserves en voorzieningen meerjarig

Verloop reserves 2017-2019

	Stand 31-dec 2016	Storting 2017	Onttrekking 2017	Stand 31-dec 2017	Storting 2018	Onttrekking 2018	Stand 31-dec 2018	Storting 2019	Onttrekking 2019	Stand 31-dec 2019
* € 1.000										
Programma: Een samenleving met sociale vitale kernen										
Reserve Archeologiemuseum	132	0	8	124	0	8	116	0	8	108
Reserve uitbreiding sporthal	204	0	20	184	0	20	163	0	20	143
Reserve Maaslandcentrum	195	0	20	175	0	20	156	0	20	136
Reserve 3 Decentralisaties	2.161	50	0	2.211	50	0	2.261	50	0	2.311
Programma: Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving										
Reserve gemeentelijke huisvesting	362	1.107	41	1.428	0	41	1.387	0	41	1.346
Reserve afkoopsom geldelijke steun woonwagengstandplaatsen	4	0	4	0	0	1	0	0	0	0
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant	368	0	68	300	0	67	233	0	26	207
Reserve Mergelakker	202	0	17	185	0	17	168	0	17	151
Reserve egalisatie afval	283	0	0	283	0	0	283	0	0	283
Reserve MFC Stein	256	0	7	249	0	7	242	0	7	235
Reserve MFC regiofonds	290	0	0	290	0	0	290	0	0	290
Reserve stationsomgeving	1.000	0	0	1.000	0	0	1.000	0	0	1.000
Programma: Een bereikbare en bedrijvige gemeente										
Bestemmingsreserve fietsbrug Meers	1.000	0	0	1.000	0	0	1.000	0	0	1.000
Programma: Een dienstverlenende gemeente										
Reserve bijdrage LED	305	0	75	230	0	76	154	0	76	78
Algemene dekkingsmiddelen										
Algemene reserve	1.932	1.221	1.143	2.010	0	28	1.982	0	30	1.952
Algemene Essent reserve	14.889	0	0	14.889	0	0	14.889	0	0	14.889
Reserve tijdelijke verhoging pensioenpr. ABP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve krimp	397	0	50	347	0	50	297	0	0	297
Reserve incidentele investeringen	1.562	0	148	1.414	0	135	1.279	0	126	1.153
Totaal	25.541	2.378	1.600	26.318	50	469	25.899	50	371	25.578

Verloop voorzieningen 2017-2019

	Stand 31-dec 2016	Storting 2017	Onttrekking 2017	Stand 31-dec 2017	Storting 2018	Onttrekking 2018	Stand 31-dec 2018	Storting 2019	Onttrekking 2019	Stand 31-dec 2019
* € 1.000										
Programma: Een samenleving met sociale vitale kernen										
Voorziening groot onderhoud gemeenschapshuizen en fanfarezalen	105	32	7	130	32	4	158	32	16	173
Voorziening onderhoud buitenkant scholen	36	0	1	35	0	0	35	0	0	35
Voorziening (groot) bouwkundig onderhoud BOP	411	418	312	517	418	284	651	418	329	740
Voorziening groot sporttechnisch onderhoud	12	74	77	9	74	59	24	74	59	39
Voorziening kleine monumenten	16	0	0	16	0	0	16	0	0	16
Programma: Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving										
Voorziening dubieuze vorderingen woonwagengebruikers	8	0	6	2	0	0	2	0	0	2
Voorziening groot onderhoud wegen	155	532	610	77	532	513	96	532	552	76
Voorziening verwachte verliezen grondexploitaties	430	22	204	248	2	0	250	2	0	252
Voorziening onderhoud kunstwerken (bruggen ed)	115	31	11	135	32	5	162	32	22	171
Voorziening planschades	168	0	0	168	0	0	168	0	0	168
Voorziening Riool ex art.44 lid 2	1.202	0	0	1.202	0	0	1.202	0	0	1.202
Programma: Samenleving trots en bewust van eigen kwaliteit										
Voorziening pensioenvoorziening APPA (oud) wethouders	575	33	44	564	33	44	553	33	44	542
Voorziening wachtgeldverplichtingen personeel	82	0	58	24	0	10	14	0	10	4
Voorziening boventallige medewerkers	199	0	117	82	0	82	0	0	0	0
Voorziening uitkeringen gewezen wethouders	592	0	83	509	0	58	451	0	58	393
Algemene dekkingsmiddelen										
Voorziening dubieuze debiteuren	263	0	0	263	0	0	263	0	0	263
Voorziening dubieuze vorderingen belastingen	8	0	0	8	0	0	8	0	0	8
Voorziening dubieuze debiteuren W&I	856	32	32	856	32	32	856	32	32	856
Voorziening vordering verkoop vennootschap	42	0	0	42	0	0	42	0	0	42
Totaal	5.275	1.174	1.562	4.887	1.154	1.091	4.950	1.154	1.122	4.982

7 BIJLAGEN

7.1 Bijlage I Bezuinigingen

Bezuiniging:	2016	2017	2018	2019
Gerealiseerde bezuinigingen	-3.434.200	-3.560.400	-3.560.400	-3.560.400
Nog te realiseren bezuinigingen	-456.000	-1.207.000	-1.687.000	-1.687.000
Totaal bezuinigingen	-3.890.200	-4.767.400	-5.247.400	-5.247.400

De gerealiseerde bezuinigingen zijn door middel van diverse P&C documenten vastgesteld door de raad. Over al deze bezuinigingen is inhoudelijk in de P&C documenten gerapporteerd. Onderstaand is een overzicht van de **nog te realiseren bezuinigingen** weergegeven:

Nr	Document	Bezuiniging:	2016	2017	2018	2019
1	Kn 2014	Professionele instellingen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
	Kn 2012	Vervoer bewegingsonderwijs	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
2		Totaal vervoer bewegingsonderwijs	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
	Kn 2014	Bezuinigingen op accommodaties		-80.000	-80.000	-80.000
	Coal.akk'14	Onderuitputting Accommodaties	-16.000	-16.000	-16.000	-16.000
3		Totaal Bezuinigingen Accomodaties	-16.000	-96.000	-96.000	-96.000
	Kn 2012	Beheer woonwagenlokaties	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
4		Totaal Beheer woonwagenlokaties	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
	Coal.akk'14	Inkoop	-150.000	-200.000	-200.000	-200.000
5		Totaal Inkoop	-150.000	-200.000	-200.000	-200.000
	Kn 2014	Digitalisering klantdosiers	0	-21.000	-21.000	-21.000
	Kn 2014	2e taakstelling bedrijfsvoering	-180.000	-430.000	-430.000	-430.000
6		Totaal Formatie en bedrijfsvoering	-180.000	-451.000	-451.000	-451.000
7	Kn 2014	Stopzetten vergoeding excessieve kosten woonwagens	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
8	Coal.akk'14	Onderuitputting WMO/Soc. Domein	0	0	-300.000	-300.000
9	Kn 2014	Verlaging additionele bijdrage Vixia	0	-200.000	-200.000	-200.000
10	Kn 2014	Verlaging exploitatietekort Steinerbos	0	-100.000	-100.000	-100.000
11	Begroting 2016	Openbare Bibliotheken	0	0	-150.000	-150.000
12	Begroting 2016	PIW	0	-50.000	-50.000	-50.000
13	Begroting 2016	Minimabeleid	0	0	-20.000	-20.000
14	Begroting 2016	Schuldhelpverlening	0	0	-10.000	-10.000
		Totaal:	-456.000	-1.207.000	-1.687.000	-1.687.000

1. Professionele instellingen

De insteek bij de bezuinigingen op de professionele instelling is de bezuinigingen die op de gemeente afkomen ook door te vertalen naar de belangrijkste verbonden partijen. Dit betekent dat binnen het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen gekoerst moet worden op een kostenreductie.

De mogelijkheid op kostenreductie op deze instellingen wordt per instelling beoordeeld. Iedere instelling is anders maar ook de invloed van gemeente Stein is niet bij iedere instelling hetzelfde.

2. Vervoer bewegingsonderwijs

Door uw raad is gevraagd beleid te formuleren voor wat betreft de thema's vervoer bewegingsonderwijs en schoolzwemmen (Programma I, subdoelstelling 3; Samenwerking). Besloten is om eerst een discussie te voeren over de doelen die uw raad wil bereiken met betrekking tot het stimuleren van sport, bewegen en gezondheid van kinderen in Stein, en vervolgens daarna een keuze te maken welke instrumenten daarvoor ingezet kunnen worden. In deze discussie wordt de opgelegde taakstelling op het vervoer naar het gymnastiek- c.q. bewegingsonderwijs meegenomen. In het kader van de pilot BOB is in de bijeenkomst van commissie MZ van september 2015 de eerste stap gezet in dit interactieve debat – de beeldvorming. Bij het samenstellen van de Begroting 2016 zijn de volgende twee stappen – oordeelsvorming en besluitvorming - nog niet gezet, zodat de uitkomst van dit interactieve debat nog niet in de Begroting 2016 is verwerkt.

3. Bezuinigingen accommodaties

Stelposten bezuinigingen op accommodaties:

- In de begroting is op basis van het coalitieakkoord een structurele stelpost opgenomen voor kosten van te treffen energiebesparende maatregelen en de beoogde energiebesparing. Zodra concrete maatregelen worden getroffen wordt deze stelpost verlaagd en op de desbetreffende programma's verantwoord.
- Van de structurele stelpost "onderuitputting onderhoudskosten accommodaties" groot € 50.000 is in 2015 € 34.000 gerealiseerd door het goedkoper aanbesteden van het preventief onderhoud van de W-installaties.
- Vanaf 2016 is een structurele bezuinigingsstelpost opgenomen van € 16.500 op het onderhoud van fanfarezalen en gemeenschapshuizen waarvan de gemeente geen eigenaar is.

4. Bezuinigingen beheer woonwagenlocaties

Momenteel beheert Maaskant Wonen de woonwagenlocaties in de gemeente Stein een en ander vooruitlopend op een overname. Met de fusie van Woningstichting Urmond en Wonen Limburg is er een nieuwe "specialist" op het gebied van beheer en exploitatie van woonwagenlocaties binnen onze gemeente. Er is overleg met beide partijen over de overname van de gemeentelijke woonwagenlocaties.

5. Bezuinigingen inkoop

De bezuinigingen op inkoop waren in het verleden als gerealiseerd doorgevoerd. De doelstelling was om de bezuinigingsmaatregel taakstellend, via de kaasschaafmethode, op de budgetten door te voeren.

Bij nader inzien is dit niet de gewenste methode voor onze organisatie.

Besloten is om na ruim 6 jaar de functie van inkoper weer vacant te stellen. Per 1 juli 2015 is de nieuwe inkoper gestart binnen de gemeente Stein. Intern wordt een nieuw inkoopbeleid, inkoopproces en contractbeheer opgesteld met als doel een meer professionelere inkoopafdeling die moet leiden tot een structurele bezuiniging.

De bestaande bezuiniging is voor 2016 € 50.000 verminderd.

De maatregelen die worden doorgevoerd zullen naar de toekomst toe meer financiële voordelen opleveren. De bezuinigingsdoelstelling wordt periodiek gemonitord.

6. Bezuinigingen formatie en bedrijfsvoering

In het kader van het transitietraject zal dit jaar de stap van terugdringen van externen verder worden doorgevoerd. Begin 2016 zal de 'nieuwe' organisatie grotendeels zijn gevormd.

Met name in 2017 en 2018 ligt er een forse bezuinigingsdoelstelling. Naast het terugdringen van de externe inhuur worden interne processen beoordeeld en, waar mogelijk, efficiënter ingevuld. Deze acties leiden tot een structurele besparing. Zodra de externe inhuur voornamelijk is vervangen door structurele invulling van vacatures en de processen efficiënter zijn ingericht, wordt een doorkijk naar de toekomst gemaakt.

7 Stopzetten vergoedingen excessieve kosten woonwagens

De vergoeding excessieve kosten woonwagencentra vloeit voort uit het convenant met de corporaties, waarbij gemeente Stein voor 50% bijdraagt in de kosten van de gerealiseerde sedentaire woonvorm op de locaties Helmbloem en Heiperk te Stein en de locatie Achter de Hegge te Urmond. In het kader van het proces van normalisatie is gemeente Stein van mening dat deze kosten onderdeel zijn van het reguliere bedrijfsrisico voor een corporatie. Met de voorgenomen verplaatsing van de 6 woningen van Achter de Hegge naar Bramert-Noord vervalt de afspraak uit het convenant. Voor de overige 2 locaties geldt dat een en ander is te bezien in het licht van de overname van alle gemeentelijke woonwagenlocaties. Daarover zijn de gemeente en de corporaties met elkaar in gesprek.

8. Onderuitputting WMO / Sociaal Domein

De afgelopen jaren is er sprake geweest van onderuitputting van de budgetten WMO huishoudelijke hulp. het beleid van de gemeente Stein zal in deze jaren zodanig geformuleerd worden dat op het totale werkgebied van de WMO (huishoudelijke hulp, vervoer, woningaanpassingen, persoonlijke begeleiding, dagbesteding), jeugdzorg en participatiebudget binnen de daarvoor geldende budgettaire kaders plaatsvindt.

9. Verlaging additionele bijdrage Vixia

Maatregelen in het kader van de te realiseren bezuinigingstaakstelling zijn onderdeel van het onderzoek door bureau Berenschot naar het toekomstig nieuwe businessmodel voor Vixia.

10. Verlaging exploitatiebijdrage Steinebos

De jaarlijks aan Steinerbos BV exploitatiebijdrage is gemaximaliseerd op € 981.000. In 2017 wordt deze bijdrage met een ton verlaagd tot € 881.000. Binnen de huidige exploitatie van de BV kan deze bezuiniging niet worden opgevangen. In voorbereiding is de strategische/meerjarenvisie van de BV waarin antwoord moet worden gegeven hoe om te gaan met deze bezuinigingstaakstelling. De visie zal eind 2015/begin 2016 ter kennisname worden aangeboden aan de gemeenteraad.

11. Openbare bibliotheken

Vanaf 2018 is structureel € 150.000 als bezuiniging opgenomen. Eind 2015 wordt een concreet plan van aanpak opgesteld waarin wordt uitgewerkt op welke wijze deze taakstelling gerealiseerd dient te worden.

12. PIW

Vanaf 2017 is er structureel € 50.000 als bezuiniging opgenomen. Er dient opnieuw te worden aanbesteed waarbij deze bezuiniging als doelstelling wordt opgenomen.

13./14. Minimabeleid/Schuldhulpverlening

Momenteel wordt intern gewerkt aan een beleid betreffende minimabeleid en schuldhulpverlening. Dit zal eind 2015/begin 2016 worden afgerond. De bezuinigingstaakstelling is een van de doelen in dit beleid.

Overzicht gerealiseerde bezuinigingen

No.	Document	Bezuiniging:	2015	2016	2017	2018	2019	Korte Toelichting/ Moment van realisatie
	Begr 2008	<u>Bezuinigen openb. groen (deel 1)</u> Bijstellen onderhoudskaders groen	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	Onderhoudsbudget openbaar groen is structureel verlaagd. Onderhoudskaders passen binnen de beschikbare budgetten
	Begr 2010	<u>Bezuinigen openbaar groen (deel2)</u> Verminderen oppervlakte groen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Structureel gerealiseerd in 2012. (jaarrekening 2012)
	Begr 2010	Adopteren zichtlocatie door bedrijven	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	Slechts € 1.000 gerealiseerd in 2012. Verschil wordt gecompenseerd door hogere besparing bij punt 3. (rek.2012)
	Begr 2010	Verantwoorden groene buffers bij rioolbeheer	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	In 2012 circa € 35.000 structureel gerealiseerd. (rek.2012). Hiermee wordt de niet gehaalde bezuiniging door adoptie van groen ruim gecompenseerd.
	Begr 2010	Herinrichten groen met goedkoper te onderhouden groen	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	In 2012 is op dit onderdeel slechts een bezuiniging van € 2.000 gerealiseerd. Dit is in 2012 gecompenseerd doordat nog geen onderhoud in het Heidekamp park nodig was. In berap 1-2013 is de niet te realiseren stelpost van € 43.000) afgevoerd , waarbij een compensatie plaats vond van gerealiseerde besparingen op andere groenbudgetten (bermonderhoud, onkruidbestrijding en landschapsplannen).
	Berap I 2013	Omvormen groen	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	In berap 1 -2013 is een structurele besparing van € 75.000 vanaf 2013 op het onderhoudsbudget groen opgenomen . In berap 2-2013 is de te realiseren besparing in 2013 met € 55.000 verlaagd omdat het omvormen pas later in 2013 wordt uitgevoerd. Het omvormen is begin 2014 afgerond.

No.	Document	Bezuiniging:	2015	2016	2017	2018	2019	Korte Toelichting/ Moment van realisatie
	Kn 2014	Groenonderhoud scholen	-15.200	-15.200	-15.200	-15.200	-15.200	Vervallen onderhoudskosten en vergoeding scholen vanaf 2014 verwerkt in begroting 2014.
1		Totaal Bezuinigingen openbaar groen	-270.200	-270.200	-270.200	-270.200	-270.200	
2	Kn 2012	Aanwending algemene reserve	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000	Het inzetten van de algemene reserve, c.f. de primitieve begroting 2012, voor het afdekken van afschrijvingslasten voor vervroegde afschrijvingen van met name activa met maatschappelijk nut, afschrijvingslasten van incidentele investeringen van in totaal € 7 mio, heeft vanaf 2012 geleid tot ± € 500.000 minder afschrijvingslasten
3	Kn 2012	OZB-Volledigheid WOZ bestanden	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	Controle op woz-bestanden, a.g.v. bag koppeling heeft geleid tot een structurele meeropbrengst
	Kn 2014	Relatie OZB - Afvalstoffen	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	Aanbestedingsvoordeel vanaf 2014 verwerkt via begr. 2014.
		Totaal OZB	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000	
4	Kn 2012	Economisch Beleid	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	Uitvoeringsbudget is structureel met € 10.000 verlaagd.
5	Kn 2012	WMO uitvoeringskosten	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	Deze taakstelling is ingetrokken en opgenomen in de taakstelling formatie & bedrijfsvoering
	Kn 2012	GGD apparaatskosten	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	
	Berap I 2013	GGD herstel prijsindex	22.500	31.000	8.800	8.800	8.800	In de opgelegde taakstelling is geen rekening gehouden met prijsindexering. Dit is in de 1e bestuursrapportage van 2013 structureel gerepareerd.
6		Totaal GGD	-17.500	-9.000	-31.200	-31.200	-31.200	

No.	Document	Bezuiniging:	2015	2016	2017	2018	2019	Korte Toelichting/ Moment van realisatie
7	Kn 2012	Bijdrage Partners in Welzijn (PIW)	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	Taakstelling is structureel verwerkt. Het verlaagd budget is uitgangspunt bij opdrachtstelling aan PIW
8	Kn 2012	Peuterspeelzalen	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	Taakstelling is structureel verwerkt; aangepast budget is uitgangspunt bij opdrachtstelling aan Spelenderwijs
9	Kn 2012	Lokale educatieve agenda	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	taakstelling is structureel verwerkt; aangepast budget is uitgangspunt bij het jaarlijks opstellen van de educatieve agenda
10	Kn 2012	OAB	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	Taakstelling is structureel verwerkt
11	Kn 2012	Bibliotheek	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	Taakstelling is structureel verwerkt
12	Kn 2012	Muziekonderwijs	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	Taakstelling is structureel verwerkt
	Kn 2010	Afstoten/samenvoegen acco's (deel 1)	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	Realisatie verbouw Maaslandcentrum (2012), voordeel toepassen sportbesluit Mergelakker en Urmondia (2012), vervallen onderhoud en verkoopsom pand Bergenkenstr. 11 (2013), voordelen actualiseren beheerplannen BOP en SOP (2013). De niet gerealiseerde bezuiniging 2012 is bij berap 2-2012 afgeraamd.
	Kn 2012	Afstoten/ samenvoegen acco's (deel 2)	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	Gerealiseerd met het voordeel van het actualiseren van de beheerplannen BOP en SOP (berap 2-2013) en het afstoten in 2014 van LTV Stein, Scouting en

No.	Document	Bezuiniging:	2015	2016	2017	2018	2019	Korte Toelichting/ Moment van realisatie
								het cultureel erfgoed.
	Kn 2014	Bezuinigingen op accommodaties			-70.000	-70.000	-70.000	Deels (voor € 70.000) gerealiseerd met het actualiseren van het BOP en SOP in 2014 (berap 1-2014)
	Coal.akk'14	Onderuitputting Accommodaties	-34.000	-34.000	-34.000	34.000	-34.000	Het aanbestedingsvoordeel van het meerjarig onderhoudscontract van de W-installaties en legionellabeheer is verwerkt in Berap II 2015.
13		Totaal Bezuinigingen Accommodaties	-334.000	-334.000	-404.000	-404.000	-404.000	
14	Kn 2012	IMD	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	Budget is structureel verlaagd; IMD heeft taakstelling ingevuld en de jaarlijkse bijdrage bijgesteld.
15	Kn 2012	Regionale Brandweer	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	Lagere bijdrage vanaf 2015 verwerkt in begroting 2012. Deze lagere bijdrage is ook verwerkt in meerjarenbegroting van de brandweer ZL.
16	Kn 2012	Overige (groene)posten	-175.000	-175.000	-175.000	-175.000	-175.000	De betreffende budgetten zijn structureel verlaagd (zg. "lucht uit de begroting")
17	Kn 2012	Rekenkamer	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000	Werkbudget vanaf 2012 verlaagd via begr.2012
18	Kn 2012	Inkoop	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	Budgetten zijn taakstellend verlaagd
	Kn 2012	Formatie en bedrijfsvoering	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000	Taakstelling gerealiseerd in eerste bestuursrapportage 2013
	Begr 2012	Vervroegen taakstelling	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	Taakstelling gerealiseerd in eerste

No.	Document	Bezuiniging:	2015	2016	2017	2018	2019	Korte Toelichting/ Moment van realisatie
								bestuursrapportage 2013
	Begr 2012	Bezuinigingen bedrijfsvoering breed	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	Taakstelling gerealiseerd in eerste bestuursrapportage 2013
	Begr 2012	Bezuinigingstaakstelling DVC	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	Taakstelling gerealiseerd in eerste bestuursrapportage 2013
	Kn 2014	2 ^e taakstelling bedrijfsvoering	-98.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	
19		Totaal Formatie en bedrijfsvoering	-848.000	-770.000	-770.000	-770.000	-770.000	
20	Kn 2014	Minder speelvoorzieningen	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	Budget voor onderhoud en vervanging vanaf 2014 in begroting 2014 verlaagd. De nieuwe kaders moeten nog worden vastgesteld in raad.
21	Kn 2014	Intensivering sociale recherche	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	Is structureel gerealiseerd, uitgaven zijn verlaagd (streng aan de poort)
22	Kn 2014	Geen kunsttransporten	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	Vrijgekomen capaciteit leidt tot minder uitbesteding van klein onderhoud wegen. Dit onderhoudsbudget is vanaf 2014 in de begr. 2014 verlaagd.
23	Kn 2014	Onderhoud Openbare verlichting	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	Door het afsluiten van een goedkoper contract met ZIUT is het onderhoudsbudget vanaf 2014 verlaagd via begr.2014
24	Coal.akk'14	Afboeken WWB risico	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000	In 2014 is er geen sprake van een eigen risico. Op basis daarvan is het ingeboekte eigen risico in 2015 en volgende jaren met 250,000 verlaagd.
25	Coal.akk'14	Sportzone	-67.000	-67.000	-101.000	-101.000	-101.000	Op basis van inhoudelijke afwegingen en de (niet) behaalde resultaten is de beslissing

No.	Document	Bezuiniging:	2015	2016	2017	2018	2019	Korte Toelichting/ Moment van realisatie
								genomen om te stoppen met de sportzone. De structurele bijdrage aan de sportzone vrij valt hierdoor vrij.
26	Coal.akk'14	Leerlingenvervoer/vervoersstromen	-25.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	Op basis van de door het Shared Service Centrum Zuid-Limburg uitgevoerde aanbesteding van het leerlingenvervoer op Zuid-Limburgse schaal bestaat de verwachting dat op de budgetten voor het leerlingenvervoer kan worden gekort.
27	Coal.akk'14	Rente	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	Lagere rente is in Berap I 2015 doorgevoerd. De daarvoor in aanmerking komende budgetten zijn verlaagd.
28	Kn 2014	Maximaal aantal wethouders 3 fte	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	Bij de coalitievorming is het aantal wethouders bepaald op 3,3 fte's. Dit is een vermindering van de formatie met 0,2 fte. Hierdoor wordt deze bezuiniging van € 50.000 (0,5 fte) structureel vanaf 2015 maar voor € 17.000 ingevuld. Verder is de begroting aangepast aan de te verwachten uitgaven.
		Totaal:	-3.470.700	-3.434.200	-3.560.400	-3.560.400	-3.560.400	

7.2 Bijlage II Overzicht Formatie

Omschrijving	2015		2016	
	FTE	Pers.	FTE	Pers.
Directie	1,50	2	1,50	2
Concerncontrol 1)	21,94	21	22,43	21
Puza 2)	12,38	15	13,01	16
VH&H 3)	14,74	16	16,23	18
W&I 4)	22,83	21	24,69	23
MRB 5)	16,57	18	13,79	16
Bora Binnen 6)	17,30	17	18,30	18
Bora Buiten 6)	9,75	10	9,62	10
Bestuursondersteuning 6)	9,58	12	9,38	12
Programma Manager Dienstverlening Centraal 7)	1,00	1	0,00	0
Bestuurssecretariaat	2,80	4	2,80	4
Bovenformatief 8)	1,00	2	1,56	3
Babsen	0,30	2	0,30	2
Raadsleden	21,00	21	21,00	21
College B&W	4,30	5	4,30	5
Griffie	2,00	2	2,00	3
Commissies				
Totaal Gewezen Wethouders 9)	15,00	15	11,00	11
Totaal	175,49	186	173,61	185

P-begroting in Euro's:

	Bijgestelde raming 2014	Werkelijk 2014	Bijgestelde raming 2015 na Berap II	Primaire raming 2016
Gemeente Stein	8.772.502	8.594.802	8.215.109	10.080.670
Totaal Gemeente Stein.	8.772.502	8.594.802	8.215.109	10.080.670

- 1) De formatie omvang van de inkoopfunctie is gewijzigd van 0,40 fte naar 0,89 fte.
- 2) De formatie omvang binnen Puza is toegenomen door het overplaatsen van een medewerker die voorheen deel uitmaakte van de afdeling W&I.
- 3) De formatie omvang van deze afdeling is toegenomen omdat een aantal formatieplaatsen met de daarbij behorende functies, welke voorheen onder gebracht waren bij de afdeling MRB, nu onder gebracht zijn bij de afdeling VH&H.

- 4) Formatie uitbreiding o.m. als gevolg van het in dienst nemen van het overnemen van een tweetal medewerkers van Vixia die belast zijn met taken vanuit de wet werk en bijstand.
- 5) Formatie afname o.m. als gevolg van een aantal formatieplaatsen en de daarbij behorende functies onder gebracht zijn bij de afdeling VH&H.
- 6) De wijzigingen in de fte's van 2015 t.o.v. 2014 van de afdelingen BORA binnen, BORA buiten en de afdeling BO zijn onder meer het gevolg van het onderbrengen van de functie beleidsmedewerker ICT in de lijn en mutaties van diverse formatieplaatsen binnen de afdeling BORA buiten waarbij de uitbreiding van de functie senior medewerker opgehoogd is met 0,25 fte. Deze uitbreiding is ten laste gekomen van de formatieplaats medewerker algemene dienst die verlaagd is met 0,38 fte.
- 7) Deze afname van 1,00 fte is het gevolg van vervallen van de formatieplaats.
- 8) Medewerker met een aanstelling 0,56 fte bovenformatief gesteld.
- 9) De afname met 4 personen in deze categorie gewezen wethouders is het gevolg van het feit dat de wachtgeld uitkering betaald worden uit de voorziening en niet ten laste komen van de exploitatiekosten.

7.3 Bijlage III Begrippenlijst

B

Balans	is een onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente.
Baten en lasten (stelsel van)	is een begrotingssysteem waarin alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Dit ongeacht het jaar waarin zij zijn ontvangen of betaald.
Begroting	is een overzicht van beleidsvoornemens, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV), onderscheidt een beleidsbegroting en een financiële begroting.
Behoedzaamheidsreserve	is een gedeelte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds dat het Rijk reserveert voor de uitlichting uit het gemeentefonds wegens verwachte onderuitputting van de rijksuitgaven.
Beleidsbegroting	is een onderdeel van de begroting waarin volgens het BBV met name ingegaan wordt op de programma's en via de zogenoemde paragrafen op de belangrijke onderdelen van het beheer. De beleidsbegroting bestaat uit: <ol style="list-style-type: none">1. het programmaplan;2. de paragrafen.
Bestemmingsreserve	is een reserves waaraan een specifieke bestemming is gegeven
Bestuurlijk belang	heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft.

C

Categoriale indeling	is een indeling van baten en lasten naar voorgeschreven soorten zoals salarissen, rente en belastingen. Het BBV stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar categorieën in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden.
Comptabiliteitsvoorschriften	zijn de wettelijke bepaalde voorschriften voor de inrichting van de gemeentelijke begroting en rekening. Sinds het begrotingsjaar 2004 zijn de nieuwe voorschriften volgens het Besluit Begroting en Verantwoording van kracht.

D

Deelnemingen	zijn privaatrechtelijke rechtspersonen waarin de gemeente risicodragend participeert.
Doelmatigheid (efficiency)	is de mate waarin een maximale hoeveelheid producten en prestaties is gerealiseerd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt bij een gelijkblijvende hoeveelheid middelen. Onderzoek naar doelmatigheid richt zich vooral op de verbetering van de bedrijfsvoering.

Doeltreffendheid (effectiviteit)	is de mate waarin de geleverde producten en prestaties bijdragen aan het realiseren van de gestelde (beleids)doelen. Onderzoek naar doeltreffendheid richt zich op de vergelijking van het gerealiseerde en gewenste effect.
Doeluitkering	is een door een ministerie aan de gemeente verstrekte gelden ter uitvoering van een specifieke taak. Een doeluitkering is dus niet vrij besteedbaar.
Dualisering	is de ontvlechting van de taken en bevoegdheden tussen de gemeenteraad en het college. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.
E	
Economische categorie	kostensoort; aanduiding van de soort kosten en opbrengsten naar bedrijfseconomisch gezichtspunt.
F	
Financieel belang:	van financieel belang is sprake als de gemeente de middelen die ze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en / of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.
Financiële begroting:	gaat volgens het BBV vooral in op de budgettaire aspecten en op de financiële gevolgen van de beleidsbegroting. De financiële begroting bestaat uit: <ol style="list-style-type: none"> 1. het overzicht van de baten en de lasten en toelichting; 2. de uiteenzetting van de financiële positie en toelichting.
Financiële positie	is een onderdeel van de financiële begroting, tevens de tegenhanger van de balans. De financiële positie van een gemeente geeft de grootte en samenstelling van het vermogen in relatie tot de baten en lasten.
Financiële rechtmatigheid	hiermee wordt bedoeld dat de financiële beheershandelingen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zijn uitgevoerd.
Functie:	is een onderdeel en afgeleide van een hoofdfunctie. Een functie komt overeen met een onderdeel van het gemeentelijk takenpakket en geeft een globale groepering van inkomsten en uitgaven per taakveld. Het BBV laat de indeling van de begroting aan de gemeente vrij, maar stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar voorgeschreven functies in een apart document t.b.v. het CBS.

G	
Gemeenschappelijke regeling	is het publiekrechtelijk juridische kader waarbinnen twee of meer gemeentebesturen kunnen samenwerken.
Gemeentefonds	uitkering van het Rijk die de gemeenten in principe vrij mogen besteden. Dit ter onderscheid van doeluitkeringen met een gebonden besteding.
K	
Kapitaallasten	afschrijving en toegerekende rente op activa.
Kostenplaatsen	op een kostenplaats worden lasten verzameld die niet direct aan een product kunnen worden toegerekend. De verzamelde lasten van een kostenplaats worden vervolgens op basis van geleverde prestaties toegerekend naar de producten.
L	
Leges	worden geheven ter dekking van de kosten van gemeentelijke dienstverlening. Leges mogen maximaal kostendekkend zijn.
O	
Overzicht van baten en lasten:	is het onderdeel van de financiële begroting dat een overzicht geeft van alle baten en lasten die in de programma's zijn opgenomen.
P	
Paragrafen:	geven volgens het BBV een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.
Planning- en controlcyclus	de jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken, bijstellen en verifiëren van budgetten.
Prestatie-indicator	kwantitatieve en kwalitatieve gegevens die inzicht geven in de resultaten van het gevoerde beleid van de gemeente.
Product:	is het resultaat van samenhangend handelen, zoveel mogelijk meetbaar gemaakt in de tijd, geld en kwaliteit. Een product wordt ruim geïnterpreteerd. Het kan zijn: een voorziening, een dienst, een goed of een activiteit. Een kern is dat er taakstellende afspraken aan verbonden kunnen worden.
Productenraming:	wordt volgens het BBV opgebouwd vanuit de programmabegroting en geeft alle gemeentelijke activiteiten weer in termen van producten. De productenraming is het begrotingsdocument van het college en heeft
	met name een beheersfunctie voor de uitvoering van de begroting.
Programma:	is een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten.

Programmabegroting: is de typering voor de begroting waarin de programma's centraal staan. Een gemeente is vrij in de keuze van de programma's en in het aantal.

R

Raadsprogramma: De raad geeft in een raadsprogramma een agendering van de onderwerpen die in de raadsperiode aan de orde moeten komen. Het gaat als regel met name om de onderwerpen die in de visie van de raad politiek relevant zijn. Het raadsprogramma is de basis voor de planning en control van de raad. In een dualistisch stelsel kunnen alle raadsfracties een raadsprogramma ondertekenen.

Rekening: overzicht van de in een jaar gerealiseerde kosten en opbrengsten. De jaarrekening dient ter verantwoording. Tevens wordt in een jaarrekening de stand van de gemeentelijke vermogenspositie opgemaakt.

Reserve bedrag dat is gereserveerd voor toekomstige uitgaven, zonder dat de aard en de omvang van deze uitgaven al bekend zijn.

Risicoparagraaf is een door het college verstrekt overzicht van alle bekende risico's tot het moment van aanbieden van de begroting.

T

Treasury is het geheel van activiteiten in verband met de financiering.

V

Verbonden partij: is een partij waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij een financieel belang heeft.

W

Weerstandscapaciteit: is het geheel van geldmiddelen (zoals de algemene reserve) waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepast behoeven te worden.

Weerstandscapaciteit incidenteel: is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau van de programma's.

Weerstandscapaciteit structureel: met de structurele weerstandscapaciteit worden die middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste van de uitvoering van de programma's.

in
gaat

7.4 Bijlage IV Lijst van afkortingen

A

ABWZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
AJZ	Algemene juridische zaken
APV	Algemene plaatselijke verordening
CC	Concerncontroller

B

BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW compensatiefonds
Berap	Bestuursrapportage
Wet BIBOB	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BLG	Bouwfonds Limburgse Gemeenten
BMO	Bedrijfs- en management ondersteuning
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOP	Bouwkundig onderhoudsplan
BORA	Beheer openbare ruimte en accommodaties
BOS	Buurt onderwijs en sport
BRW	Brandweer

C

CAK	Centraal administratie kantoor
CIZ	Centrum Indicatiestelling zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin

D

DMS	Document management systeem
DOP	Dorpsontwikkelingsplan
DVC	Dienstverlening Centraal

E

ECB	Europese centrale bank
EGEM	Electronische Gemeente
Eris	Eigendom registratie en informatie systeem
EMU	Economische en monetaire unie
ESF	Europees Sociaal Fonds

F

FD	Facilitaire dienstverlening
FIDO	Wet financiering decentrale overheid

G

GBA	Gemeentelijke basis administratie
GGA	Gebiedsgerichte aanpak
GGD	Geneeskundige gezondheidsdienst
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan

I	
ICT	Informatie en communicatietechnologie
IGOM	Intergemeentelijk overleg voor mobiliteitsvraagstukken
IHP	Integraal huisvestingsplan voor schoolgebouwen in Stein
IKL	Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg
IMD	Intergemeentelijke milieu dienst
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte Werkeloze Werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISD	Intergemeentelijke sociale dienst
J	
JIT	Jeugd interventie team
JPP	Jeugd preventie platform
K	
KRW	Kaderrichtlijn Water
KTO	Klant Tevredenheids Onderzoek
M	
MFC	Multifunctioneel centrum
MISA	Multifunctionele invulling sportaccommodaties
MRB	Maatschappelijk ruimtelijk beleid
Mia	Maatschappelijke ondersteuning Informatie en Advies
N	
NVVB	Nederlandse vereniging voor Burgerzaken
O	
OZB	Onroerende zaak belasting
P	
P&C	Planning en control
PIW	Partners in Welzijn
PB	Projectenbureau
PGB	Persoonsgebonden budget
PPS	Publiek private samenwerking
PuZa	Publiekszaken
R	
RBL	Regionaal Bureau Leerplicht westelijke Mijnstreek
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
RO	Ruimtelijke Ordening
S	
SJAR	Steinse Jongeren Advies Raad
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SMART	Specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden
SOP	Sporttechnische onderhoudsplanning
V	
VNG	Vereniging van Nederlandse gemeenten
VH&H	Vergunningverlening, handhaving en heffingen
VROM	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer
VVE	Vroeg- en voorschoolse educatie
W	
Wamz	Wet op archeologische monumentenzorg
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
W&I	Werk en inkomen
Wcpv	Wet collectieve preventie volksgezondheid
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WGR	Wet gemeenschappelijke regeling
WKPB	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering onroerende zaken
WPG	Wet publieke gezondheid
WSC	Wet op het Specifiek Cultuurbeleid (WSC)
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WVG	Wet voorziening gehandicapten
WWB	Wet werk en bijstand

Z

Zvw	Zorgverzekeringswet
-----	---------------------